

Lozingen in de lucht

1980

2001

Lozingen in de lucht 1980-2001

30699

Vlaamse Milieumaatschappij
Alfons Van De Maelestraat 96
9320 Erembodegem
Tel. 053 72 64 41

VLAAMSE MILIEUMAATSCHAPPIJ

DOCUMENTBESCHRIJVING

TITEL

Lozingen in de lucht 1980-2001

UITVOERENDE DIENST

Dit rapport kwam tot stand door de Afdeling Meetnetten en Onderzoek, Dvp Emissie-inventaris Lucht: D. Cleemput, C. De Bosscher, V. D'Haene, M. D'heer, C. Mestdagh, D. Muylle, M. Vandendriesche, M.-R. Van den Hende, I. Van Vynckt, R. Vercruysse, Gasthuisstraat 42, 9300 Aalst.

OPDRACHTGEVER

Vlaamse Milieumaatschappij

SAMENVATTING

In dit rapport wordt eerst een overzicht gegeven van de emissies van de belangrijkste luchtverontreinigende stoffen door de industrie, de gebouwenverwarming, het verkeer en de land- en tuinbouw. Vervolgens wordt per thema dieper ingegaan op de emissies van een aantal specifieke parameters en het aandeel van de onderscheiden bronnen daarin. Tenslotte wordt stilgestaan bij de internationale rapportering en ontwikkelingen.

RAPPORTEN ZIJN TE BESTELLEN BIJ:

Vlaamse Milieumaatschappij

ing. J. Janda

Directeur

Hoofd Afdeling Informatie

Van De Maelestraat 96

9320 Erembodegem

053/726 211

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Johan Janda, Afdelingshoofd Informatie, Vlaamse Milieumaatschappij

ONTWERP

Koloriet, Danni Elskens

Depotnummer

D/2002/6871/025

INHOUD

Inleiding	7

Deel I: Emissies per sector	11

1. Emissies door de industrie	11
1.1. Overzicht van de industriële emissies 1980-2001 in Vlaanderen	11
1.2. Evolutie van de emissies door de elektriciteitscentrales in Vlaanderen ..	49
1.3. Evolutie van de emissies door de raffinaderijen in Vlaanderen	55
1.4. Evolutie van de emissies door de grote stookinstallaties in Vlaanderen ..	56
2. Emissies door de gebouwenverwarming	59
2.1. Evolutie van de emissies door de gebouwenverwarming in Vlaanderen ..	59
3. Emissies door het verkeer	66
3.1. Evolutie van de emissies door het wegverkeer in Vlaanderen	66
3.2. Evolutie van de emissies door verdampingsverliezen in Vlaanderen	71
3.3. Evolutie van de emissies door de tankstations in Vlaanderen	72
3.4. Evolutie van de emissies door het vliegtuigverkeer in Vlaanderen	74
3.5. Evolutie van de emissies door het spoorverkeer in Vlaanderen	78
3.6. Evolutie van de emissies door de scheepvaart in Vlaanderen	80
4. Emissies door de land- en tuinbouw	82
4.1. Evolutie van de ammoniakemissie door de veeteelt in Vlaanderen	82
4.2. Evolutie van de ammoniakemissie door het gebruik van kunstmest in Vlaanderen	87
4.3. Evolutie van de emissies door brandstofgebruik in de land- en tuinbouw in Vlaanderen	88

Deel II: Emissies per thema	99

1. Verspreiding van producten van onvolledige verbranding (POV)	99
1.1. Evolutie van de CO-emissie in Vlaanderen	100
1.2. Evolutie van de PAK-emissie in Vlaanderen	101
1.3. Evolutie van de dioxine-emissie in Vlaanderen	101
2. Verzuring	102

2.1.	<i>Evolutie van de SO₂-emissie in Vlaanderen</i>	102
2.2.	<i>Evolutie van de NO_x(NO₂)-emissie in Vlaanderen</i>	104
2.3.	<i>Evolutie van de NH₃-emissie in Vlaanderen</i>	106
2.4.	<i>Evolutie van de potentiële verzurende emissie in Vlaanderen</i>	107
3.	Verontreiniging door fotochemische stoffen	111
3.1.	<i>Evolutie van de NMVOS-emissie in Vlaanderen</i>	111
3.2.	<i>Evolutie van de NO_x(NO₂)-emissie in Vlaanderen</i>	114
3.3.	<i>Evolutie van de CO-emissie in Vlaanderen</i>	115
3.4.	<i>Evolutie van de CH₄-emissie in Vlaanderen</i>	115
3.5.	<i>Evolutie van de potentiële troposferische ozonemissie in Vlaanderen</i>	116
4.	Verdunning van de ozonlaag	120
4.1.	<i>Evolutie van de emissie van ozonafbrekende stoffen en F-gassen in Vlaanderen</i>	121
4.2.	<i>Evolutie van de ozonafbrekende emissie in Vlaanderen</i>	127
5.	Verandering van het klimaat door het broeikaseffect	129
5.1.	<i>Evolutie van de CO₂-emissie in Vlaanderen</i>	129
5.2.	<i>Evolutie van de CH₄-emissie in Vlaanderen</i>	131
5.3.	<i>Evolutie van de N₂O-emissie in Vlaanderen</i>	134
5.4.	<i>Evolutie van de broeikasgasemissie in Vlaanderen</i>	135
5.5.	<i>Evolutie van de F-gas-emissie in Vlaanderen</i>	140
5.6.	<i>Evolutie van de broeikasgasemissie (incl. F-gassen) in Vlaanderen</i>	141

Deel III: Internationale Rapportering 147

1.	Verenigde Naties (VN)	147
1.1.	<i>EMEP/LRTAP</i>	147
1.2.	<i>Klimaatverdrag - Emissies van broeikasgassen (IPCC)</i>	148
2.	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)	150
2.1.	<i>Eurostat</i>	150
3.	Europese Unie	150
3.1.	<i>Grote stookinstallaties (LCP)</i>	150
3.2.	<i>Emissies van broeikasgassen (EU/CO₂)</i>	151
4.	Europees Milieuagentschap (EMA)	151
4.1.	<i>CORINAIR</i>	151

Deel IV: Internationale ontwikkelingen 153

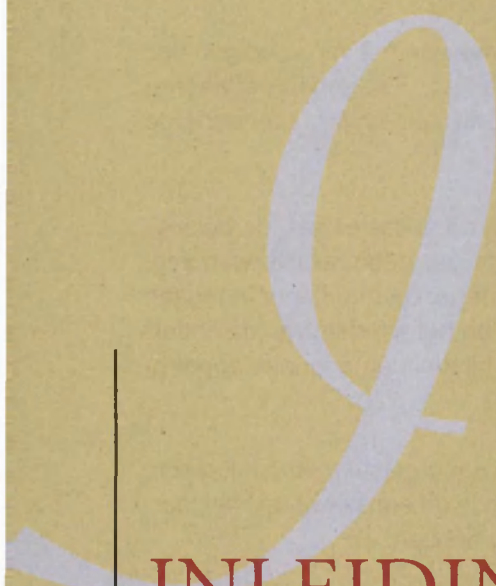
1. Verenigde Naties (VN) 153
2. Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
(OESO) 154
3. Europese Unie (EU) 154

ALS BIJLAGE ..... 157**LIJST VAN TABELLEN** ..... 157**LIJST VAN FIGUREN** ..... 161**LIJST VAN KAARTEN** ..... 163**Bijlage 1** Emissie-inventaris industrie ..... CD-Rom**Bijlage 1a** Overzicht individueel geregistreerde bedrijven ..... CD-Rom**Bijlage 1b** Overzicht collectief geregistreerde bedrijven ..... CD-Rom**Bijlage 2** Emissie-inventaris gebouwenverwarming ..... CD-Rom**Bijlage 3** Emissie-inventaris wegverkeer ..... CD-Rom**Bijlage 4** Emissie-inventaris veeteelt ..... CD-Rom**Bijlage 5** Emissie-inventaris residentiële sector ..... CD-Rom

INLEIDING

Luchtverontreiniging vormt een uitermate belangrijk deel van de globale leefmilieu-problematiek.

De overheid is zich daarvan bewust en voert een beleid dat erop gericht is de luchtkwaliteit in stand te houden en zonodig te verbeteren.

De emissie-inventaris vervult een belangrijke en specifieke rol bij de beleidsvorming en is nuttig in alle facetten van de beleidscyclus: wetgeving en normstelling, vergunningverlening, uitvoering en handhaving, monitoring en evaluatie.

De emissie-inventaris lucht inventariseert o.m. emissiegegevens verstrekt door de bedrijven. Deze informatie wordt aangevuld met berekeningen en schattingen op basis van statistische gegevens en emissiefactoren uit de literatuur voor bepaalde industriële en maatschappelijke activiteiten. De emissie-inventaris voert zelf geen emissiemetingen uit.

Bij de opmaak van de emissie-inventaris is het belangrijk niet alleen de grootte, de ligging en de aard van elke emissiebron te kennen, maar ook de juiste oorzaak van de emissies.

Een belangrijke mijlpaal voor de emissie-inventaris is de verplichting tot het opstellen van een emissiejaarverslag voor sommige bedrijven vanaf 1993. Voordien gebeurde de registratie op vrijwillige basis (1975-1992), waardoor voor de periode 1980 - 1992 voor de belangrijkste luchtverontreinigende stoffen de evolutie van de emissies kon geschetst worden.

Vermits de vrijwillige en de verplichte registratie slechts gedeeltelijk dezelfde bedrij-

ven betreft, schept dit problemen qua continuïteit en kunnen de emissiegegevens van de periode 1980 - 1992 niet zonder meer worden vergeleken met de latere gegevens.

Dit maakte een bijsturing noodzakelijk vooral op het vlak van het vervolledigen van de inventaris voor sommige luchtverontreinigende stoffen. Dit gebeurde via een methodologie ontwikkeld door de VITO, waarvan in dit jaarverslag eveneens de resultaten worden gepubliceerd.

In het rapport wordt eerst een overzicht gegeven van de emissies van de belangrijkste luchtverontreinigende stoffen door de industrie, de gebouwenverwarming, het verkeer en de land- en tuinbouw. Vervolgens wordt per thema dieper ingegaan op de emissies van een aantal specifieke parameters en het aandeel van de onderscheiden bronnen daarin. Tenslotte wordt stilgestaan bij de internationale rapportering en ontwikkelingen.

Herberekeningen naar aanleiding van het gebruik van aangepaste methodologieën, betere statistische gegevens e.d. kunnen een wijziging in de emissies t.o.v. het jaar-rapport "Lozingen in de lucht 1980 – 2000" tot gevolg hebben.

VLAAMSE MILIEU MAATSCHAPPIJ

9

INLEIDING

DEEL I EMISSIES PER SECTOR

1. *Emissies door de industrie*

1.1. OVERZICHT VAN DE INDUSTRIËLE EMISSIES 1980-2001 IN VLAANDEREN

1.1.1. Totale emissies individueel geregistreerde bedrijven in Vlaanderen

Door de federalisering van België in 1993 zijn de autonome gewesten Vlaanderen, Wallonië en Brussel rechtstreeks bevoegd voor het leefmilieu. De coördinatie op nationaal vlak gebeurt via maandelijkse vergaderingen met de gewestelijke ministers in de interministeriële conferentie leefmilieu (ICL).

In de Vlaamse regio leidde dit tot een algemene reglementering, die alle aspecten van de Vlaamse regionale milieuwetgeving, gekend onder de benaming VLAREM, omvat.

Bij het van kracht worden van de VlareM II-reglementering (Vlaams reglement inzake milieuvorwaarden voor hinderlijke inrichtingen) op 1 januari 1993 werden een aantal klasse-1 vergunningsplichtige bedrijven verplicht tot het jaarlijks opmaken van een emissiejaarverslag m.b.t. de lozingen in de omgevingslucht en in een riool of in een waterloop. Een eerste emissiejaarverslag had betrekking op de emissies van het jaar 1993. Tegelijkertijd werd een emissiejaarverslag gevraagd over 1980 en 1985 als referentiejaar.

De bedrijven die in aanmerking kwamen, stonden vermeld in artikel 99 van Hoofdstuk IV "Jaarverslag inzake emissies van verontreinigende stoffen". Hierin zijn alle rubrieknummers en subrubrieknummers opgenomen van de indelingslijst van de als hinderlijk beschouwde inrichtingen waarvan de exploitant verplicht is tot het opmaken van een emissiejaarverslag.

De inhoud van het emissiejaarverslag diende volledig in overeenstemming te zijn met het modelemissiejaarverslag dat zich in bijlage 1 van het Vlarem II bevindt.

De exploitant van een in artikel 99 bedoelde inrichting diende vóór 1 april van elk jaar een jaarverslag inzake de emissies van verontreinigende stoffen over het voorbije kalenderjaar toe te zenden aan de Vlaamse Milieumaatschappij.

Op 1 juni 1995 keurde de Vlaamse Regering het Vlaams Reglement inzake milieuvoorwaarden (VLAREM II) goed. Het verscheen in het Belgisch Staatsblad vanaf 31 juli 1995 en werd van kracht op 1 augustus 1995. Hiermee werden de klasse 1- en klasse 2-vergunningsplichtige bedrijven waarvan de totale emissie afkomstig van alle inrichtingen (van een milieutechnische eenheid) voor tenminste één relevante verontreinigende stof in het beschouwde jaar groter is dan de drempelwaarden (rubriek 4 van bijlage 4.1.8) verplicht tot het opstellen van een emissiejaarverslag.

Op 26 juni 1996 nam de Vlaamse Regering het besluit tot wijziging van o.m. het Besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne waardoor het emissiejaarverslag een deelverslag werd van het milieujaarverslag en vóór 1 april van elk jaar (vanaf 1997) wordt toegezonden aan de AMI-NAL - Afdeling Milieuvergunningen.

Tabel 1 geeft de emissies van de luchtverontreinigende stoffen voor de jaren waarover een milieu(emissie)jaarverslag dient geleverd te worden, nl. 1980, 1985 en vanaf 1993 tot 2001. De gegevens uit het milieu(emissie)jaarverslag zijn voor alle sectoren (behalve elektriciteitscentrales en vuilverwerkingsinstallaties) aangevuld met berekende emissies o.b.v. de gemelde brandstofverbruiken.

Voor 2001 betreft het voorlopige, nog niet volledig gevalideerde emissieresultaten.

Tabel 1

**Evolutie van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door individueel
geregistreerde bedrijven in Vlaanderen**

		1980	1985	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001*
CO	ton	290610	314205	255182	232919	228298	239285	219631	184273	181596	219144	161873
SO _x (SO ₂)	ton	455330	215703	168206	143213	142862	139130	128420	114313	86972	93307	83145
NO _x (NO ₂)	ton	99521	60385	77965	78749	78957	75542	72726	72039	57854	62214	58374
F-verbindingen (F ⁻)	ton	1887	1314	842	535	962	1087	935	974	773	795	723
Cl-verbindingen (Cl ⁻)	ton	2171	2805	3025	2695	3254	1894	1767	1669	1297	1258	1603
chloor	ton	0,005	0	11	10	12	12	15	4	5	24	13
H ₂ S	ton	557	147	181	168	168	256	260	296	231	192	179
NH ₃	ton	1354	1628	1914	1228	1020	1051	996	751	745	939	838
totaal organische stoffen	ton	6267	5734	58499	48036	61848	61910	60393	60743	52190	48433	44763
groep aromatische KWS	ton	50	304	5947	4744	6349	8210	7705	6770	7066	5870	9410
groep gehalogeneerde KWS	ton	77	99	3947	3146	3851	3320	2954	3102	2624	1868	1887
polycyclische aromatische KWS (PAK's)	kg	0	0	169	1720	166	193	4618	4550	7141	2812	2083
naftaleen	kg	0	0	55	29	40	61	1056	811	6126	1885	1823
phenanthreen	kg	0	0	0,36	3	0	3	524	801	293	210	83
anthraceen	kg	0	0	0,043	0,138	0	5	26	67	30	21	6
fluoranthreen	kg	0	0	1	0,422	0	0,745	521	1063	69	61	23
chryseen	kg	0	0	0,021	0,012	0	0,095	215	124	0	0,057	0
benzo(a)anthraceen	kg	0	0	0,005	0,01	0	0,067	118	119	0	0,044	0
benzo(a)pyreen	kg	0	0	0,014	0,009	0	0,029	90	39	0	0,021	0
benzo(k)fluoranthreen	kg	0	0	0	0,006	0	0,04	3	40	0	0,032	0
hexachloorbenzeen	kg	0	0	0,045	0	0	0	0	0	0	0	0
indeno(1,2,3-cd)pyreen	kg	0	0	0,01	0,005	0	0,06	0,004	88	0	0,08	0
benzo(g,h,i)peryleen	kg	0	0	0,04	0,011	0	0,069	196	67	0	0,023	0
benzo(e)pyreen	kg	0	0	0	0,011	0	0	317	0,361	0	0	0
benzo(b)fluoranthreen	kg	0	0	0	0,017	0	0,187	581	238	0	0,081	0
dibenzo(a,h)anthraceen	kg	0	0	0	0	0	0,058	15	7	1	0,064	0
acrylonitril	kg	0	0	3075	5472	1895	11000	12895	10000	5903	3308	3263
benzeen	kg	441	511	344000	348250	73000	85000	89444	92686	68205	56546	59022
1,2-dichloorethaan	kg	2728	3949	26000	29646	30000	30000	28979	9272	66390	15600	26158
fenol	kg	125	126	623	0	4475	5837	4280	5356	3956	11599	20628
formaldehyde	kg	208	211	35000	26482	34000	38000	49769	56000	44457	55991	79852
methyleenchloride	kg	17000	2939	1200977	1223819	1265563	1029862	1105506	1182278	1191245	1123547	1181738
styreen	kg	0	0	60000	41238	69000	134000	114123	113000	125664	131073	114864
tetrachloormethaan	kg	0	0	73000	75779	25000	16000	19891	800	21265	5634	4695
pentachloorfenol	kg	0	0	0,006	0	0	0	0	0	0	0	0
trichlooretheen	kg	0	0	334000	218968	310000	231000	180911	198000	173105	54658	65841
tolueen	kg	5957	701	1566000	1491985	1743000	1702000	1589519	1494266	1919316	1324095	1753921
monovinylchloride	kg	17000	25000	44000	8273	34000	33000	35920	18000	14176	7987	6104
xyleen-isomeren	kg	183000	338000	2114000	1151731	2020000	3301000	2825261	2576000	2269106	2050258	2329258
zwavelkoolstof	kg	2001300	570000	1673000	1372992	1257000	1423000	1926365	2076000	1486790	1933925	1995042
tetrachlooretheen	kg	0	0	8130	128000	107000	75332	113412	115394	24931	30965	
trichloorbenzeen	kg	0	0	0	1629	861	593	1767	1602	418	160	
trichloorethaan	kg	21000	0	618590	192330	75854	11690	7610	212	105	114	
dioxines	mg	0	0	2721		6562	19000	145427	82000	20858	9202	5989
stof (totaal)	ton	22929	14145	14208	11961	13962	13156	11488	9578	8631	6995	6119
antimoon	kg	0	9551	2509	0,33	1148	11001	3662	3786	3525	3469	2137
arsen	kg	0,514	6029	4728	2067	2128	2269	1533	1921	1383	864	1079
asbest	kg	0	0	9	8	9	10	2	0	0	0	0
beryllium	kg	0	402	44	36	30	60	55	53	39	50	38
cadmium	kg	3140	3980	3185	1603	2609	1988	2275	535	580	495	260
chrom (totaal)	kg	6	6843	19605	3078	6234	11003	7459	2435	2493	2289	1901
kobalt	kg	0	2867	411	295	2891	376	309	486	679	435	395
kwik	kg	501	803	1092	1427	1365	1368	1284	1207	678	1014	733
lood	kg	44000	80872	69042	27138	56951	84588	108540	36485	58987	45542	21592
koper	kg	3167	7308	10515	13061	7703	5712	4392	4747	5553	3220	2007
mangaan	ton	2	20	3	3	3	9	7	7	3	2	1
nikkel	kg	1	11283	6609	17640	12200	38005	29955	19068	14721	16536	18600
seleen	kg	0,195	1801	3220	1810	3744	2616	2207	2709	2707	1677	1988
thallium	kg	0	1394	147	144	293	238	175	352	553	594	355
vanadium	kg	0,195	6285	8631	54265	33088	62005	71835	33035	32875	33317	34512
zink	ton	65	85	41	14	47	53000	46	43	42	41	35

*: voorlopige resultaten

stand van zaken: 30 september 2002

Een aantal belangrijke opmerkingen dient gemaakt te worden bij tabel 1:

- in 1994 werd het eerste emissiejaarverslag over 1993 en de emissiejaarverslagen over de referentie jaren 1980 en 1985 aan de Vlaamse Milieumaatschappij bezorgd. De informatie die over deze referentie jaren verkregen werd, was vrij pover. Heel wat bedrijven meldden dat ze voor deze jaren over geen informatie meer beschikten, zodat hiervoor bijna uitsluitend gesteund werd op de vroegere (vrijwillige) inventaris.

In 1993 leverden een aantal bijkomende bedrijven inlichtingen over hun emissies en reeds vroeger geïnventariseerde bedrijven over bijkomende emissies. Voor sommige bedrijven viel de informatie geheel of gedeeltelijk weg doordat de emissies slechts boven een vooropgestelde drempelwaarde moeten worden gemeld.

- vanaf 1994 varieert de gegevenslevering nogal, afhankelijk van de emissies (al of niet boven de drempelwaarde), het al of niet indienen van de emissiejaarverslagen gezien de nietigverklaring van Vlarem II en het feit of al dan niet rekening gehouden wordt met de gewijzigde drempels (in theorie vanaf 1995 voor nieuwe bedrijven en vanaf 1996 voor bestaande bedrijven).

Gezien de wijzigingen in de wetgeving vanaf 1993 kan pas vanaf 1996 een betrouwbare evolutie geschetst worden. Dit belet niet dat er algemene trends voor de periode 1980 - 2001 kunnen afgeleid worden voor de belangrijkste luchtverontreinigende stoffen o.m. een daling voor CO en SO_x(SO₂).

Voor de andere luchtverontreinigende stoffen is het dikwijls moeilijk om een trend vast te stellen. Een mogelijke verklaring ligt in het feit dat deze emissies bepaald worden door een beperkt aantal bedrijven, zodat bijvoorbeeld het wegvallen of een verhoogde productie van één bedrijf een vertekend beeld kan geven van de evolutie van deze emissies.

Tabel 1 dient dus met de nodige voorzichtigheid te worden geïnterpreteerd.

1.1.2. Emissies individueel geregistreerde bedrijven per sector in Vlaanderen

Een bespreking per bedrijf zou te ver leiden, daarom volgt in de tabellen 2 t.e.m. 26 een opsplitsing van de emissies per sector.

Het teken '-' betekent ofwel dat de bedrijven in die sector gesloten zijn ofwel geen (relevante) emissies gemeld hebben.

In bijlage 1a zijn in overeenkomstige tabellen de bedrijven vermeld die aan de basis liggen van deze resultaten.

Winning en bewerking van steenkolen

Tabel 2: Evolutie van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door individueel geregistreerde bedrijven van de sector winning en bewerking van steenkolen in Vlaanderen

		1980	1985	1993	1994	1995	1996	1997 ₁
CO	ton	85	0	43	4	39	19	-
SO _x (SO ₂)	ton	2728	0	1721	172	1330	653	-
NO _x (NO ₂)	ton	2732	0	1075	111	856	420	-
totaal organische stoffen	ton	26	0	16	0	15	7	-
stof (totaal)	ton	1092	0	356	5	405	199	-
lood	kg	47	0	27	0	32	16	-

*: activiteiten stopgezet

stand van zaken: 30 september 2002

Cokesovenbedrijven

Tabel 3: Evolutie van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door individueel geregistreerde bedrijven van de sector cokesovenbedrijven in Vlaanderen

		1980	1985	1993	1994	1995	1996	1997 ₁
CO	ton	657	648	317	0	319	112	-
SO _x (SO ₂)	ton	1992	1380	195	274	273	112	-
NO _x (NO ₂)	ton	21	462	141	0	165	50	-
NH ₃	ton	93	92	0	0	0	0	-
totaal organische stoffen	ton	870	1033	1333	4	899	309	-
groep aromatische KWS	ton	0	0	4	4	3	12	-
polycyclische aromatische KWS (PAK's)	kg	0	0	37	4	29	46	-
naftaleen	kg	0	0	0	0	0	0	-
benzeen	kg	0	0	2430	2	1948	7256	-
tolueen	kg	0	0	1088	986	852	3157	-
xyleen-isomeren	kg	0	0	645	583	502	1939	-
stof (totaal)	ton	1678	1537	215	71	110	35	-
lood	kg	187	185	67	0	63	23	-

*: activiteiten stopgezet

stand van zaken: 30 september 2002

Raffinaderijen

Tabel 4:

Evolutie van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door individueel geregistreerde bedrijven van de sector raffinaderijen in Vlaanderen

		1980	1985	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001*
CO	ton	8420	7283	19165	24251	17255	25747	5267	3611	2298	4894	2482
SO _x (SO ₂)	ton	86116	34519	44045	38555	35052	41165	44079	30934	25950	27574	23540
NO _x (NO ₂)	ton	8770	6173	8629	9042	6949	7801	8772	8014	7681	7433	7686
F-verbindingen (F ⁻)	ton	0	0	0	0	10	32	4	2	2	0,115	0
Cl-verbindingen (Cl ⁻)	ton	0,03	0,048	0,068	0	24	18	38	80	18	16	12
chloor	ton	0	0	0	0	2	0,184	0	0,273	0	0,413	0
H ₂ S	ton	0	0	49	60	51	38	52	52	49	43	43
NH ₃	ton	0	0	0	0	0	0	0	0,177	1	0,852	1
totaal organische stoffen	ton	921	555	11112	11597	14384	13195	15100	16191	14148	10958	10033
groep aromatische KWS	ton	0	0	577	512	599	905	1001	884	885	836	3844
polycyclische aromatische KWS (PAK's)	kg	0	0	22	21	38	32	223	703	51	32	28
benzeen	kg	0	0	59006	59700	62277	59795	57130	61794	44048	47219	46105
styreen	kg	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0
tolueen	kg	0	0	86794	99095	102385	112767	117507	122025	71661	74584	79568
xyleen-isomeren	kg	0	0	72802	76000	82700	79403	86005	93842	67473	81597	76891
dioxines	mg	0	0	0	0	0	0	0	33	0	236	618
stof (totaal)	ton	2357	1475	1165	1206	839	1665	1954	1481	1385	1544	1582
antimoon	kg	0	0	0	0	0,077	0,072	0	0,089	0	148	0
arseen	kg	0	0	0	0	0,929	16	16	20	21	49	11
beryllium	kg	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,04	0
cadmium	kg	0	0	0	0	0,282	0,266	0	19	7	3	3
chrom (totaal)	kg	0	0	0	0	543	3879	443	630	577	116	21
kobalt	kg	0	0	0	0	26	25	66	51	95	60	63
kwik	kg	0	0	0,248	0	0,414	0,383	0	0,114	1	10	3
lood	kg	353	226	196	9	244	286	64	237	60	193	6
koper	kg	0	0	0	2	4	6	5	36	135	50	25
mangaan	ton	0	0	0	0	0,104	0,098	0,240	0,186	0,181	0,100	0,058
nikkel	kg	0	0	0	9000	9430	33511	26168	16129	11961	13746	14103
seleen	kg	0	0	0	0	2	2	1	2	1	179	0
thallium	kg	0	0	0	0	2	2	2	3	2	3	0
vanadium	kg	0	0	0	43516	23309	55773	63642	20657	26723	27349	28818
zink	ton	0	0	0	0	0	0	0	0,135	0	0,471	0,457

*: voorlopige resultaten

stand van zaken: 30 september 2002

Aanverwanten petroleumsector

Tabel 5: Evolutie van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door individueel geregistreerde bedrijven van de sector aanverwanten petroleumsector in Vlaanderen

		1980	1985	1993	1994
CO	ton	6	7	4	-
SO _x (SO ₂)	ton	263	119	37	-
NO _x (NO ₂)	ton	47	11	7	-
totaal organische stoffen	ton	1	2	1	-
tolueen	kg	0	0	398	-
stof (totaal)	ton	10	4	3	-
kwik	kg	0,016	0,004	0,001	-
lood	kg	7	1	0,664	-

: vanaf 1994 emissies beneden drempel

stand van zaken: 30 september 2002

Elektriciteitscentrales

Tabel 6: Evolutie van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door individueel geregistreerde bedrijven van de sector elektriciteitscentrales in Vlaanderen

		1980	1985	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
CO	ton	5452	2080	1589	1282	1131	1517	1838	1514	1345	2120	1670
SO _x (SO ₂)	ton	268109	92619	61946	61918	60205	53909	48745	49004	26393	28191	25841
NO _x (NO ₂)	ton	66196	31807	40196	42983	40105	37990	34250	35721	23255	28978	24427
F-verbindingen (F ⁺)	ton	0	0	388	409	430	480	514	571	356	375	309
Cl-verbindingen (Cl ⁺)	ton	0	0	1131	1160	1391	944	812	836	596	527	910
totaal organische stoffen	ton	1430	797	0	0	0	0	0	0	0	0	0
stof (totaal)	ton	12631	6636	5077	4172	3182	3324	2864	2907	2639	2345	1542
antimoon	kg	0	120	11	8	7	34	31	32	23	36	31
arsen	kg	0	5504	502	397	312	249	213	162	108	77	59
beryllium	kg	0	402	44	36	30	60	55	53	39	50	38
cadmium	kg	0	166	8	7	5	13	12	12	7	7	6
chrom (totaal)	kg	0	6835	605	447	366	465	413	435	229	222	182
kobalt	kg	0	2867	272	210	173	186	177	185	128	115	80
kwik	kg	0	400	382	391	397	376	380	342	201	348	327
lood	kg	2069	3535	381	260	191	449	395	399	255	413	348
koper	kg	0	5275	515	389	304	416	373	351	210	230	192
mangaan	ton	0	19	2	1	0,964	1	1	1	0,771	0,862	0,722
nikkel	kg	0	11281	1087	844	699	635	592	638	423	299	210
seleen	kg	0	1801	1804	1806	1738	1737	1599	1110	819	646	563
thallium	kg	0	1394	136	103	85	66	58	63	37	14	10
vanadium	kg	0	6285	566	432	345	432	402	395	233	238	179
zink	ton	0	20	2	2	2	2	2	2	2	2	1

stand van zaken: 30 september 2002

Productie van gas, gasdistributiebedrijven

Tabel 7:

Evolutie van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door individueel geregistreerde bedrijven van de sector productie van gas en gasdistributiebedrijven in Vlaanderen

		1980	1985	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001*
CO	ton	0	0	42	69	112	113	99	125	0	125	116
SO _x (SO ₂)	ton	0	0	0,218	0	0,224	3	0	2	0	2	0
NO _x (NO ₂)	ton	1037	0	657	396	595	619	320	541	531	535	524
totaal organische stoffen	ton	0	0	40	0	38	58	0	51	0	47	4
groep aromatische KWS	ton	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
tolueen	kg	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3900
stof (totaal)	ton	0	0	0,57	0	0,546	0,702	0	0,168	0	0,302	0
kwik	kg	0	0	0,054	0	0,059	0,083	0	0,305	0	0,287	0
lood	kg	0	0	0	0	0	0,048	0	0,009	0	0,01	0

*: voorlopige resultaten

stand van zaken: 30 september 2002

Ijzer- en staalindustrie

Tabel 8:

Evolutie van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door individueel geregistreerde bedrijven van de sector ijzer- en staalindustrie in Vlaanderen

		1980	1985	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001*
CO	ton	255864	299635	189075	167674	172600	170393	184007	165786	167531	203173	148040
SO _x (SO ₂)	ton	13043	15240	11472	11686	10854	9954	7787	5372	5982	7105	5352
NO _x (NO ₂)	ton	1264	1718	7725	6818	6505	6876	7352	6554	6071	6899	5470
F-verbindingen (F ⁻)	ton	2	3	1	0	0,714	23	13	30	10	34	18
Cl-verbindingen (Cl ⁻)	ton	0	0	0	0	0	304	467	348	325	239	223
chloor	ton	0	0	0	0	0	2	1	0,35	1	0,967	2
H ₂ S	ton	0	0	0	0	0	76	60	83	0	0	0
totaal organische stoffen	ton	0,563	12	242	111	233	180	342	1088	841	848	668
groep aromatische KWS	ton	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
polycyclische aromatische KWS (PAK's)	kg	0	0	0	0	0	0	0	0	1274	884	473
naftaleen	kg	0	0	0	0	0	0	0	0	689	490	315
phenantheen	kg	0	0	0	0	0	0	0	0	293	198	83
anthraceen	kg	0	0	0	0	0	0	0	0	30	20	6
fluorantheen	kg	0	0	0	0	0	0	0	0	69	59	23
dioxines	mg	0	0	0	0	4026	3393	144700	81000	20323	7974	4685
stof (totaal)	ton	76	19	1817	2238	4095	2961	2180	1544	1456	904	511
arsen	kg	0	0	158	175	48	82	0	51	1	0,116	0
cadmium	kg	0	0	0	0	0	238	285	133	201	229	87
chrom (totaal)	kg	0	0	5055	2123	502	1755	1777	797	1091	1507	1463
kobalt	kg	0	0	129	70	18	17	0	0	0	0	0
kwik	kg	0,078	0	0	0	0	0	75	53	0	164	0
lood	kg	0	0	246	185	222	37650	68976	22885	44699	38233	15708
koper	kg	0	0	0	0	0	0	36	1313	1435	1149	434
mangaan	ton	0	0	0,743	0	0,178	6	4	3	2	1	0,42
nikkel	kg	0	0	2205	1676	494	1158	1583	747	744	926	745
thallium	kg	0	0	0	0	0	0	0	251	387	378	184
vanadium	kg	0	0	0	0	0	0	234	0	0	0	0
zink	ton	0	0	0,721	0	0,589	20	12	7	7	8	6

*: voorlopige resultaten

stand van zaken: 30 september 2002

Stalenbuizenfabrieken, trekkerijen, koudwalserijen e.d.

Tabel 9:

Evolutie van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door individueel geregistreerde bedrijven van de sector stalenbuizenfabrieken, trekkerijen en koudwalserijen e.d. in Vlaanderen

		1980	1985	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001*
CO	ton	37	160	122	225	336	54	90	54	2	48	2
SO _x (SO ₂)	ton	327	37	1	0	0,539	0,721	0	0,226	0	0,814	0
NO _x (NO ₂)	ton	130	275	187	97	196	96	105	96	88	88	102
Cl-verbindingen (Cl ⁻)	ton	9	7	58	60	38	24	23	17	8	11	11
NH ₃	ton	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
totaal organische stoffen	ton	5	19	625	574	825	429	527	471	326	252	313
groep gehalogeneerde KWS	ton	0	0	113	114	97	92	86	95	96	25	6
methyleenchloride	kg	0	0	7695	14900	10000	8809	400	680	2827	2984	3650
trichlooretheen	kg	0	0	92000	98870	86000	81000	85590	94000	93030	25000	2265
stof (totaal)	ton	10	2	15	0	12	15	15	15	15	24	26
kwik	kg	0,301	0,145	0,102	0	0,088	0,001	0	0	0	0	0
lood	kg	2	0,283	0,009	0	389	368	391	351	332	123	52
nikkel	kg	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0
zink	ton	0	0	0	0	0,001	2	2	3	2	0,846	1

*: voorlopige resultaten

stand van zaken: 30 september 2002

Non-ferro-industrie

Tabel 10:

Evolutie van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door individueel geregistreerde bedrijven van de sector non-ferro-industrie in Vlaanderen

		1980	1985	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001*
CO	ton	15582	1733	25793	24849	17891	18986	9960	786	351	302	190
SO _x (SO ₂)	ton	15191	13210	7711	7046	6116	5169	3476	3197	3538	3819	4473
NO _x (NO ₂)	ton	1380	1514	521	378	587	636	610	482	629	477	513
F-verbindingen (F ⁻)	ton	0	0	0	0	0,323	0,046	1	2	0	0,401	0
Cl-verbindingen (Cl ⁻)	ton	0	0	30	10	19	4	17	31	20	8	18
chloor	ton	0	0	0,531	0	0,478	0,477	0	0,492	0	8	7
totaal organische stoffen	ton	54	91	95	190	148	458	397	373	37	113	149
benzeen	kg	0	0	0	0	0	0	0	0	106	0	0
trichlooretheen	kg	0	0	327	0	0	0	0	0	0	0	0
tolueen	kg	0	0	0	0	0	0	0	0	84	0	0
xyleen-isomeren	kg	0	0	0	0	0	0	0	0	28	0	0
dioxines	mg	0	0	0	0	0	0	0	177	170	1050	369
stof (totaal)	ton	401	722	370	212	435	239	173	148	125	76	114
antimoon	kg	0	9430	1595	0	858	11215	3573	3692	3414	3107	1973
arseen	kg	0	524	3130	1481	1706	1482	1291	1619	1079	561	864
cadmium	kg	3133	3804	3149	1280	1988	911	1658	349	338	143	157
chrom (totaal)	kg	0	0	572	0	2	0	114	0	0	0	0
kobalt	kg	0	0	0	0	2649	119	50	222	366	123	118
kwik	kg	5	5	63	0	11	30	0	0,428	0	0,289	0
lood	kg	31398	45143	34422	11378	23019	23857	20230	10962	13436	5201	5141
koper	kg	3152	2012	9591	4631	6189	4641	3758	2837	3570	1485	1172
mangaan	ton	2	0,8	0,039	0	0,282	0,197	0,119	0,233	0,007	0	0,001
nikkel	kg	0	0	272	13	986	741	321	217	142	37	124
seleen	kg	0	0	1404	2	1737	869	603	1593	1886	849	1425
thallium	kg	0	0	0	0	165	122	103	0	0	0	0
vanadium	kg	0	0	7	1957	725	256	355	8	46	20	211
zink	ton	65	66	37	11	43	28	26	30	30	28	27

*: voorlopige resultaten

stand van zaken: 30 september 2002

Graverijen, asfaltcentrales en vervaardiging van steen, cement, betonwaren, glas, aardewerk e.d.

Tabel 11: Evolutie van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door individueel geregistreerde bedrijven van de sector graverijen, asfaltcentrales en vervaardiging van steen, cement, betonwaren, glas, aardewerk e.d. in Vlaanderen

		1980	1985	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001*
CO	ton	650	390	492	122	3708	4779	3244	5502	5565	3855	4420
SO _x (SO ₂)	ton	3545	1135	2502	1155	9596	11934	8235	10356	12335	11371	11843
NO _x (NO ₂)	ton	779	858	2741	2349	2594	2456	2803	2084	1798	2425	2099
F-verbindingen (F ⁻)	ton	310	266	185	19	383	406	340	359	392	371	376
Cl-verbindingen (Cl ⁻)	ton	76	82	87	18	455	202	157	169	180	97	82
chloor	ton	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
NH ₃	ton	0	0	179	180	158	9	189	8	6	40	89
totaal organische stoffen	ton	142	350	1496	929	2353	2261	1683	1624	1460	183	1558
groep aromatische KWS	ton	50	304	1411	683	1610	1554	979	907	843	42	1167
groep gehalogeneerde KWS	ton	0	0	0	1	0	5	3	54	56	2	3
polycyclische aromatische KWS (PAK's)	kg	0	0	0	0	19	104	92	70	75	105	143
naftaleen	kg	0	0	0	0	0	54	35	45	0	55	5
phenanthreen	kg	0	0	0	0	0	2	1	0,565	0	12	0
anthraceen	kg	0	0	0	0	0	5	0,055	0,015	0	0,393	0
fluoranthreen	kg	0	0	0	0	0	0,498	0,296	0,124	0	2	0
chryseen	kg	0	0	0	0	0	0,015	0,014	0,002	0	0,057	0
benzo(a)anthraceen	kg	0	0	0	0	0	0,007	0,014	0,002	0	0,044	0
benzo(a)pyreen	kg	0	0	0	0	0	0,002	0,005	0,002	0	0,021	0
benzo(k)fluoranthreen	kg	0	0	0	0	0	0,002	0,005	0,002	0	0,032	0
indeno(1,2,3-cd)pyreen	kg	0	0	0	0	0	0,002	0,004	0,002	0	0,08	0
benzo(g,h,i)peryleen	kg	0	0	0	0	0	0,002	0,004	0,002	0	0,023	0
benzo(b)fluoranthreen	kg	0	0	0	0	0	0,006	0,007	0,002	0	0,081	0
dibenzo(a,h)anthraceen	kg	0	0	0	0	0	0	0,004	0,007	1	0,064	0
benzeen	kg	0	0	0	0	0	0	0	0	0	11	15
fenol	kg	0	0	0	0	0	0	1853	0	0	1689	13756
formaldehyde	kg	0	0	0	15	0	0	24	0	0	907	638
methyleenchloride	kg	0	0	0	0	0	5419	2502	1127	425	2318	2820
styreen	kg	0	0	10993	2736	2173	3504	8419	6991	7527	2950	10144
trichlooretheen	kg	0	0	0	550	0	0	0	0	0	0	0
tolueen	kg	0	0	634574	626774	777055	785041	721771	611061	727396	5113	1104129
xyleen-isomeren	kg	50000	304000	715067	13115	791754	726840	202449	237690	62685	31652	26597
tetrachlooretheen	kg	0	0	0	0	0	0	0	54000	55422	0	0
dioxines	mg	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	13
stof (totaal)	ton	579	493	838	1282	1780	1834	1738	1125	893	603	740
antimoon	kg	0	0	2	0	40	41	37	4	0	0	8
arsen	kg	0	0	18	11	15	423	0	16	0	0	8
asbest	kg	0	0	8	8	9	10	2	0	0	0	0
cadmium	kg	0	0	2	313	320	320	317	6	0	0	0
chrom (totaal)	kg	0	0	490	473	4242	4202	4235	30	9	0	8
kobalt	kg	0	0	2	13	16	18	13	5	0	0	5
kwik	kg	0,483	0,324	0,6	0	0,77	0,737	0	0,533	0	0,63	1
lood	kg	53	1854	96	15278	15701	15487	15361	99	6	2	10
koper	kg	0	0	173	173	171	160	158	3	1	0	4
mangaan	ton	0	0	0,002	2	2	2	2	0,004	0	0	0,005
nikkel	kg	0	0	911	735	164	165	51	147	9	0	2
seleen	kg	0	0	3	0	4	6	0	6	0	1	0
thallium	kg	0	0	0	37	37	38	0	0	0	0	8
vanadium	kg	0	0	77	0	80	169	0	169	0	0	6

*: voorlopige resultaten

stand van zaken: 30 september 2002

Tabel 12:

Evolutie van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door individueel geregistreerde bedrijven van de sector basischemie in Vlaanderen

		1980	1985	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001*
CO	ton	1970	839	11432	11279	12257	14410	12958	2923	1632	1844	2584
SO _x (SO ₂)	ton	27902	27797	14980	12208	10527	9184	9734	9750	8085	7290	6913
NO _x (NO ₂)	ton	11368	12719	8071	9462	10025	9344	9744	9172	9770	8939	10665
F-verbindingen (F ⁻)	ton	4	1	0	15	0	0	10	2	7	1	6
Cl-verbindingen (Cl ⁻)	ton	1232	1295	105	81	93	141	94	106	72	85	67
chloor	ton	0	0	10	10	9	9	8	2	2	6	2
H ₂ S	ton	193	0,687	0,263	0	0,263	0	0	0	0	0	0
NH ₃	ton	1220	1536	1597	950	766	819	638	551	557	669	525
totaal organische stoffen	ton	293	238	7238	4591	6754	7911	5992	4630	3682	3990	3668
groep aromatische KWS	ton	0	0	833	699	684	727	562	352	232	210	267
groep gehalogeneerde KWS	ton	0	0	295	298	222	227	289	302	210	146	175
polycyclische aromatische KWS (PAK's)	kg	0	0	23	0	0	0	171	170	17	46	11
acrylonitril	kg	0	0	2936	5472	1895	1473	3041	1553	1295	497	492
benzeen	kg	0	0	279674	282933	5997	10376	7890	5511	4267	6602	6079
1,2-dichloorethaan	kg	0	0	9081	7201	10403	12189	16171	2544	577	511	300
fenol	kg	0	0	0	0	104	1580	443	3009	458	6553	4548
formaldehyde	kg	0	0	3907	6200	9138	12258	23941	26534	13703	21997	24707
methyleenchloride	kg	0	0	195	0	29219	29272	29000	21034	19814	40727	87000
styreen	kg	0	0	27180	21796	33519	29803	25591	24178	21202	16789	17731
tetrachloormethaan	kg	0	0	73167	49280	5203	464	619	774	19664	4377	3239
tolueen	kg	5351	0	242375	203489	208556	194453	108566	103129	49221	90221	86452
monovinylchloride	kg	0	0	11991	8244	13598	9500	12268	18196	7167	7450	1786
xyleen-isomeren	kg	0	0	116882	125867	50364	70407	53510	65890	38829	21063	60909
zwavelkoolstof	kg	0	0	2602	17210	11815	2164	9887	11439	3390	1957	3890
trichloorbenzeen	kg	0	0	0	0	1629	580	293	1467	1292	148	0
trichloorethaan	kg	0	0	1201	0	353	26	26	187	158	105	114
dioxines	mg	0	0	0	0	0	0	1	3	3	0	15
stof (totaal)	ton	1598	1201	1617	1242	1214	1196	1131	688	580	659	654
antimoon	kg	0	0	0	0	0	0,256	0	0,021	0	0	9
arseen	kg	0	0	0	0	0	0,112	0	0,058	0	0,104	9
chrom (totaal)	kg	0	0	0	0	0	2	1	0,528	4	0,968	3
kobalt	kg	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0,152	6
kwik	kg	410	311	528	1022	715	814	722	746	438	451	367
lood	kg	82	112	126	0	90	79	0	78	0	46	1
koper	kg	0	0	0	0	0	0,464	0	0,296	0	2	0
mangaan	ton	0	0	0	0	0	0,001	0,003	0,001	0,002	0,009	0
nikkel	kg	0	0	15	0	201	764	1106	761	943	1009	872
vanadium	kg	0	0	7887	6655	7252	3906	5462	9489	5431	2339	2744
zink	kg	0	0	0,499	0	0,64	0,585	0	0,618	0	0	0

*: voorlopige resultaten

stand van zaken: 30 september 2002

Overige chemie

Tabel 13: Evolutie van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door individueel geregistreerde bedrijven van de sector overige chemie in Vlaanderen

		1980	1985	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001*
CO	ton	148	98	503	591	624	320	315	550	455	1186	796
SO _x (SO ₂)	ton	15132	11076	7393	4477	3790	2398	2577	1699	1447	4263	2006
NO _x (NO ₂)	ton	1535	1525	3101	2987	4056	2650	2540	2651	2139	1452	1673
F-verbindingen (F ⁻)	ton	1570	0	60	79	133	134	47	9	0	11	6
Cl-verbindingen (Cl ⁻)	ton	95	156	101	124	422	122	42	8	6	199	235
chloor	ton	0,005	0	0	0	0	0	0	0	2	3	2
H ₂ S	ton	5	3	1	0	2	0,696	0	0	0	0	0
NH ₃	ton	0	0	55	37	63	65	43	71	59	57	34
totaal organische stoffen	ton	1955	1799	15524	9678	13099	13615	13045	14582	11749	9348	8674
groep aromatische KWS	ton	0	0	329	215	394	320	259	293	286	231	138
groep gehalogeneerde KWS	ton	76	99	2365	1622	2278	1972	1607	1533	1165	803	759
polycyclische aromatische KWS (PAK's)	kg	0	0	0	1592	6	3	4062	3604	287	406	84
naftaleen	kg	0	0	0	29	0	2	951	346	0	0	0
phenanthreen	kg	0	0	0	3	0	0,612	523	800	0	0	0
anthraceen	kg	0	0	0	0,138	0	0,058	26	67	0	0	0
fluoranthreen	kg	0	0	0	0,422	0	0,248	520	1063	0	0	0
chryseen	kg	0	0	0	0,012	0	0,079	215	124	0	0	0
benzo(a)anthraceen	kg	0	0	0	0,01	0	0,06	118	119	0	0	0
benzo(a)pyreen	kg	0	0	0	0,009	0	0,028	90	39	0	0	0
benzo(k)fluoranthreen	kg	0	0	0	0,006	0	0,038	3	39	0	0	0
indeno(1,2,3-cd)pyreen	kg	0	0	0	0,005	0	0,058	0	88	0	0	0
benzo(g,h,i)peryleen	kg	0	0	0	0,011	0	0,066	196	67	0	0	0
benzo(e)pyreen	kg	0	0	0	0,011	0	0	317	0,361	0	0	0
benzo(b)fluoranthreen	kg	0	0	0	0,017	0	0,182	581	238	0	0	0
dibenzo(a,h)anthraceen	kg	0	0	0	0	0	0,058	15	7	0	0	0
benzeen	kg	441	511	2198	4759	2086	2156	4450	5145	18	335	1398
1,2-dichloorethaan	kg	2728	3949	16605	22417	19880	14447	11388	5038	63515	14084	25589
fencil	kg	0	0	440	0	4371	3999	1688	2092	3154	3324	2291
formaldehyde	kg	0	0	454	160	4735	4860	2857	3154	3015	4490	2582
methyleenchloride	kg	17146	2939	605008	644607	602411	343333	331654	309870	304422	337601	311947
styreen	kg	0	0	8125	2607	4542	9032	2807	5801	13540	13438	24652
tetrachloormethaan	kg	0	0	0	26280	19668	14933	19272	26	26	26	26
trichlooretheen	kg	0	0	5020	0	0	0	220	243	0	6	6
tolueen	kg	606	701	301974	279423	262485	216108	159738	217372	195631	154250	65117
monovinychloride	kg	16708	24710	32000	29	19998	23416	23652	18	7009	538	4318
xyleen-isomeren	kg	14031	15519	76033	81375	83922	69374	71979	40303	26846	18629	15998
zwavelkoolstof	kg	21806	0	0	0	0	0	7900	18421	24400	16781	17100
trichloorethaan	kg	0	0	50877	0	1455	2250	4715	461	54	0	0
dioxines	mg	0	0	0	0	0	0	0	12	0	19	0
stof (totaal)	ton	445	265	328	133	280	201	114	150	240	163	114
antimoon	kg	0	0	0	22	0,294	0	0	0	0	0	0
cadmium	kg	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0
chrom (totaal)	kg	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0
kobalt	kg	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
kwik	kg	0,82	1	0,8	0	2	1	0	1	0	1	0
lood	kg	74	66	86	4	68	37	0	22	0	12	0
koper	kg	0	0	0	7848	3	0,018	0	0	0	0	0
mangaan	ton	0	0	0	0	0,002	0	0	0	0	0	0
nikkel	kg	0	0	0	5346	0	0	0	0	119	140	163
thallium	kg	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
vanadium	kg	0	0	0	1703	1727	1734	1736	2368	0	2699	2060

* voortopige resultaten

stand van zaken: 30 september 2002

Kunstmatige en synthetische continugaren- en vezelfabrieken

Tabel 14:

Evolutie van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door individueel geregistreerde bedrijven van de sector kunstmatige en synthetische continugaren- en vezelfabrieken in Vlaanderen

		1980	1985	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001*
CO	ton	19	5	30	0	282	230	289	88	101	185	142
SO _x (SO ₂)	ton	989	470	2232	796	487	11	0	98	3	123	1
NO _x (NO ₂)	ton	175	51	258	256	340	130	435	459	274	313	523
H ₂ S	ton	359	144	111	94	99	116	130	128	84	106	94
NH ₃	ton	0	0	0,418	0	0,418	0,419	0	0	0	0	0
totaal organische stoffen	ton	2	3	376	352	398	434	262	441	167	215	200
groep aromatische KWS	ton	0	0	0	0	0	0	57	0	0	0	0
groep gehalogeneerde KWS	ton	0	0	96	130	128	174	63	110	84	43	49
methyleenchloride	kg	0	0	96000	130000	128000	174000	63149	110000	84284	43124	48914
zwavelkoolstof	kg	1979000	570000	575000	454000	464000	663000	1115700	1057000	685000	964000	986000
stof (totaal)	ton	32	14	188	36	72	5	0	20	1	4	1
kwik	kg	0,119	0	0	0	0	0	0	0,038	0	0	0
lood	kg	8	4	22	0	9	0,287	0	3	0	0	0

*: voorlopige resultaten

stand van zaken: 30 september 2002

Vervaardiging van producten in metaal, machinebouw,
elektrotechnische industrie e.d.

Tabel 15:

**Evolutie van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door individueel
geregistreerde bedrijven van de sector vervaardiging van
producten in metaal, machinebouw, elektrotechnische
industrie e.d. in Vlaanderen**

		1980	1985	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001*
CO	ton	22	48	2280	1989	50	677	701	778	112	117	110
SO _x (SO ₂)	ton	450	509	355	101	95	51	69	70	36	148	54
NO _x (NO ₂)	ton	101	81	154	80	130	97	150	95	114	157	148
F-verbindingen (F ⁻)	ton	0	0	2	3	3	6	4	0,054	4	3	5
Cl-verbindingen (Cl ⁻)	ton	0,003	0,005	1	0	4	5	0	0	0	1	0
chloor	ton	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	0
NH ₃	ton	0	0	4	6	8	4	4	15	18	14	13
totaal organische stoffen	ton	4	6	2046	1457	1856	1897	1378	1426	1870	4764	1248
groep aromatische KWS	ton	0	0	782	534	592	710	604	604	836	1119	368
groep gehalogeneerde KWS	ton	0	0	230	125	233	190	148	192	168	155	98
polycyclische aromatische KWS (PAK's)	kg	0	0	0	0	0	0	70	0	269	389	0
naftaleen	kg	0	0	0	0	0	0	70	420	269	389	198
benzeen	kg	0	0	550	834	690	783	943	872	684	785	1353
formaldehyde	kg	0	0	0	0	0	136	10	186	324	327	206
methyleenchloride	kg	0	0	98659	25776	30318	14617	9666	28173	17263	18837	16259
styreen	kg	0	0	351	350	0	53104	43000	43043	42505	43639	21497
trichlooretheen	kg	0	0	53009	17618	46860	82167	58874	55920	61214	17222	18973
tolueen	kg	0	0	60234	18604	65510	72742	74072	59858	124506	720345	88752
xyleen-isomeren	kg	0	0	444926	137896	135912	177488	220989	203679	336547	142776	158849
tetrachlooretheen	kg	0	0	6313	0	110000	83403	72610	56476	38550	16076	24465
trichloorethaan	kg	0	0	232189	0	38039	1302	0	7	0	0	0
dioxines	mg	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	6
stof (totaal)	ton	34	19	52	44	77	46	12	34	19	70	14
antimoon	kg	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,463	1
arsen	kg	0	0	16	0	1	0	0	0	0	0,463	1
cadmium	kg	0	0	0,048	0	0	0	0	0	4	2	0
chrom (totaal)	kg	0	0	0	0	0	0	0	2	93	129	40
kobalt	kg	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,013	0
kwik	kg	0,057	0,032	0,088	0	0,068	0,026	0	0,014	0	0,255	0
lood	kg	33	5	4	0	5	2	0	2	0	5	1
koper	kg	0	0	4	0	0	0	5	9	1	120	74
mangaan	ton	0	0	0	0	0	0	0,100	2	0,010	0,001	0
nikkel	kg	0	0	0	0	0	0	104	21	1	91	0
seleen	kg	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,463	1
thallium	kg	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,132	1
vanadium	kg	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,015	0
zink	ton	0	0	0	0	0	0,001	0	0	0	0	0

*: voorlopige resultaten

stand van zaken: 30 september 2002

Automobielbouw, fabrieken van auto-onderdelen en overige transportmiddelenfabrieken e.d.

Tabel 16:

Evolutie van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door individueel geregistreerde bedrijven van de sector automobielbouw, fabrieken van auto-onderdelen en overige transportmiddelenfabrieken e.d. in Vlaanderen

		1980	1985	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001*
CO	ton	47	58	162	36	130	141	24	132	12	125	6
SO _x (SO ₂)	ton	2955	2865	56	123	53	35	16	12	11	9	5
NO _x (NO ₂)	ton	449	259	232	224	292	329	179	236	222	268	152
Cl-verbindingen (Cl ⁻)	ton	0	0	0	0	0,198	0,026	0,140	0,135	0	0	0
chloor	ton	0	0	0	0	0	0,285	0,004	0,165	0	0	1
totaal organische stoffen	ton	8	17	8299	8870	9604	9055	7657	7128	6679	6738	7188
groep aromatische KWS	ton	0	0	1732	1748	2051	3633	3546	3101	3010	3072	3237
groep gehalogeneerde KWS	ton	0	0	78	116	165	32	14	33	9	18	8
polycyclische aromatische KWS (PAK's)	kg	0	0	0	0	0	0	0	0	5168	950	1306
naftaleen	kg	0	0	0	0	0	0	0	0	5168	950	1306
fenol	kg	0	0	0	0	0	257	296	256	344	33	33
formaldehyde	kg	0	0	0	0	0	0	2691	2435	3031	2092	1439
methyleenchloride	kg	0	0	0	800	596	799	2577	2955	3007	2518	2827
styreen	kg	0	0	1018	1347	16904	28421	27621	27169	29000	27097	21338
trichlooretheen	kg	0	0	135973	74174	152430	25739	11762	20589	6067	4976	5256
tolueen	kg	0	0	87992	14505	35504	49933	49310	68251	62600	64738	34769
xyleen-isomeren	kg	120815	18000	642075	671018	832115	2134182	2116148	1860001	1663966	1705460	1923077
trichloorethaan	kg	0	0	126192	0	11415	1876	0	0	0	0	0
stof (totaal)	ton	98	32	20	5	8	3	6	6	6	6	6
arsen	kg	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,047	0
chrom (totaal)	kg	0	0	0	0	0	0	143	160	165	106	88
kwik	kg	0,119	0,092	0,144	0	0,185	0,218	0	0,149	0	0,115	0
lood	kg	25	26	1	0	2	0,756	0	0,22	0	0,192	0
koper	kg	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,042	0
mangaan	ton	0	0	0	0	0	0	0	0	0,001	0,001	0
nikkel	kg	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,047	0
zink	ton	0	0	0	0	0	0	3	0,911	1	1	0

*: voorlopige resultaten

stand van zaken: 30 september 2002

Fijnmechanische en optische industrie

Tabel 17: Evolutie van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door individueel geregistreerde bedrijven van de sector fijnmechanische en optische industrie in Vlaanderen

		1980	1985	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001*
CO	ton	0,786	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SO _x (SO ₂)	ton	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
NO _x (NO ₂)	ton	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
totaal organische stoffen	ton	0,046	0	43	46	49	19	18	5	0	0	0
groep gehalogeneerde KWS	ton	0	0	43	46	49	19	18	5	0	0	0
methyleenchloride	kg	0	0	43008	45519	49044	19458	17910	5213	0	0	0
trichloorethaan	kg	21000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
stof (totaal)	ton	0,075	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
kwik	kg	0,007	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
lood	kg	0,01	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

*: voorlopige resultaten

stand van zaken: 30 september 2002

Voedings- en genotmiddelenindustrie

Tabel 18: Evolutie van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door individueel geregistreerde bedrijven van de sector voedings- en genotmiddelenindustrie in Vlaanderen

		1980	1985	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001*
CO	ton	913	330	858	238	384	399	154	866	352	506	394
SO _x (SO ₂)	ton	10561	10588	9938	3677	3120	2953	2644	2747	2260	2122	2009
NO _x (NO ₂)	ton	1726	1071	1730	1795	1767	1724	1537	1299	1255	1309	1182
H ₂ S	ton	0	0	0	0	0	0	0	11	44	18	2
NH ₃	ton	0,101	0,13	4	0	4	8	0	8	0	8	0
totaal organische stoffen	ton	50	44	1402	1131	1450	1368	1358	1069	1342	1154	991
groep aromatische KWS	ton	0	0	0	0	0	0,182	0	0	0	0	0
groep gehalogeneerde KWS	ton	0	0	44	44	37	0,346	0	0	0	0	0
polycyclische aromatische KWS (PAK's)	kg	0	0	0	0	0	6	0	0	0	0	0
naftaleen	kg	0	0	0	0	0	6	0	0	0	0	0
benzeen	kg	0	0	0	0	0	11	0	0	0	0	0
fenol	kg	125	126	184	0	0	0	0	0	0	0	0
formaldehyde	kg	208	211	304	0	0	0	0	0	0	0	0
methyleenchloride	kg	0	0	44000	43500	37000	0	0	0	0	0	0
styreen	kg	0	0	0	0	0	0,674	0	0	0	0	0
trichlooretheen	kg	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0
tolueen	kg	0	0	0	0	0	60	0	0	0	0	0
xyleen-isomeren	kg	0	0	0	0	0	65	0	0	0	0	0
tetrachlooretheen	kg	0	0	0	0	0	345	0	0	0	0	0
stof (totaal)	ton	797	431	799	415	549	718	455	305	339	246	209
cadmium	kg	0	0	2	0	1	0	0	0	0	0	0
chrom (totaal)	kg	0	0	0,3	0	0,164	0	0	0	0	0	0
kwik	kg	0,523	0,175	0,185	0	0,048	0,055	0	0,142	0	0,042	0
lood	kg	141	96	116	0	4984	1847	0	53	0	32	0
nikkel	kg	0	0	396	0	216	0	0	72	247	439	322
vanadium	kg	0	0	78	0	43	0	0	0	387	355	395
zink	ton	0	0	0,032	0	0,017	0	0	0	0	0	0

*: voorlopige resultaten

stand van zaken: 30 september 2002

Textielnijverheid

Tabel 19:

Evolutie van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door individueel geregistreerde bedrijven van de sector textielnijverheid in Vlaanderen

		1980	1985	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001*
CO	ton	25	3	60	1	8	44	110	113	96	100	183
SO _x (SO ₂)	ton	2078	96	605	137	146	165	147	123	135	9	224
NO _x (NO ₂)	ton	285	13	165	61	84	110	124	120	108	196	189
Cl-verbindingen (Cl ⁻)	ton	0	0	17	16	0	0	0	0	0	0	0
NH ₃	ton	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	34
totaal organische stoffen	ton	5	0,809	518	259	429	554	688	994	872	506	1052
groep aromatische KWS	ton	0	0	0	0	32	47	69	59	106	10	18
groep gehalogeneerde KWS	ton	0	0	0	0	0	13	16	21	0	0	29
formaldehyde	kg	0	0	20000	20000	20000	20000	20000	20000	20000	20000	20412
styreen	kg	0	0	0	0	0	718	821	469	632	688	743
trichlooretheen	kg	0	0	0	0	0	13086	15822	21000	0	0	29100
tolueen	kg	0	0	0	0	32000	46446	67675	58879	105000	9109	16910
xyleen-isomeren	kg	0	0	0	0	0	0	101	25	0	38	50
trichloorethaan	kg	0	0	1594	0	0	0	0	0	0	0	0
stof (totaal)	ton	69	3	23	0	6	6	0	5	1	4	9
kwik	kg	0,071	0	0,013	0	0	0	0	0,001	0	0,004	0
lood	kg	16	0,861	6	0	2	2	0	2	0	1	0
nikkel	kg	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	15
vanadium	kg	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	20

*: voorlopige resultaten

stand van zaken: 30 september 2002

Schoen- en ledernijverheid

Tabel 20:

Evolutie van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door individueel geregistreerde bedrijven van de sector schoen- en ledernijverheid in Vlaanderen

		1980	1985	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001*
CO	ton	0	0	0,855	0	0,701	2	0	0,713	0	0	0
SO _x (SO ₂)	ton	0	0	0,012	0	0,011	0,014	0	0,013	0	0	0
NO _x (NO ₂)	ton	0	0	2	9	2	4	0	5	0	0	0
totaal organische stoffen	ton	0	0	28	22	35	31	8	8	0	0	0
groep aromatische KWS	ton	0	0	1	0	1	0,325	0	0,333	0	0	0
groep gehalogeneerde KWS	ton	0	0	26	20	31	27	7	7	0	0	0
polycyclische aromatische KWS (PAKs)	kg	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0
naftaleen	kg	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0
acrylonitril	kg	0	0	141	0	0	0	0	0	0	0	0
benzeen	kg	0	0	46	0	0	0	0	0	0	0	0
methyleenchloride	kg	0	0	1002	750	250	251	250	250	0	0	0
styreen	kg	0	0	660	0	915	0	2	2	0	0	0
trichlooretheen	kg	0	0	8262	7239	7723	6022	0	0	0	0	0
tolueen	kg	0	0	320	319	284	243	153	153	0	0	0
xyleen-isomeren	kg	0	0	915	0	117	55	110	110	0	0	0
tetrachlooretheen	kg	0	0	11	0	11	98	0	0	0	0	0
trichloorethaan	kg	0	0	16518	0	22916	20130	6943	6943	0	0	0
stof (totaal)	ton	0	0	0,241	0	0,239	0,009	0	0,008	0	0	0

*: voorlopige resultaten

stand van zaken: 30 september 2002

Kledingnijverheid

Tabel 21:

**Evolutie van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door individueel
geregistreerde bedrijven van de sector kledingnijverheid
in Vlaanderen**

		1980	1985	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001*
CO	ton	0,11	0	0,158	0	0,452	37	13	14	0	0,668	0
SO _x (SO ₂)	ton	1	0	23	0	11	1	2	2	0	0,017	0
NO _x (NO ₂)	ton	0,498	0	2	0	2	6	13	14	0	2	0
Cl-verbindingen (Cl ⁻)	ton	0	0	0	0	0	9	0	0,167	0	0	0
chloor	ton	0	0	0	0	0	0,045	0	0,294	0	0	0
totaal organische stoffen	ton	0,021	0	64	0	456	645	800	714	862	874	519
groep aromatische KWS	ton	0	0	7	0	69	103	131	130	159	160	53
groep gehalogeneerde KWS	ton	0	0	23	0	0	0	0	0	0	0	0
trichlooretheen	kg	0	0	23000	0	0	0	0	0	0	0	0
tolueen	kg	0	0	6903	0	69000	103000	129000	130015	158900	100000	53200
dioxines	mg	0	0	0	0	0	0	0	16	0	0	0
stof (totaal)	ton	0,045	0	0,806	0	0,394	8	0	3	0	0,013	0
lood	kg	0,087	0	0,21	0	0,101	0	0	0	0	0	0

*: voorlopige resultaten

stand van zaken: 30 september 2002

Houtindustrie, fabrieken van houten meubelen e.d.

Tabel 22:

Evolutie van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door individueel geregistreerde bedrijven van de sector houtindustrie, fabrieken van houten meubelen e.d. in Vlaanderen

		1980	1985	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001*
CO	ton	7	5	114	8	665	679	348	944	879	255	460
SO _x (SO ₂)	ton	165	90	272	123	79	88	7	58	13	152	166
NO _x (NO ₂)	ton	49	30	339	324	1348	1452	961	1507	1231	204	584
F-verbindingen (F ⁻)	ton	0	0	0,026	0	0,027	0,05	0	0,031	0	0,027	0
Cl-verbindingen (Cl ⁻)	ton	0	0	1	0	2	3	0	2	2	2	1
NH ₃	ton	0	0	59	0	0	0	0	0	0	0	0
totaal organische stoffen	ton	112	95	317	211	333	278	457	401	389	184	844
groep aromatische KWS	ton	0	0	56	42	52	92	109	98	128	104	139
groep gehalogeneerde KWS	ton	0	0	0	0	0	0	0	0	8	0	4
formaldehyde	kg	0	0	10249	0	0	0	243	3340	3903	5257	29083
methyleenchloride	kg	0	0	0	0	0	0	0	0	7800	6713	4050
styreen	kg	0	0	0	0	634	1407	1204	1376	2597	105	42
tolueen	kg	0	0	50926	40064	45250	54433	69179	59475	89755	77461	88832
xyleen-isomeren	kg	0	0	875	752	4010	18222	22252	24926	35407	26314	49776
dioxines	mg	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	146
stof (totaal)	ton	140	116	552	375	413	447	733	838	894	318	571
antimoon	kg	0	0	0	0	0	0	0	11	0	0	0
arsen	kg	0	0	0	0	0	0	0	7	0	0	0
cadmium	kg	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0
chrom (totaal)	kg	0	0	0	0	0	0	0	16	0	0	0
kobalt	kg	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0
kwik	kg	0	0	0,002	0	0,002	0,002	0	2	0	0	0
lood	kg	1	0,725	2	0	1	2	0	318	0	1	156
koper	kg	0	0	0	0	0	0	0	23	0	0	0
mangaan	ton	0	0	0	0	0	0	0	0,197	0	0	0
nikkel	kg	0	0	0	0	0	0	0	7	0	0	0
thallium	kg	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0
vanadium	kg	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0

*: voorlopige resultaten

stand van zaken: 30 september 2002

Papier- en papierwarenindustrie, grafische nijverheid, uitgeverijen e.d.

Tabel 23:

Evolutie van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door individueel geregistreerde bedrijven van de sector papier- en papierwarenindustrie, grafische nijverheid, uitgeverijen e.d. in Vlaanderen

		1980	1985	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001*
CO	ton	42	20	2436	0	45	274	51	105	51	82	27
SO _x (SO ₂)	ton	2656	1756	1107	286	526	507	540	421	514	826	561
NO _x (NO ₂)	ton	412	452	396	197	272	344	383	462	333	391	310
Cl-verbindingen (Cl ⁻)	ton	0	0	0	5	0	0	0	0	0	0	0
NH ₃	ton	0	0	0,388	0	0	0,389	0	2	2	2	2
totaal organische stoffen	ton	7	7	2931	3156	4044	4624	5308	3835	2733	2823	2363
groep aromatische KWS	ton	0	0	16	37	12	16	20	5	310	1	113
groep gehalogeneerde KWS	ton	0	0	0,564	1	0,835	2	1	0	13	0	0
benzeen	kg	0	0	0	22	25	465	0	0	0	0	0
formaldehyde	kg	0	0	0	0	0	423	0	0	0	0	0
methyleenchloride	kg	0	0	0	659	706	2	0	0	0	0	0
tetrachloormethaan	kg	0	0	0	22	25	0	0	0	0	0	0
trichlooretheen	kg	0	0	564	0	0	1505	1200	0	0	0	0
tolueen	kg	0	0	0	36508	11047	9116	4252	5092	310201	1289	113052
xyleen-isomeren	kg	0	0	8498	839	1257	725	76	0	0	61	0
tetrachlooretheen	kg	0	0	0	0	0	0	0	0	13000	1701	0
stof (totaal)	ton	91	42	86	16	5	11	0	40	19	16	8
kwik	kg	0,174	0,12	0,063	0	0	0,067	0	0,006	0	0,007	0
lood	kg	20	12	10	0	0,321	2	0	0,555	0	0,457	0

*: voorlopige resultaten

stand van zaken: 30 september 2002

Tabel 24:

Evolutie van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door individueel geregistreerde bedrijven van de sector rubber- en plasticverwerkende industrie in Vlaanderen

		1980	1985	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001*
CO	ton	18	14	28	4	56	31	24	99	110	76	78
SO _x (SO ₂)	ton	57	622	358	46	81	17	20	15	141	118	69
NO _x (NO ₂)	ton	111	162	151	46	243	92	75	108	102	90	74
Cl-verbindingen (Cl ⁻)	ton	0	0	0	0	0	0	0	0,016	0	0	0
H ₂ S	ton	0	0	21	15	15	26	18	22	54	26	39
NH ₃	ton	41	0	10	47	19	27	24	20	24	38	54
totaal organische stoffen	ton	197	540	4090	4511	3984	3682	3855	4104	3669	4387	4313
groep aromatische KWS	ton	0	0	51	39	45	22	90	58	54	45	35
groep gehalogeneerde KWS	ton	0	0	631	616	591	527	677	718	784	640	738
acrylonitril	kg	0	0	0	0	0	0	0	0	46	0	0
benzeen	kg	0	0	0	0	400	0	0	547	0	145	0
methyleenchloride	kg	0	0	305007	316620	377905	422140	631966	683978	740146	659435	699855
styreen	kg	0	0	8769	9979	9981	1255	1252	1253	5278	23483	16811
trichlooretheen	kg	0	0	15897	18484	16165	20426	6706	3516	10573	6445	10055
looleen	kg	0	0	19477	10450	12605	13803	16287	9814	15753	6698	13505
xyleen-isomeren	kg	0	0	0	13852	0	6874	40628	30460	24336	11285	7601
zwavelkoolstof	kg	0	0	1096000	901782	783000	757545	792878	989186	774000	950925	988052
tetrachlooretheen	kg	0	0	1679	0	0	5271	1298	570	0	539	592
trichloorethaan	kg	0	0	190605	0	116992	50397	0	0	0	0	0
stof (totaal)	ton	3	5	29	1	7	3	1	3	0	3	4
antimoon	kg	0	0	866	0	0	0	0	0	0	0	0
arsen	kg	0	0	866	0	0	0	0	0	0	0	0
chrom (totaal)	kg	0	0	125	0	0	0	0	0	0	0	0
kwik	kg	0,242	0,018	0,01	0	0,011	0,016	0	0,017	0	0	0
lood	kg	0,494	6	1729	0	213	160	0	311	0	0,335	0
koper	kg	0	0	56	0	0	0	0	0	0	0	0
zink	ton	0	0	0,217	0	0	0	0	0	0	0	0

*: voorlopige resultaten

stand van zaken: 30 september 2002

Overige be- en verwerkende industrie

Tabel 25: Evolutie van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door individueel geregistreerde bedrijven van de sector overige be- en verwerkende industrie in Vlaanderen

		1980	1985	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001*
CO	ton	16	8	22	4	22	23	18	28	581	19	3
SO _x (SO ₂)	ton	685	527	415	18	9	347	211	108	6	3	5
NO _x (NO ₂)	ton	122	59	86	3	21	182	182	84	32	31	14
F-verbindingen (F ⁻)	ton	0	0,027	0,255	0	0,063	0,199	0	0,053	0	0	0
Cl-verbindingen (Cl ⁻)	ton	2	2	13	17	2	2	4	5	6	3	3
chloor	ton	0	0	0	0	0,026	0	0	0	0	0	0
NH ₃	ton	0	0	5	8	0	117	98	76	78	110	85
totaal organische stoffen	ton	4	5	530	345	363	772	1495	1503	1351	1008	965
groep aromatische KWS	ton	0	0	150	230	202	66	277	272	216	39	26
groep gehalogeneerde KWS	ton	0	0	0,298	14	18	40	25	30	30	26	17
polycyclische aromatische KWS (PAK s)	kg	0	0	65	103	76	1	0	2	0	0,2	39
naftaleen	kg	0	0	35	0	40	0	0	0	0	0	0
acrylonitril	kg	0	0	0	0	0	9961	9854	8869	4562	2811	2771
benzeen	kg	0	0	0	0	30	4189	19031	19089	19081	1799	4072
1,2-dichloorethaan	kg	0	0	0	28	0	3778	1420	1689	2298	200	269
formaldehyde	kg	0	0	0	107	0	0	3	374	481	979	784
methyleenchloride	kg	0	0	0	688	158	11358	16433	19351	11256	8903	4416
styreen	kg	0	0	2293	2423	847	6692	3405	3488	3383	3468	1907
tetrachloormethaan	kg	0	0	0	197	0	1001	0	0	1575	1230	1430
trichlooretheen	kg	0	0	0	33	0	896	736	2308	2221	195	186
tolueen	kg	0	0	72725	161291	118842	40670	51614	49993	8610	18438	5278
xyleen-isomeren	kg	0	0	37582	30434	36544	13719	9217	17855	12989	11606	8861
tetrachlooretheen	kg	0	0	127	0	17939	17849	1424	2700	8422	12664	5908
trichloorbenzeen	kg	0	0	0	0	0	281	300	300	310	270	160
trichloorethaan	kg	0	0	165	0	186	0	6	12	0	0	0
dioxines	mg	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
stof (totaal)	ton	30	20	60	5	10	32	52	32	2	1	2
antimoon	kg	0	0	0	0	1	1	1	0,32	2	1	0
arseen	kg	0	0	0	0	1	2	0	3	0	1	1
asbest	kg	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
beryllium	kg	0	0	0	0	0,011	0	0	0	0	0	0
cadmium	kg	0	0	0,166	0	0,681	1	1	1	0	1	1
chrom (totaal)	kg	0	0	0,738	0	2	10	24	19	23	2	1
kobalt	kg	0	0	0,054	0	0,843	1	0	0,32	0	0	0
kwik	kg	0,012	0,02	2	0	0,428	50	1	0,2	1	4	0
lood	kg	60	70	234	0	4	263	125	242	3	5	4
koper	kg	0	0	0,531	0	0,78	10	20	17	1	2	2
mangaan	ton	0	0	0,002	0	0,002	0,004	0,017	0,013	0,012	0,001	0,002
nikkel	kg	0	0	2	0	2	8	15	4	41	2	1
seleen	kg	0	0	0	0	0,805	2	0	0	0	0,73	0
thallium	kg	0	0	0	0	0,405	6	0	0,32	0	79	0
vanadium	kg	0	0	0	0	0,805	2	1	2	1	0	0
zink	ton	0	0	0	0	0,008	0,014	0	0	0	0	0

*: voorlopige resultaten

stand van zaken: 30 september 2002

Vuilverwerkingsinstallaties

Tabel 26:

Evolutie van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door individueel geregistreerde bedrijven van de sector vuilverwerkingsinstallaties in Vlaanderen

		1980	1985	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001*
CO	ton	632	836	604	293	383	302	122	249	122	131	170
SO _x (SO ₂)	ton	379	1056	832	418	510	470	132	345	122	177	83
NO _x (NO ₂)	ton	819	1142	1399	1131	1817	2131	2190	2332	2219	2021	2039
F-verbindingen (F ⁻)	ton	2	1044	205	8	3	4	1	1	1	0,517	4
Cl-verbindingen (Cl ⁻)	ton	756	1263	1480	1205	803	116	111	67	64	67	42
chloor	ton	0	0	0	0	0	0	6	0	0	0	0
NH ₃	ton	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
totaal organische stoffen	ton	179	122	136	2	108	122	14	96	14	26	14
groep aromatische KWS	ton	0	0	0	0	0	0	2	1	0	1	1
groep gehalogeneerde KWS	ton	76	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
polycyclische aromatische KWS (PAK's)	kg	0	0	19	0	0	0	0	0,83	0	0,102	0
naftaleen	kg	0	0	17	0	0	0	0	0,221	0	0	0
phenanthreen	kg	0	0	0,36	0	0	0	0	0,17	0	0	0
anthracen	kg	0	0	0,043	0	0	0	0	0	0	0	0
fluorantheen	kg	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
chryseen	kg	0	0	0,021	0	0	0	0	0	0	0	0
benzo(a)anthracen	kg	0	0,005	0,005	0	0	0	0	0,254	0	0	0
benzo(a)pyreen	kg	0	0	0,014	0	0	0	0	0	0	0	0
benzo(k)fluorantheen	kg	0	0	0	0	0	0	0	0,184	0	0	0
hexachloorbenzeen	kg	0	0	0,045	0	0	0	0	0	0	0	0
indeno(1,2,3-cd)pyreen	kg	0	0	0,01	0	0	0	0	0	0	0	0
benzo(g,h,i)peryleen	kg	0	0	0,04	0	0	0	0	0	0	0	0
benzeen	kg	0	0	0	0	0	0	0	95	0	12	0
styreen	kg	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12	0
tolueen	kg	0	0	0	0	0	0	396	36	0	478	457
xyleen-isomeren	kg	0	0	0	0	0	0	1596	233	0	863	648
pentachloorfenol	kg	0	0	0,006	0	0	0	0	0	0	0	0
dioxines	mg	0	0	2721	0	2536	15861	726	1561	361	192	135
stof (totaal)	ton	755	1111	594	503	457	204	58	238	19	12	13
antimoon	kg	0	0	35	4	242	5	20	47	85	177	115
arseen	kg	0,514	0,705	39	3	47	14	13	46	175	176	127
cadmium	kg	7	9	25	1	294	502	3	13	23	111	7
chromium (totaal)	kg	6	8	11965	35	577	341	309	346	302	208	94
kobalt	kg	0	0	7	1	9	8	3	20	89	137	124
kwik	kg	84	85	113	14	234	95	106	61	36	35	35
lood	kg	8996	30667	30788	23	12200	3792	2999	193	194	353	164
koper	kg	15	21	258	18	1031	482	35	158	200	182	104
mangaan	ton	0,003	0,003	0,352	0	0,278	0,171	0,006	0,165	0,147	0,131	0,254
nikkel	kg	1	2	1720	25	299	765	14	338	91	139	44
seleen	kg	0,195	0,268	11	1	4	0,74	5	0	0	0	0
thallium	kg	0	0	10	3	3	5	13	33	127	120	152
vanadium	kg	0,195	0,268	16	1	0,425	9	3	17	55	144	79
zink	ton	0,141	0,193	0,891	0	0	0,043	0	0,009	0	0	0

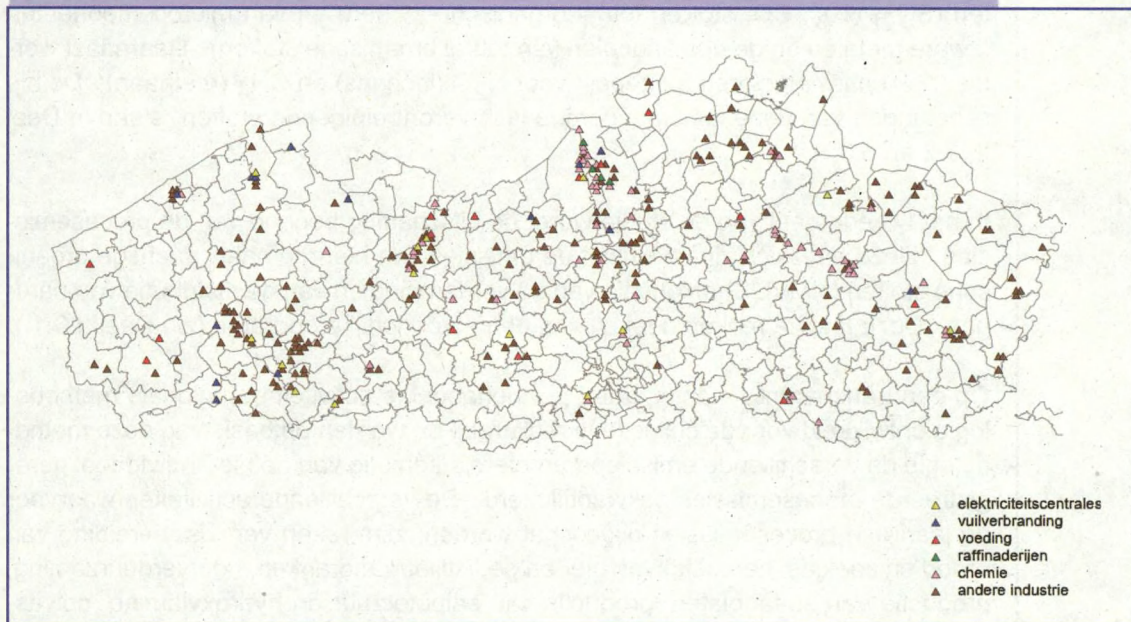
*: voorlopige resultaten

stand van zaken: 30 september 2002

Kaart 1 geeft de ligging van de individueel geregistreerde bedrijven (2001) ingedeeld naar verschillende sectoren weer.

Kaart 1: Ligging van de individueel geregistreerde bedrijven met sectorindeling (2001)

1.1.3. Emissies collectief geregistreerde bedrijven in Vlaanderen

Op 1 november 1998 startte de onderzoeksoopdracht "Opstellen van een globale methodologie voor het collectief registreren van emissies door de overige (niet-individueel) geregistreerde bedrijven" in opdracht van de VMM door de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) in samenwerking met de Organisatie voor Toegepast Natuurwetenschappelijk Onderzoek (TNO) in Nederland en met SGS EcoCare in Antwerpen.

De opdracht had als doel een methode te ontwikkelen waarmee de industriële emissies collectief geregistreerd kunnen worden via de best geschikte top-down-methode. De ontwikkelde methode diende daarenboven in staat te zijn om:

- rekening te houden met de reeds individueel geregistreerde emissies;
- op een haalbare manier jaarlijks de registratie bij te werken.

Door de aard van de basisinformatie valt de methodologie uiteen in twee delen:

- bijschatting van de emissies uit verbrandingsprocessen;
- bijschatting van procesemissies.

Het eerste deel omvat de emissies van verbrandingsprocessen. De bijschatting van de verbrandingsemissies steunt op de resultaten van de energiebalans Vlaanderen. Er werd een vergelijking gemaakt van de door de emissie-inventaris geregistreerde energieverbruiken, afgeleid uit de emissiejaarverslagen, met het finaal energieverbruik van de industrie uit de energiebalans Vlaanderen. Hieruit werd een bijschattingfactor afgeleid voor elke industriële sector. Voor de sectoren die bestaan uit

een klein aantal meestal grote bedrijven is de bijschattingsfactor laag terwijl deze voor sectoren met veel kleine bedrijven hoog is. De energieverbruiken uit de energiebalans Vlaanderen, vermenigvuldigd met de bijschattingsfactor per sector, worden gecombineerd met emissiefactoren per brandstofsoort en gespecificeerd per sector om te komen tot de bijgeschatte emissies voor verbrandingsprocessen. Er wordt verder nog onderscheid gemaakt tussen de emissies van macrocomponenten (SO_2 , NO_x , CO, stof en totaal organische stoffen) en van microcomponenten (zware metalen en de bestanddelen van totaal organische stoffen). Daarnaast werden ook emissiefactoren toegepast voor N_2O (lachgas) en CH_4 (methaan). De bijschattingen van deze laatstgenoemde luchtverontreinigende stoffen staan in Deel II. 5.2 en 5.3.

In het tweede deel van de studie wordt de bijschatting beoogd van de procesemissies. Deze emissies zijn exclusief de emissies van niet-methaan vluchtige organische stoffen (NMVOS) afkomstig van de verdamping en van de distributie van aardgas. Deze laatste maken deel uit van een afzonderlijke opdracht (zie Deel II.3.1.).

Op een transparante manier wordt per behandelde activiteit een globale methodologie ontwikkeld voor de collectieve registratie en worden op basis van deze methodologie de verschillende emissieparameters afkomstig van de niet-individueel geregistreerde procesemissies gekwantificeerd. De verschillende activiteiten waarvoor de jaarlijkse procesemissies bijgeschat worden, zijn: roken van vis, bereiding van brood en koekjes, bereiding van bier en gedistilleerde dranken, houtverduurzaming, productie van spaanplaten, productie van salpeterzuur en hydroxylamine, polyesterverwerkende industrie, betonmortelcentrales, asfaltcentrales, thermisch verzinken, benzinetankstations, beheer van kerkhoven en crematoria en droogkuisbedrijven.

In de tabellen 27 t.e.m. 38 zijn de jaarlijkse emissies van de verschillende luchtverontreinigende stoffen per sector vermeld voor de periode 1990-2001.

De informatie, verkregen via het milieujaarverslag van bedrijven waarvan de emissies beneden de drempelwaarden liggen, werd in deze studie geïntegreerd.

Een lijst van deze bedrijven is als bijlage 1b bijgevoegd.

Tabel 27:

Overzicht van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door de collectief
geregistreerde bedrijven in Vlaanderen (1990)

1990		Mijnbouw	Voeding, dranken en tabak	Textiel, leer en kleding	Hout- en meubel-nijverheid	Papier en uitgeverijen	Raf. na-den	Chemie	Rubber- en kunststof-nijverheid	Minerale niet-metale producten	Ijzer- en staalnijverheid	Non-ferro industrie	Metaalverwerkende nijverheid	Alvalreupatie	Nutsvoorzieningen	Bouwnijverheid	Afvalverwerking	Kerkhoven en crematoria
CO	ton	78	291	313	72	39	-	269	5	40	56	91	180	-	-	416	-	-
SO _x als SO ₂	ton	690	25	2632	38	466	-	-	78	2010	-	-	76	-	-	910	-	-
NO _x	ton	140	386	985	907	153	-	-	78	200	-	-	184	-	-	165	-	-
H ₂ S	ton	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
NH ₃	ton	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
totale org. stoffen	ton	13	1518	212	287	-	298	-	82	843	617	53	13355	0,240	404	4802	1100	-
totale PAK's	kg	44	471	166	117370	56	211	412	0,044	123	-	66	56	0,005	553	95	-	-
benzeen	kg	3	5106	2732	-	1187	882	4373	8	742	232	784	1466	1505	1064	-	-	-
1,2-dichloor-ethaan	kg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
formaldehyde	kg	0,073	511	273	142151	119	889	677	-	74	1617	78	147	-	893	-	-	-
tolueen	kg	1	3931	2261	4363	1068	441	2983	217	631	204	575	1394	54	821	-	-	-
monovinyl-chloride	kg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
xyleen-isomeren	kg	-	-	-	1300	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
zwavelkoolstof	kg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
dioxines	mg	-	-	-	6400	-	-	225	-	-	127390	68300	-	-	1600	-	253960	39
stof (totaal)	ton	-	2	210	48	37	-	207	0,037	1134	2	9	34	-	-	-	100	6
antimoon	kg	0,841	-	-	-	-	-	-	-	0,085	42	0,926	-	-	-	-	-	-
arsen	kg	4	23	9	3	2	11	26	-	2	195	6	0,843	-	2	-	-	-
asbest	kg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
beryllium	kg	0,776	-	-	-	-	-	-	-	0,088	39	0,855	-	-	-	-	506	-
cadmium	kg	0,104	23	9	3	2	11	26	-	2	6	2	0,843	-	2	-	-	-
chrom (totaal)	kg	2	450	172	69	44	216	522	-	38	103	40	17	-	41	-	-	-
kobalt	kg	2	283	112	45	29	140	339	-	25	88	27	11	-	27	-	-	-
kwik	kg	0,012	14	5	2	1	7	16	-	1	0,739	1	0,506	-	1	-	-	10
lood	kg	9	225	86	34	22	108	261	-	20	457	29	8	-	20	-	-	-
koper	kg	5	225	86	34	22	108	261	-	20	249	24	8	-	20	-	-	-
mangaan	ton	0,013	-	-	-	-	-	-	-	0,001	0,649	0,014	-	-	-	-	-	-
nikkel	kg	5	13252	5054	2027	1304	-	15361	-	1125	418	1121	497	-	1203	-	-	-
seleen	kg	0,021	9	3	0,256	0,886	4	10	0,215	0,766	1	0,781	0,337	0,027	0,817	0,879	-	-
thallium	kg	0,289	-	-	-	-	-	-	-	0,029	13	0,285	-	-	-	-	-	-
vanadium	kg	10	45176	17229	6910	4444	-	52366	-	3833	1059	3814	1683	-	4101	-	-	-
zink	ton	0,026	0,450	0,172	0,069	0,044	0,216	0,522	-	0,041	1	0,086	7	-	0,041	-	-	-

stand van zaken: 30 september 2002

Tabel 28:

Overzicht van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door de collectief
geregistreerde bedrijven in Vlaanderen (1991)

1991	Mijnbouw	Voeding, dranken en tabak	Textiel, leder en kleding	Hout- en meubel- nijverheid	Papier en uitgeve- rijen	Raf na- derijen	Chemie	Rubber- en kunst- stofnij- verheid	Minerale niet- metaal- producten	Ijzer- en staalnij- verheid	Non-ferro industrie	Metaal- verwer- kende nijverheid	Avalrecu- peratie	Nufoor- ziezingen	Bouwnij- verheid	Afvalver- werking	Kerkhoven en crematoria
CO	ton	89	324	316	64	45	226	5	43	46	121	214	-	-	370	-	-
SO ₂	ton	788	1135	2373	33	397	-	67	2010	69	248	128	-	-	786	-	-
NO _x	ton	160	668	936	782	148	-	67	229	303	120	225	-	-	142	-	-
H ₂ S	ton	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
NH ₃	ton	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
totale org. stoffen	ton	12	1527	217	290	108	-	90	842	601	51	13613	0,263	364	4533	1100	-
totale PAK's	kg	42	483	157	99847	55	407	0,038	128	-	64	61	0,005	542	90	-	-
benzeen	kg	27	5253	2721	-	1217	890	8	811	220	758	1569	1566	1029	-	-	-
1,2-dichloor-ethaan	kg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
formaldehyde	kg	3	525	272	142157	122	666	-	81	1576	76	157	-	572	-	-	-
tolueen	kg	12	4038	2267	4441	1111	2943	235	682	182	559	1481	58	803	-	-	-
monovinyl-chloride	kg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
xyleen-isomeren	kg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
zwavelkoolstof	kg	-	-	-	1300	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
dioxines	mg	-	-	-	6400	-	185	-	-	127390	68100	-	-	1626	-	229318	41
stof (totaal)	ton	90	189	40	32	32	185	0,031	1134	33	10	38	-	-	3	-	6
antimoon	kg	0,731	-	-	-	-	-	-	0,076	42	0,969	-	-	-	-	-	-
arsen	kg	3	23	8	3	2	25	-	3	192	6	1	-	2	-	-	-
asbest	kg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
beryllium	kg	0,675	-	-	-	-	-	-	0,070	38	0,895	-	-	-	-	-	-
cadmium	kg	0,118	23	8	3	2	25	-	2	5	2	1	-	2	-	-	-
chrom (totaal)	kg	2	462	154	60	39	508	-	47	102	38	21	-	38	-	-	-
kobalt	kg	2	301	100	39	25	331	-	30	87	25	13	-	25	-	-	-
kwik	kg	0,027	14	5	2	1	16	-	1	0,24	1	0,618	-	1	-	-	10
lood	kg	8	231	77	30	20	254	-	24	451	28	10	-	19	-	-	-
koper	kg	5	231	77	30	20	254	-	24	246	24	10	-	19	-	-	-
magnesium	ton	0,011	-	-	-	-	-	-	0,001	0,640	0,015	-	-	-	-	-	-
nikkel	kg	21	13512	4536	1753	1150	14967	-	1368	417	1062	606	-	1115	-	-	-
seleen	kg	0,029	9	3	0,221	0,761	10	0,186	0,931	1	0,742	0,412	0,023	0,758	0,761	-	-
thallium	kg	0,225	-	-	-	-	-	-	0,023	13	0,298	-	-	-	-	-	-
vanadium	kg	64	46405	15465	5977	3919	51023	-	4663	1062	3613	2066	-	3802	-	-	-
zink	ton	0,023	0,462	0,154	0,060	0,039	0,508	-	0,049	1	0,066	7	-	0,038	-	-	-

stand van zaken: 30 september 2002

Tabel 29:

Overzicht van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door de collectief
geregistreerde bedrijven in Vlaanderen (1992)

1992		Mijnbouw	Voeding, dranken en tabak	Textiel, leder en bloeding	Hout en meubel-aijverheid	Papier en uitgeverij-rijen	Raffinerijen	Chemie	Rubber- en stoffig-verheid	Mixenale niet-metall- producten	Ijzer- en staalijverheid	Non-ferro industrie	Metal- verwer- kende rijverheid	Aluacuc- peratie	Nutsvoor- zeningien	Bouwnij- verheid	Aluaver- werking	Kerhoven en crematoria
CO	ton	99	356	319	56	52	-	184	4	47	35	150	249	-	-	324	-	-
SO _x als SO ₂	ton	882	2245	2114	28	328	-	-	57	2010	62	278	179	-	-	661	-	-
NO _x	ton	178	949	887	656	142	-	-	56	259	239	183	265	-	-	120	-	-
H ₂ S	ton	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
NH ₃	ton	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
totale org. stoffen	ton	11	1537	222	293	113	345	-	97	842	596	50	10509	0,286	324	4263	1100	-
totale PAH's	kg	39	494	148	82323	53	231	401	0,032	132	-	61	67	0,004	523	84	-	-
benzeen	kg	50	5399	2711	-	1247	898	4259	8	880	209	732	1671	1627	995	-	-	-
1,2-dichloor-ethaan	kg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
formaldehyde	kg	5	540	271	142164	125	1030	654	-	88	1536	73	167	-	-	-	-	-
tolueen	kg	24	4145	2334	4518	1155	449	2903	252	733	181	542	1569	63	784	-	-	-
monovinyl-chloride	kg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
xyleen-isomeren	kg	-	-	-	1300	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
zwavelkoolstof	kg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
dioxines	mg	-	-	-	6400	-	-	145	-	-	127390	67900	-	-	1652	-	204676	47
stof (totaal)	ton	-	179	169	33	26	-	163	0,025	1134	64	11	42	-	-	6	-	7
antimoon	kg	0,622	-	-	-	-	-	-	-	0,057	41	1	-	-	-	-	-	-
arsen	kg	3	24	7	3	2	11	25	-	3	189	6	1	-	2	-	-	-
asbest	kg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
beryllium	kg	0,574	-	-	-	-	-	-	-	0,053	38	0,935	-	-	-	-	-	-
cadmium	kg	0,132	24	7	3	2	11	25	-	3	5	2	1	-	2	-	-	-
chrom (totaal)	kg	3	475	137	50	34	216	495	-	55	100	36	24	-	35	-	-	-
kobalt	kg	2	309	89	33	22	141	322	-	36	86	24	16	-	23	-	-	-
kwik	kg	0,042	14	4	2	1	7	15	-	2	0,729	1	0,729	-	1	-	-	12
lood	kg	7	237	68	25	17	108	248	-	28	444	28	12	-	18	-	-	-
koper	kg	4	237	68	25	17	108	248	-	28	242	23	12	-	18	-	-	-
mangaan	ton	0,001	-	-	-	-	-	-	-	0,001	0,631	0,016	-	-	-	-	-	-
nikkel	kg	36	13973	4019	1479	995	-	14573	-	1611	417	1003	715	-	1027	-	-	-
seleen	kg	0,038	10	3	0,187	0,676	4	10	0,157	1	1	0,703	0,486	0,020	0,698	0,642	-	-
thallium	kg	0,191	-	-	-	-	-	-	-	0,018	13	0,312	-	-	-	-	-	-
vanadium	kg	119	47634	13700	5044	3393	-	49679	-	5492	1065	3411	2439	-	3503	-	-	-
zink	ton	0,020	0,475	0,137	0,050	0,034	0,216	0,495	-	0,056	1	0,065	7	-	0,035	-	-	-

stand van zaken: 30 september 2002

Tabel 30:

Overzicht van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door de collectief geregistreerde bedrijven in Vlaanderen (1993)

1993	Minibouw	Voeding, dranken en tabak	Textiel, leder en kleding	Hout- en meubel- olijverheid	Papier en uitgeverijen	Raf. na- denijen	Chemie	Rubber- en kunst- stoffen- verheid	Minerale niet- metaal- producten	Ijzer- en staal/ijer- heid	Non-ferro industrie	Metal- verwer- kende nijverheid	Atvalrecu- peratie	Nuisvoor- zieningen	Bouwnij- verheid	Atvalver- werking	Kerkhoven en crematoria
CO	ton	19	338	48	58	-	142	4	50	24	179	284	-	-	278	-	-
SO _x als SO ₂	ton	174	3354	22	260	-	-	46	2010	54	307	231	-	-	537	-	-
NO _x	ton	35	1231	531	136	-	-	46	288	175	246	306	-	-	97	-	-
H ₂ S	ton	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
NH ₃	ton	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
totale org. stoffen	ton	10	1546	227	117	368	-	105	842	571	49	8175	0,309	243	3993	1100	-
totale PAK's	kg	36	506	139	52	241	366	0,028	136	-	59	73	0,003	504	79	-	-
benzeen	kg	73	5546	2700	1277	906	4203	9	949	197	706	1773	1688	960	-	-	-
1,2-dichloor-ethaan	kg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
formaldehyde	kg	7	555	270	128	1100	642	-	95	1495	71	177	-	329	-	-	-
tolueen	kg	36	4252	2370	1198	453	2863	270	785	169	525	1656	67	765	-	-	-
monoviny-chloride	kg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
xyleen-isomeren	kg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
zwavelkoolstof	kg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
dioxines	mg	-	-	-	-	-	105	-	-	127390	67700	-	-	1678	-	180034	80
stof (totaal)	ton	-	268	148	21	-	141	0,020	1134	94	13	46	-	-	9	135	9
antimoon	kg	0,512	-	-	-	-	-	-	0,038	40	1	-	-	-	-	-	-
arsen	kg	2	24	6	1	11	24	-	3	187	7	1	-	2	-	-	-
asbest	kg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
beryllium	kg	0,473	-	-	-	-	-	-	0,035	37	0,975	-	-	-	-	-	-
cadmium	kg	0,146	24	6	1	11	24	-	3	5	2	1	-	2	-	-	-
chrom (totaal)	kg	3	487	119	29	217	482	-	63	99	34	28	-	32	-	-	-
kobalt	kg	2	317	77	19	141	313	-	41	85	23	18	-	21	-	-	-
kwik	kg	0,057	15	4	0,857	7	14	-	2	0,723	0,970	0,841	-	0,958	-	-	15
lood	kg	6	244	60	14	108	241	-	32	438	27	14	-	16	-	-	-
koper	kg	4	244	60	14	108	241	-	32	239	22	14	-	16	-	-	-
mangaan	ton	0,000	-	-	-	-	-	-	0,000	0,621	0,016	-	-	-	-	-	-
nikkel	kg	52	14333	3501	841	-	14179	-	1854	416	944	825	-	940	-	-	-
seleen	kg	0,046	10	2	0,152	4	10	0,128	1	1	0,863	0,561	0,016	0,639	0,523	-	-
thallium	kg	0,158	-	-	-	-	-	-	0,012	12	0,325	-	-	-	-	-	-
vanadium	kg	173	48863	11936	2868	-	48336	-	6321	1068	3209	2812	-	3203	-	-	-
zink	ton	0,017	0,487	0,119	0,029	0,217	0,482	-	0,064	1	0,064	7	-	0,032	-	-	-

stand van zaken: 30 september 2002

Tabel 31:

Overzicht van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door de collectief
geregistreerde bedrijven in Vlaanderen (1994)

1994		Minbouw	Voeding, dranken en tabak	Textiel, leder en kleding	Hout- en meubel- nijverheid	Papier en uitgeverijen	Raf na- derijen	Chemie	Rubber- en kunst- stoffij- verheid	Minerale niet- metaal- producten	Ijzer- en staal- nijverheid	Non-ferro industrie	Metaal- verwerk- ende nijverheid	Atvalre- peratie	Nutsvoor- zieningen	Bouwnij- verheid	Atvalre- werking	Kerkhoven en crematoria
CO	ton	113	421	325	40	64	-	100	3	54	13	209	319	-	-	233	-	-
SO _x als SO ₂	ton	1014	4464	1596	17	191	-	-	36	1086	47	337	282	-	-	412	55	-
NO _x	ton	204	1512	789	405	131	-	-	35	317	111	310	346	-	-	74	-	-
H ₂ S	ton	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
NH ₃	ton	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
totale org. stoffen	ton	10	1556	232	300	122	392	-	113	840	556	48	7363	0,332	243	3724	1100	-
totale PAK's	kg	33	517	130	46300	50	251	390	0,020	140	-	57	79	0,002	486	74	-	-
benzeen	kg	96	5693	2689	-	1308	914	4146	9	1018	186	680	1876	1749	926	-	-	-
1,2-dichloor-ethaan	kg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
formaldehyde	kg	10	569	269	142176	131	1171	630	-	102	1455	68	188	-	208	-	-	-
tolueen	kg	47	4359	2407	4672	1241	457	2823	287	836	158	509	1744	71	747	-	-	-
monoviny-chloride	kg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
xyleen-isomeren	kg	-	-	-	1300	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
zwavelkoolstof	kg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
dioxines	mg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
stof (totaal)	ton	-	356	127	18	15	-	119	0,014	1275	125	14	50	-	1704	12	110	64
antimoon	kg	0,402	-	-	-	-	-	-	-	0,019	40	1	-	-	-	-	-	-
arsen	kg	2	25	5	2	1	11	23	-	4	184	7	2	-	1	-	-	-
asbest	kg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
beryllium	kg	0,372	-	-	-	-	-	-	-	0,018	37	1	-	-	-	-	-	-
cadmium	kg	0,160	25	5	2	1	11	23	-	4	5	2	2	-	1	-	-	-
chrom (totaal)	kg	3	499	101	32	23	217	468	-	71	98	32	32	-	29	-	-	-
kobalt	kg	2	325	66	21	15	141	304	-	46	83	22	21	-	19	-	-	-
kwik	kg	0,072	15	3	0,950	0,700	7	14	-	2	0,718	0,910	0,952	-	0,868	-	-	16
lood	kg	5	250	51	16	12	109	234	-	36	431	27	16	-	15	-	-	-
koper	kg	4	250	51	16	12	109	234	-	36	235	21	16	-	15	-	-	-
mangaan	ton	0,000	-	-	-	-	-	-	-	0,000	0,612	0,017	-	-	-	-	-	-
nikkel	kg	68	14694	2984	932	687	-	13784	-	2098	415	885	934	-	852	-	-	-
seleen	kg	0,054	10	2	0,118	0,467	4	9	0,099	1	1	0,624	0,635	0,012	0,579	0,404	-	-
thallium	kg	0,124	-	-	-	-	-	-	-	0,006	12	0,338	-	-	-	-	-	-
vanadium	kg	227	50992	10172	3178	2343	-	46962	-	7151	1070	3008	3185	-	2904	-	-	-
zink	ton	0,015	0,499	0,101	0,032	0,023	0,217	0,468	-	0,072	1	0,064	7	-	0,029	-	-	-

stand van zaken: 30 september 2002

Tabel 32:

Overzicht van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door de collectief
geregistreerde bedrijven in Vlaanderen (1995)

1995	Minbouw	Voeding, dranken en tabak	Textiel, leder en kleding	Hout- en meubel- nijverheid	Papier en uitgeve- rijen	Raf na- derijen	Chemie	Rubber- en kunst- stofnij- verheid	Minerale niet- metaal- producten	Izer- en staalnij- verheid	Non-ferro industrie	Metal- verwer- kende nijverheid	Alvarecu- peratie	Nutsvoor- zieningen	Bouwnij- verheid	Alvare- werking	Kerkhoven en crematoria
CO	ton	453	328	32	70	-	57	2	57	2	238	354	-	-	187	-	-
SO ₂ als SO ₂	ton	5574	1337	12	122	-	-	25	694	39	366	334	-	-	288	-	-
NO _x	ton	1794	740	280	125	-	-	24	346	47	373	387	-	-	51	-	-
H ₂ S	ton	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
NH ₃	ton	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
totale org. stoffen	ton	1565	237	303	127	415	-	121	838	540	46	6663	2	185	3454	1100	-
totale PAK's	kg	529	121	27800	49	261	385	0,014	145	-	54	84	0,002	487	69	-	-
benzeen	kg	5839	2678	-	1338	922	4089	9	1087	174	654	1978	1809	891	-	-	-
1,2-dichloor-ethaan	kg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
formaldehyde	kg	594	268	142182	134	1241	618	-	109	1414	65	198	-	87	-	-	-
tolueen	kg	4465	2443	4749	1284	461	2783	304	887	146	492	1831	76	728	-	-	-
monoviny-chloride	kg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
xyleen-isomeren	kg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
zwavelkoolstof	kg	-	-	1300	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
dioxines	mg	-	-	6400	-	-	25	-	-	127390	67300	-	-	1730	-	130750	68
stof (totaal)	ton	445	106	10	10	-	97	0,008	1018	156	15	54	-	-	15	-	10
antimoon	kg	-	-	-	-	-	-	-	-	39	1	-	-	-	-	-	-
arsen	kg	26	4	1	0,905	11	23	-	4	181	7	2	-	1	-	-	-
anbest	kg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
beryllium	kg	-	-	-	-	-	-	-	-	36	1	-	-	-	-	-	-
cadmium	kg	26	4	1	0,905	11	23	-	4	5	2	2	-	1	-	-	-
chrom (totaal)	kg	511	84	22	18	217	455	-	80	96	30	35	-	28	-	-	-
kobalt	kg	332	54	15	12	141	236	-	52	82	20	23	-	17	-	-	-
kwik	kg	15	3	0,671	0,543	7	14	-	2	0,713	0,850	1	-	0,779	-	-	17
lood	kg	256	42	11	9	109	227	-	40	425	26	18	-	13	-	-	-
koper	kg	256	42	11	9	109	227	-	40	232	21	18	-	13	-	-	-
mangaan	ton	-	-	-	-	-	-	-	-	0,803	0,018	-	-	-	-	-	-
nikkel	kg	15054	2466	658	533	-	13390	-	2341	414	826	1044	-	764	-	-	-
seleen	kg	10	2	0,083	0,362	4	9	0,070	2	1	0,585	0,709	0,009	0,519	0,286	-	-
thallium	kg	-	-	-	-	-	-	-	-	12	0,352	-	-	-	-	-	-
vanadium	kg	51320	8408	2245	1817	-	45649	-	7980	1073	2806	3559	-	2605	-	-	-
zink	ton	0,511	0,084	0,022	0,018	0,217	0,455	-	0,080	1	0,063	7	-	-	-	-	-

stand van zaken: 30 september 2002

Tabel 33:

Overzicht van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door de collectief
geregistreerde bedrijven in Vlaanderen (1996)

1996	Mijnbouw	Voeding, dranken en tabak	Textiel, leder en kleding	Hout- en meubel-nijverheid	Papier en uitgeverijen	Raf na-den	Chemie	Rubber- en kunststof-nijverheid	Minerale niet-metallische producten	Ijzer- en staalnijverheid	Non-ferro industrie	Metal- en verwerkende nijverheid	Altafrecu-perale	Nutsvoor-zieningen	Bouwnij-verheid	Atvalver-werking	Kerkhoven en crematoria
CO	71	461	345	42	76	-	57	3	75	2	288	397	-	-	246	-	-
SO _x als SO ₂	630	4435	822	47	47	-	-	97	650	27	449	441	-	-	1133	132	-
NO _x	127	1578	655	495	112	-	-	42	301	357	442	398	-	-	90	-	-
H ₂ S	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
NH ₃	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
totale org. stoffen	9	1457	254	324	132	421	-	142	777	470	55	6420	2	184	3184	1100	-
totale PAK's	29	468	107	28900	46	279	272	0,045	136	-	65	89	0,006	476	121	-	-
benzeen	178	5865	2736	-	1360	1076	3479	12	1039	176	788	2145	2364	1258	-	-	-
1,2-dichloor-ethaan	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
formaldehyde	18	587	274	150238	136	1257	593	-	104	1195	79	214	-	154	-	-	-
tolueen	89	4778	2583	1632	1327	1365	2721	367	866	153	588	2009	91	1054	-	-	-
monoviny-chloride	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
xyleen-isomeren	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
zwavelkoolstof	-	-	-	1300	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
dioxines	-	-	-	6400	-	-	25	-	-	127390	67300	-	-	1700	-	38000	72
stof (totaal)	-	354	65	42	4	-	69	0,032	1007	131	18	46	-	-	60	230	11
antimoon	-	-	-	-	-	-	-	-	0,053	40	1	0,040	-	-	-	-	-
arsen	1	20	3	4	0,338	13	13	-	3	186	7	1	-	2	-	-	-
asbest	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
beryllium	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
cadmium	-	20	3	4	0,338	13	13	-	0,049	37	1	0,037	-	-	-	-	-
chrom (totaal)	4	407	51	89	7	265	269	-	3	5	2	1	-	2	-	-	-
kobalt	3	265	33	58	4	172	175	-	52	97	37	25	-	32	-	-	-
kwik	-	12	2	3	0,203	8	8	-	34	83	24	16	-	21	-	-	-
lood	4	204	26	44	3	133	135	-	2	0,671	1	0,733	-	0,974	-	-	18
koper	3	204	26	44	3	133	135	-	27	435	29	13	-	16	-	-	-
mangaan	0,000	-	-	-	-	-	-	-	26	237	24	12	-	16	-	-	-
nikkel	123	11981	1513	2617	199	-	7930	-	0,000	0,671	0,018	0,002	-	-	-	-	-
seleen	-	8	1	0,330	0,135	5	5	0,278	1539	366	1012	719	-	956	-	-	-
thallium	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	0,711	0,490	0,035	0,649	1	-	-
vanadium	417	40344	5156	8921	679	-	27034	-	0,033	12	0,352	0,012	-	-	-	-	-
zink	0,009	0,407	0,051	0,089	0,007	0,265	0,269	-	5245	901	3441	2452	-	3258	-	-	-
									0,054	1	0,069	7	-	0,032	-	-	-

stand van zaken: 30 september 2002

Tabel 34:

Overzicht van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door de collectief geregistreerde bedrijven in Vlaanderen (1997)

1997		Mijnbouw	Voeding, dranken en tabak	Textiel, leder en kleding	Hout- en meubel-nijverheid	Papier en uitgeverijen	Raf na-dingen	Chemie	Rubber- en kunst-stof-nijverheid	Minerale niet-metalaal-producten	Izer- en staalnijverheid	Non-ferro industrie	Metaal-verwerkende nijverheid	Alvalre-perate	Nutsvoor-zieningen	Bouwnij-verheid	Alvalre-werking	Kerkhoven en crematoria
CO	ton	-	560	398	285	67	-	46	21	144	2	236	339	-	-	1846	-	-
SO ₂ als SO ₂	ton	-	993	45	146	-	-	-	182	662	13	339	460	-	-	3494	520	-
NO _x	ton	-	791	536	1528	98	-	-	131	218	28	412	360	-	-	278	-	-
H ₂ S	ton	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
NH ₃	ton	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
totale org stoffen	ton	5	1645	287	344	129	426	-	242	279	461	49	6145	6	205	2915	1100	-
totale PAK's	kg	15	329	94	24300	38	291	276	0,283	156	-	48	75	0,035	447	497	-	-
benzeen	kg	128	4938	2833	-	1293	1190	3221	30	1024	177	659	1946	5726	1160	-	-	-
1,2-d chloor-ethaan	kg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
formaldehyde	kg	13	494	293	146576	129	1268	573	-	102	1168	66	195	-	114	-	-	-
tolueen	kg	64	4472	2886	5982	1293	605	2402	695	799	151	523	1853	173	906	-	-	-
monovinyl-chloride	kg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
xyleen-isomeren	kg	-	-	-	1100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
zwavelkoolstof	kg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
dioxines	mg	-	-	-	6400	-	-	25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	76
stof (totaal)	ton	-	76	3	82	-	-	76	0,063	1059	128	14	50	-	-	118	313	11
antimoon	kg	-	-	-	-	-	-	0,200	-	-	41	0,807	0,040	-	-	-	-	-
arsen	kg	0,150	4	0,109	7	-	14	9	-	0,525	188	5	2	-	2	-	-	-
asbest	kg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
beryllium	kg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	38	0,745	0,037	-	-	-	-	-
cadmium	kg	0,150	4	0,109	7	-	14	9	-	0,525	5	1	2	-	2	-	-	-
chrom (totaal)	kg	3	87	2	148	-	280	190	-	11	96	27	30	-	37	-	-	-
kobalt	kg	2	56	1	97	-	182	123	-	7	83	18	20	-	24	-	-	-
kwik	kg	0,090	3	0,066	4	-	8	6	-	0,315	0,626	0,775	1	-	1	-	-	19
lood	kg	1	43	1	75	-	140	95	-	5	440	21	16	-	18	-	-	-
koper	kg	1	43	1	75	-	140	95	-	5	239	17	15	-	18	-	-	-
mangaan	ton	-	-	-	-	-	-	0,003	-	-	0,626	0,012	0,001	-	-	-	-	-
nikkel	kg	88	2554	64	4396	-	-	5587	-	309	318	755	893	-	1082	-	-	-
seleen	kg	0,060	2	0,044	0,554	-	8	4	0,467	0,210	1	0,529	0,608	0,058	0,735	2	-	-
thallium	kg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	0,248	0,012	-	-	-	-	-
vanadium	kg	300	8706	220	14986	-	-	19048	-	1054	730	2566	3044	-	-	-	-	-
zink	ton	0,003	0,087	0,002	0,149	-	0,280	0,190	-	0,011	1	0,050	7	-	0,037	-	-	-

stand van zaken: 30 september 2002

Tabel 35:

Overzicht van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door de collectief
geregistreerde bedrijven in Vlaanderen (1998)

1998		Landbouw	Voeding, dranken en tabak	Textiel, leder en kleding	Hout- en meubel-nijverheid	Papier en uitgeverijen	Raf na-delen	Chemie	Rubber- en kunst-stof-nijverheid	Minerale niet-metallische producten	Ijzer- en staalnijverheid	Non-ferro industrie	Metaal- verwerkende nijverheid	Altairecuperatie	Nucl-zeringen	Bouw-nijverheid	Altairverwerking	Kerkhoven en crematoria
CO	ton	-	493	411	86	86	-	82	6	91	2	207	304	-	-	270	-	-
SO _x als SO ₂	ton	-	3309	823	79	31	-	936	163	826	20	191	540	-	-	1451	518	-
NO _x	ton	-	1434	752	1134	118	-	647	97	383	36	415	292	-	-	103	-	-
H ₂ S	ton	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
NH ₃	ton	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
totaal org. stoffen	ton	1	505	307	82	146	485	-	-	462	450	53	5858	0,447	3711	2645	1100	-
totale PAH's	kg	5	422	123	23923	59	314	697	29	177	374	49	58	4	589	91	-	-
benzeen	kg	41	6118	3272	-	1482	1215	7700	14	1288	186	713	1638	2792	2755	-	-	-
1,2-dichloor-ethaan	kg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
formaldehyde	kg	4	612	327	146281	148	1441	770	-	129	1122	71	164	-	273	-	-	-
tolueen	kg	21	5299	3117	4684	1446	630	5113	402	983	165	569	1585	100	2142	-	-	-
monovinylochloride	kg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
xyleen-isomeren	kg	-	-	-	1100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
zwavelkoolstof	kg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
dioxines	mg	-	-	-	6400	-	-	25	-	-	55000	67300	-	-	1470	-	21416	82
stof (totaal)	ton	-	416	65	81	2	-	133	0,063	279	0	8	34	-	-	76	21	12
antimoon	kg	-	0,000	-	0,109	0,200	-	0,000	-	-	42	0,500	0,000	-	-	-	-	-
arsen	kg	0,000	15	3	8	1	14	16	-	5	195	3	0	-	5	-	-	-
asbest	kg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
beryllium	kg	-	-	-	0,019	0,173	-	-	0,016	-	39	0,400	0,038	0,001	-	-	-	-
cadmium	kg	0,048	15	3	7	0,200	14	16	-	5	5	1	0,400	-	5	-	-	-
chromium (totaal)	kg	1	304	51	149	5	281	326	-	94	101	17	8	-	101	-	-	-
kobalt	kg	0,628	197	33	97	3	183	212	-	61	87	11	5	-	66	-	-	-
kwik	kg	0,009	9	2	4	0,100	8	10	-	3	0,700	0,500	0,200	-	3	-	-	20
lood	kg	0,483	152	26	75	4	141	163	-	47	457	13	4	-	51	-	-	-
koper	kg	0,483	152	26	75	3	141	163	-	47	249	11	4	-	51	-	-	-
mangaan	ton	-	-	-	0,000	0,003	-	0,000	-	-	0,650	0,009	0,001	-	-	-	-	-
nikkel	kg	28	8934	1514	4374	126	2648	9583	-	2778	347	466	225	-	2974	-	-	-
seleen	kg	0,019	6	1	0,552	0,100	6	7	0,465	2	1	0,300	0,200	0,058	2	2	-	-
thallium	kg	-	-	-	0,034	0,058	-	-	-	-	13	0,100	0,013	-	-	-	-	-
vanadium	kg	97	30455	5161	14911	429	9029	32699	-	9470	817	1583	767	-	10139	-	-	-
zink	ton	0,001	0,300	0,055	0,152	0,014	0,273	0,300	-	0,100	1	0,042	7	-	0,100	-	-	-

stand van zaken: 30 september 2002

Tabel 36:

Overzicht van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door de collectief geregistreerde bedrijven in Vlaanderen (1999)

1999		Mijnbouw	Voeding, dranken en tabak	Textiel, leer en kleding	Hout- en meubel-nijverheid	Papier en uitgeverijen	Raf. na-den	Chemie	Rubber- en kunst-stof-nijverheid	Minerale niet-metallische producten	Ijzer- en staalnijverheid	Non-ferro industrie	Metalenverwerkende nijverheid	Altafval- peratie	Nutsvoor- zieningen	Bouwnij- verheid	Altafver- werking	Kerkhoven en crematoria
CO	ton	-	510	403	80	84	-	71	191	75	306	210	358	21	-	60	-	-
SO _x als SO ₂	ton	-	2180	363	746	8	-	1310	137	432	3	211	138	21	-	53	-	-
NO _x	ton	-	1131	628	235	114	-	483	282	305	28	405	332	24	-	32	-	-
H ₂ S	ton	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
NH ₃	ton	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
totaal org. stoffen	ton	0,414	1796	297	188	149	473	596	153	80	464	52	170	11	279	7	-	0,000
totale PAK's	kg	1	376	106	12108	56	302	560	54	152	370	51	77	6	355	16	-	-
benzeen	kg	12	5756	3081	574	1489	1226	6392	1590	1043	240	709	1859	123	2050	151	-	-
1,2-dichloor-ethaan	kg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
formaldehyde	kg	1	576	308	138634	149	1389	639	159	104	1157	71	186	12	204	15	-	-
tolieen	kg	6	5165	2991	1858	1470	671	4347	1544	856	196	558	1734	110	1907	90	-	-
monovinyl-chloride	kg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
xyleen-isomeren	kg	-	-	-	545	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
zwavelkoolstof	kg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
dioxines	mg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	86
stof (totaal)	ton	-	173	28	59	0,468	-	105	11	186	0,455	9	37	2	-	3	-	13
antimoon	kg	-	0,134	-	-	0,173	-	-	-	0,013	41	0,605	-	-	-	-	-	-
arsen	kg	0,014	11	1	3	0,842	11	13	1	3	189	4	0,682	0,100	1	0,100	-	-
asbest	kg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
beryllium	kg	-	0,124	-	-	0,160	-	-	-	0,012	38	0,559	-	-	-	-	-	-
calcium	kg	0,014	10	1	3	0,065	11	13	1	3	5	0,934	0,682	0,100	1	0,100	-	-
chrom (totaal)	kg	0,276	200	22	52	1	211	264	9	58	95	19	14	1	23	3	-	-
koolst	kg	0,179	130	15	34	0,915	137	171	6	38	82	12	9	1	15	2	-	-
kwik	kg	0,008	6	0,671	2	0,029	6	8	0,300	2	0,571	0,524	0,409	0,000	0,677	0,100	-	22
lood	kg	0,138	101	11	26	2	105	132	5	29	441	15	7	1	11	2	-	-
koper	kg	0,138	100	11	26	1	105	132	5	29	239	12	7	1	11	2	-	-
mangaan	ton	-	0,002	-	-	0,003	-	-	-	0,000	0,629	0,009	-	-	-	-	-	-
nikkel	kg	8	5865	558	1528	27	2029	7758	274	1712	262	510	402	39	665	86	-	-
seleen	kg	0,006	4	0,447	1	0,022	4	5	0,200	1	1	0,359	0,273	0,000	0,452	0,100	-	-
thallium	kg	-	0,041	-	-	0,053	-	-	-	0,004	13	0,186	-	-	-	-	-	-
vanadium	kg	28	19992	2245	5211	90	6917	26449	933	5836	540	1733	1370	133	2266	293	-	-
zink	ton	0,000	0,203	0,022	0,050	0,006	0,211	0,264	0,010	0,059	1	0,036	7	0,000	0,023	0,000	-	-

stand van zaken: 30 september 2002

Tabel 37:

Overzicht van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door de collectief
geregistreerde bedrijven in Vlaanderen (2000)

2000	Minbouw	Voeding, dranken en tabak	Textiel, leder en kleding	Hout- en meubel-nijverheid	Papier en uitgeverijen	Raf- en derijen	Chemie	Rubber- en kunststof-nijverheid	Minerale producten	Ijzer- en staalnijverheid	Non-ferro industrie	Metal- verwerkende nijverheid	Afvalverwerking	Kerkhoven en crematoria
CO	ton	499	392	101	79	-	55	287	66	306	165	354	29	-
SO _x als SO ₂	ton	1826	419	716	21	-	348	135	329	6	151	100	22	-
NO _x	ton	1033	615	251	114	-	310	417	274	35	359	322	33	-
H ₂ S	ton	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
NH ₃	ton	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
totale org. stoffen	ton	1873	282	198	145	346	543	237	77	478	44	169	16	0,000
totale PAK's	kg	393	105	10316	55	215	219	80	108	378	34	74	8	-
benzeen	kg	5514	2957	709	1448	857	3820	2431	938	249	550	1829	181	-
1,2-dichloor-ethaan	kg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
formaldehyde	kg	551	296	136724	145	1013	382	243	94	1191	55	183	18	-
tolueen	kg	5005	2853	1847	1430	479	3231	2382	796	231	463	1718	166	-
monoviny-chloride	kg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
xyleen-isomeren	kg	-	-	491	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
zwavelkoolstof	kg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
dioxines	mg	-	-	-	-	-	-	-	-	426	-	-	-	93
stof (totaal)	ton	145	33	57	2	-	28	10	201	0,500	6	34	2	-
antimoon	kg	0,270	-	-	0,186	-	-	-	0,100	41	0,400	0,000	-	-
arsen	kg	10	1	3	1	10	10	1	3	191	3	0,500	0,100	-
asbest	kg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
beryllium	kg	0,249	-	-	0,172	-	-	-	0,100	38	0,400	0,000	-	-
cadmium	kg	8	1	3	0,172	10	10	1	2	5	0,600	0,500	0,100	-
chrom (totaal)	kg	167	26	50	3	201	207	9	44	96	13	10	1	-
kobalt	kg	109	17	32	2	131	135	6	29	83	9	6	1	-
kwik	kg	5	0,774	2	0,082	6	6	0,300	1	0,600	0,400	0,300	0,000	23
lood	kg	86	13	25	3	101	104	5	23	445	11	5	1	-
koper	kg	85	13	25	3	101	104	5	23	242	9	5	1	-
mangaan	ton	0,004	-	-	0,003	-	-	-	0,001	0,642	0,000	0,000	-	-
nikkel	kg	4908	760	1462	89	2015	6091	268	1302	286	353	283	41	-
seleen	kg	3	0,516	1	0,064	4	4	0,200	0,900	1	0,200	0,200	0,000	-
thallium	kg	0,083	-	-	0,057	-	-	-	0,020	13	0,100	0,000	-	-
vanadium	kg	16728	2590	4985	302	6870	20764	912	4440	617	1200	966	139	-
zink	ton	0,175	0,026	0,050	0,009	0,201	0,207	0,010	0,000	1	0,000	7	0,000	-

stand van zaken: 30 september 2002

Tabel 38:

Overzicht van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door de collectief geregistreerde bedrijven in Vlaanderen (2001)

2001*	Mijnbouw	Voeding, dranken en tabak	Textiel, leer en kleding	Hout en meubel-nijverheid	Papier en uitgeverijen	Rafnaden	Chemie	Rubber- en kunststof-nijverheid	Minerale niet-metaal-producten	Ijzer- en staalnijverheid	Non-ferro industrie	Metaalverwerkende nijverheid	Altairecupatie	Nuovo-zettingen	Bouw-nijverheid	Altairverwerking	Kerkhoven en crematoria
CO	-	534	400	105	78	-	56	310	79	306	232	349	31	-	73	-	-
SO ₂ als SO ₂	-	1837	351	716	20	-	453	185	481	29	383	687	22	-	63	-	-
NO _x	-	1084	596	256	112	-	301	450	325	48	334	456	35	-	41	-	-
H ₂ S	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
NH ₃	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
totale org. stoffen	-	1970	260	202	147	352	517	257	84	444	40	173	18	276	10	-	0.000
totale PAH's	-	407	104	10917	64	228	254	85	122	325	51	108	8	403	19	-	-
benzeen	-	5906	2931	741	1432	920	3970	2635	1107	238	616	2075	195	2204	195	-	-
1,2-dichloor-ethaan	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
formaldehyde	-	591	293	137061	143	1040	397	264	111	1136	62	208	19	219	20	-	-
tolueen	-	5390	2827	1980	1414	493	3210	2586	899	213	448	1813	179	1910	121	-	-
monoviny-chloride	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
xyleen-isomeren	-	-	-	491	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
zwavelkoolstof	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
dioxines	-	-	-	-	-	-	-	-	-	426	-	-	-	-	-	-	94
stof (totaal)	-	146	27	57	2	-	36	10	203	0.700	16	81	2	-	4	-	14
antimoon	-	0.264	-	-	0.376	-	-	-	0.000	32	0.400	-	-	-	-	-	-
arsen	-	10	1	3	2	11	14	1	3	149	4	3.700	0.100	2.500	0.200	-	-
asbest	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
beryllium	-	0.243	-	-	0.347	-	-	-	0.000	30	0.400	-	-	-	-	-	-
cadmium	-	8	1	3	0.166	11	14	1	3	4	1.500	3.700	0.100	2.500	0.200	-	-
chrom (totaal)	-	168	21	50	4	21	269	9	65	79	30	74	1	51	4	-	-
kobalt	-	109	14	32	3	137	175	6	42	68	20	48	1	33	2	-	-
kwik	-	5	0.640	2	0.089	6	8	0.300	2	0.600	0.900	2.200	0.000	1.500	0.100	-	23
lood	-	87	11	25	5	106	135	5	32	350	19	37	1	25	2	-	-
koper	-	85	11	25	4	106	135	5	32	191	17	37	1	25	2	-	-
mangaan	-	0.004	-	-	0.006	-	-	-	0.000	0.504	0.000	-	-	-	-	-	-
nikkel	-	4934	629	1462	85	2404	7925	269	1906	332	899	2164	41	1491	102	-	-
seleen	-	3	0.427	1	0.065	4	5	0.200	1.300	1	0.600	1.500	0.000	1.000	0.100	-	-
thallium	-	0.081	-	-	0.116	-	-	-	-	10	0.100	-	-	-	-	-	-
vanadium	-	16817	2143	4985	285	8194	27016	912	6486	852	2926	7379	139	5082	349	-	-
zink	-	0.176	0.021	0.050	0.014	0.211	0.269	0.010	0.100	1	0.000	7	0.000	0.051	0.000	-	-

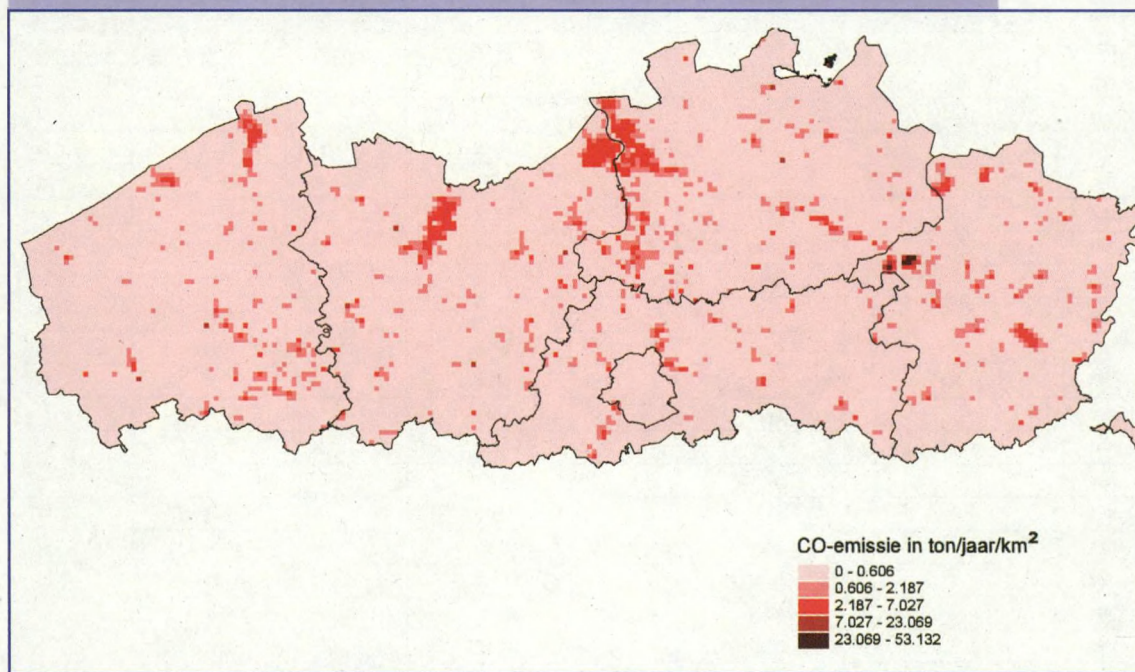
* voorlopige resultaten

stand van zaken: 30 september 2002

Kaart 2 geeft de geografische verdeling per km² van de CO-emissie (2001) door de collectief geregistreerde bedrijven weer.

Kaart 2: CO-emissie (ton/jaar/km²) door de collectief geregistreerde bedrijven (2001)

1.2. EVOLUTIE VAN DE EMISSIES DOOR DE ELEKTRICITEITS-CENTRALES IN VLAANDEREN

Onder de sector elektriciteitscentrales zijn naast de klassieke thermische centrales ook de cogeneratie-eenheden van de elektriciteitsmaatschappijen opgenomen. De emissies door elektriciteitsproductie in bedrijven (al of niet in samenwerking met de elektriciteitsmaatschappijen) worden bij de respectieve industriële sectoren opgenomen.

De evolutie van de emissies van SO₂, NO_x(NO₂) en CO₂ vanaf 1980 tot 2001 wordt in tabel 39 weergegeven.

Tabel 39:

Evolutie van de SO₂-, NO_x(NO₂)- en CO₂-emissies (ton,kton/jaar) door de elektriciteitscentrales in Vlaanderen

jaar	SO ₂		NO _x (NO ₂)		CO ₂	
	ton	%	ton	%	kton	%
1980	268109	100	66196	100	20907	100
1981	220010	82	64382	97	20218	97
1982	214596	80	54792 *	83	19803	95
1983	145740	54	42996	65	16580	79
1984	117391	44	38016	57	15523	74
1985	92619	35	31807	48	12820	61
1986	79032	30	29222	44	11629	56
1987	82686	31	34059 **	52	12738	61
1988	73682	28	38121	58	13753	66
1989	72742 ***	27	44635 ***	67	15065	72
1990	71926 ****	27	46463 ****	70	16810	80
1991	68720	26	44811	6 8	17009	81
1992	64425	24	42520	64	16253	78
1993	61946	23	40196	61	17331 *****	83
1994	61918	23	42983	65	18302	88
1995	60205	23	40106	61	17024	81
1996	53908	20	37990	57	17408	83
1997	48745	18	34250	52	17151	82
1998	49004	18	35721	54	18229	87
1999	26393	10	23255	35	15641	75
2000	28192	11	28979	44	15586	75
2001	25897	10	24427	37	14348	69

* nieuwe emissiefactoren

** vanaf 1987 emissies berekend met behulp van gegevens van Laborelec

*** vanaf 1989 emissies continu gemeten in de helft van de centrales

**** vanaf 1990 emissies continu gemeten in alle centrales

***** vanaf 1993 gegevens sector

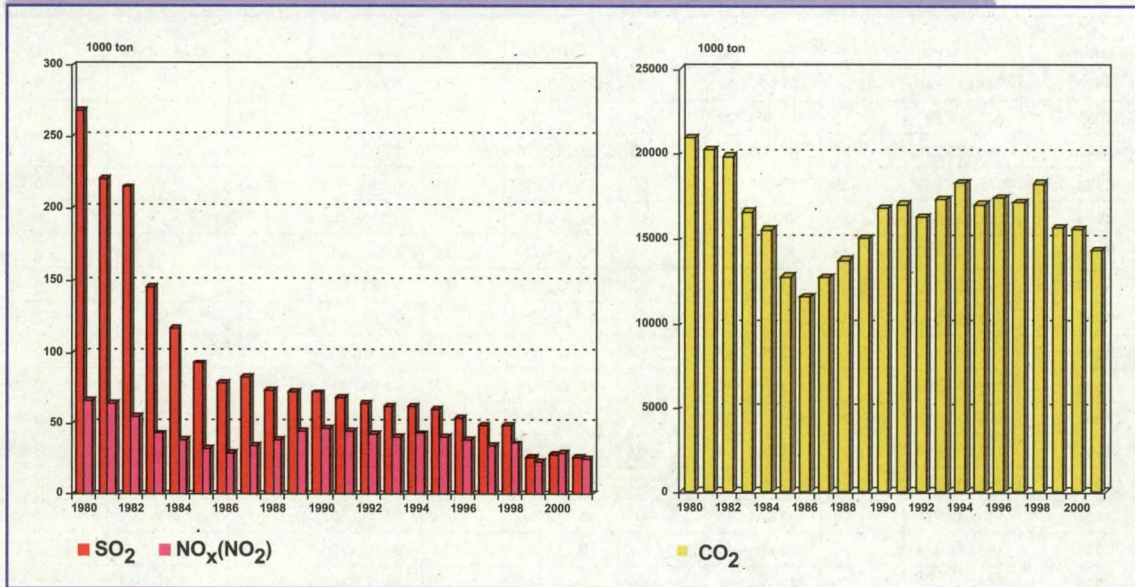
stand van zaken: 30 september 2002

Zoals uit tabel 39 en figuur 1 blijkt, daalt de SO₂-emissie op een bijna spectaculaire wijze evenals de NO_x(NO₂)-emissie, zij het minder drastisch, tot in 1986. Daarna zet de dalende trend van de SO₂-emissie zich verder terwijl voor NO_x(NO₂) een stijging van de emissies optreedt vanaf 1987 tot en met 1990 om nadien terug een daling in te zetten, met uitzondering van het jaar 1994. De CO₂-emissie daalt in 1987 tot 61 % t.o.v. 1980, om daarna te schommelen tussen 66 % en 88 %. De laatste jaren is er terug een dalende trend. De variatie in het aandeel van de vaste brandstoffen is grotendeels verantwoordelijk voor de schommelingen van de emissies; hoe groter het aandeel, hoe hoger de emissies.

Figuur 1:

Evolutie van de SO₂-, NO_x(NO₂)- en CO₂-emissies (kton)
door de klassieke elektriciteitscentrales in Vlaanderen

Het stijgend aandeel van de kernenergie voor de productie van elektriciteit is één van de belangrijkste factoren voor de algemeen dalende trend van de emissies.

In België (bron: Bedrijfsfederatie der Voortbrengers en Verdelers van Elektriciteit in België) nam in de periode 1980-2001 de totale thermische netto-productie toe van 46668 GWh tot 74297 GWh (factor 1,6). Het aandeel van de kernenergie steeg in dezelfde periode van 11909 GWh naar 44178 GWh (factor 3,7), waardoor het relatieve aandeel van deze energiebron evolueerde van 26 % naar 58 %. In het klassiek brandstofverbruik traden eveneens belangrijke verschuivingen op.

Tabel 40:

Evolutie van het klassiek brandstofverbruik in de elektriciteitscentrales (Gjoules/jaar) opgesplitst volgens de energiebron in Vlaanderen

jaar	totaal	%	vast	%	vloeibaar	%	gasvormig	%	cogeneratie	%
1980	245.813.849	100%	63.722.283	26	132.668.363	54	49.423.203	20	0	0
1981	221.392.691	-10	79.466.209	36	99.009.766	45	42.916.716	19	0	0
1982	208.229.225	-15	88.738.537	43	97.182.174	47	22.308.514	11	0	0
1983	175.090.659	-29	87.811.928	50	54.472.685	31	32.806.046	19	0	0
1984	157.425.478	-36	89.820.724	57	37.466.279	24	30.138.475	19	0	0
1985	127.611.730	-48	72.074.970	57	30.324.327	24	25.212.433	20	0	0
1986	111.358.128	-55	74.704.810	67	20.830.255	19	15.823.063	14	0	0
1987	128.998.017	-48	86.675.909	67	17.310.263	13	25.011.845	19	0	0
1988	137.185.180	-44	93.864.557	68	10.821.566	8	32.499.057	24	0	0
1989	159.282.809	-35	103.578.936	65	10.901.976	7	44.801.897	28	0	0
1990	176.616.616	-28	118.076.593	67	7.895.905	5	50.644.118	29	0	0
1991	179.661.893	-27	111.272.799	62	7.359.295	4	55.264.183	31	5.765.616	3
1992	181.381.373	-26	112.655.473	62	7.495.701	4	55.038.655	30	6.191.544	3
1993	180.842.757	-26	115.038.798	64	6.061.400	3	53.486.552	30	6.256.007	4
1994	189.194.944	-23	120.409.474	64	8.217.173	4	56.300.760	30	4.267.537	2
1995	185.081.092	-25	117.724.895	64	5.187.947	3	54.786.167	30	7.382.083	4
1996	189.300.309	-23	114.112.102	60	5.343.149	3	58.424.672	31	11.420.386	6
1997	177.322.053	-28	105.691.377	60	4.562.183	3	54.074.957	31	12.993.536	7
1998	214.018.495	-13	100.992.008	47	17.532.834	8	81.908.936	38	13.584.717	6
1999	187.938.358	-24	77.609.113	41	3.628.606	2	93.265.695	50	13.434.944	7
2000	181.682.813	-26	93.232.538	51	2.343.110	1	73.450.535	40	12.656.630	7
2001	166.104.710	-32	82.256.315	50	8.790.546	5	65.986.654	40	9.071.195	5

Bron: Electrabel BUP Care

Tabel 40 geeft de evolutie weer van het klassiek brandstofverbruik in de elektriciteitscentrales (Gjoules/jaar) opgesplitst volgens de energiebron in Vlaanderen.

In 2001 is het totale klassiek brandstofverbruik t.o.v. 1980 met meer dan 30% afgenomen. In de periode 1980-2001 verminderde het aandeel van het verbruik van vloeibare brandstoffen met een factor 10 (van 54 % naar 5 %).

Het aandeel van de vaste brandstoffen (van 26 % naar 50 %) en de gasvormige brandstoffen (van 20 naar 40 %) is bijna verdubbeld. De keuze van brandstof wordt o.m. bepaald door de economische omstandigheden.

Om de evolutie van de SO₂-, NO_x(NO₂)- en CO₂-emissies door de klassieke productie te kunnen evalueren zonder het gunstig effect van de kernenergie in rekening te brengen, worden de specifieke SO₂-, NO_x(NO₂)- en CO₂-emissies in ton per GWh klassiek opgewekte elektriciteit berekend voor Vlaanderen.

De resultaten van deze berekeningen zijn weergegeven in tabel 41. De evolutie van de specifieke SO₂-, NO_x(NO₂)- en CO₂-emissies door de klassieke productie is grafisch voorgesteld in figuur 2.

Tabel 41:

Evolutie van de specifieke SO₂-, NO_x(NO₂)- en CO₂-emissies (ton/GWh_{net}.jaar) door de klassieke elektriciteitscentrales in Vlaanderen

jaar	netto-elektriciteits- productie klassiek GWh	specifieke emissie in ton/GWh.jaar		
		SO ₂	NO _x (NO ₂)	CO ₂
1980	24063	11,1	2,8	669
1981	21982	10,0	2,9	920
1982	20804	10,3	2,6	952
1983	16685	8,7	2,6	993
1984	14946	7,9	2,5	1039
1985	11918	7,8	2,7	1076
1986	10173	7,8	2,9	1143
1987	12117	6,8	2,8 **	1051
1988	13079	5,6	2,9	1052
1989	15489	4,7 ***	2,9 ***	973
1990	17272	4,2 ****	2,7 ****	973
1991	17844	3,9	2,5	953
1992	17882	3,6	2,4	909
1993	17947	3,5	2,2	966 *****
1994	19336	3,2	2,2	947
1995	19094	3,2	2,1	892
1996	19562	2,8	1,9	890
1997	17792	2,7	1,9	964
1998	23030	2,1	1,6	792
1999	17911	1,5	1,3	873
2000	19483	1,4	1,5	800
2001	18578	1,4	1,3	772

* nieuwe emissiefactoren

** vanaf 1987 emissies berekend met behulp van gegevens van Laborelec

*** vanaf 1989 emissies continu gemeten in de helft van de centrales

**** vanaf 1990 emissies continu gemeten in alle centrales

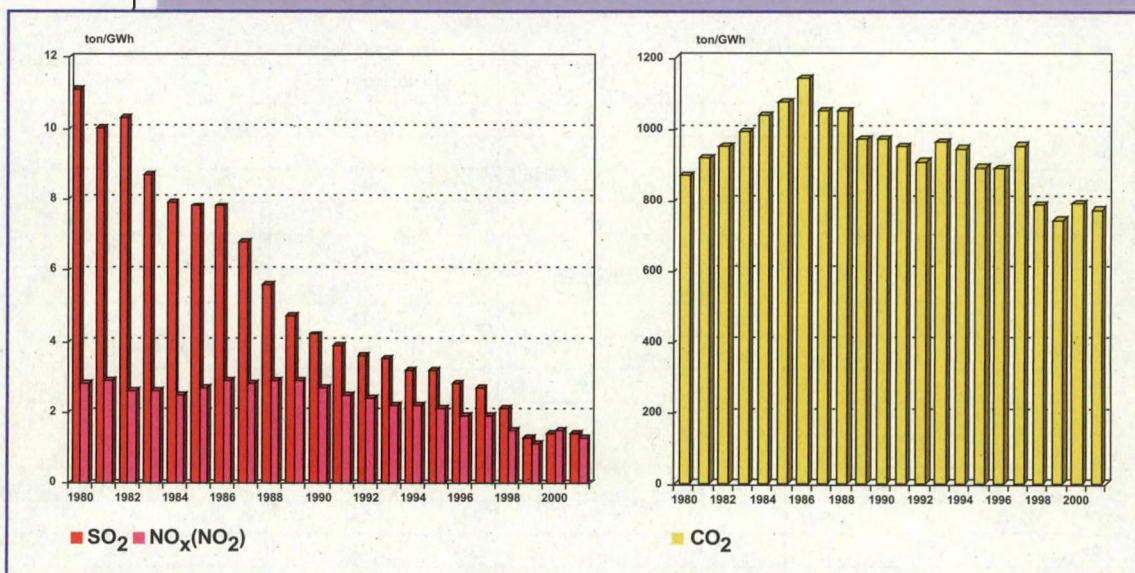
***** vanaf 1993 gegevens sector

stand van zaken: 30 september 2002

Figuur 2:

Evolutie van de specifieke SO_2 -, $\text{NO}_x(\text{NO}_2)$ - en CO_2 -emissies (ton/GWh_{net}) door de klassieke elektriciteitscentrales in Vlaanderen

Daaruit is duidelijk af te leiden dat de specifieke SO_2 -emissie sedert 1980 gevoelig gedaald is en dat deze dalende trend zich ook de laatste jaren nog doorzet, ook zonder het aandeel van de kernenergie in rekening te brengen. Dit is onder meer het gevolg van de overschakeling naar steenkool en aardgas. De specifieke $\text{NO}_x(\text{NO}_2)$ -emissie bedraagt in 2001 ongeveer de helft t.o.v. 1980.

Zoals blijkt uit tabel 41 neemt de netto klassieke elektriciteitsproductie sinds 1987 grosso modo van jaar tot jaar toe. Toch daalt de specifieke SO_2 -emissie per GWh_{net} door de jaarlijkse afname van het aandeel van de vloeibare brandstoffen. In de loop der jaren treden variaties op door de schommelingen in het gebruik van gasvormige en vaste brandstoffen.

De specifieke $\text{NO}_x(\text{NO}_2)$ -emissie per GWh_{net} bedraagt voor de periode 1980-2001 gemiddeld 2.3 ton. Over het algemeen is er een stijging van de $\text{NO}_x(\text{NO}_2)$ -emissie wanneer het aandeel van de vaste brandstoffen groter wordt ten opzichte van de gasvormige. In 2001 ligt de specifieke emissie beneden de gemiddelde waarde door de sterke toename van het gebruik van gasvormige brandstoffen ten opzichte van 1980. Dit en onder meer de keuze van de kolen (laag N-gehalte) en technische maatregelen leidt tot de halvering van de specifieke emissie.

De specifieke CO_2 -emissie per GWh_{net} blijft, op een lichte stijging in de periode 1984-1988 na, min of meer constant in de periode 1980-2001 ook al neemt de netto klassieke elektriciteitsproductie toe.

1.3. EVOLUTIE VAN DE EMISSIES DOOR DE RAFFINADERIJEN IN VLAANDEREN

De evolutie van de emissies van SO₂, NO_x(NO₂) en CO₂ vanaf 1980 tot 2001 wordt in tabel 42 weergegeven.

Tabel 42: Evolutie van de SO₂-, NO_x(NO₂)- en CO₂-emissies (ton,kton/jaar) door de raffinaderijen in Vlaanderen

jaar	SO ₂		NO _x (NO ₂)		CO ₂	
	ton	%	ton	%	kton	%
1980	86116	100	8770	100	4077	100
1981	63524	74	6918	79	3214	79
1982	47648	55	7177	82	2802	69
1983	45424	53	7457	85	3045	75
1984	44317	52	7092	81	2817	69
1985	34519	40	6173	70	2471	61
1986	43545	51	7609	87	3120	77
1987	44832	52	7256	83	3041	75
1988	42511	49	8104	92	3121	77
1989	41047	48	7754	88	3003	74
1990	41072	48	9092	104	3875	95
1991	44244	51	9343	107	3995	98
1992	48606	56	9240	105	4092	100
1993	44045	51	8629	98	3971	97
1994	38555	45	9042	103	4053	99
1995	35052	41	6948	79	3988	98
1996	41165	48	7801	89	4545	112
1997	44079	51	8772	100	4676	115
1998	30934	36	8014	91	4871	120
1999	25950	30	7681	88	5440	133
2000	27574	32	7433	85	4943	121
2001*	23540	27	7686	88	4943	121

*: voorlopige resultaten

stand van zaken: 30 september 2002

In 2001 daalt de SO₂-emissie in de sector aardolieraffinaderijen tot op 27 % van de uitstoot in 1980.

De daling van 1980 tot 1984 is een gevolg van de economische omstandigheden die onder meer de sluiting van raffinaderijen (1982) met zich meebracht. Het jaar 1985 vormt een uitzondering als gevolg van een tijdelijke stilstand van één der grootste raffinaderijen en een stand-by van een aantal kleinere. Vanaf 1986 herstelt de toestand zich tot op het niveau van 1984. In 1988 schakelt een raffinaderij volledig over op een andere activiteit, terwijl in 1990 zich terug een tijdelijke stilstand voordoet bij één der raffinaderijen waardoor de totale emissies ietwat verlagen. De bestaande bedrijven hebben tijdens de periode 1980-2001 inspanningen geleverd om de SO₂-emissie te beperken o.m. door het verder onttwavelen van de gebruikte brandstoffen (zeer zware stookolie en raffinaderijgas).

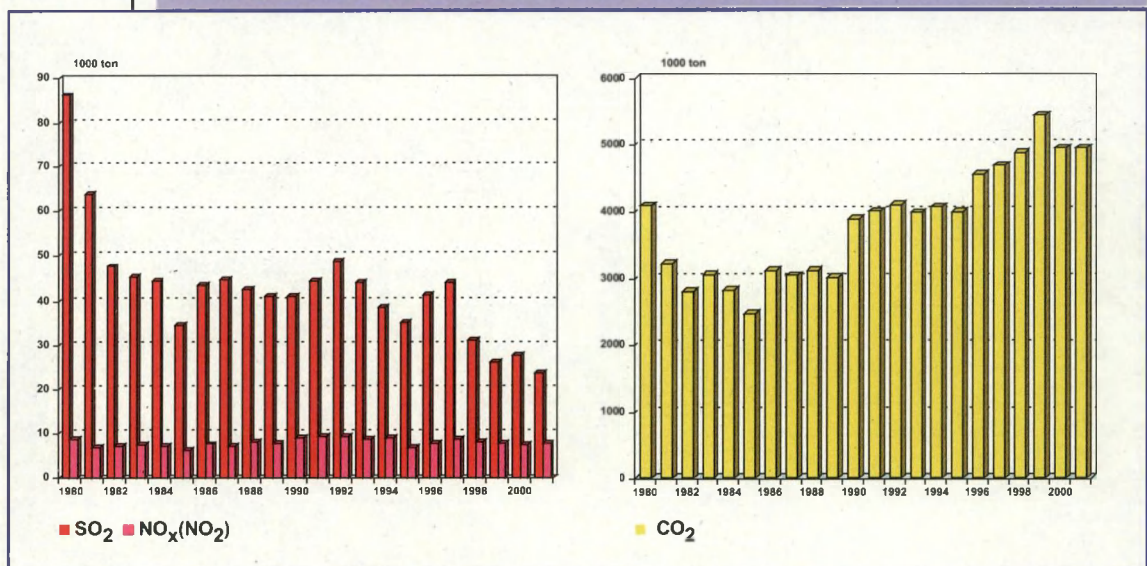
Sedert de stijging van de energiekosten zijn er heel wat inspanningen geleverd om het rendement van de verbrandingsinstallaties te verhogen. Meestal hebben maatregelen om het stookrendement te verbeteren een toename van de $\text{NO}_x(\text{NO}_2)$ -emissie tot gevolg. Dit verklaart o.m. de minder opvallende trend van de $\text{NO}_x(\text{NO}_2)$ -emissie ten gevolge van de verbrandings-processen.

De CO_2 -emissie in 2001 is zoals voorheen sterk toegenomen ten opzicht van 1980. De al dan niet tijdelijke sluitingen van raffinaderijen in de periode 1980-2001 spelen een rol in het verloop van de emissie.

Figuur 3 geeft de evolutie van SO_2 -, $\text{NO}_x(\text{NO}_2)$ - en CO_2 -emissies in staafdiagram weer.

Figuur 3:

Evolutie van de SO_2 -, $\text{NO}_x(\text{NO}_2)$ - en CO_2 -emissies (kton) door de raffinaderijen in Vlaanderen

1.4. EVOLUTIE VAN DE EMISSIES DOOR DE GROTE STOOKINSTALLATIES IN VLAANDEREN

In navolging van de EEG-richtlijn 2001/80/EG van 23/10/2001 worden jaarlijks de emissies van SO_2 en NO_x door stookinstallaties met een thermisch vermogen van ten minste 50 MW geïnventariseerd.

Het gaat hierbij om stookinstallaties die bestemd zijn voor de opwekking van energie, met uitzondering van die welke de verbrandingsproducten rechtstreeks in productie-procédés gebruiken.

De richtlijn is niet van toepassing op:

- installaties waarin de verbrandingsproducten worden gebruikt voor directe verwarming, droging of enige andere behandeling van voorwerpen of materialen, bijvoorbeeld herverhittingsovens en ovens voor warmtebehandeling;
- naverbrandingsinstallaties, dat wil zeggen technische voorzieningen voor de zuivering van rookgassen door verbranding, die niet als autonome stookinstallatie worden geëxploiteerd;
- installaties voor het regenereren van katalysatoren voor het katalytisch kraakproces;

- installaties om zwavelwaterstof om te zetten in zwavel;
- in de chemische industrie gebruikte reactoren;
- cokesbatterijovens;
- windverhitters van hoogovens;
- technische voorzieningen die bij de voortstuwing van een voertuig, schip of vliegtuig worden gebruikt;
- gasturbines die op offshore-platforms worden gebruikt;
- gasturbines die vóór 27 november 2002 een vergunning hebben gekregen of waarvoor, vóór 27 november 2002, naar het oordeel van de bevoegde autoriteit een volledige vergunning is aangevraagd, mits de installatie niet later dan 27 november 2003 in gebruik genomen wordt, onverminderd het bepaalde in artikel 7, lid 1, en bijlage VIII(A) en (B).

Bij de interpretatie werden de volgende richtlijnen intern vastgelegd:

- de vermogens van de stookinstallaties, aangesloten op één schoorsteen, worden samengegeld. Indien dit vermogen 50 MW of meer is dan wordt dit samenstel beschouwd als een grote stookinstallatie.
- gescheiden rookgaskanalen binnen één schoorsteenmantel worden als één bron beschouwd;
- in het geval dezelfde schoorsteen dient voor de evacuatie van rookgassen van stookinstallaties én van procesgassen, worden beide gasstromen in de mate van het mogelijke afzonderlijk opgegeven. Het is dan dikwijls zo dat de opgegeven totale emissie via deze schoorsteen het resultaat is van een meting en de opsplitsing rookgas-procesgas wordt bekomen via een berekening.

In tabel 43 worden de emissies van zwavel- en stikstofoxiden door de stookinstallaties met een thermisch vermogen groter dan of gelijk aan 50 MW samengevat.

Tabel 43:

Evolutie van de SO₂- en NO_x(NO₂)-emissies (ton/jaar) door de grote stookinstallaties (≥ 50 MW thermisch) in Vlaanderen

jaar	SO ₂		NO _x (NO ₂)	
	ton	%	ton	%
1980	319291	100	68859	100
1981	265326	83	67419	98
1982	260888	82	58249	85
1983	188690	59	47723	69
1984	154041	48	44813	65
1985	127964	40	37935	55
1986	124283	39	36747	53
1987	118359	37	41187	60
1988	109615	34	46053	67
1989	105062	33	51929	75
1990	109627	34	54827	80
1991	109557	34	53387	78
1992	108068	34	51300	75
1993	100820	32	49611	72
1994	91486	29	50717	74
1995	86281	27	47644	69
1996	86673	27	45255	66
1997	81588	26	41785	61
1998	66335	21	41493	60
1999	42774	13	28083	41
2000	42893	13	33944	49
2001	40155	13	29192	42

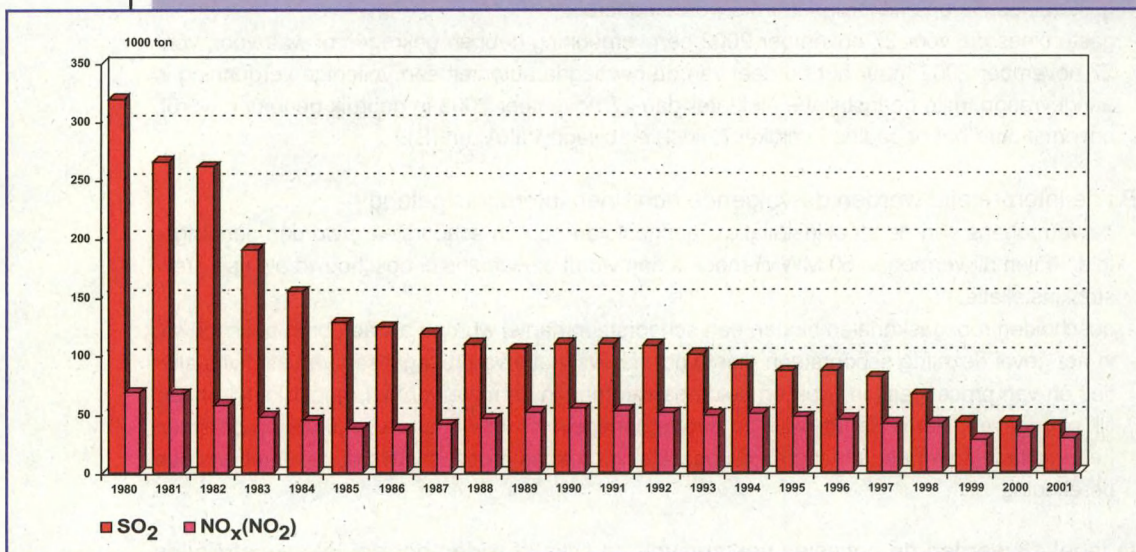
stand van zaken: 30 september 2002

Deze evolutie wordt in figuur 4 voorgesteld onder de vorm van een staafdiagram.

Figuur 4:

Evolutie van de SO₂- en NO_x(NO₂)-emissies (kton) door de grote stookinstallaties (≥ 50 MW thermisch) in Vlaanderen

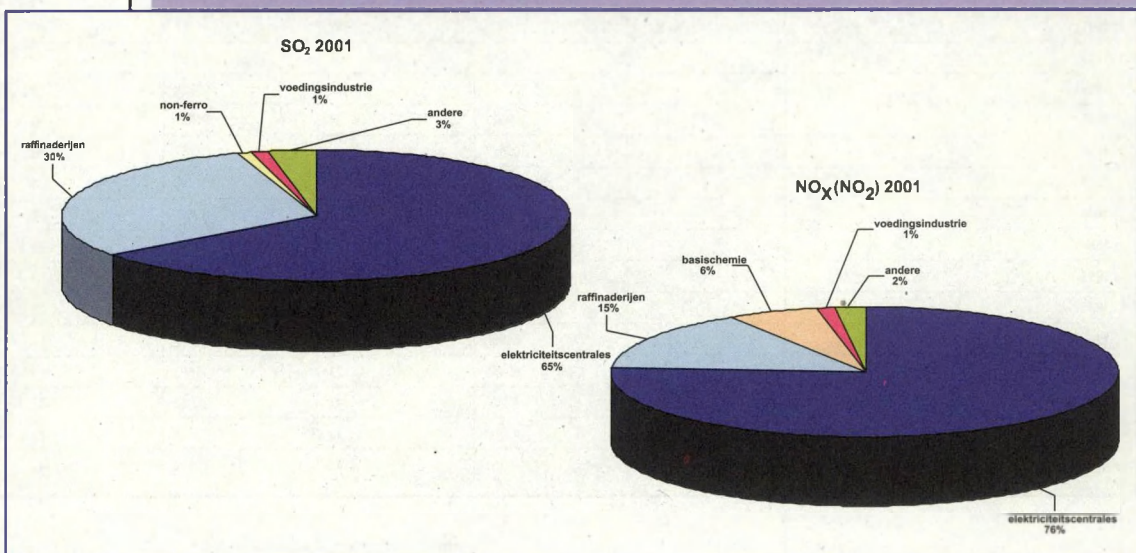
De evolutie van de SO₂-emissie is vrij gunstig te noemen. Het emissieniveau in 2001 is ten opzichte van 1980 gedaald tot op 13 %. De elektriciteitsproductie levert de voornaamste bijdrage voor de verbetering, maar ook de andere sectoren dragen bij tot deze emissievermindering.

De NO_x(NO₂)-emissie vertoont vanaf 1990 een dalende trend.

Figuur 5 geeft in een cirkeldiagram de procentuele verdeling van de SO₂- en NO_x(NO₂)-emissies door de grote stookinstallaties over de verschillende sectoren voor 2001.

Figuur 5:

Aandeel (%) van de verschillende sectoren in de SO₂- en NO_x(NO₂)-emissies door de grote stookinstallaties in Vlaanderen (2001)

2. Emissies door de gebouwenverwarming

2.1. EVOLUTIE VAN DE EMISSIES DOOR DE GEBOUWEN- VERWARMING IN VLAANDEREN

In tegenstelling tot de registratie van de industriële emissies waarvoor een individuele aanpak is vereist, worden de emissies veroorzaakt door de gebouwenverwarming op een collectieve manier geregistreerd.

De databank van de gebouwenverwarming wordt opgesplitst in twee gedeelten:

- de emissies door de verwarming van huishoudens;
- de emissies door de verwarming van de tertiaire sector (hotels en restaurants, gezondheidszorg, onderwijs, kantoren en administraties, handel en andere diensten).

De emissies worden bekomen op basis van de energieverbruiken uit de energiebalans Vlaanderen (VITO) in combinatie met emissiefactoren.

In bijlage 2 is voor 2001 een overzicht gegeven van de SO₂-, NO_x(NO₂)-, CO-, CO₂-, NMVOS (niet-methaan vluchtige organische stoffen)-, Pb-, stof- en PM₁₀(stof<10µm)-, CH₄- en N₂O-emissies door huishoudens per gemeente.

De evolutie van de emissies van stof, CO, CO₂, SO₂, NO_x(NO₂), NMVOS, Pb, PM₁₀, CH₄ en N₂O vanaf 1980 tot 2001 wordt weergegeven in tabel 44.

Tabel 44: **Evolutie van de stof-, CO-, CO₂-, SO₂-, NO_x(NO₂)-, NMVOS-, Pb-, PM₁₀-, CH₄- en N₂O-emissies (ton, kton/jaar) door de gebouwenverwarming in Vlaanderen**

jaar	stof		CO		CO ₂		SO ₂		NO _x (NO ₂)		NMVOS		Pb		PM ₁₀		CH ₄		N ₂ O	
	ton	%	ton	%	kton	%	ton	%	ton	%	ton	%	kg	%	ton	%	ton	%	ton	%
1980	4439	100	32032	100	17560	100	44762	100	15614	100	4352	100	1738	100	2863	100				
1981	4227	95	30505	95	16723	95	42628	95	14870	95	4144	95	1655	95	2727	95				
1982	3925	88	28326	88	15528	88	39583	88	13808	88	3848	88	1537	88	2532	88				
1983	4055	91	29260	91	16040	91	40888	91	14263	91	3975	91	1587	91	2615	91				
1984	4268	96	30802	96	16886	96	43042	96	15014	96	4185	96	1671	96	2753	96				
1985	5065	114	36553	114	20038	114	51079	114	17818	114	4966	114	1983	114	3267	114				
1986	4706	106	33919	106	18597	106	47429	106	16540	106	4611	106	1843	106	3035	106				
1987	6812	154	53946	168	18904	108	48764	109	12336	79	6045	139	1872	108	4391	153				
1988	5258	119	41652	130	14665	84	37768	84	9572	61	4678	108	1445	83	3391	118				
1989	5155	116	40841	128	14444	82	36423	81	9429	60	4597	106	1416	82	3326	116				
1990	2509	57	45794	143	13886	79	16209	36	11134	71	7893	181	2106	121	1706	60	1139	100	1669	100
1991	2897	65	50903	159	15621	89	19326	43	12644	81	8767	202	2559	147	1916	67	1214	107	1849	111
1992	2814	63	50109	156	15458	88	18843	42	12519	80	8715	200	2445	141	1878	66	1205	106	1825	109
1993	2870	65	51476	161	15851	90	19044	43	12896	83	9017	207	2499	144	1911	67	1231	108	1846	111
1994	1961	44	42305	132	15894	91	15122	34	12735	82	8644	199	1204	69	1527	53	1146	101	1861	112
1995	2191	49	45548	142	16166	92	15062	34	13202	85	9190	211	1260	73	1723	60	1350	119	1854	111
1996	2620	59	54377	170	19472	111	18382	41	15867	102	10967	252	1539	89	2051	72	1590	140	2251	135
1997	2257	51	46771	146	16657	95	15495	35	13646	87	9459	217	1279	74	1782	62	1396	123	1908	114
1998	2382	54	47885	150	17114	98	16224	36	14186	91	9744	224	1309	75	1885	66	1437	126	1939	116
1999	2265	51	46424	145	16657	95	15048	34	13636	87	9547	219	1236	71	1800	63	1429	125	1862	112
2000	1884	42	42978	134	15941	91	13287	30	13147	84	9386	216	784	45	1597	56	1325	116	1756	105
2001*	2075	47	46973	147	17490	100	14701	33	14323	92	10238	235	867	50	1758	61	1455	128	1938	116

*: wijziging methodologie
*: voorlopige resultaten

stand van zaken: 30 september 2002

De cijfers voor de periode 1980-1989 zijn gebaseerd op eigen berekeningen en omvatten de emissies van de particuliere woningen en deze van de niet-particuliere gebouwen. De toen gebruikte methodologie werd reeds uitvoerig toegelicht in vorige publicaties. De emissies van de niet-particuliere gebouwen omvatten ook de emissies van de glastuinbouw. De emissies van de glastuinbouw zijn vanaf 1990 geïntegreerd in het hoofdstuk emissies door land- en tuinbouw (Deel I.4).

In 1981 daalt het zwavelgehalte van de gasolie van 4 g.kg⁻¹ naar 3 g.kg⁻¹ en in 1989 bedraagt het gehalte slechts 2 g.kg⁻¹. Het zwavelgehalte van de lichte stookolie neemt af van 7 g.kg⁻¹ (1980) naar 5 g.kg⁻¹ (1981). In 1989 daalt het maximale zwavelgehalte van residuele brandstoffen van 35 g.kg⁻¹ naar 30 g.kg⁻¹. Sinds 1995 bedraagt de emissiegrenswaarde met betrekking tot de installaties gevoed met vloeibare brandstoffen voor SO₂ 1700 mg/Nm³. Dit betekent dat het zwavelgehalte van residuele brandstoffen maximaal 10 g.kg⁻¹ mag bedragen.

Deze reducties verklaren in grote mate de vermindering van de SO₂-emissie gedurende de laatste jaren.

Vanaf 1987 werden nieuwe emissiefactoren in rekening gebracht.

De emissiefactoren van stof, PM₁₀ en CO₂ werden vanaf 1990 aangepast. Voor NO_x gebeurde dat vanaf 1995.

Andere schommelingen van de emissies zijn voornamelijk te wijten aan de meteorologische omstandigheden en de verschuiving in brandstofsoort.

In de onderstaande tabellen worden de resultaten weergegeven voor de tertiaire sector en de huishoudens.

Tabel 45:

Evolutie van de stof-, CO-, CO₂-, SO₂-, NO_x(NO₂)-, NMVOS-, Pb-, PM₁₀-, CH₄- en N₂O-emissies (kg, ton, kton/jaar) door de hotels en restaurants in Vlaanderen

jaar	stof		CO		CO ₂		SO ₂		NO _x (NO ₂)		NMVOS		Pb		PM ₁₀		CH ₄		N ₂ O	
	ton	%	ton	%	kton	%	ton	%	ton	%	ton	%	kg	%	ton	%	ton	%	ton	%
1990	1	100	16	100	91	100	23	100	77	100	40	100	0,346	100	2	100	2	100	6	100
1991	10	700	36	231	237	260	184	797	176	229	59	147	3	847	10	697	7	366	27	490
1992	10	661	35	224	229	251	174	752	171	221	58	145	3	799	10	659	7	350	26	465
1993	10	673	36	233	237	260	177	764	178	231	62	154	3	812	10	670	7	360	27	476
1994	15	1033	45	290	304	332	277	1195	225	292	75	188	4	1231	15	1033	11	529	39	695
1995	2	144	23	148	134	147	33	143	121	157	59	148	0,495	143	2	144	3	147	8	145
1996	3	176	28	177	161	177	41	176	145	188	71	177	1	175	3	176	4	177	10	176
1997	10	683	40	256	251	275	167	720	215	279	75	187	4	1114	10	647	7	364	26	459
1998	10	669	39	251	252	276	176	759	214	278	71	176	3	783	10	668	7	373	27	483
1999	9	620	39	251	250	273	161	696	213	276	74	185	3	738	9	617	7	358	25	454
2000	15	1017	52	334	342	375	270	1165	289	375	88	220	4	1202	15	1017	11	540	40	711
2001*	17	1124	57	365	375	411	298	1289	316	410	96	239	5	1330	17	1124	12	594	44	785

*: voorlopige resultaten

stand van zaken: 30 september 2002

De schommelingen in de emissies zijn voornamelijk te wijten aan het energieverbruik gerapporteerd in de energiebalans Vlaanderen opgemaakt door VITO.

Tabel 46:

Evolutie van de stof-, CO-, CO₂-, SO₂-, NO_x(NO₂)-, NMVOS-, Pb-, PM₁₀-, CH₄- en N₂O-emissies (kg, ton, kton/jaar) door de gezondheidszorg in Vlaanderen

jaar	stof		CO		CO ₂		SO ₂		NO _x (NO ₂)		NMVOS		Pb		PM ₁₀		CH ₄		N ₂ O	
	ton	%	ton	%	kton	%	ton	%	ton	%	ton	%	kg	%	ton	%	ton	%	ton	%
1990	12	100	61	100	357	100	158	100	296	100	146	100	7	100	10	100	9	100	27	100
1991	11	91	68	111	397	111	151	95	332	112	169	116	6	78	9	95	10	107	28	104
1992	10	86	67	111	394	111	142	90	331	112	170	116	5	73	9	91	10	104	27	100
1993	10	88	72	118	420	118	145	91	354	120	183	125	5	75	9	93	10	110	29	104
1994	18	149	94	155	583	164	304	192	470	159	215	147	5	66	18	178	16	173	52	188
1995	16	139	89	146	517	145	218	138	466	158	215	147	10	138	14	139	13	143	39	141
1996	21	176	108	177	630	177	278	175	566	191	259	177	13	175	17	176	16	176	48	176
1997	12	99	82	135	460	129	137	86	419	142	209	143	7	99	10	98	11	122	29	105
1998	12	101	84	136	470	132	141	89	429	145	214	147	7	100	10	100	11	125	29	108
1999	10	85	90	148	518	145	133	84	472	160	240	164	5	68	9	89	12	126	31	113
2000	10	84	90	148	518	145	132	83	473	160	240	165	5	68	9	89	12	126	31	113
2001*	11	93	97	159	560	157	146	92	510	173	258	177	5	75	10	98	13	137	34	123

*: voorlopige resultaten

stand van zaken: 30 september 2002

Tabel 47:

Evolutie van de stof-, CO-, CO₂-, SO₂-, NO_x(NO₂)-, NMVOS-, Pb-, PM₁₀-, CH₄- en N₂O-emissies (kg, ton, kton/jaar) door het onderwijs in Vlaanderen

jaar	stof		CO		CO ₂		SO ₂		NO _x (NO ₂)		NMVOS		Pb		PM ₁₀		CH ₄		N ₂ O	
	ton	%	ton	%	kton	%	ton	%	ton	%	ton	%	kg	%	ton	%	ton	%	ton	%
1990	18	100	62	100	384	100	290	100	296	100	116	100	7	100	17	100	13	100	43	100
1991	25	142	84	135	553	144	458	158	417	141	151	130	7	106	25	150	18	145	66	156
1992	24	134	81	131	534	139	432	149	405	137	150	129	7	100	24	142	17	138	63	148
1993	24	137	85	137	556	145	439	152	423	143	159	137	7	101	24	144	18	142	64	152
1994	55	310	131	212	830	216	812	280	617	209	205	177	33	489	47	278	29	233	107	251
1995	25	141	89	144	552	144	408	141	480	162	170	147	9	141	24	141	18	143	60	142
1996	31	176	109	176	676	176	508	175	586	198	205	177	12	175	30	176	22	176	75	176
1997	23	130	88	142	568	148	416	144	491	166	173	149	6	96	23	138	18	141	62	147
1998	26	145	92	150	595	155	449	155	515	174	179	154	9	129	25	149	19	149	68	156
1999	23	126	93	151	596	155	400	138	519	175	193	166	6	92	23	133	18	142	62	145
2000	19	106	84	137	533	139	334	115	467	158	181	156	5	77	19	112	16	124	53	124
2001*	21	117	92	149	582	152	370	128	509	172	196	168	6	85	21	124	17	136	58	137

*: voorlopige resultaten

stand van zaken: 30 september 2002

Tabel 48:

Evolutie van de stof-, CO-, CO₂-, SO₂-, NO_x(NO₂)-, NMVOS-, Pb-, PM₁₀-, CH₄- en N₂O-emissies (kg, ton, kton/jaar) door de kantoren en administraties in Vlaanderen

jaar	stof		CO		CO ₂		SO ₂		NO _x (NO ₂)		NMVOS		Pb		PM ₁₀		CH ₄		N ₂ O	
	ton	%	ton	%	kton	%	ton	%	ton	%	ton	%	kg	%	ton	%	ton	%	ton	%
1990	26	100	98	100	632	100	455	100	489	100	195	100	7	100	26	100	20	100	69	100
1991	56	220	149	153	1007	159	1053	231	753	154	249	128	16	218	55	216	35	177	129	188
1992	53	208	144	148	969	153	993	218	727	149	245	126	15	205	52	204	33	169	122	178
1993	54	211	150	153	1003	159	1010	222	756	155	259	133	15	209	53	208	34	173	125	182
1994	36	140	129	131	839	133	642	141	642	131	247	127	10	139	36	140	27	136	95	139
1995	39	152	147	150	952	151	693	152	825	169	292	150	11	152	39	152	30	151	104	152
1996	45	176	173	176	1113	176	798	175	965	197	345	177	13	175	45	176	34	176	121	176
1997	61	237	181	185	1198	190	1030	226	1040	213	327	168	17	236	60	233	40	201	143	209
1998	51	198	162	166	1057	167	847	186	924	189	310	159	14	194	49	194	34	172	120	175
1999	50	194	160	164	1045	165	833	183	914	187	307	157	14	190	49	190	33	170	118	172
2000	64	252	173	176	1110	176	922	203	1016	208	349	179	16	230	61	237	34	173	118	172
2001*	71	279	188	192	1212	192	1020	224	1109	227	377	193	18	254	67	262	37	190	130	190

*: voorlopige resultaten

stand van zaken: 30 september 2002

Tabel 49:

Evolutie van de stof-, CO-, CO₂-, SO₂-, NO_x(NO₂)-, NMVOS-, Pb-, PM₁₀-, CH₄- en N₂O-emissies (kg, ton, kton/jaar) door de handel in Vlaanderen

jaar	stof		CO		CO ₂		SO ₂		NO _x (NO ₂)		NMVOS		Pb		PM ₁₀		CH ₄		N ₂ O	
	ton	%	ton	%	kton	%	ton	%	ton	%	ton	%	kg	%	ton	%	ton	%	ton	%
1990	10	100	52	100	285	100	140	100	231	100	108	100	2	100	10	100	9	100	24	100
1991	43	434	88	169	555	195	880	628	451	195	167	155	10	481	39	401	18	194	61	251
1992	40	410	86	164	539	189	830	593	439	190	166	154	10	453	37	379	17	186	58	239
1993	41	417	90	172	563	198	843	602	460	199	177	164	10	461	38	385	18	192	60	245
1994	18	187	83	160	527	185	325	232	417	180	180	167	5	233	18	188	15	165	52	212
1995	14	145	77	147	419	147	203	145	373	161	160	148	3	145	14	145	14	146	36	146
1996	17	176	92	177	503	177	246	175	447	193	191	177	4	175	17	176	16	176	43	176
1997	15	147	74	142	415	146	206	147	373	161	161	149	3	155	14	145	13	139	35	143
1998	102	1036	95	181	565	198	925	660	693	300	186	173	22	1039	87	893	19	199	57	233
1999	38	383	101	194	621	218	475	339	588	254	220	204	9	419	35	354	18	195	58	239
2000	26	259	88	168	548	192	366	261	502	217	195	181	6	298	24	247	15	166	51	209
2001*	28	286	95	183	675	237	405	289	546	236	211	196	7	330	27	272	17	181	56	230

*: voorlopige resultaten

stand van zaken: 30 september 2002

Tabel 50: Evolutie van de stof-, CO-, CO₂-, SO₂-, NO_x(NO₂)-, NMVOS-, Pb-, PM₁₀-, CH₄- en N₂O-emissies (kg, ton, kton/jaar) door de andere diensten in vlaanderen

jaar	stof		CO		CO ₂		SO ₂		NO _x (NO ₂)		NMVOS		Pb		PM ₁₀		CH ₄		N ₂ O	
	ton	%	ton	%	kton	%	ton	%	ton	%	ton	%	kg	%	ton	%	ton	%	ton	%
1990	78	100	264	100	373	100	259	100	288	100	128	100	4	100	75	100	74	100	40	100
1991	87	112	180	68	333	89	608	235	297	103	126	99	54	1375	64	85	43	58	32	81
1992	86	111	179	68	328	88	599	231	294	102	126	99	54	1372	63	85	43	58	31	79
1993	87	111	182	69	343	92	602	232	307	107	134	105	54	1373	63	85	43	58	32	81
1994	27	35	87	33	645	173	468	188	435	151	155	122	8	190	27	36	19	26	70	176
1995	181	232	611	231	559	150	358	138	559	194	213	167	5	137	173	231	176	237	57	143
1996	191	246	646	245	678	182	457	176	665	231	247	194	7	175	183	245	185	249	72	179
1997	187	240	640	242	441	118	209	81	474	164	203	159	3	81	178	238	184	248	37	93
1998	204	262	699	265	450	121	208	80	501	174	217	170	3	80	194	260	202	272	38	95
1999	235	302	812	308	417	112	145	56	499	173	229	179	2	52	224	300	235	317	32	80
2000	176	226	595	225	473	127	226	87	506	176	221	173	4	101	187	223	169	228	36	90
2001*	197	254	667	252	428	115	250	97	555	193	241	189	4	112	187	251	190	256	39	99

*: voorlopige resultaten

stand van zaken: 30 september 2002

Tabel 51: Evolutie van de stof-, CO-, CO₂-, SO₂-, NO_x(NO₂)-, NMVOS-, Pb-, PM₁₀-, CH₄- en N₂O-emissies (kg, ton, kton/jaar) door de huishoudens in Vlaanderen

jaar	stof		CO		CO ₂		SO ₂		NO _x (NO ₂)		NMVOS		Pb		PM ₁₀		CH ₄		N ₂ O	
	ton	%	ton	%	kton	%	ton	%	ton	%	ton	%	kg	%	ton	%	ton	%	ton	%
1990	2365	100	45242	100	11765	100	14884	100	9457	100	7160	100	2079	100	1568	100	1012	100	1481	100
1991	2665	113	50300	111	12540	107	15992	107	10218	108	7845	110	2464	119	1713	109	1083	107	1504	103
1992	2590	110	49517	109	12466	106	15672	105	10152	107	7799	109	2352	113	1683	107	1077	106	1498	103
1993	2644	112	50881	112	12729	108	15828	106	10418	110	8043	112	2405	116	1714	109	1101	109	1509	103
1994	1792	76	41736	92	12167	103	12275	83	9929	105	7566	106	1140	55	1366	87	1029	102	1447	99
1995	1914	81	44513	98	13032	111	13149	88	10379	110	8080	113	1221	59	1458	93	1097	108	1550	106
1996	2312	98	53223	118	15711	134	16055	108	12493	132	9649	135	1491	72	1758	112	1312	130	1884	129
1997	1950	83	45666	101	13325	113	13332	90	10634	112	8311	116	1238	60	1488	95	1124	111	1576	108
1998	1977	84	46714	103	13725	117	13480	91	10911	115	8568	120	1252	60	1509	96	1145	113	1602	110
1999	1901	80	45128	100	13212	112	12901	87	10431	110	8284	116	1198	58	1453	93	1106	109	1536	105
2000	1574	67	41897	93	12417	106	11038	74	9895	105	8112	113	743	36	1303	83	1069	106	1428	98
2001*	1729	73	45778	101	13659	116	12212	82	10779	114	8859	124	822	40	1430	91	1169	116	1577	108

*: voorlopige resultaten

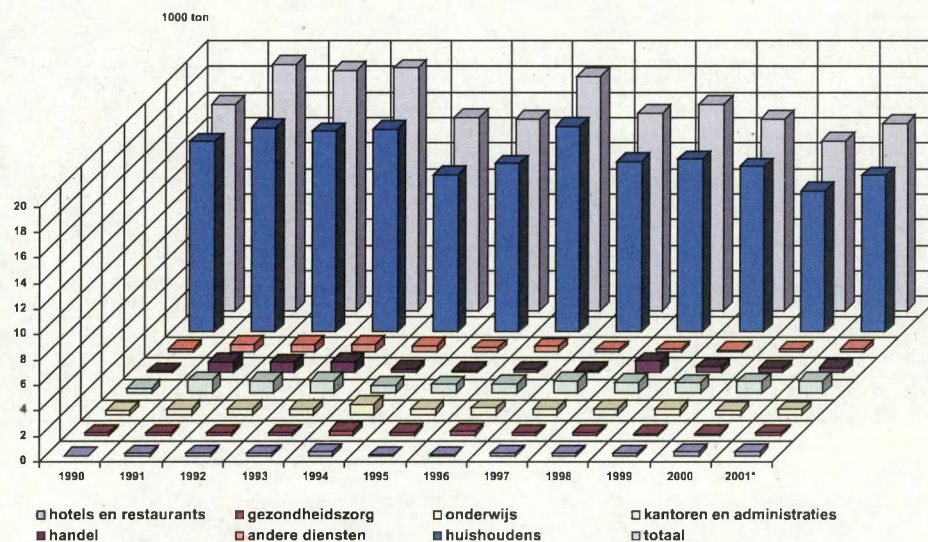
stand van zaken: 30 september 2002

In de figuren 6, 7 en 8 is de evolutie van de SO₂-, NO_x(NO₂)- en CO₂-emissies door de tertiaire sector en de huishoudens weergegeven.

Figuur 6:

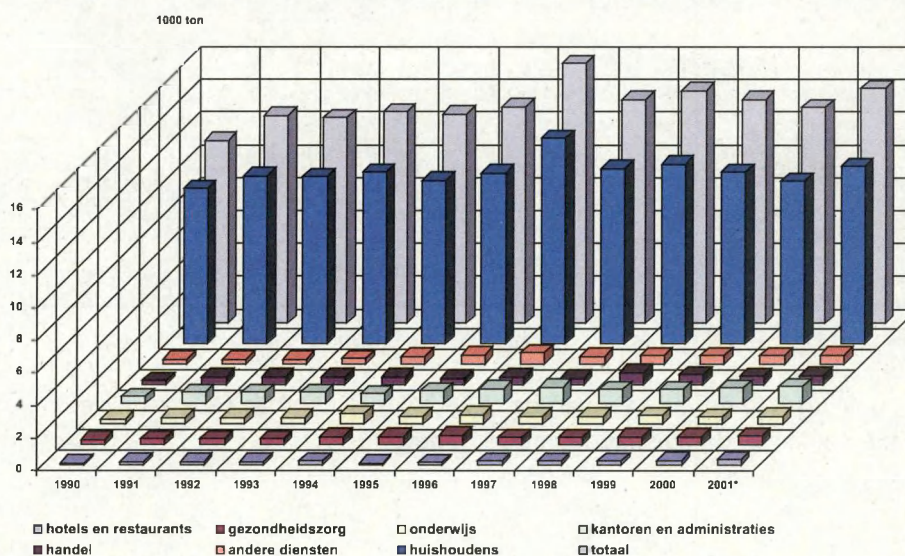
Evolutie van de SO₂-emissie (kton) door de tertiaire sector en de huishoudens in Vlaanderen

*: voorlopige resultaten

Figuur 7:

Evolutie van de NO_x (NO₂)- emissie (kton) door de tertiaire sector en de huishoudens in Vlaanderen

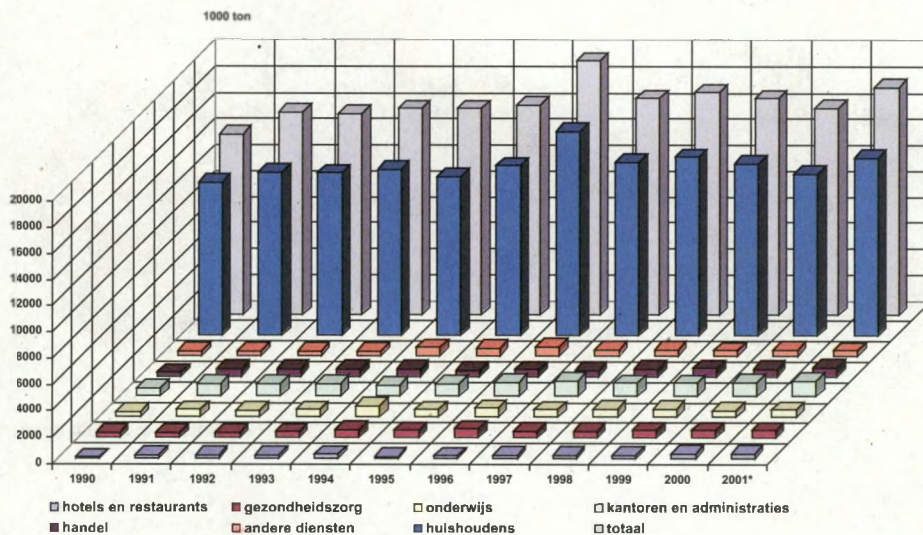

*: voorlopige resultaten

Figuur 8:

Evolutie van de CO₂-emissie (kton) door de tertiaire sector en de huishoudens in Vlaanderen

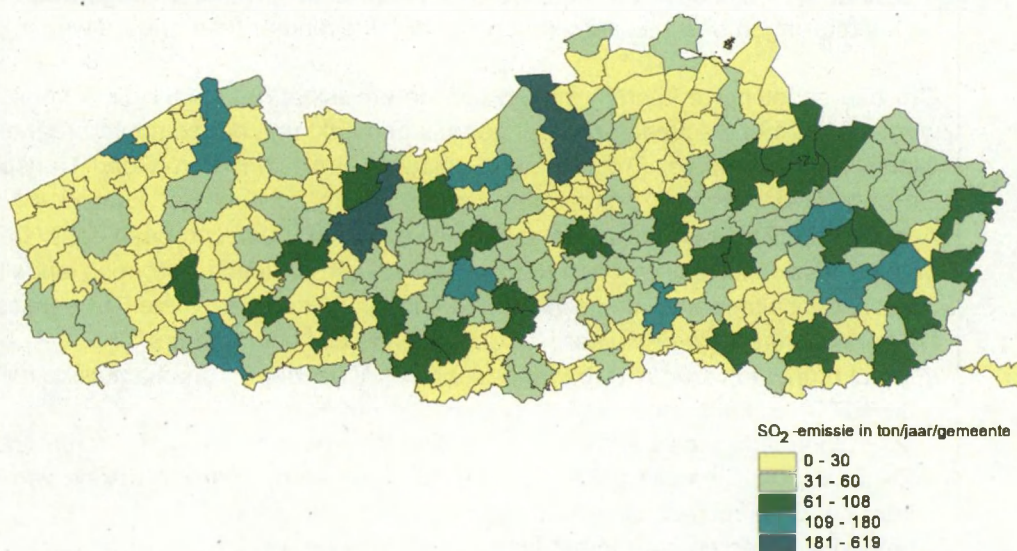
*: voorlopige resultaten

In bijlage 5 zijn voor 2001 de emissies van CO₂, CO, NO_x(NO₂), NMVOS, stof, PM₁₀, SO₂, Pb, CH₄ en N₂O (kg, ton, kton/jaar) van de residentiële sector en gelijkgestelden (tertiaire sector, huishoudens en land- en tuinbouw) per brandstofsoort weergegeven. Op aanvraag kunnen gegevens voor andere jaren verkregen worden.

Kaarten 3 en 4 geven de geografische verdeling per gemeente van de SO₂- en NO_x(NO₂)-emissies (2001) door de huishoudens weer.

Kaart 3:

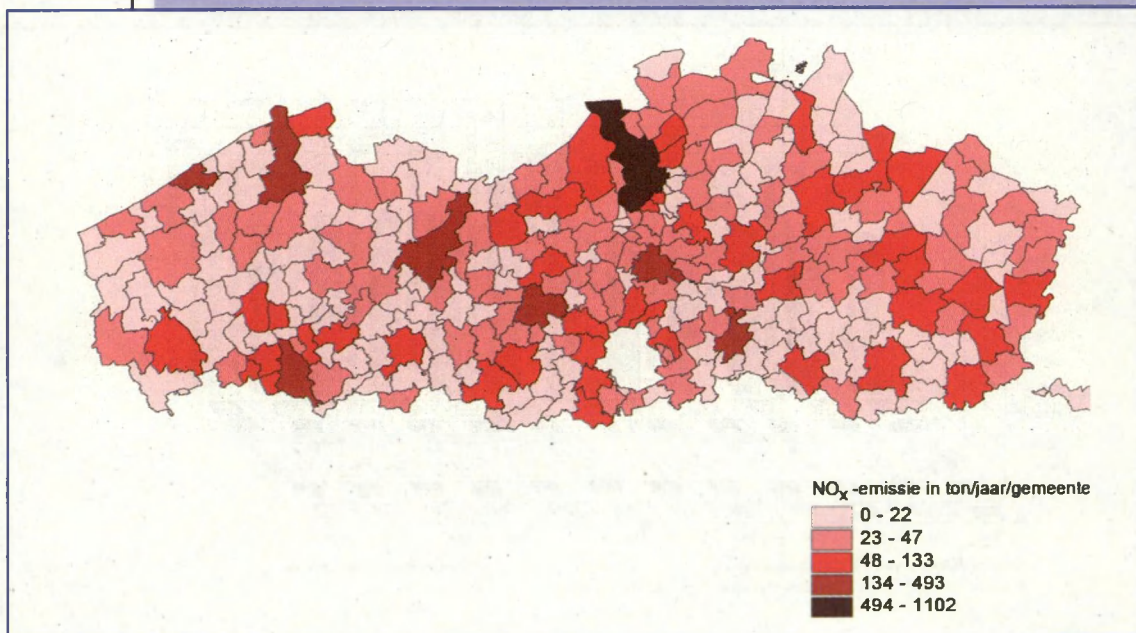
SO₂-emissie (ton/jaar/gemeente) door de huishoudens (2001)

Kaart 4:

NO_x(NO₂)-emissie (ton/jaar/gemeente) door de huishoudens (2001)

3. *Emissies door het verkeer*

3.1. EVOLUTIE VAN DE EMISSIES DOOR HET WEGVERKEER IN VLAANDEREN

Voor de berekening van de emissies in de periode 1980 – 1989 wordt gebruik gemaakt van de methodologie die reeds in vroegere publicaties uitvoerig werd toegelicht en waarbij het wegverkeer wordt opgesplitst in lijnverkeer (wegen waarvoor verkeerstellingen beschikbaar zijn) en oppervlakteverkeer (alle andere wegen).

Om een schatting te kunnen maken van de emissies 1990-2001 die veroorzaakt worden door het wegverkeer, wordt gebruik gemaakt van het computerprogramma COPERT III (Computer Programme to calculate Emissions from Road Transport). De ontwikkeling van dit programma werd gefinancierd door het Europees Milieu Agentschap (EMA) en gebeurde in samenwerking met het European Topic Centre on Air Emissions. Het wordt aangeboden aan de verschillende Europese landen om op een identieke manier een schatting te kunnen maken van de verkeersemisssies. De berekeningen zijn gebaseerd op de volgende basisparameters:

- totaal brandstofverbruik (bron: energiebalans Vlaanderen, onafhankelijke methode, VITO) en kenmerken van de brandstoffen (KB's);
- voertuigenpark opgesplitst naar de categorieën personenwagens, lichte vrachtwagens, zware vrachtwagens, bussen en tweewielers (bron: Ministerie van Verkeer en Infrastructuur, Directie Inschrijvingen Voertuigen);
- emissiefactoren en jaarkilometrages (TEMAT-model VITO);

- andere parameters zoals minimum- en maximum-temperaturen, gemiddelde snelheid,... (bronnen: standaard COPERT-waardes, KMI en VITO).

Deze aanpak heeft als gevolg dat de absolute waarden van de emissies in 1980 – 1989 en 1990 – 2001 niet als dusdanig vergelijkbaar zijn maar toch duidelijke trends aangeven.

Het wegverkeer levert in Vlaanderen een belangrijke bijdrage tot de luchtverontreiniging. Het aantal ingeschreven wagens blijft jaar na jaar toenemen, waardoor ook het verbruik aan brandstoffen alsmaar stijgt. Technische maatregelen kunnen helpen om de verontreiniging enigszins te beperken. Zo is er bijvoorbeeld de introductie van de driewegkatalysator als gevolg van het van kracht worden van richtlijn 91/441/EEG en het veranderen van de brandstofsamenstelling (verminderen van loodgehalte in de benzines en het zwavelgehalte in diesel).

De emissies van CO₂, CO, SO₂, NO_x(NO₂), NMVOS, stof, N₂O, NH₃ en CH₄ worden weergegeven in tabel 52. De evolutie van de zware metalen wordt vermeld in tabel 53 en de NMVOS-samenstelling is terug te vinden in tabel 54. De NMVOS-emissies in de tabellen 52 en 54 zijn de som van de emissies: warm rijden, koude start en verdamping. De emissies van PAK, POP, dioxines en furanen zijn te vinden in tabel 55.

In bijlage 3 is een overzicht gegeven van de emissies door het wegverkeer per voertuigencategorie, opgesplitst naar brandstoftype en cilinderinhoud/gewichtsklasse.

Tabel 52:

Evolutie van de CO₂-, CO-, SO₂-, NO_x(NO₂)-, NMVOS-, stof-, N₂O-, NH₃- en CH₄-emissies (ton,kton/jaar) door het wegverkeer in Vlaanderen

Jaar	CO ₂		CO		SO ₂		NO _x (NO ₂)		NMVOS		stof		N ₂ O		NH ₃		CH ₄	
	kton	%	ton	%	ton	%	ton	%	ton	%	ton	%	ton	%	ton	%	ton	%
1980	8435	100	748720	100	8045	100	98391	100	108798	100	2817	100	-	-	-	-	-	-
1981	8170	97	692979	93	6353	79	92885	94	101366	93	2620	93	-	-	-	-	-	-
1982	8292	98	681900	91	6641	83	92495	94	100069	92	2567	91	-	-	-	-	-	-
1983	8356	99	660318	88	6969	87	90810	92	97180	89	2490	88	-	-	-	-	-	-
1984	8530	101	664527	89	7215	90	91838	93	97894	90	2508	89	-	-	-	-	-	-
1985	8784	104	644482	86	7869	98	90883	92	95269	88	2563	91	-	-	-	-	-	-
1986	9668	115	701501	94	8739	109	99357	101	103808	95	2802	100	-	-	-	-	-	-
1987	10082	120	731547	98	9142	114	103472	105	108139	99	2918	104	-	-	-	-	-	-
1988	11086	131	759166	101	10419	130	109202	111	112500	103	3080	109	-	-	-	-	-	-
1989	11334	134	747125	100	7760	97	109447	111	111179	102	3087	110	-	-	-	-	-	-
1990*	11744	139	345855	46	9447	117	78013	79	57929	53	6152	218	570	100	64	100	2211	100
1991	11881	141	387387	52	9586	119	87606	89	64195	59	7050	250	656	115	112	175	2563	116
1992	12307	146	425717	57	9569	119	96377	98	69689	64	7907	281	759	133	200	313	2934	133
1993	12543	149	458937	61	10027	125	102700	104	73438	68	8444	300	866	152	328	513	3295	149
1994	12791	152	419964	56	11235	140	102416	104	68254	64	8418	299	949	167	457	714	3212	145
1995	13066	155	400078	53	11830	147	101982	104	66306	61	8445	300	1031	181	578	903	3237	146
1996	13266	157	417188	56	12124	151	101316	103	65571	60	8801	312	1112	195	717	1120	3580	162
1997	13736	163	338176	45	3628	45	101112	103	59547	55	8780	312	1214	213	840	1313	3347	151
1998	14115	167	338639	45	3767	47	99919	102	57604	53	9052	321	1308	230	971	1517	3425	155
1999	14533	172	320454	43	3711	46	98278	100	53661	49	8875	315	1407	247	1106	1728	3314	150
2000	14658	174	324425	43	2560	32	93368	95	54201	50	8786	312	1504	264	1229	1920	3159	143
2001*	14770	175	304666	41	2590	32	84525	86	49763	46	7480	266	1533	269	1316	2056	3076	139

*: wijziging methodologie   *: voorlopige resultaten

stand van zaken: 30 september 2002

Tabel 53:

**Evolutie van de emissies van zware metalen (kg,ton/jaar)
door het wegverkeer in Vlaanderen**

jaar	Pb		Cd		Cu		Cr		Ni		Se		Zn	
	ton	%	kg	%	kg	%	kg	%	kg	%	kg	%	kg	%
1980	1013	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1981	935	92	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1982	918	91	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1983	887	88	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1984	891	88	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1985	861	85	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1986	834	82	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1987	326	32	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1988	336	33	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1989	284	28	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1990 _i	174	17	37	100	6244	100	184	100	257	100	37	100	3673	100
1991	149	15	37	100	6331	101	186	101	261	102	37	100	3724	101
1992	143	14	39	105	6562	105	193	105	270	105	39	105	3860	105
1993	116	12	39	105	6695	107	197	107	276	107	39	105	3938	107
1994	84	8	40	108	6827	109	201	109	281	109	40	108	4016	109
1995	73	7	41	111	6978	112	205	111	287	112	41	111	4105	112
1996	63	6	42	114	7082	113	208	113	292	114	42	114	4166	113
1997	55	5	43	116	7326	117	215	117	302	118	43	116	4309	117
1998	47	5	44	119	7522	121	221	120	310	121	44	119	4424	120
1999	49	5	45	122	7701	123	227	123	317	123	45	122	4530	123
2000	8	1	46	124	7764	124	228	124	320	125	46	124	4567	124
2001*	8	1	46	124	7817	125	230	125	322	125	46	124	4598	125

°: wijziging methodologie

*: voorlopige resultaten

stand van zaken: 30 september 2002

Tabel 54: Evolutie van de NMVOS-emissie (ton/jaar) door het wegverkeer in Vlaanderen

ton	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001*
ethaan	562	635	703	758	707	681	713	615	606	565	569	535
propan	581	633	610	643	667	642	647	621	600	556	573	547
n-butaan	4612	4997	4020	4364	5280	5025	4688	4364	4079	3699	3802	3426
i-butaan	2252	2436	1938	2099	2558	2428	2247	2095	1949	1761	1808	1620
n-pentaan	3272	3537	2780	3015	3711	3520	3242	3022	2804	2530	2597	2319
i-pentaan	6087	6609	5424	5875	6973	6622	6191	5710	5336	4831	4944	4440
hexaan	3107	3351	2577	2799	3512	3331	3050	2858	2646	2385	2454	2187
heptaan	491	534	441	480	570	544	513	477	449	410	422	382
octaan	191	214	235	250	229	217	221	188	182	167	165	151
2-methylhexaan	295	333	369	398	372	360	376	329	325	306	308	290
nonaan	39	45	50	55	53	52	57	53	55	54	56	53
2-methylheptaan	10	13	17	23	26	30	38	38	42	43	48	49
3-methylhexaan	201	227	252	273	256	247	260	226	224	211	213	201
decaan	158	179	198	212	204	201	207	195	197	193	195	184
3-methylheptaan	145	163	180	193	179	171	177	153	150	140	140	130
alkanen C10-C12	72	87	106	127	135	148	179	175	193	198	215	211
alkanen C > 13	1340	1525	1705	1847	1860	1897	1995	2013	2092	2123	2181	2096
cyclo-alkanen	341	385	424	453	423	406	418	367	361	339	339	316
ethyleen	3395	3821	4196	4456	4126	3936	4020	3514	3443	3211	3193	2940
propyleen	1760	1978	2167	2296	2110	1998	2031	1747	1696	1562	1544	1413
propadieen	0,021	0,137	0,369	1	1	1	2	2	2	3	3	3
1-buteen	343	376	340	367	401	381	368	330	313	284	289	262
isobuteen	1461	1638	1789	1887	1721	1617	1623	1377	1320	1202	1174	1064
2-buteen	791	871	809	869	924	877	850	760	721	657	663	601
1,3-butadieen	590	662	725	769	716	683	691	610	595	558	551	511
1-penteen	387	417	310	338	436	413	375	354	327	294	303	270
2-penteen	612	660	504	548	692	657	601	565	523	472	486	433
1-hexeen	0,072	0,466	1	3	4	5	7	7	8	8	10	10
dimethylhexeen	269	288	207	227	303	289	261	250	231	209	217	193
1-butyn	16	19	21	24	23	23	25	22	23	22	23	22
propyn	248	278	301	315	283	262	258	213	200	178	170	150
acetyleen	1903	2134	2330	2457	2238	2101	2111	1790	1717	1562	1526	1380
formaldehyde	1279	1447	1600	1708	1628	1593	1652	1537	1554	1507	1527	1426
acetaldehyde	522	592	658	706	684	680	713	682	700	690	706	684
acrolein	210	239	267	287	280	280	296	289	300	298	307	288
benzaldehyde	261	293	321	340	316	301	304	270	264	248	245	226
crotonaldehyde	83	95	105	113	113	114	120	120	124	125	128	122
methacrolein	48	55	61	66	67	68	72	73	76	77	79	76
butyraldehyde	51	58	65	70	71	72	76	77	81	82	84	81
isobutanaaldehyde	77	89	100	108	107	109	117	118	125	127	132	123
propionaldehyde	127	144	160	171	166	165	173	167	172	170	174	164
hexanal	46	52	58	62	63	64	65	66	67	68	69	67
i-valeraldehyde	6	7	8	8	8	8	9	9	9	9	10	9
valeraldehyde	24	27	30	32	33	33	35	35	37	37	39	37
o-tolualdehyde	92	104	114	120	113	109	110	99	97	93	92	85
m-tolualdehyde	151	170	186	196	180	171	172	150	145	135	133	121
p-tolualdehyde	72	81	89	94	86	81	82	71	69	63	63	56
aceton	157	180	203	220	213	213	231	219	229	225	234	219
methylethylketon	71	80	89	95	90	88	92	86	88	86	88	81
tolueen	4405	4937	5331	5654	5224	4918	4959	4194	4022	3653	3591	3269
ethylbenzeen	1572	1760	1917	2015	1823	1698	1692	1412	1339	1202	1162	1041
m,p-xyleen	2318	2597	2806	2975	2750	2590	2609	2214	2124	1934	1901	1731
o-xyleen	1499	1679	1831	1928	1750	1635	1636	1371	1305	1177	1143	1030
1,2,3-trimethylbenzeen	209	236	260	279	259	248	257	222	218	203	202	189
1,2,4-trimethylbenzeen	871	983	1086	1168	1086	1042	1082	932	916	852	854	798
1,3,5-trimethylbenzeen	386	434	478	511	472	450	463	397	387	359	357	330
styreen	214	242	267	288	270	261	272	238	236	222	224	210
benzeen	2475	2771	2961	3142	2934	2767	2782	2372	2279	2076	2047	1862
aromaten C9	1079	1216	1339	1432	1325	1264	1302	1117	1091	1010	1006	933
aromaten C10	1	8	23	48	66	87	127	124	144	152	172	182
aromaten C > 13	2946	3316	3645	3871	3641	3513	3577	3242	3208	3060	3053	2840
totaal	56787	62933	61785	66123	67507	64389	63515	56937	54811	50669	50997	46648

*: voorlopige resultaten

stand van zaken: 30 september 2002

Tabel 55:

Evolutie van de PAK-, POP-, dioxinen- en furanenemissies (g,kg/jaar) door het wegverkeer in Vlaanderen

		1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001*
indeno(1,2,3-cd)pyreen	kg	47	53	59	64	66	69	70	75	77	80	83	81
benzo(k)fluorantheen	kg	45	51	57	62	66	69	72	77	81	86	90	90
benzo(b)fluorantheen	kg	60	68	76	82	85	89	92	98	102	107	111	109
benzo(ghi)peryleen	kg	107	120	133	143	146	150	152	160	164	168	172	166
fluorantheen	kg	818	920	1020	1099	1131	1166	1191	1257	1298	1342	1383	1338
benzo(a)pyreen	kg	39	44	49	54	57	60	63	67	71	75	78	77
pyreen	kg	599	675	754	823	865	909	947	1018	1071	1129	1184	1159
peryleen	kg	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	20
anthanthreen	kg	3	4	4	4	4	5	5	5	5	5	5	5
benzo(b)fluoreen	kg	336	378	421	458	480	503	521	559	586	616	644	627
benzo(e)pyreen	kg	119	134	151	166	178	190	201	219	234	250	265	259
triphenyleen	kg	261	293	324	346	353	360	365	381	390	399	407	390
benzo(j)fluorantheen	kg	82	92	100	106	104	103	101	102	100	99	97	95
dibenzo(a,j)anthraceen	kg	7	7	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
dibenzo(a,i)pyreen	kg	5	5	6	6	6	6	6	6	5	5	5	5
3,6-dimethyl-phenanthreen	kg	122	136	150	159	159	159	158	162	163	163	163	155
benzo(a)anthraceen	kg	70	79	88	96	101	106	110	119	125	131	138	134
acenaphthyleen	kg	432	488	548	605	648	693	733	802	857	915	972	948
acenaphtheen	kg	577	652	733	808	866	927	979	1072	1146	1223	1298	1268
fluoreen	kg	98	110	122	132	136	141	145	152	158	167	173	178
chryseen	kg	129	146	164	179	190	201	210	226	240	254	268	265
phenanthreen	kg	2003	2245	2476	2641	2674	2710	2726	2829	2871	2917	2957	2829
naphthaleen	kg	23299	26589	30365	34191	37321	40521	43509	48005	51779	55730	59548	58899
anthraceen	kg	185	207	227	239	237	234	230	231	228	225	221	210
coroneen	kg	16	18	19	20	19	18	17	17	15	14	13	12
dibenzo(ah)anthraceen	kg	8	9	10	11	12	12	13	14	15	16	17	17
dioxinen	g	0,183	0,203	0,220	0,227	0,216	0,206	0,193	0,185	0,172	0,158	0,144	0,130
furanen	g	0,380	0,423	0,458	0,472	0,450	0,428	0,403	0,387	0,360	0,332	0,303	0,274

*: voorlopige resultaten

stand van zaken: 30 september 2002

In de periode 1980-1989 nemen behalve voor SO₂ en Pb (wegens de daling van het zwavel- en loodgehalte) alle andere emissies toe door de toename van het aantal voertuigen.

De uitstoot van CO, NO_x(NO₂) en NMVOS daalt vanaf 1993 als gevolg van de toename van het aantal wagens met katalysator. Een negatief effect van die katalysator is echter dat de emissies van N₂O en NH₃ toenemen.

De emissie van lood bleef tot 1999 dalen als gevolg van het toenemend verbruik van loodvrije benzine. De grote daling in 2000 is te wijten aan het uit de handel nemen van gelode benzine en de daling van het loodgehalte in loodvrije benzine (van 0,013 g/l tot 0,005 g/l). De invoering van zwavelarme diesel (KB van 28 oktober 1996 bepaalt dat vanaf 1 oktober 1996 geen gasolie-diesel meer op de markt mag gebracht worden met een zwavelgehalte van meer dan 0.05 % m/m) zorgt in 1997 voor een afname met circa 70 % van de SO₂-emissie t.o.v. 1996.

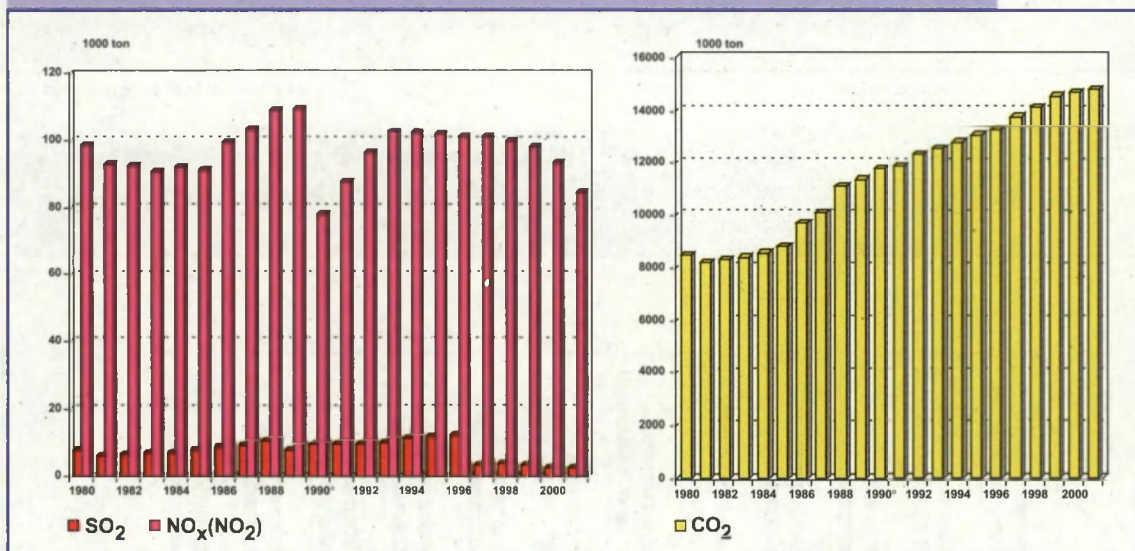

De emissies van CO₂ en zware metalen zijn rechtstreeks gerelateerd aan de brandstofhoeveelheden. In de energiebalans Vlaanderen 2000 en 2001 (voorlopige resultaten) stijgen de brandstofverbruiken wegverkeer lichtjes, waardoor ook de emissies wat toenemen.

De evolutie van de emissies van SO₂, NO_x(NO₂) en CO₂ is voorgesteld in figuur 9.

Figuur 9: **Evolutie van de SO₂-, NO_x(NO₂)- en CO₂-emissies (kton) door het wegverkeer in Vlaanderen**

* vanaf 1990 wijziging methodologie

3.2. EVOLUTIE VAN DE EMISSIES DOOR VERDAMPINGSVERLIEZEN IN VLAANDEREN

NMVOS-verdampingsverliezen komen voor bij benzinevoertuigen.

Er zijn verliezen tijdens het rijden doordat bij hoge temperaturen damp wordt gevormd in de benzinetank (running losses). "Diurnal-emissies" zijn verliezen bij stilstaande voertuigen met niet-draaiende motor, en de "hot-soak-verliezen" ontstaan wanneer een warme motor afgezet wordt. Vanaf 1993 dalen de emissies doordat de verdampingsverliezen voor een groot deel worden opgevangen door actief-koolfilters.

Tabel 56 geeft de evolutie van deze NMVOS-emissies weer vanaf 1990.

Tabel 56:

Evolutie van de NMVOS-emissie (ton/jaar) door verdampingsverliezen van personenwagens, lichte vrachtwagens en motorrijwielen in Vlaanderen

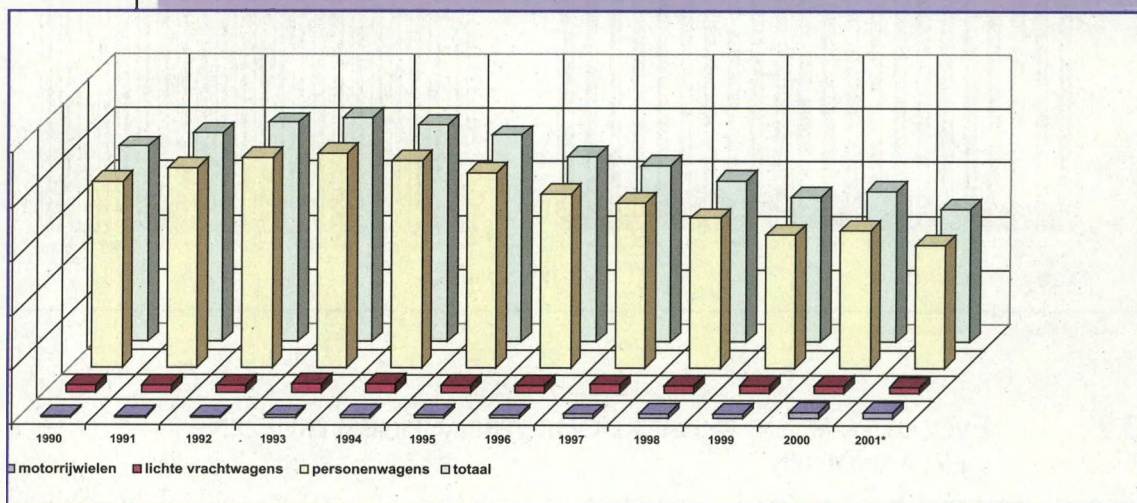
ton	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001*
personenwagens												
benzine < 1,4 l	7657	7984	8283	8347	7947	7410	6562	6275	5722	5073	5240	4645
benzine 1,4 - 2 l	7769	8454	8854	9028	8682	8232	7359	6861	6219	5522	5677	4984
benzine > 2 l	1645	1858	2118	2288	2327	2273	2083	1979	1825	1661	1760	1599
lichte vrachtwagens												
benzine < 3,5 ton	643	682	719	764	760	738	680	745	727	690	634	493
motorrijwielen												
	183	195	213	244	281	317	327	382	422	456	572	580
totaal	17897	19173	20187	20671	19997	18970	17011	16242	14915	13402	13883	12301

*: voorlopige resultaten

stand van zaken: 30 september 2002

Figuur 10:

Evolutie van de NMVOS-emissie (ton) door verdampingsverliezen van motorrijwielen, lichte vrachtwagens en personenwagens in Vlaanderen

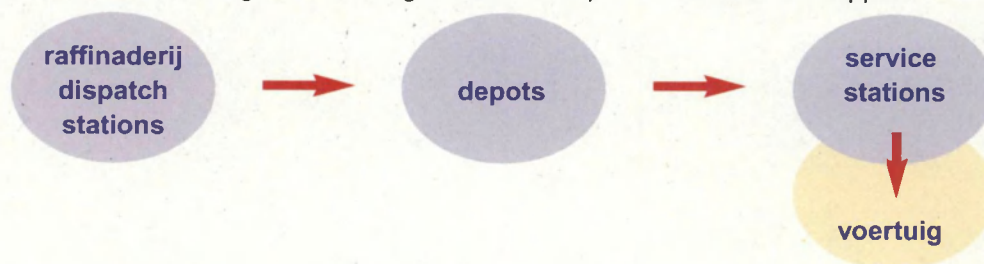

*: voorlopige resultaten

De daling van NMVOS-emissies (figuur 10) vanaf 1993 weerspiegelt de impact van de toenemende technische maatregelen op het wagenpark.

3.3. EVOLUTIE VAN DE EMISSIES DOOR DE TANKSTATIONS IN VLAANDEREN

De brandstoflevering voor het wegverkeer verloopt in verschillende stappen:

Vanaf 1996 moeten servicestations of tankstations die de Vlaremdrempelwaarden overschrijden, een milieujarverslag opmaken.

Een volledig beeld van de NMVOS-emissies door tankstations wordt verkregen via de methodologie "collectief geregistreerde bedrijven" (Deel I.1.1.3).

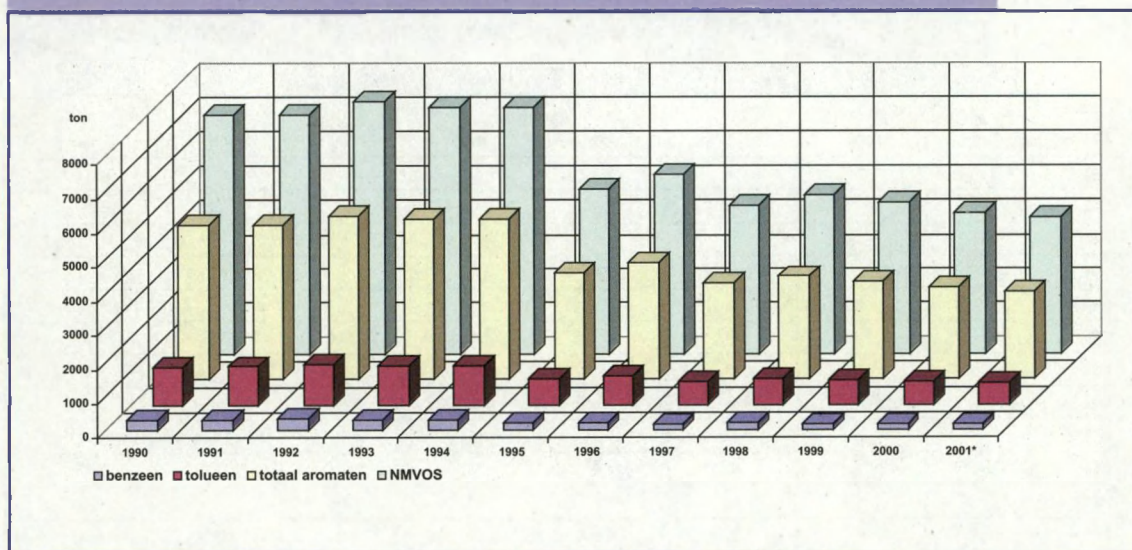
Tabel 57: **Evolutie van de benzeen-, tolueen-, aromaten- en NMVOS-emissies (ton/jaar) door tankstations in Vlaanderen**

jaar	benzeen		tolueen		totaal aromaten		totaal NMVOS	
	ton	%	ton	%	ton	%	ton	%
1990	315	5	1119	16	4547	65	6995	100
1991	316	5	1124	16	4566	65	7024	100
1992	333	5	1184	16	4810	65	7400	106
1993	326	5	1158	16	4704	65	7237	104
1994	326	5	1158	16	4704	65	7237	104
1995	218	5	774	16	3144	65	4837	69
1996	237	5	841	16	3417	65	5256	75
1997	196	5	695	16	2824	65	4345	62
1998	210	5	746	16	3030	65	4661	67
1999	199	5	708	16	2878	65	4428	63
2000	186	5	662	16	2689	65	4137	59
2001*	180	5	640	16	2601	65	4001	57

*: voorlopige resultaten

stand van zaken: 30 september 2002

Figuur 11: **Evolutie van de benzeen-, tolueen-, aromaten- en NMVOS-emissies (ton) door tankstations in Vlaanderen**

*: voorlopige resultaten

Uit tabel 57 en figuur 11 blijkt dat de NMVOS-emissie, die voornamelijk uit aromaten bestaat, vanaf 1996 daalt.

3.4. EVOLUTIE VAN DE EMISSIES DOOR HET Vliegtuigverkeer IN VLAANDEREN

De emissies worden berekend voor de landing- en opstijgcyclus (LTO-cyclus). Elke klasse van vliegtuigen heeft zijn typische LTO-cyclus.

Een LTO-cyclus omvat alle normale vlieg- en grondoperaties (met hun respectieve tijdsduur) nl. naderen vanaf 915 m boven het grondniveau, landen, taxiën, opstijgen en klimmen tot 915 m boven het grondniveau. De tijd die nodig is voor het taxiën hangt af van de wachttijd voor het opstijgen en kan variëren naargelang de luchthaven.

De gebruikte methodologie tot en met 1989 werd reeds in vorige publicaties toegelicht. Vanaf 1990 wordt gebruik gemaakt van een andere indeling van de vliegtuigtypes in de verschillende vliegtuigcategorieën en soorten vluchten, en recentere emissiefactoren (EPA en EMEP). De berekeningen in de burgerluchtvaart gebeuren op basis van de statistische jaarboeken van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Afdeling Personenvervoer en Luchthavens en info geleverd door BIAC.

In de burgerluchtvaart is voor de verschillende luchthavens een schatting gemaakt van de emissies van de verschillende contaminanten voor de periode 1985-2001.

In de onderstaande tabellen worden de resultaten weergegeven voor de luchthavens Antwerpen, Oostende en Zaventem.

Tabel 58:

Evolutie van de SO₂-, NO_x(NO₂)-, CO-, NMVOS-, CO₂-, CH₄- en N₂O-emissies (ton/jaar) door de burgerluchtvaart in Antwerpen

Antwerpen ton	SO ₂	NO _x (NO ₂)	CO	NMVOS	CO ₂	CH ₄	N ₂ O
1985	1	9	380	16			
1986	1	10	420	17			
1987	1	10	410	17			
1988	1	11	450	19			
1989	1	9	470	19			
1990	7	44	479	63	23030	8	0,321
1991	7	48	461	58	23937	8	0,393
1992	7	46	526	69	24196	9	0,321
1993	7	48	451	56	23312	8	0,390
1994	8	52	459	58	25038	8	0,430
1995	8	53	400	60	25585	8	0,436
1996	8	55	439	63	26739	9	0,453
1997	9	56	467	70	27755	9	0,433
1998	8	47	448	68	24331	9	0,328
1999	9	51	540	82	27617	10	0,334
2000	8	51	500	71	26289	9	0,375
2001	8	51	511	75	26661	10	0,354

°: wijziging methodologie

stand van zaken: 30 september 2002

Tabel 59: Aandeel van de verschillende vluchttypes in de CO-, NO_x-, NMVOS-, SO₂-, CH₄-, N₂O- en CO₂-emissies (ton) in Antwerpen (2001)

ton	CO	NO _x	NMVOS	SO ₂	CH ₄	N ₂ O	CO ₂
Geregelde vluchten (passagiers en cargo)	17	28	0,688	3	1	0,344	9960
Zakenvluchten (passagiers)	15	2	5	0,340	0,528		1072
Charter (passagiers)	0,511	0,852	0,021	0,096	0,043	0,011	309
Vrachtmengend	0	0	0	0	0	0	0
Lokale vluchten	42	4	13	0,944	2		2973
Trainingsvluchten	159	16	50	4	6		11275
Touringvluchten	271	0	5	0	0,496		635
Diverse (m.i.v. militair)	6	0,625	2	0,139	0,215		438
totaal	511	51	75	8	10	0,355	26661

stand van zaken: 30 september 2002

Het aantal bewegingen in 2001 bedraagt 115 % t.o.v. 1990 wat ook tot uiting komt in de emissies.

Tabel 60: Evolutie van de SO₂-, NO_x(NO₂)-, CO-, NMVOS-, CO₂-, CH₄- en N₂O-emissies (ton/jaar) door de burgerluchtvaart in Oostende

Oostende ton	SO ₂	NO _x (NO ₂)	CO	NMVOS	CO ₂	CH ₄	N ₂ O
1985	1	10	270	44			
1986	2	11	290	48			
1987	2	11	310	51			
1988	2	14	380	62			
1989	2	14	420	75			
1990	5	28	511	45	15087	6	0,190
1991	4	27	493	44	14558	6	0,183
1992	4	22	395	35	11869	5	0,154
1993	4	23	325	34	11965	4	0,161
1994	4	28	336	37	14331	5	0,220
1995	5	32	299	37	15704	5	0,266
1996	5	32	273	37	15685	5	0,267
1997	6	38	315	43	18458	6	0,317
1998	5	34	327	42	16960	6	0,271
1999	6	36	348	46	18192	6	0,284
2000	5	33	336	46	17144	6	0,244
2001	5	29	298	42	15042	5	0,205

°: wijziging methodologie

stand van zaken: 30 september 2002

Tabel 61:

Aandeel van de verschillende vluchttypes in de CO-, NO_x-, NMVOS-, SO₂, CH₄-, N₂O- en CO₂-emissies (ton) in Oostende (2001)

ton	CO	NO _x	NMVOS	SO ₂	CH ₄	N ₂ O	CO ₂
Geregelde vluchten (passagiers en cargo)	0	0	0	0	0	0	0
Zakenvluchten (passagiers)	2	0,162	0,502	0,036	0,056		113
Charter (passagiers)	1	2	0,058	0,263	0,117	0,029	846
Vracht/gemengd	8	14	0,352	2	0,704	0,176	5096
Lokale vluchten	37	4	12	0,835	1		2632
Trainingsvluchten	75	8	23	2	3		5278
Touringvluchten	165	0	3	0	0,302		386
Diverse (m.i.v. militair)	10	0,987	3	0,219	0,340		691
totaal	298	29	42	5	5	0,205	15042

stand van zaken: 30 september 2002

De trafiek op de luchthaven van Oostende heeft geen vast patroon en schommelt in de periode 1990-2001 tussen 48939 bewegingen (1990) en de 34858 vliegtuigbewegingen (1993). De variaties in de emissies komen overeen met de trafiekschommelingen in deze jaren.

Tabel 62:

Evolutie van de SO₂-, NO_x(NO₂)-, CO-, NMVOS-, CO₂-, CH₄- en N₂O-emissies (ton/jaar) door de burgerluchtvaart in Zaventem

Zaventem ton	SO ₂	NO _x (NO ₂)	CO	NMVOS	CO ₂	CH ₄	N ₂ O
1985	50	430	1800	980			
1986	57	490	2000	1100			
1987	61	520	2200	1200			
1988	69	590	2500	1400			
1989	81	700	2800	1700			
1990	74	898	1449	470	234385	49	7
1991	77	931	1493	478	245339	51	7
1992	80	962	1530	494	252429	52	7
1993	82	993	1576	510	260032	54	8
1994	90	1105	1722	556	286793	58	8
1995	99	1141	1819	690	312432	62	10
1996	107	1253	1916	614	339685	65	11
1997	114	1320	1895	455	359990	67	11
1998	120	1467	2062	480	398243	72	13
1999	125	1521	2123	477	416860	74	13
2000	133	1638	2250	500	442918	77	14
2001	124	1523	2103	475	412623	72	13

*: wijziging methodologie

stand van zaken: 30 september 2002

Tabel 63:

Aandeel van de verschillende vluchttypes in de CO-, NO_x-, NMVOS-, SO₂-, CH₄-, N₂O- en CO₂-emissies (ton) in Zaventem (2001)

ton	CO	NO _x	NMVOS	SO ₂	CH ₄	N ₂ O	CO ₂
Wide body	586	539	163	41	16	3	101436
Narrow body	1186	917	155	74	40	10	282760
Small aircraft	249	31	147	5	15	0,055	14483
General aviation	58	15	9	2	2	0,151	6345
Military	24	21	0,699	2	1	0,261	7600
totaal	2103	1523	475	124	72	13	412624

stand van zaken: 30 september 2002

De toename van het aantal vluchten van 192900 in 1990 tot 305535 in 2001 is duidelijk merkbaar in de emissieresultaten.

De emissies zijn hier hoger in vergelijking met de twee regionale luchthavens, daar het hier gaat om een wereldluchthaven met wachttijden waar grotere vliegtuigtypes een belangrijkere rol spelen.

De emissies door de militaire luchtvaart worden berekend uit de vliegtuigbewegingen, meegedeeld door de Generale staf van de Luchtmacht. Gegevens van voor 1993 en na 1998 zijn op dit ogenblik niet beschikbaar.

Tabel 64:

Evolutie van de SO₂-, NO_x(NO₂)-, CO-, NMVOS-, CO₂-, CH₄- en N₂O-emissies (ton/jaar) door de militaire luchtvaart in Vlaanderen

Militair ton	SO ₂	NO _x (NO ₂)	CO	NMVOS	CO ₂	CH ₄	N ₂ O
1993	8	102	309	20	24951	2	
1994	7	93	310	20	23153	2	
1995	7	84	260	38	23059	4	0,004
1996	9	99	278	46	27444	5	0,007
1997	8	97	224	34	25621	4	0,010
1998	9	109	253	39	28927	4	0,012
1999*	9	109	253	39	28927	4	0,012
2000*	9	109	253	39	28927	4	0,012
2001*	9	109	253	39	28927	4	0,012

*: voorlopige resultaten

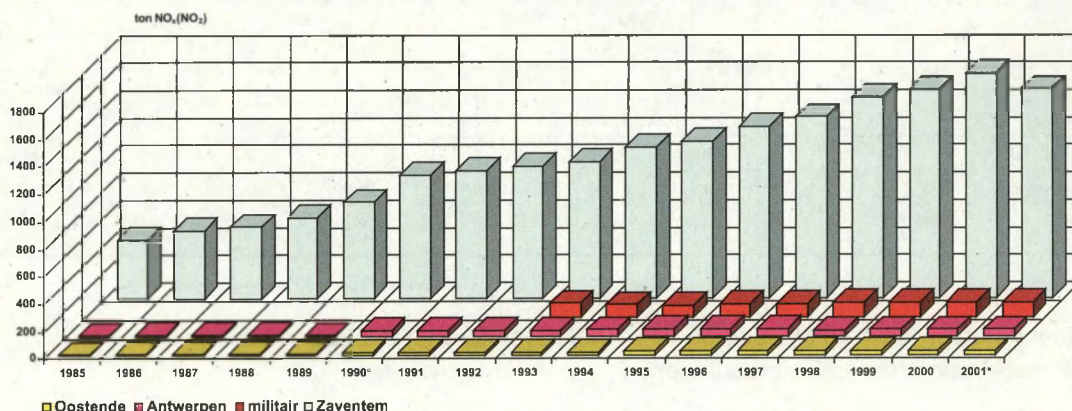
stand van zaken: 30 september 2002

In de figuren 12 en 13 is de evolutie van de NO_x(NO₂)-emissie en de CO-emissie door de verschillende luchthavens in Vlaanderen weergegeven.

Figuur 12:

Evolutie van de $\text{NO}_x(\text{NO}_2)$ -emissie (ton) door de verschillende luchthavens in Vlaanderen

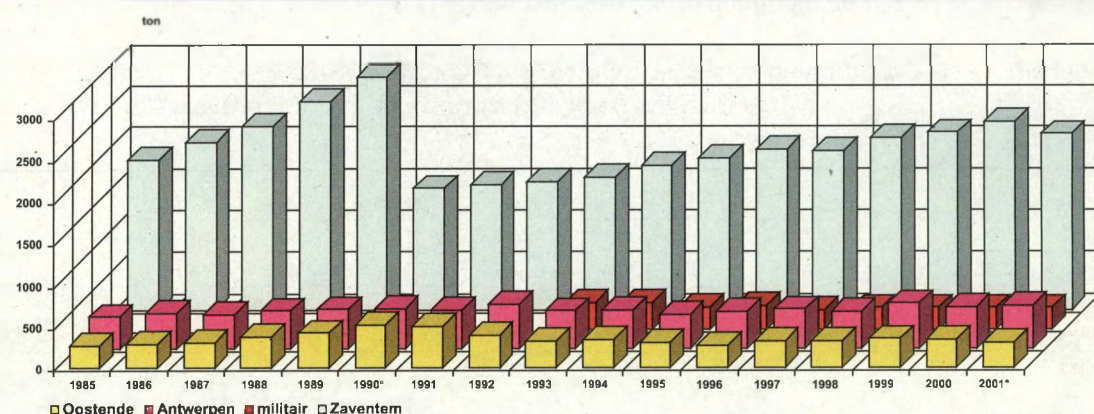

*: wijziging methodologie

*: voorlopige resultaten

Figuur 13:

Evolutie van de CO-emissie (ton) door de verschillende luchthavens in Vlaanderen

*: wijziging methodologie

*: voorlopige resultaten

3.5.

EVOLUTIE VAN DE EMISSIES DOOR HET SPOORVERKEER IN VLAANDEREN **NIEUW**

De emissies door spoorverkeer werden via een model door VITO ingeschat op basis van geregistreerde kilometrage. Er wordt onderscheid gemaakt tussen verschillende types van treinen.

De emissies door elektrische treinen worden niet opgenomen omdat de totale emissie door elektriciteitsproductie reeds vermeld wordt bij de emissies door de elektriciteitscentrales.

In tabel 65 en 66 is de evolutie weergegeven van de emissies door het spoorverkeer, opgesplitst naar personen- en goederenvervoer.

Tabel 65:

Evolutie van de CO-, NMVOS-, NO_x(NO₂)-, stof-, SO₂- en CO₂-emissies (ton/jaar) door dieseltreinen voor personenvervoer in Vlaanderen

ton	CO	NMVOS	NO _x (NO ₂)	stof	SO ₂	CO ₂
1990	284	177	631	44	76	40469
1991	281	175	625	44	75	40138
1992	275	171	612	43	74	39291
1993	268	167	595	42	71	38219
1994	260	162	577	40	64	37027
1995	252	157	559	39	45	35870
1996	221	137	490	34	32	31454
1997	197	123	438	31	9	28129
1998	204	127	453	32	9	29059
1999	212	132	470	33	9	30187
2000	185	115	411	29	6	26378
2001	177	110	394	28	6	25291

stand van zaken: 30 september 2002

Tabel 66:

Evolutie van de CO-, NMVOS-, NO_x(NO₂)-, stof-, SO₂- en CO₂-emissies (ton/jaar) door dieseltreinen voor goederenvervoer in Vlaanderen

ton	CO	NMVOS	NO _x (NO ₂)	stof	SO ₂	CO ₂
1990	491	306	1092	76	131	70102
1991	482	300	1072	75	129	68812
1992	474	295	1053	74	126	67563
1993	449	279	997	70	120	64014
1994	441	274	980	69	108	62881
1995	457	284	1015	71	81	65169
1996	417	259	926	65	60	59453
1997	406	253	903	63	18	57960
1998	412	256	915	64	18	58713
1999	398	247	883	62	18	56699
2000	439	273	976	68	14	62616
2001	428	266	951	67	13	61037

stand van zaken: 30 september 2002

Tabel 67:

Evolutie van de CO-, NMVOS-, NO_x(NO₂)-, stof-, SO₂- en CO₂-emissies (ton/jaar) door dieseltreinen (totaal) in Vlaanderen

ton	CO	NMVOS	NO _x (NO ₂)	stof	SO ₂	CO ₂
1990	775	482	1723	121	207	110571
1991	764	475	1697	119	204	108951
1992	749	466	1665	117	200	106854
1993	717	446	1593	112	191	102233
1994	700	436	1556	109	171	99908
1995	708	441	1574	110	126	101039
1996	637	397	1416	99	92	90907
1997	604	376	1341	94	27	86089
1998	615	383	1367	96	27	87772
1999	609	379	1354	95	27	86886
2000	624	388	1386	97	19	88995
2001	605	377	1345	94	19	86328

stand van zaken: 30 september 2002

Uit de resultaten blijkt dat in de periode 1990-2001 de totale emissies door dieseltreinen met 22 % is gedaald. Dit is voornamelijk te wijten aan de afname van de emissies door dieseltreinen voor personenvervoer (38 %) en in mindere mate door dieseltreinen voor goederenvervoer (13 %).

Het relatieve aandeel in de emissies door dieseltreinen voor personenvervoer is in 2001 t.o.v. 1990 afgenomen (van 37 % naar 29 %) terwijl dit voor goederenvervoer is gestegen (van 63 % naar 71 %).

3.6. EVOLUTIE VAN DE EMISSIES DOOR DE SCHEEPVAART IN VLAANDEREN **NIEUW**

De emissies door de scheepvaart werden berekend door VITO op basis van geregistreerde tonkilometrages en berekende brandstofverbruiken.

Tabel 68 vermeldt de emissies door de binnenvaart. Het gaat hier om ritten per vrachtschip die beginnen en eindigen in Vlaanderen.

De emissies door goederentransport tussen Noordzeehavens worden weergegeven in tabel 69.

Tabel 68:

Evolutie van de CO-, CO₂-, CH₄-, stof-, NMVOS-, NO_x(NO₂)- en SO₂-emissies (ton/jaar) door de binnenvaart in Vlaanderen

ton	CO	CO ₂	CH ₄	stof	NMVOS	NO _x (NO ₂)	SO ₂
1990	731	211041	129	129	172	1289	395
1991	722	208674	127	127	170	1275	390
1992	714	206307	126	126	168	1260	386
1993	675	194832	119	119	159	1190	364
1994	711	205326	125	125	167	1254	352
1995	733	211777	129	129	173	1294	264
1996	736	212619	130	130	173	1299	215
1997	762	220041	134	134	179	1344	69
1998	786	227142	139	139	185	1388	71
1999	883	254910	156	156	208	1557	79
2000	901	260263	159	159	212	1590	57
2001	920	265729	162	162	216	1623	58

stand van zaken: 30 september 2002

Tabel 69:

Evolutie van de CO-, CO₂-, CH₄-, stof-, NMVOS-, NO_x(NO₂)- en SO₂-emissies (ton/jaar) door goederentransport tussen Noordzeehavens in Vlaanderen

ton	CO	CO ₂	CH ₄	stof	NMVOS	NO _x (NO ₂)	SO ₂
1990	3	713	0,400	0,400	0,600	4	1
1991	3	717	0,400	0,400	0,600	4	1
1992	3	728	0,400	0,400	0,600	4	1
1993	3	709	0,400	0,400	0,600	4	1
1994	3	811	0,500	0,500	0,700	5	1
1995	2	669	0,400	0,400	0,500	4	0,800
1996	3	721	0,400	0,400	0,600	4	0,700
1997	3	758	0,500	0,500	0,600	5	0,200
1998	3	798	0,500	0,500	0,700	5	0,200
1999	3	787	0,500	0,500	0,600	5	0,200
2000	3	859	0,500	0,500	0,700	5	0,200
2001	3	842	0,500	0,500	0,700	5	0,200

stand van zaken: 30 september 2002

Tabel 70:

Evolutie van de CO-, CO₂-, CH₄-, stof-, NMVOS-, NO_x(NO₂)- en SO₂ emissies (ton/jaar) door de scheepvaart (totaal) in Vlaanderen

ton	CO	CO ₂	CH ₄	stof	NMVOS	NO _x (NO ₂)	SO ₂
1990	734	211754	129	129	173	1293	396
1991	725	209391	127	127	171	1279	391
1992	717	207035	126	126	169	1264	387
1993	678	195541	119	119	160	1194	365
1994	714	206137	126	126	168	1259	353
1995	735	212446	129	129	174	1298	265
1996	739	213340	130	130	174	1303	216
1997	765	220799	135	135	180	1349	69
1998	789	227940	140	140	186	1393	71
1999	886	255697	157	157	209	1562	79
2000	904	261122	160	160	213	1595	57
2001	923	266571	163	163	217	1628	58

stand van zaken: 30 september 2002

Uit deze resultaten blijkt dat de totale emissies door de scheepvaart hoofdzakelijk worden bepaald door de binnenvaart.

In de periode 1990-2001 namen alle emissies, behalve SO₂, toe respectievelijk voor de binnenvaart met 26 % en voor de Noordzeehavens met 16 % in 2001 t.o.v. 1990.

De daling van de SO₂-emissie vanaf 1995 is te wijten aan de daling van de zwavelgehalte in de brandstof.

4. Emissies door de land- en tuinbouw

4.1. EVOLUTIE VAN DE AMMONIAKEMIJSIE DOOR DE VEETEELT IN VLAANDEREN

Berekeningen van de ammoniakemissie afkomstig van de veeteelt zijn gesteund op de jaarlijkse veetelling, die een onderdeel is van de Land- en Tuinbouwtelling. De resultaten van de veetelling worden gepubliceerd door het NIS. In de meest gedetailleerde vorm zijn de gegevens beschikbaar per gemeente.

In 1996 heeft de Universiteit Gent - Faculteit Landbouwkundige en Toegepaste Biologische Wetenschappen - in opdracht van de VMM de studie "Ammoniakemissies door de veeteelt en het gebruik van kunstmeststoffen in Vlaanderen" uitgevoerd. Dit onderzoek had de uitwerking van de methodologie tot doel, die gebaseerd is op de bepaling van de N-excretiecoëfficiënten en het relatieve aandeel (%) van de NH₃-emissie op de verschillende locaties nl. stal, opslag, weide en toediening.

Op basis van deze methodologie wordt de ammoniakemissie retroactief vanaf 1990 berekend.

Op aanvraag kan steeds een meer gedetailleerde toelichting van de methodologie verkregen worden.

Tabel 71 geeft de evolutie van de ammoniakemissie per diersoort vanaf 1980. De in voege treding van het mestactieplan vanaf 1991 en het MAP2-bis (o.m. vluigge-re onderwerking van de mest) in 2000 is duidelijk merkbaar.

Tabel 71: **Evolutie van de NH₃-emissie (ton/jaar) door de verschillende diersoorten in Vlaanderen**

NH ₃	rundvee		varkens		pluimvee		andere		totaal	
	ton	%	ton	%	ton	%	ton	%	ton	%
1980	29923	48	28816	46	3604	6	443	1	62786	100
1981	29633	48	28548	46	3543	6	418	1	62142	99
1982	29842	48	28382	46	3427	6	394	1	62045	99
1983	30582	48	29875	47	3433	5	401	1	64291	102
1984	31087	48	29708	46	3227	5	404	1	64426	103
1985	30762	47	31012	47	3265	5	397	1	65436	104
1986	30182	46	32348	49	3231	5	392	1	66153	105
1987	29941	45	33550	50	3463	5	397	1	67351	107
1988	29538	43	36127	52	3318	5	384	1	69367	111
1989	29641	42	37627	53	3637	5	387	1	71292	114
1990	29982	40	39954	54	3866	5	425	1	74227	118
1991	25629	40	33910	54	3483	6	350	1	63372	101
1992	25148	39	34918	55	3442	5	359	1	63867	102
1993	25005	38	36386	56	3686	6	364	1	65441	104
1994	24798	38	36245	56	3942	6	168	0,3	65153	104
1995	24992	37	37394	56	4083	6	367	1	66836	107
1996	24239	37	37480	57	4362	7	310	0,5	66391	106
1997	23499	36	37883	57	4440	7	365	1	66187	105
1998	22921	34	38859	58	4642	7	359	1	66781	106
1999	22734	34	39373	59	4521	7	372	1	67000	107
2000	19193	36	29630	55	4256	8	385	1	53464	85
2001*	19109	37	28471	55	3896	8	398	1	51874	83

*: wijziging methodologie

*: voorlopige resultaten

stand van zaken: 30 september 2002

De ammoniakemissie afkomstig van de runderteelt, en de varkensteelt daalt in de periode 1980-2001 respectievelijk met 36 % en 1,2 %, terwijl de ammoniakemissie door het pluimvee in dezelfde periode met 8 % toeneemt.

Tabel 72 geeft de evolutie van de ammoniakemissie per provincie vanaf 1990.

Tabel 72:

Evolutie van de NH₃-emissie (ton/jaar) in de verschillende provincies in Vlaanderen

NH ₃	Antwerpen		Viaams-Brabant		West-Vlaanderen		Oost-Vlaanderen		Limburg		totaal	
	ton	%	ton	%	ton	%	ton	%	ton	%	ton	%
1990	12560	17	4112	6	32372	44	17701	24	7481	10	74226	100
1991	11167	18	3436	5	27736	44	14687	23	6346	10	63372	85
1992	11100	17	3377	5	28413	45	14695	23	6283	10	63868	86
1993	11384	17	3342	5	29423	45	14949	23	6343	10	65441	88
1994	11540	18	3326	5	28996	45	14819	23	6472	10	65153	88
1995	12040	18	3349	5	29688	44	15225	23	6534	10	66836	90
1996	11941	18	3460	5	29556	45	14981	23	6453	10	66391	89
1997	11770	18	3358	5	29645	45	15002	23	6412	10	66187	89
1998	12102	18	3329	5	29937	45	14913	22	6500	10	66781	90
1999	12168	18	3346	5	30025	45	15069	23	6392	10	67000	90
2000	9800	18	2780	5	23545	44	12152	23	5187	10	53464	72
2001*	9514	18	2722	5	22683	44	11812	23	5143	10	51874	70

*: voorlopige resultaten

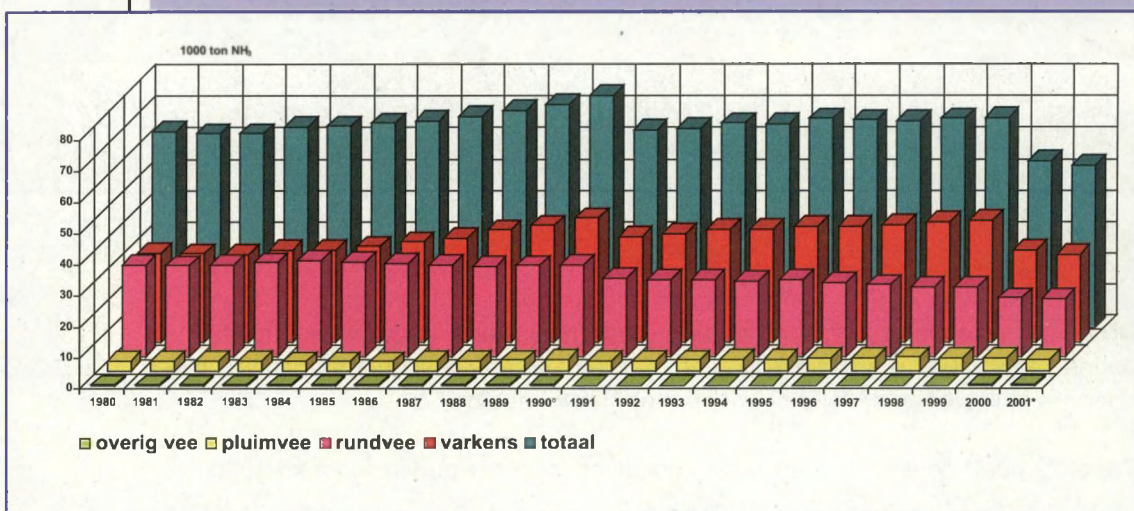
stand van zaken: 30 september 2002

Uit voorgaande tabel blijkt dat de provincies West- en Oost-Vlaanderen globaal gezien veruit de belangrijkste bijdragen leveren tot de NH₃-emissie.

Figuren 14 en 15 geven de evolutie van de ammoniakemissie in Vlaanderen per diersoort en per provincie, voorgesteld door een staafdiagram.

Figuur 14:

Evolutie van de NH₃-emissie (kton) door de verschillende diersoorten in Vlaanderen

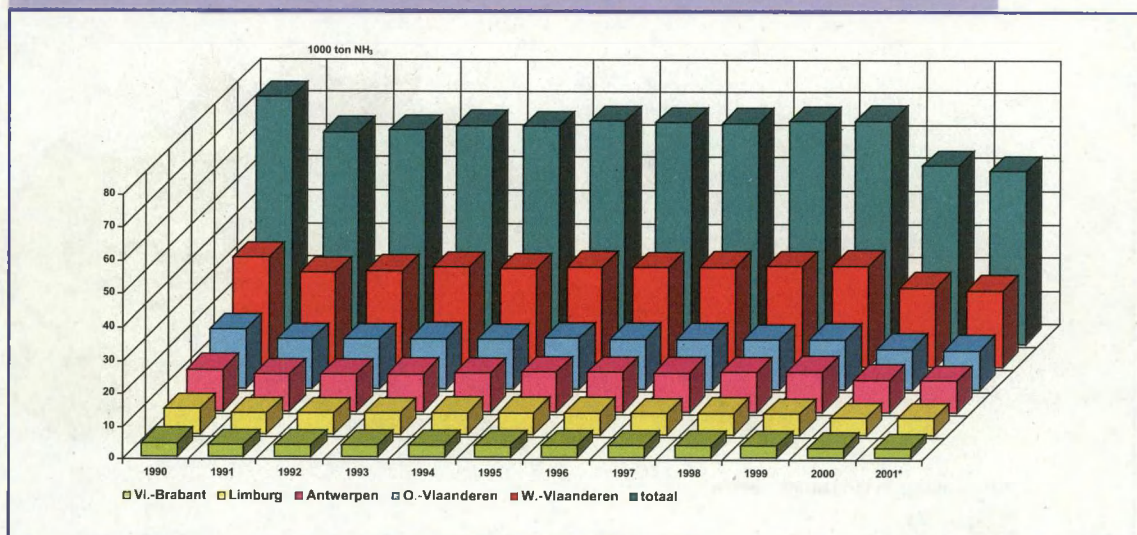

*: wijziging methodologie

*: voorlopige resultaten

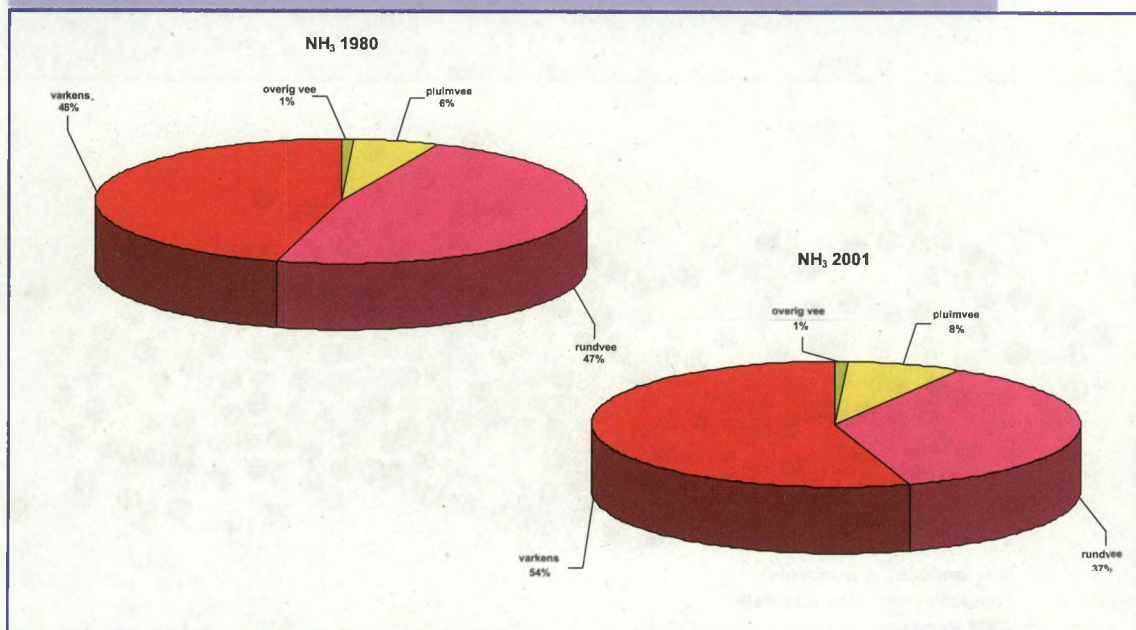
Figuur 15: Evolutie van de NH_3 -emissie (kton) in de verschillende provincies in Vlaanderen

*: voorlopige resultaten

Figuur 16 stelt het procentueel aandeel van de verschillende diersoorten in 1980 en 2001 voor.

Figuur 16: Aandeel (%) van de verschillende diersoorten in de NH_3 -emissie in Vlaanderen (1980, 2001)

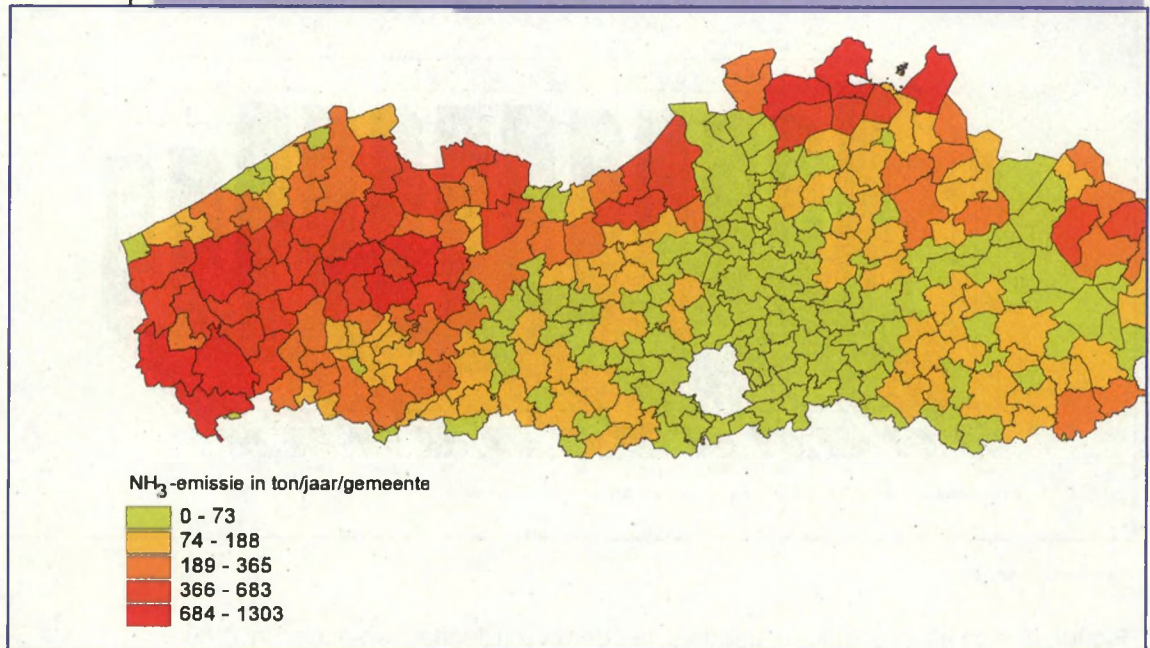

Kaart 5 geeft de geografische verdeling per gemeente van de NH_3 -emissie (2001) door de veeteelt weer.

Kaart 5:

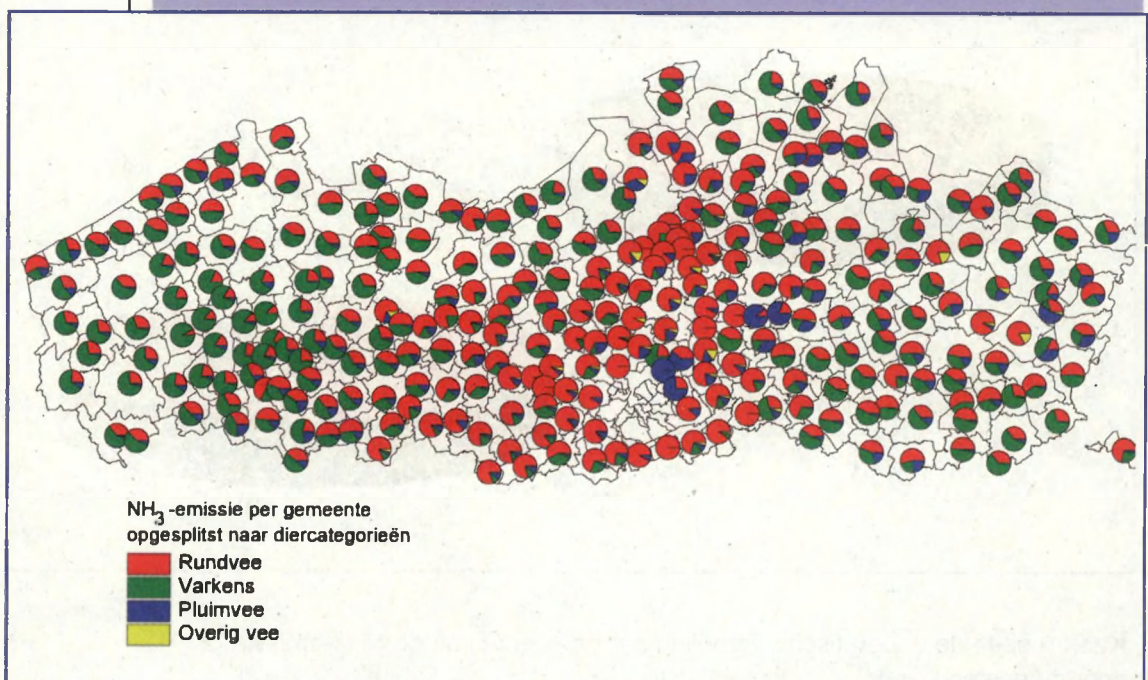
NH₃-emissie (ton/jaar/gemeente) door de veeteelt (2001)

Kaart 6 geeft het aandeel per gemeente weer van de verschillende diersoorten in de NH₃-emissie (2001) in Vlaanderen

Kaart 6:

Aandeel per gemeente van de verschillende diersoorten in de NH₃-emissie (2001) in Vlaanderen

In bijlage 4 wordt een overzicht gegeven van de NH_3 -emissie door de veeteelt per provincie, arrondissement en gemeente voor 2001.

4.2. EVOLUTIE VAN DE AMMONIAKEMISSION DOOR HET GEBRUIK VAN KUNSTMEST IN VLAANDEREN

Voor de berekening van de ammoniakemissie door het gebruik van N-kunstmeststoffen wordt eenzelfde emissiecoëfficiënt gehanteerd voor alle N-kunstmeststoffen. Er wordt een opsplitsing gemaakt naar de bodemsoort: een emissiecoëfficiënt van 11,6 % wordt gehanteerd voor de N-kunstmeststof toegediend in de polders en een waarde van 1,7 % voor deze toegediend op de rest van de landbouwgrond in Vlaanderen.

De evolutie van de NH_3 -emissie in ton/jaar vanaf 1990 door het gebruik van kunstmest in Vlaanderen bevindt zich in tabel 73.

Tabel 73: Evolutie van de NH_3 -emissie (ton/jaar) door het gebruik van kunstmest in Vlaanderen

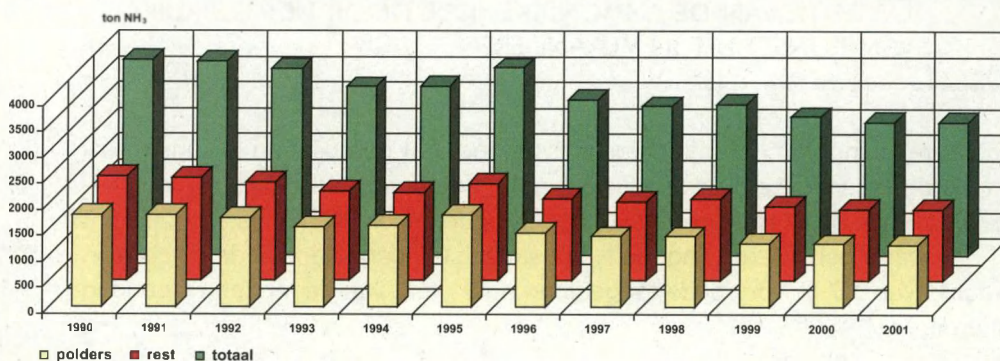
Jaar	polders		rest		totaal	
	ton	%	ton	%	ton	%
1990	1767	47	2013	53	3780	100
1991	1766	47	1979	53	3745	99
1992	1706	47	1895	53	3601	95
1993	1530	47	1723	53	3253	86
1994	1566	48	1702	52	3268	86
1995	1760	49	1863	51	3623	96
1996	1416	47	1592	53	3009	80
1997	1345	47	1539	53	2884	76
1998	1349	46	1576	54	2925	77
1999	1228	46	1453	54	2681	71
2000	1203	47	1387	54	2589	69
2001	1199	46	1383	54	2582	68

stand van zaken: 30 september 2002

Figuur 17:

Evolutie van de NH_3 -emissie (ton) door het gebruik van kunstmest in Vlaanderen

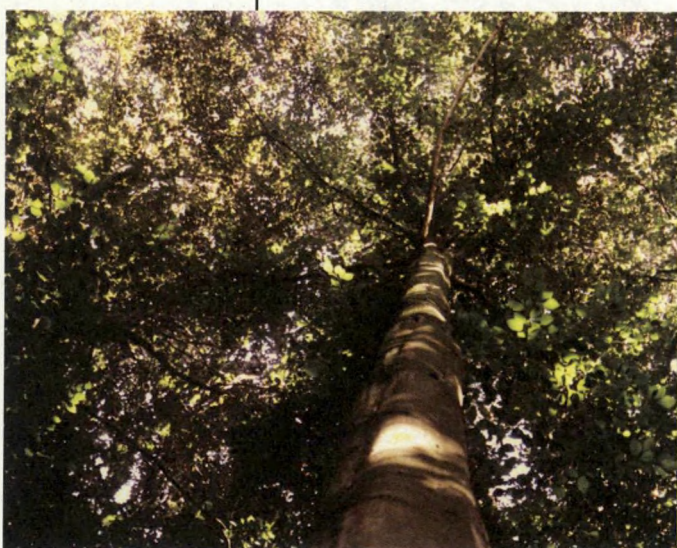

Uit tabel 73 en figuur 17 blijkt dat de NH_3 -emissie door kunstmestgebruik vanaf 1991, met uitzondering van 1995, daalt.

4.3.

EVOLUTIE VAN DE EMISSIES DOOR BRANDSTOFGEBRUIK IN DE LAND- EN TUINBOUW IN VLAANDEREN **NIEUW**

De verbrandingsemissies van de Vlaamse land- en tuinbouw worden berekend op basis van de brandstofverbruiken uit de energiebalans Vlaanderen (VITO) in combinatie met specifieke emissiefactoren. De VITO beschikt over de brandstofverbruiken opgesplitst naar afzonderlijke deelsectoren. In de hiernavolgende tabellen wordt de evolutie weergegeven van de verbrandingsemissies voor elke deelsector.

Tabel 74: Evolutie van de stof-, CO-, CO₂-, SO₂-, NO_x(NO₂)-, NMVOS-, Pb-, PM₁₀-, CH₄- en N₂O-emissies (kg, ton, kton/jaar) door de akkerbouw in Vlaanderen

jaar	stof		CO		CO ₂		SO ₂		NO _x (NO ₂)		NMVOS		Pb		PM ₁₀		CH ₄		N ₂ O	
	ton	%	ton	%	kton	%	ton	%	ton	%	ton	%	kg	%	ton	%	ton	%	ton	%
1990	10	100	747	100	149	100	186	100	2422	100	343	100	3	100	10	100	8	100	61	100
1991	10	102	763	102	151	102	190	102	2476	102	351	102	3	102	10	102	8	102	62	102
1992	11	104	780	104	155	104	194	104	2528	104	358	104	3	104	11	104	8	104	63	104
1993	11	107	796	107	158	107	198	107	2581	107	366	107	3	107	11	107	9	107	65	107
1994	11	108	809	108	160	108	201	108	2622	108	371	108	3	108	11	108	9	108	66	108
1995	11	110	819	110	162	110	204	110	2656	110	376	110	3	110	11	110	9	110	66	110
1996	11	113	844	113	167	113	210	113	2737	113	388	113	3	113	11	113	9	113	68	113
1997	12	115	858	115	170	115	214	115	2781	115	394	115	3	115	12	115	9	115	70	115
1998	12	114	855	114	169	114	213	114	2772	114	393	114	3	114	12	114	9	114	69	114
1999	12	117	872	117	173	117	217	117	2829	117	401	117	3	117	12	117	9	117	71	117
2000	12	115	862	115	171	115	215	115	2796	115	396	115	3	115	12	115	9	115	70	115
2001*	12	115	862	115	171	115	215	115	2796	115	396	115	3	115	12	115	9	115	70	115

*: voorlopige resultaten
stand van zaken: 30 september 2002

Tabel 75:

Evolutie van de stof-, CO-, CO₂-, SO₂-, NO_x(NO₂)-, NMVOS-, Pb-, PM₁₀-, CH₄- en N₂O-emissies (kg, ton, kton/jaar) door blijvende teelten in Vlaanderen

Jaar	stof		CO		CO ₂		SO ₂		NO _x (NO ₂)		NMVOS		Pb		PM ₁₀		CH ₄		N ₂ O	
	ton	%	ton	%	kton	%	ton	%	ton	%	ton	%	kg	%	ton	%	ton	%	ton	%
1980	0.701	100	52	100	10	100	13	100	168	100	24	100	0.200	100	0.701	100	0.561	100	4	100
1981	0.716	102	53	102	11	102	13	102	172	102	24	102	0.204	102	0.716	102	0.573	102	4	102
1982	0.731	104	54	104	11	104	14	104	176	104	25	104	0.208	104	0.731	104	0.585	104	4	104
1983	0.747	107	55	107	11	107	14	107	179	107	25	107	0.213	107	0.747	107	0.597	107	5	107
1984	0.815	116	60	116	12	116	15	116	196	116	28	116	0.232	116	0.815	116	0.652	116	5	116
1985	0.830	119	61	119	12	119	15	119	199	119	28	119	0.237	119	0.830	119	0.664	119	5	119
1986	0.860	123	64	123	13	123	16	123	207	123	29	123	0.245	123	0.860	123	0.688	123	5	123
1987	0.881	126	65	126	13	126	16	126	212	126	30	126	0.251	126	0.881	126	0.705	126	5	126
1988	0.934	133	69	133	14	133	17	133	224	133	32	133	0.266	133	0.934	133	0.747	133	6	133
1989	0.940	134	70	134	14	134	17	134	226	134	32	134	0.268	134	0.940	134	0.752	134	6	134
2000	0.940	134	70	134	14	134	17	134	226	134	32	134	0.268	134	0.940	134	0.752	134	6	134
2001*	0.940	134	70	134	14	134	17	134	226	134	32	134	0.268	134	0.940	134	0.752	134	6	134

*: voorlopige resultaten

stand van zaken: 30 september 2002

Tabel 76:

Evolutie van de stof-, CO-, CO₂-, SO₂-, NO_x(NO₂)-, NMVOS-, Pb-, PM₁₀-, CH₄- en N₂O-emissies (kg, ton, kton/jaar) door de graasdierhouderij in Vlaanderen

jaar	stof		CO		CO ₂		SO ₂		NO _x (NO ₂)		NMVOS		Pb		PM ₁₀		CH ₄		N ₂ O	
	ton	%	ton	%	kton	%	ton	%	ton	%	ton	%	kg	%	ton	%	ton	%	ton	%
1990	6	100	430	100	85	100	107	100	1395	100	198	100	2	100	6	100	5	100	35	100
1991	6	102	440	102	87	102	110	102	1426	102	202	102	2	102	6	102	5	102	36	102
1992	6	104	449	104	89	104	112	104	1456	104	206	104	2	104	6	104	5	104	36	104
1993	6	107	458	107	91	107	114	107	1487	107	211	107	2	107	6	107	5	107	37	107
1994	6	103	445	103	88	103	111	103	1442	103	204	103	2	103	6	103	5	103	36	103
1995	6	104	445	104	88	104	111	104	1444	104	205	104	2	104	6	104	5	104	36	104
1996	6	107	459	107	91	107	114	107	1489	107	211	107	2	107	6	107	5	107	37	107
1997	6	109	470	109	93	109	117	109	1523	109	216	109	2	109	6	109	5	109	38	109
1998	6	111	478	111	95	111	119	111	1550	111	220	111	2	111	7	111	5	111	39	111
1999	7	112	484	112	96	112	121	112	1589	112	222	112	2	112	7	112	5	112	39	112
2000	7	112	484	112	96	112	121	112	1589	112	222	112	2	112	7	112	5	112	39	112
2001*	7	112	484	112	96	112	121	112	1589	112	222	112	2	112	7	112	5	112	39	112

*: voorlopige resultaten

stand van zaken: 30 september 2002

Tabel 77:

Evolutie van de stof-, CO-, CO₂-, SO₂-, NO_x(NO₂)-, NMVOS-, Pb-, PM₁₀-, CH₄- en N₂O-emissies (kg, ton, kton/jaar) door de intensieve veehouderij in Vlaanderen

jaar	stof		CO		CO ₂		SO ₂		NO _x (NO ₂)		NMVOS		Pb		PM ₁₀		CH ₄		N ₂ O	
	ton	%	ton	%	kton	%	ton	%	ton	%	ton	%	kg	%	ton	%	ton	%	ton	%
1990	15	100	29	100	216	100	271	100	147	100	29	100	4	100	15	100	0,294	100	41	100
1991	15	102	30	102	220	102	277	102	150	102	30	102	4	102	15	102	0,300	102	42	102
1992	15	104	31	104	225	104	283	104	153	104	31	104	4	104	15	104	0,307	104	43	104
1993	16	107	31	107	230	107	289	107	157	107	31	107	5	107	16	107	0,313	107	44	107
1994	17	114	34	114	246	114	309	114	167	114	34	114	5	114	17	114	0,335	114	47	114
1995	18	121	36	121	261	121	329	121	178	121	36	121	5	121	18	121	0,357	121	50	121
1996	18	123	36	123	264	123	332	123	180	123	36	123	5	123	18	123	0,360	123	50	123
1997	18	124	37	124	268	124	337	124	183	124	37	124	5	124	18	124	0,365	124	51	124
1998	19	128	38	128	275	128	346	128	188	128	38	128	5	128	19	128	0,375	128	53	128
1999	18	124	37	124	268	124	337	124	183	124	37	124	5	124	18	124	0,366	124	51	124
2000	18	120	35	120	258	120	324	120	176	120	35	120	5	120	18	120	0,352	120	49	120
2001*	18	120	35	120	258	120	324	120	176	120	35	120	5	120	18	120	0,352	120	49	120

*: voorlopige resultaten

stand van zaken: 30 september 2002

Tabel 78:

Evolutie van de stof-, CO-, CO₂-, SO₂-, NO_x(NO₂)-, NMVOS-, Pb-, PM₁₀-, CH₄- en N₂O-emissies (kg, ton, kton/jaar) door de volleggrondstuinbouw in Vlaanderen

jaar	stof		CO		CO ₂		SO ₂		NO _x (NO ₂)		NMVOS		Pb		PM ₁₀		CH ₄		N ₂ O	
	ton	%	ton	%	kton	%	ton	%	ton	%	ton	%	kg	%	ton	%	ton	%	ton	%
1990	5	100	11	100	80	100	100	100	55	100	11	100	2	100	5	100	0,109	100	15	100
1991	6	102	11	102	82	102	103	102	56	102	11	102	2	102	6	102	0,111	102	16	102
1992	6	104	11	104	83	104	105	104	57	104	11	104	2	104	6	104	0,114	104	16	104
1993	6	107	12	107	85	107	107	107	58	107	12	107	2	107	6	107	0,116	107	16	107
1994	4	76	8	76	61	76	76	76	41	76	8	76	1	76	4	76	0,083	76	12	76
1995	4	70	8	70	56	70	70	70	38	70	8	70	1	70	4	70	0,076	70	11	70
1996	4	69	8	69	55	69	69	69	38	69	8	69	1	69	4	69	0,075	69	11	69
1997	4	70	8	70	56	70	70	70	38	70	8	70	1	70	4	70	0,076	70	11	70
1998	4	71	8	71	57	71	71	71	39	71	8	71	1	71	4	71	0,077	71	11	71
1999	5	90	10	90	72	90	91	90	49	90	10	90	1	90	5	90	0,098	90	14	90
2000	5	88	10	88	70	88	89	88	48	88	10	88	1	88	5	88	0,096	88	13	88
2001*	5	88	10	88	70	88	89	88	48	88	10	88	1	88	5	88	0,096	88	13	88

*: voorlopige resultaten

stand van zaken: 30 september 2002

Tabel 79:

Evolutie van de stof-, CO-, CO₂-, SO₂-, NO_x(NO₂)-, NMVOS-, Pb-, PM₁₀-, CH₄- en N₂O-emissies (kg, ton, kton/jaar) door de visserij in Vlaanderen

jaar	stof		CO		CO ₂		SO ₂		NO _x (NO ₂)		NMVOS		Pb		PM ₁₀		CH ₄		N ₂ O	
	ton	%	ton	%	kton	%	ton	%	ton	%	ton	%	kg	%	ton	%	ton	%	ton	%
1990	14	100	2873	100	211	100	265	100	3448	100	575	100	4	100	14	100	14	100	2	100
1991	15	102	2936	102	215	102	271	102	3523	102	587	102	4	102	15	102	15	102	2	102
1992	15	104	2999	104	220	104	276	104	3599	104	600	104	4	104	15	104	15	104	2	104
1993	15	107	3062	107	225	107	282	107	3674	107	612	107	4	107	15	107	15	107	2	107
1994	13	88	2533	88	186	88	233	88	3040	88	507	88	4	88	13	88	13	88	2	88
1995	12	82	2362	82	173	82	218	82	2835	82	472	82	3	82	12	82	12	82	1	82
1996	12	85	2452	85	180	85	226	85	2943	85	491	85	4	85	12	85	12	85	2	85
1997	12	85	2435	85	179	85	224	85	2922	85	487	85	4	86	12	85	12	85	2	85
1998	11	77	2198	77	161	77	203	77	2658	77	440	77	3	77	11	77	11	77	1	77
1999	11	79	2263	79	166	79	209	79	2715	79	453	79	3	79	11	79	11	79	1	79
2000	11	78	2236	78	164	78	206	78	2684	78	447	78	3	78	11	78	11	78	1	78
2001*	11	78	2236	78	164	78	206	78	2684	78	447	78	3	78	11	78	11	78	1	78

*: voorlopige resultaten

stand van zaken: 30 september 2002

Tabel 80:

Evolutie van de stof-, CO-, CO₂-, SO₂-, NO_x(NO₂)-, NMVOS-, Pb-, PM₁₀-, CH₄- en N₂O-emissies (kg, ton, kton/jaar) door de glastuinbouw in Vlaanderen

Jaar	stof		CO		CO ₂		SO ₂		NO _x (NO ₂)		NMVOS		Pb		PM ₁₀		CH ₄		N ₂ O	
	ton	%	ton	%	kton	%	ton	%	ton	%	ton	%	kg	%	ton	%	ton	%	ton	%
1990	1444	100	421	100	1689	100	28032	100	2500	100	299	100	746	100	1054	100	3	100	294	100
1991	1428	99	401	95	1714	102	28440	102	2539	102	304	102	689	93	1058	100	3	102	296	101
1992	1412	98	382	91	1739	103	28848	103	2578	103	309	103	633	85	1062	101	3	104	299	102
1993	1396	97	362	86	1765	105	29255	104	2616	105	314	105	577	78	1066	101	3	107	302	103
1994	1240	86	351	84	1840	109	26152	93	2513	101	325	109	491	66	957	91	3	111	314	107
1995	1095	76	310	74	1680	99	8348	30	2570	103	300	100	415	56	852	81	3	103	288	98
1996	1072	74	321	76	1729	102	8171	29	2582	103	316	106	418	56	831	79	3	108	293	100
1997	1000	69	305	72	1627	96	7602	27	2433	97	309	103	394	53	774	73	3	106	274	93
1998	939	65	274	65	1604	95	7307	26	2316	93	296	99	320	43	743	71	3	102	272	93
1999	848	59	236	56	1436	85	6644	24	2085	83	264	88	267	36	679	64	3	91	242	83
2000	732	51	256	61	1270	75	5453	20	1901	76	288	96	326	44	554	53	3	99	199	68
2001*	732	51	266	61	1270	75	5453	20	1901	76	288	96	326	44	554	53	3	99	199	68

*: voorlopige resultaten

stand van zaken: 30 september 2002

Het grootste aandeel in de brandstofverbruiken (aardgas, gasolie, (zware) stookolie, steenkool, e.a.) uit de land- en tuinbouw van Vlaanderen, en daarmee gepaard gaande het grootste aandeel in emissies, is afkomstig van de glastuinbouw. Het is echter ook deze deelsector die behalve voor NMVOS en CH₄ de grootste emissiereductie kent. Deze algemeen dalende trend in de verbrandingsemissie is vooral te wijten aan het stijgend aardgasgebruik in combinatie met een daling van de andere brandstofverbruiken. De meest opvallende daling is deze van SO₂. Hier is duidelijk te zien hoe, als gevolg van een wijziging in Vlare II de uitstoot van SO₂ van 1994 op 1995 sterk is gedaald. Vanaf 1 januari 1995 werd de emissiegrenswaarde met betrekking tot installaties op vloeibare brandstoffen op maximaal 1700 mg/Nm³ vastgelegd (art. 5.43.5.1. § 2, Vlare II). Concreet betekent dit dat het zwavelgehalte van deze brandstoffen daalde van 30 g/kg naar 10 g/kg.

Tabel 81:

Evolutie van de stof-, CO-, CO₂-, SO₂-, NO_x(NO₂)-, NMVOS-, Pb-, PM₁₀-, CH₄- en N₂O-emissies (kg, ton, kton/jaar) door de totale land- en tuinbouw in Vlaanderen

Jaar	stof		CO		CO ₂		SO ₂		NO _x (NO ₂)		NMVOS		Pb		PM ₁₀		CH ₄		N ₂ O	
	ton	%	ton	%	kton	%	ton	%	ton	%	ton	%	kg	%	ton	%	ton	%	ton	%
1990	10	100	747	100	148	100	186	100	2422	100	343	100	3	100	10	100	8	100	61	100
1991	10	102	763	102	151	102	190	102	2476	102	351	102	3	102	10	102	8	102	62	102
1992	11	104	780	104	155	104	194	104	2528	104	358	104	3	104	11	104	8	104	63	104
1993	11	107	796	107	158	107	198	107	2581	107	366	107	3	107	11	107	9	107	65	107
1994	11	108	809	108	160	108	201	108	2622	108	371	108	3	108	11	108	9	108	66	108
1995	11	110	819	110	162	110	204	110	2656	110	376	110	3	110	11	110	9	110	66	110
1996	11	113	844	113	167	113	210	113	2737	113	388	113	3	113	11	113	9	113	68	113
1997	12	115	858	115	170	115	214	115	2781	115	394	115	3	115	12	115	9	115	70	115
1998	12	114	855	114	169	114	213	114	2772	114	393	114	3	114	12	114	9	114	69	114
1999	12	117	872	117	173	117	217	117	2829	117	401	117	3	117	12	117	9	117	71	117
2000	12	115	862	115	171	115	215	115	2796	115	396	115	3	115	12	115	9	115	70	115
2001*	12	115	862	115	171	115	215	115	2796	115	396	115	3	115	12	115	9	115	70	115

*: voorlopige resultaten

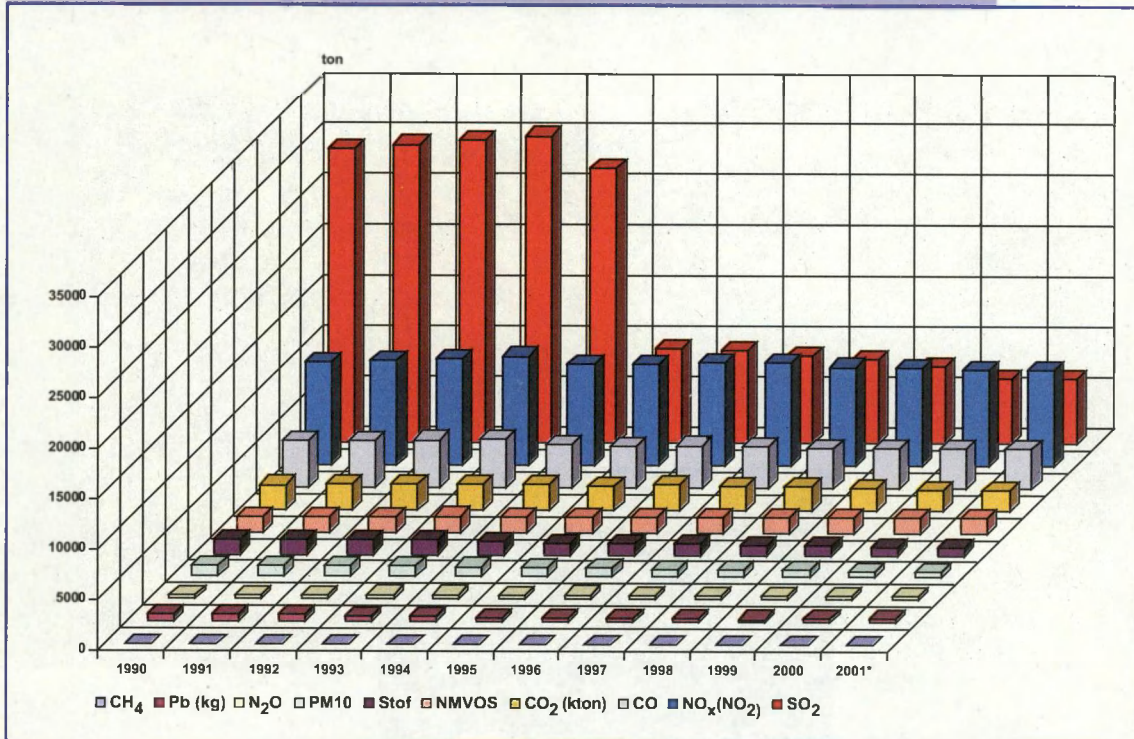
stand van zaken: 30 september 2002

Tabel 81 geeft de evolutie van de verbrandingsemissies voor de totale Vlaamse land- en tuinbouw weer. In figuur 18 wordt deze evolutie grafisch weergegeven. Voor alle contaminanten wordt een dalende trend in de emissies vastgesteld. Deze wordt zoals eerder besproken voornamelijk veroorzaakt door de evolutie in brandstofgebruik in de glastuinbouw. Ook hier is duidelijk de emissiedaling van SO₂ tussen 1994 en 1995 te zien.

Figuur 18:

Evolutie van de CH₄-, Pb-, N₂O-, PM₁₀-, stof-, NMVOS-, CO₂-, CO-, NO_x(NO₂)- en SO₂-emissies (kg, ton, kton) door de totale land- en tuinbouw in Vlaanderen

DEEL II

EMISSIONS
PER THEMA

1. *Verspreiding van producten van onvolledige verbranding (POV)*

Verbrandingsprocessen zetten energie vrij door brandstof te oxideren met zuurstof uit de lucht. Deze chemische reactie leidt in principe tot de producten water en koolstofdioxide. In de praktijk verlopen verbrandingsprocessen min of meer onvolledig. Dit gaat gepaard met de vorming van talrijke en diverse producten van onvolledige verbranding (POV). De voornaamste, vanwege hun toxiciteit en/of persistentie, zijn koolstofmonoxide (CO), de polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK) en dioxines. Hierna volgt een bespreking van de emissies van deze contaminanten.

I.1. EVOLUTIE VAN DE CO-EMISSION IN VLAANDEREN

Tabel 82: Evolutie van de CO-emissie (ton/jaar) door de verschillende (industriële) sectoren in Vlaanderen

CO	elektriciteits-centrales		raffinaderijen		industrie		WKK industrie		residentiële sector		wegverkeer		ander verkeer		totaal	
	ton	%	ton	%	ton	%	ton	%	ton	%	ton	%	ton	%	ton	%
1990	1705	0,3	13327	2	201355	33	0	0,0	50357	8	345855	56	3947	0,6	616547	100
1991	1696	0,3	17656	3	201854	30	0	0,0	55538	8	387387	58	3935	0,6	668066	108
1992	1686	0,2	16699	2	240304	32	0	0,0	54815	7	425717	57	3917	0,5	743138	121
1993	1599	0,2	19165	3	236178	30	36	0,0	56252	7	458937	59	4055	0,5	776223	126
1994	1282	0,2	24251	3	209232	30	46	0,0	46545	7	419964	60	4241	0,6	705561	114
1995	1131	0,2	17255	3	211712	31	114	0,0	49589	7	400078	59	4222	0,6	684101	111
1996	1517	0,2	25747	4	213948	30	136	0,0	58561	8	417188	58	4281	0,6	721378	117
1997	1838	0,3	5267	1	216032	35	238	0,0	50947	8	338176	55	4268	0,7	615766	100
1998	1514	0,3	3611	1	180650	31	541	0,1	51804	9	338639	58	4495	0,8	581254	94
1999	1345	0,2	2298	0	179928	32	394	0,1	50394	9	320454	57	4759	0,9	559572	91
2000	2120	0,4	4894	1	213956	36	579	0,1	46930	8	324425	54	4867	0,8	597772	97
2001*	1670	0,3	2482	1	159807	31	467	0,1	50926	10	304666	58	4693	0,9	524711	85

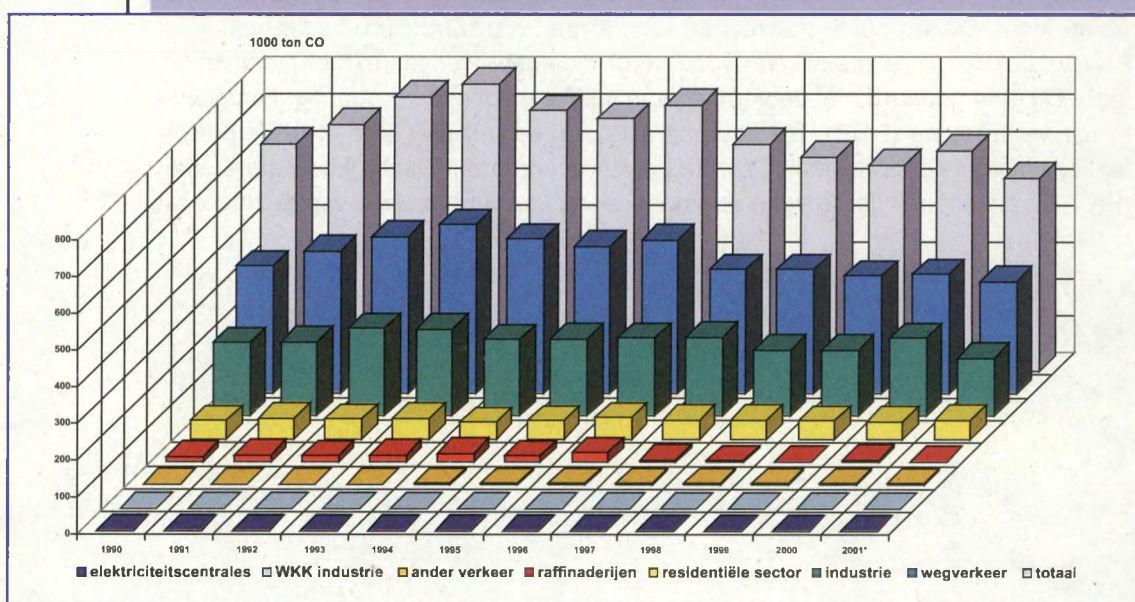
residentiële sector: verbrandingsemissies door huishoudens, tertiaire sector en land- en tuinbouw

*: voorlopige resultaten

stand van zaken: 30 september 2002

De dalende trend die met uitzondering van 1996 werd waargenomen sinds 1994, zet zich nagenoeg verder in 2001. Voornamelijk de raffinaderijen en in mindere mate de industrie en het wegverkeer zorgen voor een dalende uitstoot van CO. De evolutie is voorgesteld in figuur 19, het procentuele aandeel van de verschillende (industriële) sectoren in 1990 en 2001 in figuur 20.

Figuur 19: Evolutie van de CO-emissie (kton) door de verschillende (industriële) sectoren in Vlaanderen

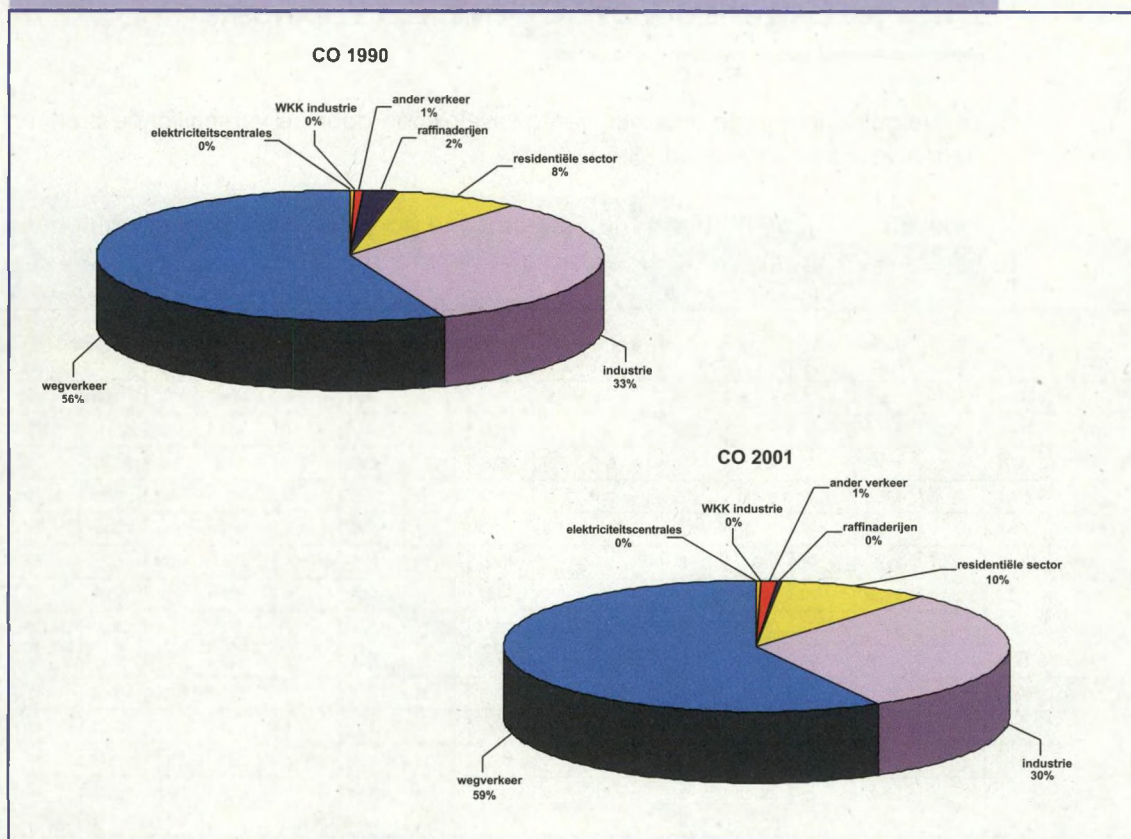
*: voorlopige resultaten

residentiële sector: verbrandingsemissies door huishoudens, tertiaire sector en land- en tuinbouw

In 2001 is het relatieve aandeel in de CO-emissie van de industrie en de raffinaderijen gedaald, terwijl dit van de residentiële sector en het wegverkeer is toegenomen t.o.v. 1990.

Figuur 20: Aandeel (%) van de verschillende (industriële) sectoren in de CO-emissie in Vlaanderen (1990, 2001)

residentiële sector: verbrandingsemissies door huishoudens, tertiaire sector en land- en tuinbouw

1.2. EVOLUTIE VAN DE PAK-EMISSIE IN VLAANDEREN

Er zijn nog steeds te weinig gegevens beschikbaar om een zinvol verloop van de PAK-emissie in functie van de tijd weer te geven.

1.3. EVOLUTIE VAN DE DIOXINE-EMISSIE IN VLAANDEREN

De emissie-inventaris bevat nog steeds te weinig gegevens om een zinvol verloop van de dioxine-emissie in functie van de tijd weer te geven.

In het najaar 2001 werd er een studie ter optimalisatie en uitbreiding van de emissie-inventaris dioxines opgestart.

De resultaten zullen in latere rapporten gepubliceerd worden.

2. *Verzuring*

De verontreiniging van de lucht door emissies van zwaveldioxide (SO₂), stikstof-oxiden (NO en NO₂, samen NO_x), ammoniak (NH₃) en hun reactieproducten kan leiden tot een verzuring van het milieu.

2.1. EVOLUTIE VAN DE SO₂-EMISSIE IN VLAANDEREN

Ter vergelijking zijn de emissies van zwaveloxiden door de verschillende bronnen samen voorgesteld in tabel 83.

Tabel 83: Evolutie van de SO₂-emissie (ton/jaar) door de verschillende (industriële) sectoren in Vlaanderen

SO ₂	elektriciteits-centrales		raffinaderijen		Industrie		WKK industrie		residentiële sector		wegverkeer		ander verkeer		totaal	
	ton	%	ton	%	ton	%	ton	%	ton	%	ton	%	ton	%	ton	%
1990	71926	28	41072	16	84996	34	0	0	45183	18	9447	4	688	0,3	253313	100
1991	68720	27	44244	17	83578	33	0	0	48728	19	9586	4	684	0,3	255540	101
1992	64425	26	48606	19	79734	32	0	0	48674	19	9569	4	678	0,3	251685	99
1993	61946	26	44045	19	71064	30	1	0	49303	21	10027	4	657	0,3	237043	94
1994	61918	30	38555	19	52276	25	1	0	42220	20	11235	5	634	0,3	206839	82
1995	60205	32	35052	19	57588	30	4	0	24357	13	11830	6	509	0,3	189545	75
1996	53908	29	41165	22	52961	28	6	0	27521	15	12124	6	437	0,2	188122	74
1997	48745	30	44079	27	42434	26	6	0	24075	15	3628	2	232	0,1	163199	64
1998	49004	32	30934	20	43043	28	9	0	24499	16	3767	3	241	0,2	151498	60
1999	26393	22	25950	22	40220	34	11	0	22683	19	3711	3	254	0,2	119222	47
2000	28192	24	27574	23	41584	35	93	0	19712	16	2560	2	233	0,2	119947	47
2001*	25897	23	23540	21	38866	35	19	0	21125	19	2590	2	223	0,2	112260	44

residentiële sector: verbrandingsemissies door huishoudens, tertiaire sector en land- en tuinbouw

*: voorlopige resultaten

stand van zaken: 30 september 2002

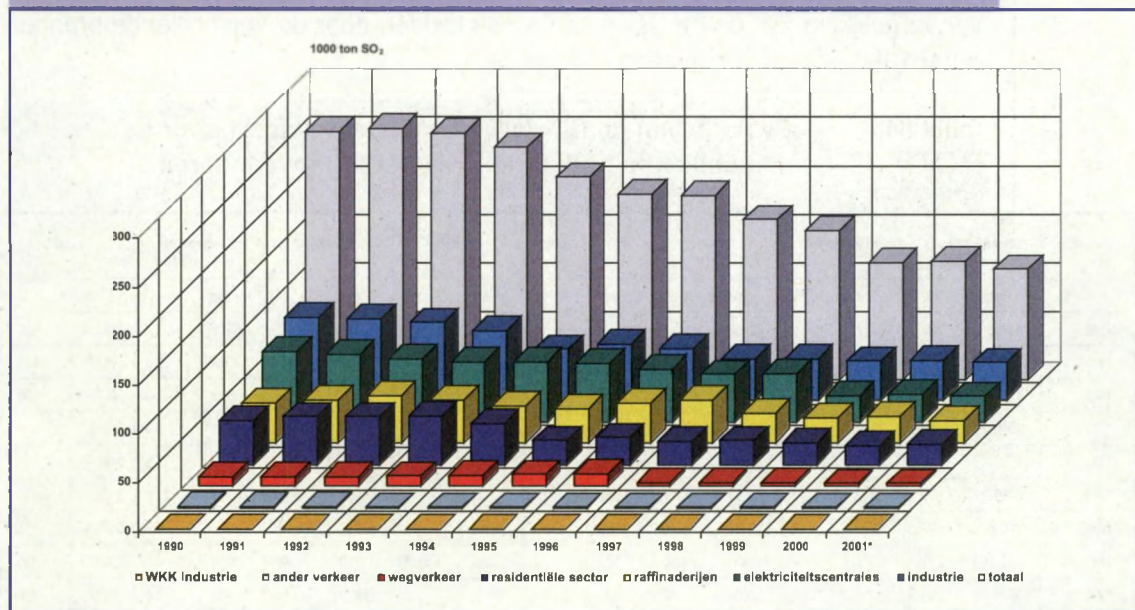
Hieruit blijkt dat in de periode 1990-2001 de rest van de industrie (individueel en collectief) samen met de elektriciteitsproductie en de raffinaderijen de belangrijkste bijdrage leveren tot de SO₂-emissie.

De totale SO₂-emissie is in 2001 met 56 % gedaald t.o.v. 1990.

De evolutie is voorgesteld in figuur 21, het procentuele aandeel van de verschillen- de (industriële) sectoren in 1990 en 2001 in figuur 22.

Figuur 21: Evolutie van de SO₂-emissie (kton) door de verschillende (industriële) sectoren in Vlaanderen

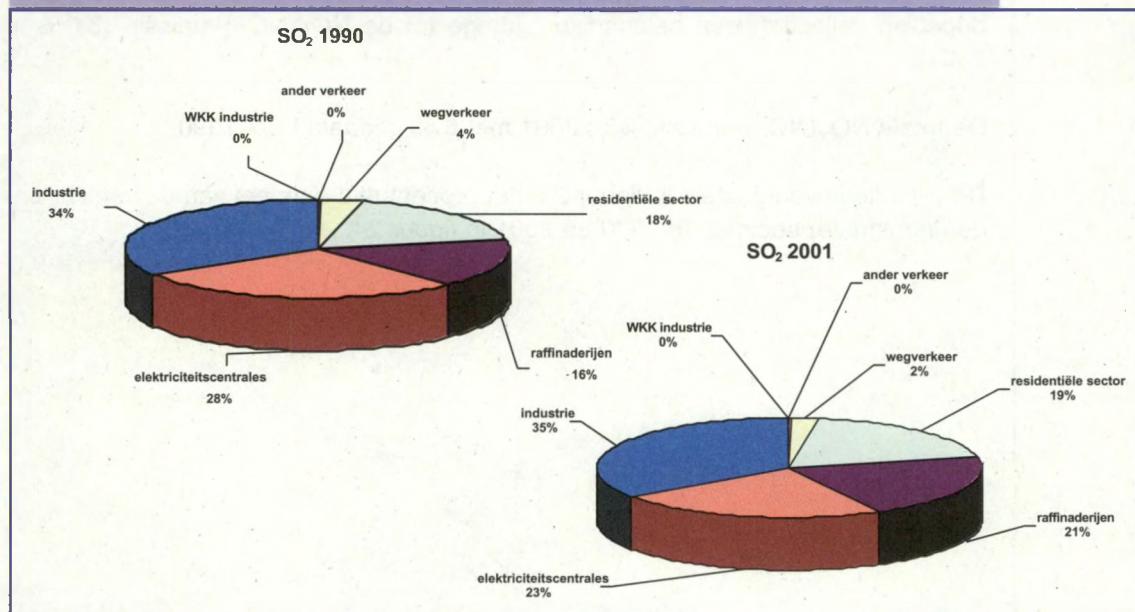

*: voorlopige resultaten

residentiële sector: verbrandingsemissies door huishoudens, tertiaire sector en land- en tuinbouw

In 2001 is het relatieve aandeel in de SO₂-emissie van de elektriciteitscentrales en het wegverkeer gedaald, terwijl dit van raffinaderijen, de industrie en de residentiële sector is gestegen t.o.v. 1990.

Figuur 22: Aandeel (%) van de verschillende (industriële) sectoren in de SO₂-emissie in Vlaanderen (1990, 2001)

residentiële sector: verbrandingsemissies door huishoudens, tertiaire sector en land- en tuinbouw

2.2. EVOLUTIE VAN DE NO_x(NO₂)-EMISSIE IN VLAANDEREN

Ter vergelijking zijn de emissies van stikstofoxiden door de verschillende bronnen vanaf 1990 samen voorgesteld in tabel 84.

Tabel 84: Evolutie van de NO_x(NO₂)-emissie (ton/jaar) door de verschillende (industriële) sectoren in Vlaanderen

NO _x (NO ₂)	elektriciteits-centrales		raffinaderijen		industrie		WKK industrie		residentiële sector		wegverkeer		ander verkeer		totaal	
	ton	%	ton	%	ton	%	ton	%	ton	%	ton	%	ton	%	ton	%
1990	46463	25	9092	5	28089	15	0	0	21269	11	78013	42	3986	2,1	186912	100
1991	44811	23	9343	5	28144	14	0	0	22985	12	87606	45	3983	2,0	196873	105
1992	42520	21	9240	5	27611	14	0	0	23066	11	96377	48	3959	2,0	202773	109
1993	40196	19	8629	4	32644	15	424	0,2	23649	11	102700	48	3952	1,9	212193	114
1994	42983	20	9042	4	30603	14	356	0,2	22757	11	102416	48	4093	1,9	212249	114
1995	40106	19	6949	3	35951	17	359	0,2	23122	11	101982	48	4182	2,0	212651	114
1996	37990	18	7801	4	33758	16	590	0,3	26042	12	101316	48	4159	2,0	211655	113
1997	34250	17	8772	4	33434	16	670	0,3	23737	12	101112	49	4200	2,0	206175	110
1998	35721	17	8014	4	32084	16	1631	1	23915	12	99919	49	4417	2,1	205701	110
1999	23255	12	7681	4	29844	16	1073	1	23292	12	98278	52	4633	2,5	188057	101
2000	28979	16	7433	4	28283	15	1322	1	22547	12	93368	50	4813	2,6	186745	100
2001*	24427	14	7686	4	28314	16	1985	1	23723	14	84525	48	4684	2,7	175344	94

residentiële sector: verbrandingsemissies door huishoudens, tertiaire sector en land- en tuinbouw

*: voorlopige resultaten

stand van zaken: 30 september 2002

Hieruit blijkt dat het wegverkeer de belangrijkste bijdrage levert tot de NO_x(NO₂)-emissie (48 % in 2001).

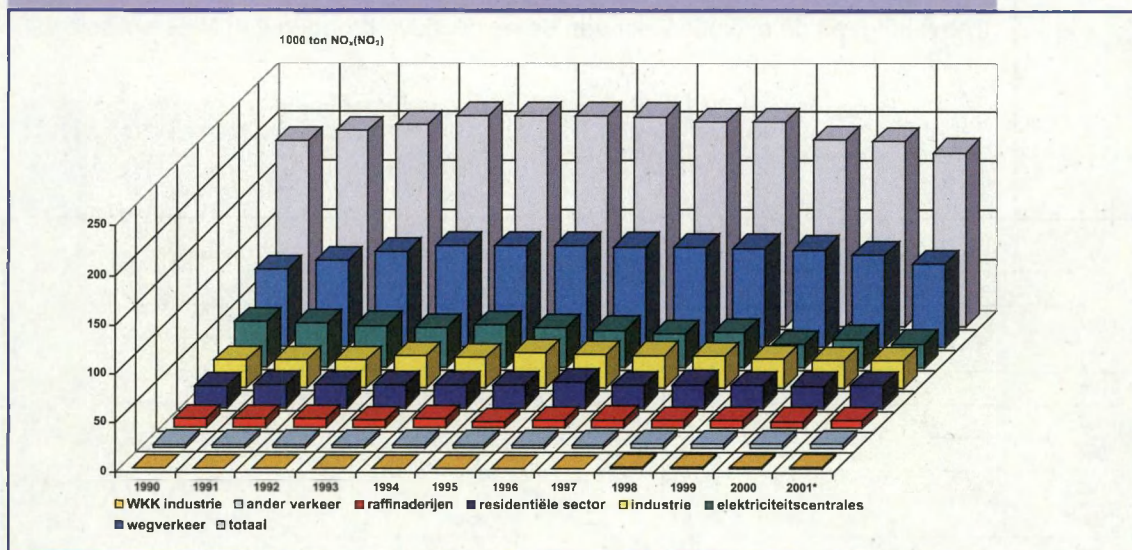
Daarnaast levert ook de som van de elektriciteitsproductie en de industrie (individueel en collectief) een belangrijke bijdrage tot de NO_x(NO₂)-emissie (31 % in 2001).

De totale NO_x(NO₂)-emissie is in 2001 met 6 % gedaald t.o.v. 1990.

De evolutie is voorgesteld in figuur 23, het procentuele aandeel van de verschillende (industriële) sectoren in 1990 en 2001 in figuur 24.

Figuur 23: Evolutie van de $\text{NO}_x(\text{NO}_2)$ -emissie (kton) door de verschillende (industriële) sectoren in Vlaanderen

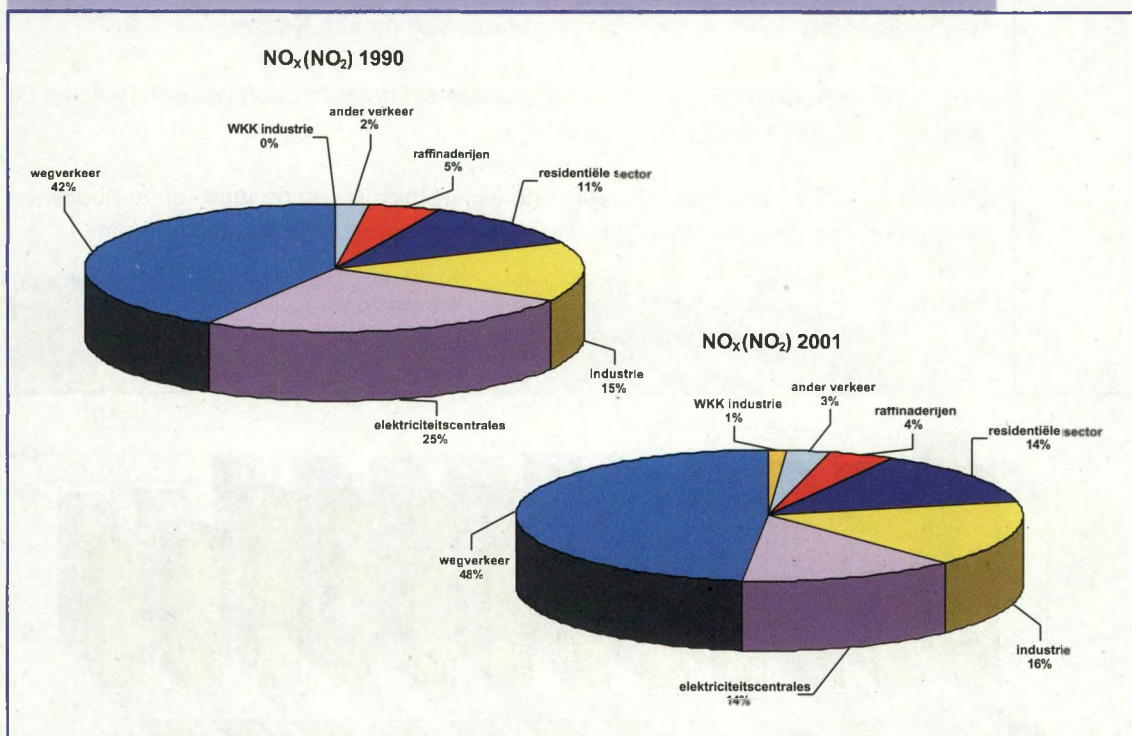

*: voorlopige resultaten

residentiële sector: verbrandingsemissies door huishoudens, tertiaire sector en land- en tuinbouw

In 2001 is het relatieve aandeel in de $\text{NO}_x(\text{NO}_2)$ -emissie van de elektriciteitscentrales en de raffinaderijen gedaald terwijl dit van het wegverkeer, de industrie en de residentiële sector t.o.v. 1990 is toegenomen.

Figuur 24: Aandeel (%) van de verschillende (industriële) sectoren in de $\text{NO}_x(\text{NO}_2)$ -emissie in Vlaanderen (1990, 2001)

residentiële sector: verbrandingsemissies door huishoudens, tertiaire sector en land- en tuinbouw

2.3. EVOLUTIE VAN DE NH₃-EMISSION IN VLAANDEREN

Tabel 85 geeft de evolutie weer van de respectieve bronnen van NH₃-emissie vanaf 1990.

Tabel 85: Evolutie van de NH₃-emissie (ton/jaar) door de verschillende (industriële) sectoren in Vlaanderen

NH ₃	industrie		wegverkeer		land- en tuinbouw		totaal	
	ton	%	ton	%	ton	%	ton	%
1990	1809	2	64	0,1	78007	98	79880	100
1991	1707	3	112	0,2	67117	97	68936	86
1992	1667	2	200	0,3	67468	97	69335	87
1993	1914	3	328	0,5	68694	97	70936	89
1994	1228	2	457	1	68421	98	70106	88
1995	1020	1	578	1	70459	98	72057	90
1996	1051	2	717	1	69400	98	71168	89
1997	996	1	840	1	69071	97	70907	89
1998	751	1	971	1	69706	98	71428	89
1999	745	1	1106	2	69681	97	71532	90
2000	939	2	1229	2	56053	96	58221	73
2001*	838	1	1316	2	54456	96	56610	71

*: voorlopige resultaten

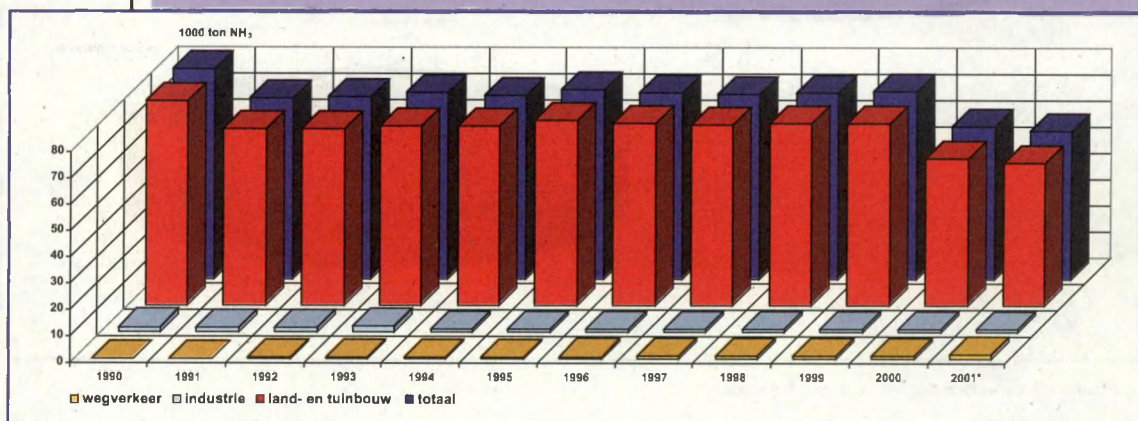
stand van zaken: 30 september 2002

Uit de resultaten blijkt dat de land- en tuinbouw (veeteelt en kunstmest) gedurende de periode 1990-2001 de belangrijkste bron blijft, ook al neemt de emissie door het wegverkeer toe door het toenemend gebruik van de katalysator.

Figuur 25 toont de evolutie van de NH₃-emissie, figuur 26 geeft het aandeel van de verschillende sectoren in 1990 en 2001.

In 2001 daalt het relatieve aandeel in de NH₃-emissie van de land- en tuinbouw en de industrie lichtjes, terwijl dit van het wegverkeer toeneemt t.o.v. 1990.

Figuur 25: Évolutie van de NH₃-emissie (kton) door de verschillende (industriële) sectoren in Vlaanderen

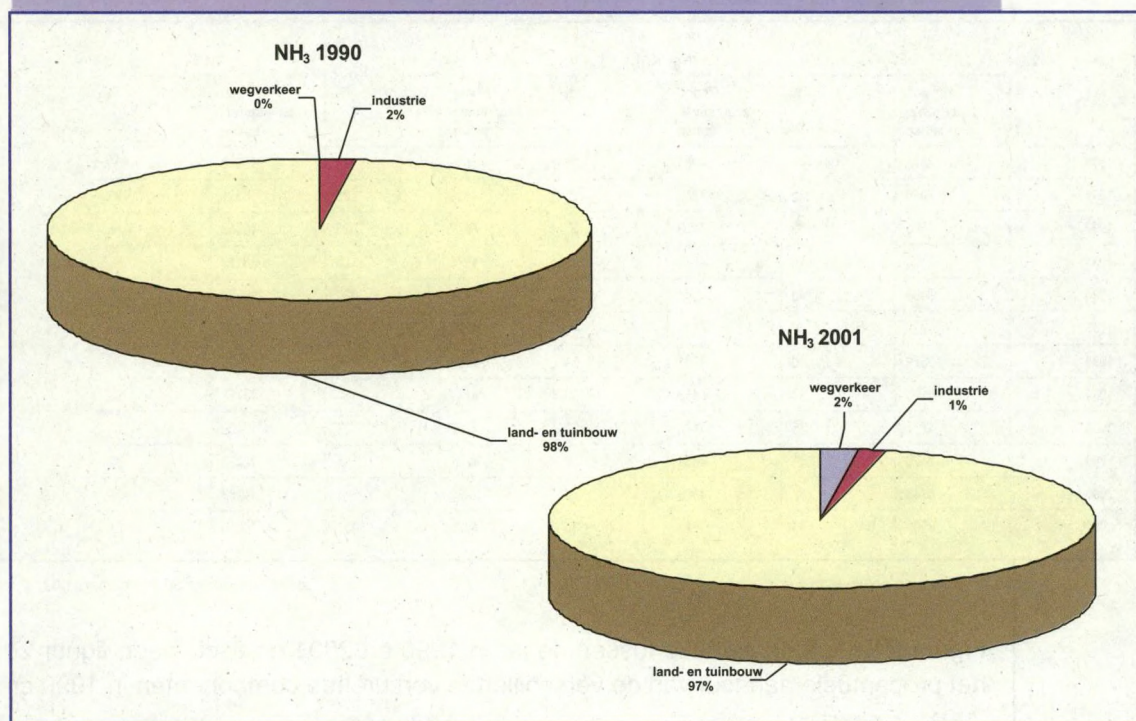

*: voorlopige resultaten

Figuur 26:

Aandeel (%) van de verschillende (industriële) sectoren in de NH_3 -emissie in Vlaanderen (1990, 2001)

2.4. EVOLUTIE VAN DE POTENTIËLE VERZURENDE EMISSIE IN VLAANDEREN

Om de verzurende emissies van SO_2 , $\text{NO}_x(\text{NO}_2)$ en NH_3 vergelijkbaar te maken is de som van de potentiële verzurende emissies uitgedrukt in zuurequivalenten. De term potentieel wordt gebruikt omdat de actuele verzuring ook sterk afhangt van de processen die zich in de bodem en het (oppervlakte)water afspelen en van de grensoverschrijdende emissies. Vanuit het gezichtspunt van de verzurende inwerking op het milieu worden de emissies van SO_2 , NO_x en NH_3 bij elkaar geteld om de som te vormen van de potentiële verzurende emissies. Hierbij wordt de NO -fractie in NO_x uitgedrukt als NO_2 . Daarbij geldt dat één mol SO_2 na vorming van H_2SO_4 , twee mol H^+ -ionen vrijgeeft, één mol NO_2 na vorming van HNO_3 , één mol H^+ -ionen en dat één mol NH_3 , door bacteriële werking in de bodem omgezet naar HNO_3 , ook één mol H^+ -ionen vrijstelt. Eén mol H^+ -ionen is gelijk aan één zuur-equivalent.

Tabel 86 geeft de evolutie van de verzurende bijdrage van de luchtverontreinigende stoffen SO_2 , $\text{NO}_x(\text{NO}_2)$ en NH_3 weer voor de periode 1990-2001.

De totale potentiële verzurende emissie daalt in 2001 met 36 % t.o.v. 1990. Dit is vooral te wijten aan de daling van de SO_2 -emissie in diezelfde periode.

Tabel 86:

Evolutie van het aandeel van SO₂, NO_x(NO₂) en NH₃ in de totale potentiële verzurende emissie (10⁶ pot. zuur-equivalenten/jaar) in Vlaanderen

Jaar	SO ₂		NO _x (NO ₂)		NH ₃		totaal	
	10 ⁶ pot. zuur-equivalenten	%	10 ⁶ pot. zuur-equivalenten	%	10 ⁶ pot. zuur-equivalenten	%	10 ⁶ pot. zuur-equivalenten	%
1990	7916	48	4063	24	4699	28	16678	100
1991	7986	49	4280	26	4055	25	16321	98
1992	7865	48	4408	27	4079	25	16352	98
1993	7408	46	4613	29	4173	26	16193	97
1994	6464	43	4614	30	4124	27	15202	91
1995	5923	40	4623	31	4239	29	14785	89
1996	5879	40	4601	31	4186	29	14666	88
1997	5100	37	4482	33	4171	30	13753	83
1998	4734	35	4472	33	4202	31	13408	80
1999	3726	31	4088	34	4208	35	12022	72
2000	3748	33	4060	36	3425	31	11233	67
2001*	3508	33	3812	36	3330	31	10650	64

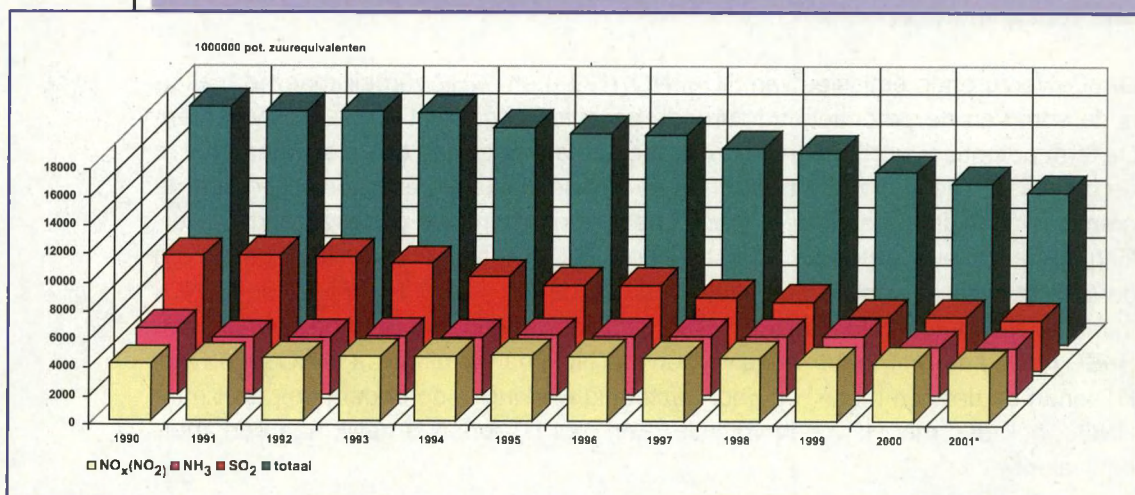
*: voorlopige resultaten

stand van zaken: 30 september 2002

Figuur 27 geeft de evolutie tussen de jaren 1990 en 2001 grafisch weer, figuur 28 het procentuele aandeel van de verschillende verzurende componenten in 1990 en 2001.

Figuur 27:

Evolutie van het aandeel van NO_x(NO₂), NH₃ en SO₂ in de totale potentiële verzurende emissie (10⁶ pot. zuur-equivalenten) in Vlaanderen

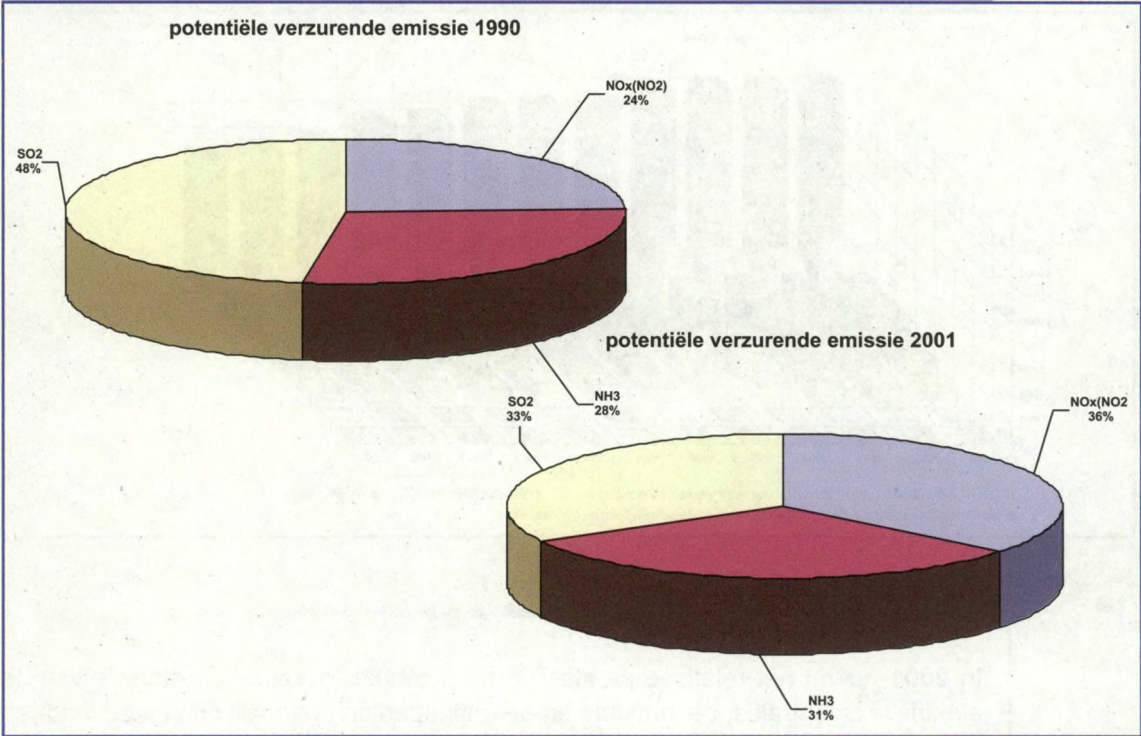

*: voorlopige resultaten

In 2001 daalt het relatieve aandeel van SO₂ in de totale potentiële verzurende emissie, terwijl vooral dit van NO_x(NO₂) stijgt t.o.v. 1990

Figuur 28: Aandeel (%) van de NO_x(NO₂), NH₃ en SO₂ in de totale potentiële verzurende emissie in Vlaanderen (1990, 2001)

Aan welke sectoren de verzuring specifiek te wijten is, blijkt uit het procentueel aandeel van de verschillende sectoren tot de totale potentiële zuurequivalenten in Vlaanderen (tabel 87, figuren 29 en 30)

Tabel 87: Evolutie van de totale potentiële verzurende emissie (10⁶ pot. zuurequivalenten/jaar) door de verschillende (industriële) sectoren in Vlaanderen

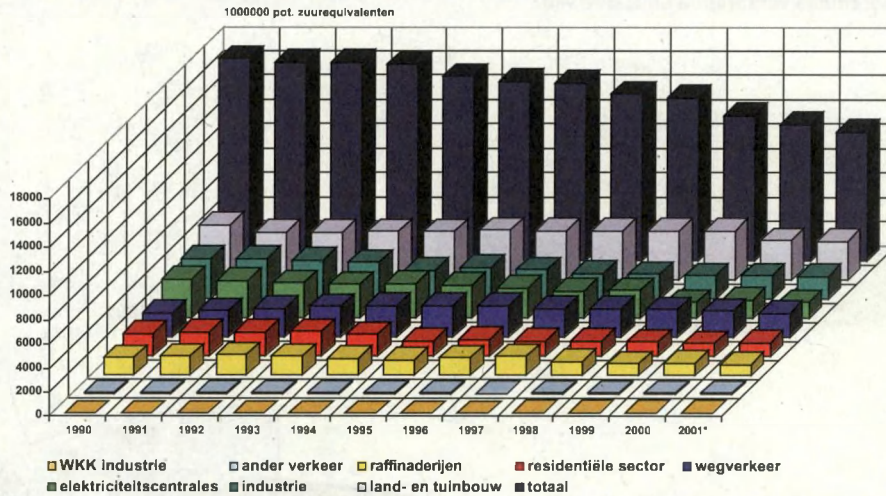
jaar	elektrici- teitscentrales		raffinaderijen		industrie		WKK industrie		residentiële sector		wegverkeer		ander verkeer		land- en tuinbouw		totaal	
	10 ⁶ pot, zuur- equi- va- lenten	%	10 ⁶ pot, zuur- equi- va- lenten	%	10 ⁶ pot, zuur- equi- va- lenten	%	10 ⁶ pot, zuur- equi- va- lenten	%	10 ⁶ pot, zuur- equi- va- lenten	%	10 ⁶ pot, zuur- equi- va- lenten	%	10 ⁶ pot, zuur- equi- va- lenten	%	10 ⁶ pot, zuur- equi- va- lenten	%	10 ⁶ pot, zuur- equi- va- lenten	%
1990	3258	20	1481	9	3373	20	0	0	1874	11	1995	12	108	0,6	4589	28	16678	100
1991	3122	19	1586	10	3324	20	0	0	2022	12	2211	14	108	0,7	3948	24	16321	98
1992	2938	18	1720	11	3190	20	0	0	2023	12	2406	15	107	0,7	3969	24	16352	98
1993	2810	17	1564	10	3043	19	9	0,1	2055	13	2565	16	106	0,7	4041	25	16193	97
1994	2869	19	1401	9	2371	16	8	0,1	1814	12	2604	17	109	0,7	4025	27	15202	91
1995	2753	19	1246	8	2641	18	8	0,1	1264	9	2621	18	107	0,7	4145	28	14785	89
1996	2511	17	1456	10	2451	17	13	0,1	1426	10	2624	18	104	0,7	4082	28	14666	88
1997	2268	17	1568	11	2112	15	15	0,1	1268	9	2361	17	99	0,7	4063	30	13753	83
1998	2308	17	1141	9	2087	16	36	0,3	1286	10	2347	18	104	0,8	4100	31	13408	80
1999	1330	11	978	8	1950	16	24	0,2	1215	10	2318	19	109	0,9	4099	34	12022	72
2000	1511	14	1023	9	1970	18	32	0,3	1106	10	2182	19	112	1	3297	29	11233	67
2001*	1340	13	903	9	1879	18	44	0,4	1176	11	1996	19	109	1	3203	30	10650	64

*: voorlopige resultaten
stand van zaken: 30 september 2002
residentiële sector: verbrandingsemissies door huishoudens, tertiaire sector en land- en tuinbouw

Figuur 29:

Evolutie van de totale potentiële verzurende emissie (10^6 pot. zuurequivalenten) door de verschillende (industriële) sectoren in Vlaanderen

*: voorlopige resultaten

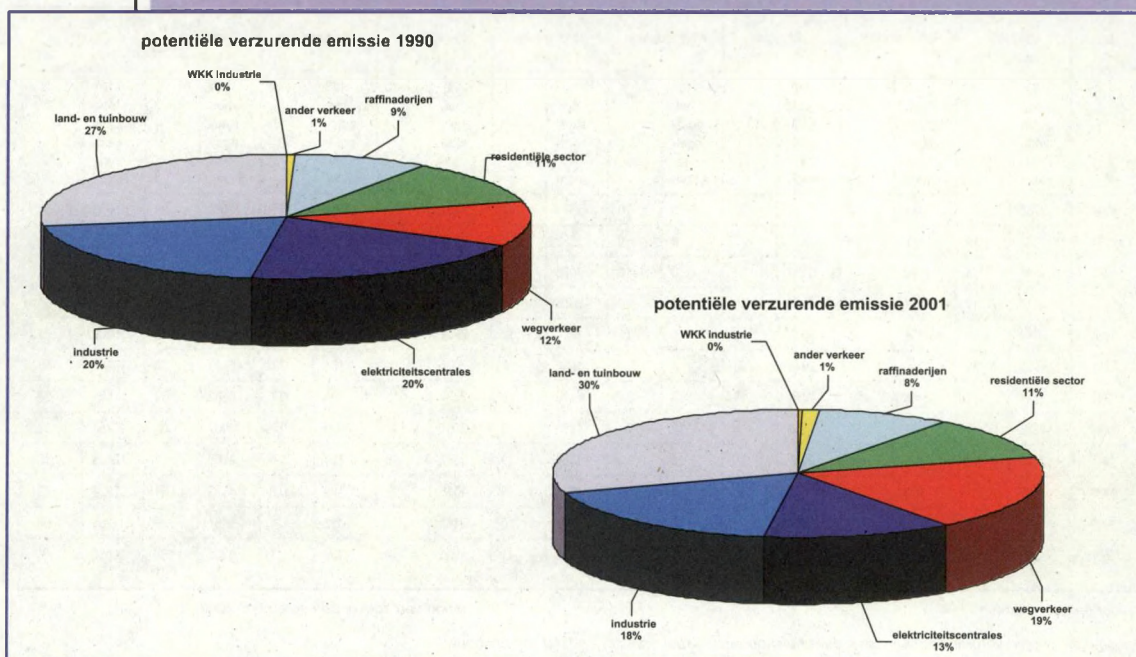
residentiële sector: verbrandingsemissies door huishoudens, tertiaire sector en land- en tuinbouw

In 2001 neemt het relatieve aandeel in de potentiële verzurende emissie van de elektriciteitscentrales, de industrie en de raffinaderijen af, terwijl dit van de land- en tuinbouw en het wegverkeer toeneemt t.o.v. 1990.

Ten opzichte van 1999 is het relatieve aandeel in de potentiële verzurende emissie van de land- en tuinbouw wel gedaald.

Figuur 30:

Aandeel (%) van de verschillende (industriële) sectoren in de totale potentiële verzurende emissie in Vlaanderen (1990, 2001)

residentiële sector: verbrandingsemissies door huishoudens, tertiaire sector en land- en tuinbouw

3. Verontreiniging door fotochemische stoffen

Fotochemische luchtverontreiniging is de verontreiniging van de omgevingslucht met chemische stoffen als ozon (O_3), peroxyacetylnitraat, stikstofdioxide (NO_2), waterstofperoxide en andere stoffen die een oxiderende werking hebben. Deze stoffen ontstaan voornamelijk in aanwezigheid van stikstofoxiden (zie Deel II.2.2) en (niet-methaan) vluchtige organische stoffen (NMVOS), onder invloed van zonlicht op warme dagen. CO en methaan (CH_4) hebben eveneens, zij het in mindere mate een invloed op de ozonvorming. O_3 (troposferisch) geldt als representatieve stof voor de fotochemische verontreiniging.

3.1. EVOLUTIE VAN DE NMVOS-EMISSION IN VLAANDEREN

De oorzaken van de NMVOS-emissie zijn divers. Naast emissies door verbranding of industriële processen worden NMVOS-emissies ook veroorzaakt door huishoudelijk gebruik van producten, verkeer, gasdistributie en natuur. Een gedeelte van de emissies is via het emissiejaarverslag opgenomen in de emissie-inventaris industrie (Deel I.1).

Om een globaal overzicht te krijgen werden de NMVOS tot en met vorig jaar geschat op basis van statistische gegevens in combinatie met emissiefactoren (top-down), tesamen met gegevens uit de emissie-inventaris (bottom up).

Als resultaat van de studie Programma Beleidsgericht Onderzoek actie 16 MBP 1997-2002 werd de NMVOS-inventaris verfijnd en uitgebreid. In deze studie werd voor de belangrijkste NMVOS-emitterende activiteiten een methodologie ontwikkeld ter inschatting van de emissies, evenals een concept van informatieverwerking (contacten met federaties, instanties, bedrijven...). Op deze manier werden nieuwe jaarreeksen bekomen voor emissies door industriële processen en door het huishoudelijk gebruik van producten. Deze emissies werden geschat op basis van activiteitsparameters in combinatie met emissiefactoren en rekening houdend met de toepassing van emissiereducerende technieken. Waar mogelijk werd informatie afkomstig van de emissiejaarverslagen van bedrijven geïntegreerd in de methodologie.

De grootste verschillen met de vroegere inschattingmethode zijn te wijten aan het feit dat enerzijds meer procesactiviteiten beschouwd worden en de inventaris dus vollediger is, en anderzijds rekening gehouden wordt met de toepassing van maatregelen die zorgen voor emissiereducties (en dit vooral gedurende de laatste jaren). Hierdoor ligt de NMVOS-emissie globaal gezien hoger, maar is er ook een duidelijk dalende trend te zien in de periode 1993-2001 (waar vroeger de NMVOS-emissies meer stagneerden rond eenzelfde waarde).

Uit tabel 88 blijkt dat vooral industriële processen en wegverkeer respectievelijk 44 % en 31 % in 2001, het meest bijdragen tot de emissies van NMVOS. In 2001 bedraagt de NMVOS-emissie nog 79 % t.o.v. 1990.

Tabel 88:

Evolutie van de NMVOS-emissie (ton/jaar) door de verschillende (industriële) sectoren in Vlaanderen

NMVOS	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001*
	ton	%	ton	%	ton	%	ton	%	ton	%	ton	%
verbrandingsprocessen	12137	6	13268	6	12696	6	14669	7	13231	7	13785	8
elektriciteitscentrales	744		819		714		825		871		739	
raffinaderijen	416		491		443		367		236		274	
metallurgie	658		681		310		291		230		946	
chemische industrie	461		564		572		455		500		424	
metaalverwerkende industrie	50		59		63		52		48		52	
overige	330		274		362		289		289		227	
WKK industrie	0		0		8		13		118		158	
residutiële sector	9372		10276		10121		12445		10639		10865	
cokefabrieken	106		104		103		37		0		0	
procesemissies	115449	52	111940	50	102615	46	97472	46	96665	47	79801	44
metallurgie	630		632		623		626		772		721	
ferro	41		43		34		40		130		66	
non-ferro	589		589		589		586		642		655	
chemische nijverheid	48592		47243		41526		39444		37920		23974	
coatingsprocessen	19523		18957		20153		18907		17500		15544	
metaal	9664		9333		10712		9824		7715		6583	
autoassemblage	6832		6279		8325		7707		5820		5098	
stalen vaten	329		309		204		72		93		19	
bandlakken	0		0		3		9		5		6	
andere	2503		2351		2180		2036		1797		1460	
hout	584		612		593		594		614		819	
textiel	6774		6944		6546		6300		6486		6354	
solventcoaten	1241		1411		1013		909		834		1050	
tapillatexeren	5533		5533		5533		5391		5652		5304	
papier	552		512		408		545		1008		859	
kunststof	451		462		543		430		532		121	
overspuiten auto's	1488		1488		1351		1214		1145		1008	
reinen en ontvetten	4015		3426		1428		1238		1259		2189	
lijnen en kleefstoffen	794		788		745		747		711		492	
lijncollage	134		134		141		133		128		55	
hout	191		191		191		202		199		195	
schoenfabricage	104		98		48		34		26		22	
nonwovens	25		25		25		25		25		25	
kunststof	340		340		340		353		333		195	
											215	
											217	

NMVOS	1990		1991		1992		1993		1994		1995		1996		1997		1998		1999		2000		2001*	
	ton	%	ton	%	ton	%	ton	%	ton	%	ton	%	ton	%	ton	%	ton	%	ton	%	ton	%	ton	%
vervaardigen verf, inkt en lijn	3181		3050		3084		3155		3326		3182		2791		2430		2708		3045		3161		3218	
verf	2092		1981		2006		2056		2216		2075		1701		1280		1366		1618		1693		1747	
inkt	301		281		290		311		322		319		302		339		382		405		446		449	
lijm	788		788		788		788		788		788		788		811		960		1022		1022		1022	
droogkuis	1685		1624		1253		1120		883		1012		868		937		929		1181		954		918	
grafische industrie	7119		6582		6754		7115		5915		5837		5713		6098		6332		5589		5448		5201	
petroleumraffinaden	15231		15240		15326		14490		14253		14016		12897		14397		15897		14426		12954		12954	
houtverduurzaming	352		352		413		398		422		421		434		429		410		411		408		408	
productie van geneesmiddelen	6913		6721		6528		6336		5707		5825		5611		5394		4564		3622		3622		3622	
extractie van plantaardige olie	1269		4279		1289		1299		1188		1504		1306		1291		1041		1397		1136		1013	
keramische nijverheid	1306		1243		1281		1336		1413		1553		1389		1376		1337		1294		1282		1246	
alkaliverwerking	1960		1908		1883		1891		1901		1909		1875		1835		1766		1478		1404		1188	
verbranden huisvuil	16		16		16		15		16		15		13		15		13		13		13		13	
verbranden NGA	12		12		12		10		15		14		18		16		14		19		19		19	
verbranden GA	2		2		2		2		2		1		2		1		2		2		2		2	
storten	1913		1861		1835		1842		1847		1850		1810		1761		1680		1386		1316		1100	
recuperatie solventen	12		12		12		16		14		20		19		21		35		33		29		29	
composteren GFT	5		5		6		6		7		9		13		21		22		25		25		25	
groothandel en depots	0		0		0		105		28		80		654		1372		1033		1281		952		929	
bewerken van rubber	125		125		119		121		87		146		120		75		84		22		18		18	
coveren banden	20		20		20		20		20		14		13		12		11		12		11		11	
andere	105		105		99		101		67		132		107		63		73		10		7		7	
verven bouwsector	2754		2770		2785		2801		2817		2835		2852		2869		3007		3125		3277		3376	
huishoudelijk gebruik van producten	12037	5	12074	5	12113	5	12139	5	12159	5	12171	5	12189	5	12197	6	12282	6	12347	7	12429	7	12455	7
huishoudelijk verbruik	1896		1885		1872		1859		1845		1832		1818		1802		1861		1903		1963		1989	
overige huishoudelijke producten	10141		10189		10241		10280		10314		10339		10371		10395		10421		10444		10466		10466	
wegverkeer	64924	29	71219	32	77089	34	80675	34	76491	35	71143	33	70827	34	63892	34	62285	32	58089	32	58338	32	53764	31
wegverkeer	40032		45022		49502		52767		49257		47336		48560		43305		42689		40259		40318		37462	
verdamping voertuigen	17897		19173		20187		20671		19987		18970		17011		16242		14915		13402		13683		12301	
lankstations	6995		7024		7400		7237		7237		4837		5256		4345		4661		4428		4137		4001	
ander verkeer	1233	0,6	1225	0,5	1232	0,5	1225	0,5	1275	0,5	1439	0,7	1329	0,7	1157	0,6	1197	0,6	1231	0,7	1257	0,7	1224	0,7
gasdistributie	3255	2	3489	2	3711	2	3991	2	3926	2	3011	1	3381	1	3390	2	3390	2	4524	3	4452	3	4271	2
natuur	13108	6	11879	5	12576	6	11605	5	14314	6	14440	7	11348	7	13206	5	12056	6	13448	7	12493	7	12893	7
TOTAAL	222143	100	225094	101	229595	103	230681	104	223476	101	217691	98	211215	95	203737	92	194982	88	183224	83	180756	81	175995	79

*: voorlopige resultaten

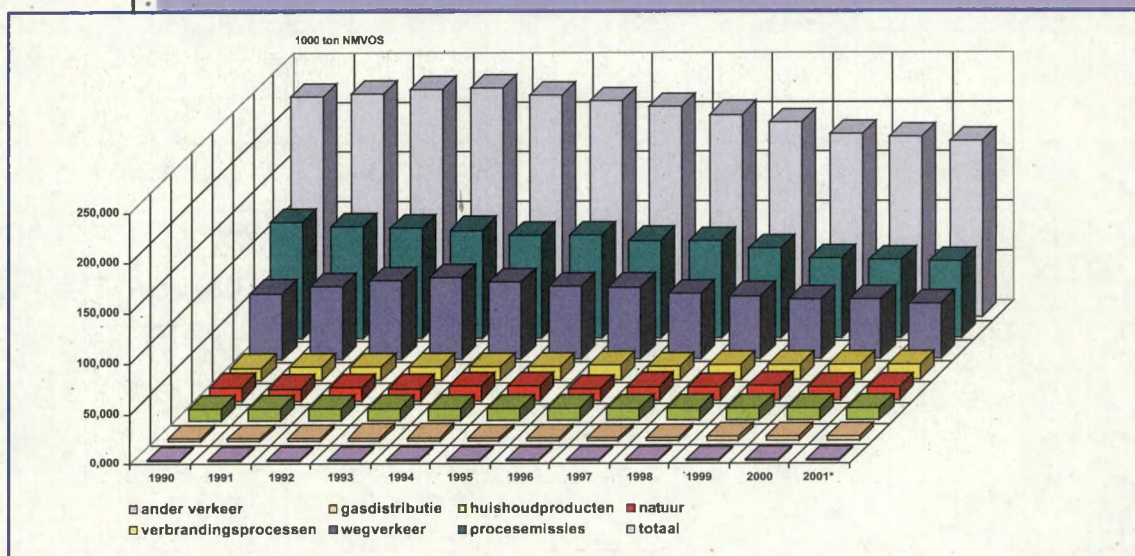
stand van zaken: 30 september 2002

residentiële sector: verbrandingsemissies door huishoudens, tertiaire sector en land- en tuinbouw

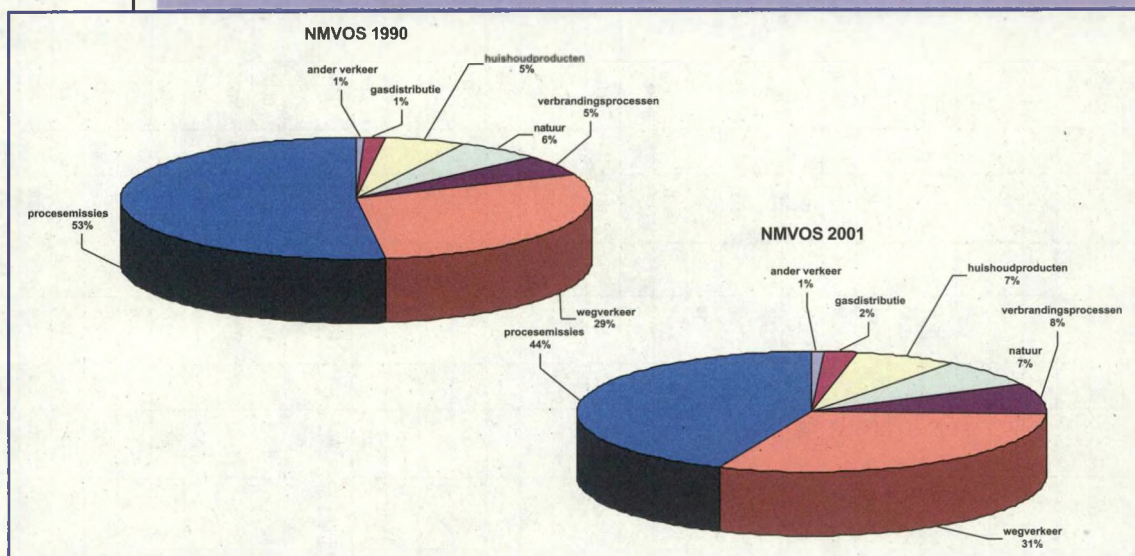
Figuur 31 geeft de evolutie van NMVOS-emissie weer voor de verschillende sectoren, figuur 32 toont dat het procentuele aandeel van industriële procesemissies in de totale emissie gedaald is in 2001 t.o.v. 1990.

Figuur 31: Evolutie van de NMVOS-emissie (kton) door de verschillende (industriële) sectoren in Vlaanderen

*: voorlopige resultaten

Figuur 32: Aandeel (%) van de verschillende (industriële) sectoren in de NMVOS-emissie in Vlaanderen (1990, 2001)

3.2. EVOLUTIE VAN DE $\text{NO}_x(\text{NO}_2)$ -EMISSION IN VLAANDEREN

De emissie van $\text{NO}_x(\text{NO}_2)$ die o.m. als precursor fungeert voor de fotochemische luchtverontreiniging is reeds besproken in Deel II. 2.2.

3.3. EVOLUTIE VAN DE CO-EMISSION IN VLAANDEREN

De evolutie van de CO-emissie die eveneens een rol speelt bij de troposferische ozonvorming is behandeld in Deel II.1.1.

3.4. EVOLUTIE VAN DE CH₄-EMISSION IN VLAANDEREN

Voor de berekening van de CH₄-emissie in Vlaanderen wordt voor een gedeelte gesteund op de resultaten uit de emissie-inventaris, een ander gedeelte wordt geschat op basis van de statistische gegevens in combinatie met emissiefactoren. De berekening van de emissies door de vee-teelt en het storten van afval steunt op de methodologie ontwikkeld door de VITO.

De verschillende bronnen en hun bijdrage in Vlaanderen zijn in tabel 89 voorgesteld.

Een verdere bespreking van de evolutie van de CH₄-emissie volgt in Deel II.5.2.

Tabel 89:

Evolutie van de CH₄-emissie (ton/jaar) door de verschillende (industriële) sectoren in Vlaanderen

CH ₄	1990		1991		1992		1993		1994		1995		1996		1997		1998		1999		2000		2001*	
	ton	%	ton	%	ton	%	ton	%	ton	%	ton	%	ton	%	ton	%	ton	%	ton	%	ton	%	ton	%
elektriciteitscentrales	108	0,03	108	0,03	116	0,03	116	0,03	130	0,04	132	0,04	144	0,04	131	0,04	193	0,1	195	0,1	185	0,1	144	0,0
residentiële sector	1170	0,3	1246	0,4	1237	0,3	1264	0,3	1176	0,3	1382	0,4	1620	0,4	1427	0,4	1466	0,4	1459	0,4	1355	0,4	1484	0,4
industrie	805	0,2	851	0,2	905	0,3	961	0,3	1015	0,3	1078	0,3	1139	0,3	1146	0,3	1248	0,3	1219	0,3	1258	0,4	1271	0,4
WKK industrie	0	0	0	0	0	0	3	0,001	3	0,001	6	0,002	6	0,002	20	0,006	20	0,005	24	0,007	46	0,013	49	0,015
raffinaderijen	155	0,04	174	0,05	175	0,05	170	0,05	170	0,05	155	0,04	187	0,05	194	0,05	201	0,06	181	0,05	202	0,06	212	0,06
cokesfabrieken	132	0,0	130	0,0	123	0,0	113	0,0	115	0,0	99	0,0	36	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
ijzer- en staalindustrie	2053	0,6	2046	0,6	1814	0,5	1919	0,5	2063	0,6	2050	0,6	2038	0,6	2127	0,6	2150	0,6	2108	0,6	2181	0,6	1857	0,6
huisvuilverbranding	3	0,001	3	0,001	3	0,001	3	0,001	3	0,001	2	0,001	2	0,001	2	0,001	2	0,001	2	0,001	2	0,001	2	0,001
compostering	2760	0,8	2760	0,8	3425	1,0	3600	1,0	4322	1	5433	2	8005	2	12160	3	13198	4	14775	4	16574	5	16574	5
storten van afval	77451	22	75172	21	73948	21	74125	21	74215	21	74192	21	72404	20	70381	20	67057	18	55841	16	53093	15	44250	13
gas/siffrubrie	22367	6	24426	7	25979	7	27934	8	27480	8	21076	6	23670	7	22731	7	27530	8	31665	9	31166	9	29900	9
wegverkeer	2211	1	2583	1	2934	1	3285	1	3212	1	3237	1	3580	1	3347	1	3425	1	3314	1	3159	1	3076	1
vliegtuigverkeer en scheepvaart	192	0,05	192	0,05	192	0,05	187	0,05	199	0,05	209	0,06	214	0,06	221	0,06	230	0,06	251	0,07	256	0,07	254	0,08
natuur en landbouwgrond	12186	4	12154	3	12154	3	12053	3	11981	3	11933	3	11886	3	11838	3	11793	3	11756	3	11709	3	11709	4
veepest	230588	66	231756	66	231838	66	237201	65	236762	65	240501	67	237592	66	234344	65	235757	65	233974	66	228057	65	222868	67
totaal	352182	100	353579	100	354842	101	362944	103	362846	103	361484	103	362524	103	361069	103	364670	104	356774	101	349223	99	333651	95

*: voorlopige resultaten

stand van zaken: 30 september 2002

residentiële sector: verbrandingsemissies door huishoudens, tertiaire sector en land- en tuinbouw

3.5. EVOLUTIE VAN DE POTENTIËLE TROPOSFERISCHE OZONEMISSION IN VLAANDEREN

Om de relatieve bijdrage van NMVOS, NO_x(NO₂), CO en CH₄ tot de troposferische ozonvorming te schatten, worden deze gewogen (NMVOS: 1; NO_x(NO₂): 1,22; CO: 0,11; CH₄: 0,014) via hun "Tropospheric Ozone Forming Potential" (TOFP). De term potentieel wordt gebruikt omdat de processen zeer complex zijn en o.m. afhangen van meteorologische omstandigheden en de graad van menging van de vier bestanddelen.

Tabel 90 geeft de evolutie van de troposferisch ozonvormende bijdrage van de luchtverontreinigende stoffen NO_x(NO₂), CO, CH₄ en NMVOS weer voor de periode 1990-2001.

In de periode 1990-2001 neemt de totale potentiële troposferische ozonemissie vanaf 1994 af. NMVOS en NO_x(NO₂) leveren de belangrijkste bijdrage.

Figuur 33 geeft de evolutie tussen de jaren 1990 en 2001 grafisch weer, figuur 34 het procentuele aandeel van de verschillende troposferische ozonvormende componenten in 1990 en 2001.

Tabel 90: **Evolutie van het aandeel van NO_x(NO₂), CO, CH₄ en NMVOS in de totale potentiële troposferische ozonemissie (TOFP-equivalenten/jaar) in Vlaanderen**

jaar	NO _x (NO ₂)		CO		CH ₄		NMVOS		totaal	
	ton TOFP-eq.	%	ton TOFP-eq.	%	ton TOFP-eq.	%	ton TOFP-eq.	%	ton TOFP-eq.	%
1990	228032	44	67820	13	4930	1	222143	42	522925	100
1991	240185	44	73487	14	4950	1	225094	41	543716	104
1992	247383	44	81745	15	4968	1	229595	41	563691	108
1993	258876	45	85385	15	5081	1	230681	40	580023	111
1994	258944	46	77612	14	5080	1	223476	40	565111	108
1995	259434	47	75251	14	5061	1	217691	39	557437	107
1996	258219	47	79352	14	5075	1	211215	38	553861	106
1997	251534	48	67844	13	5055	1	203737	39	528170	101
1998	250956	49	63938	12	5105	1	194982	38	514980	98
1999	229429	48	61553	13	4995	1	183224	38	479201	92
2000	227829	48	65755	14	4889	1	180756	38	479229	92
2001*	213920	47	57718	13	4671	1	175995	39	452304	86

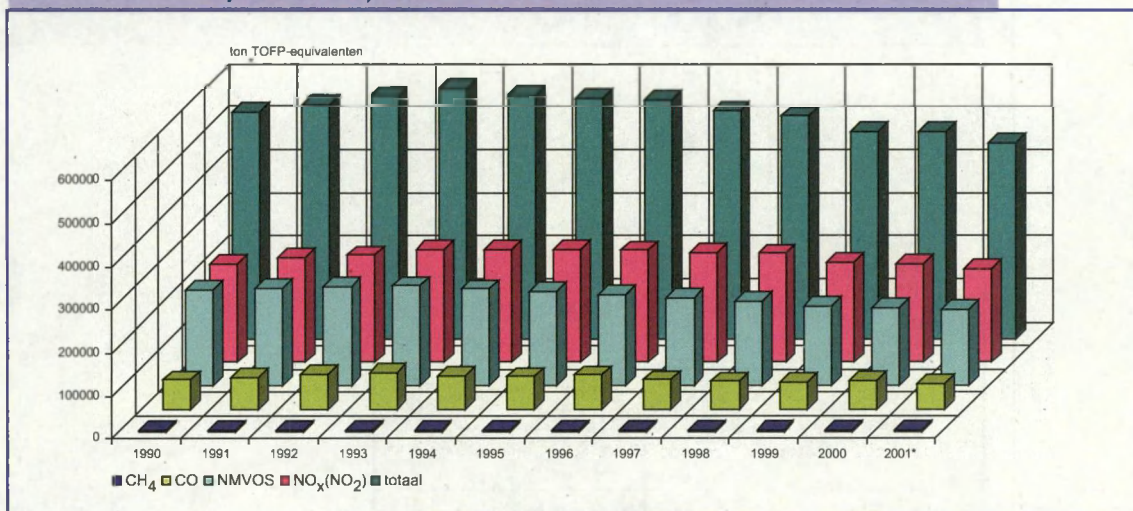
*: voorlopige resultaten

stand van zaken: 30 september 2002

Figuur 33:

Evolutie van het aandeel van CH_4 , CO, NMVOS en $\text{NO}_x(\text{NO}_2)$ in de totale potentiële troposferische ozonemissie (ton TOFP-equivalenten) in Vlaanderen

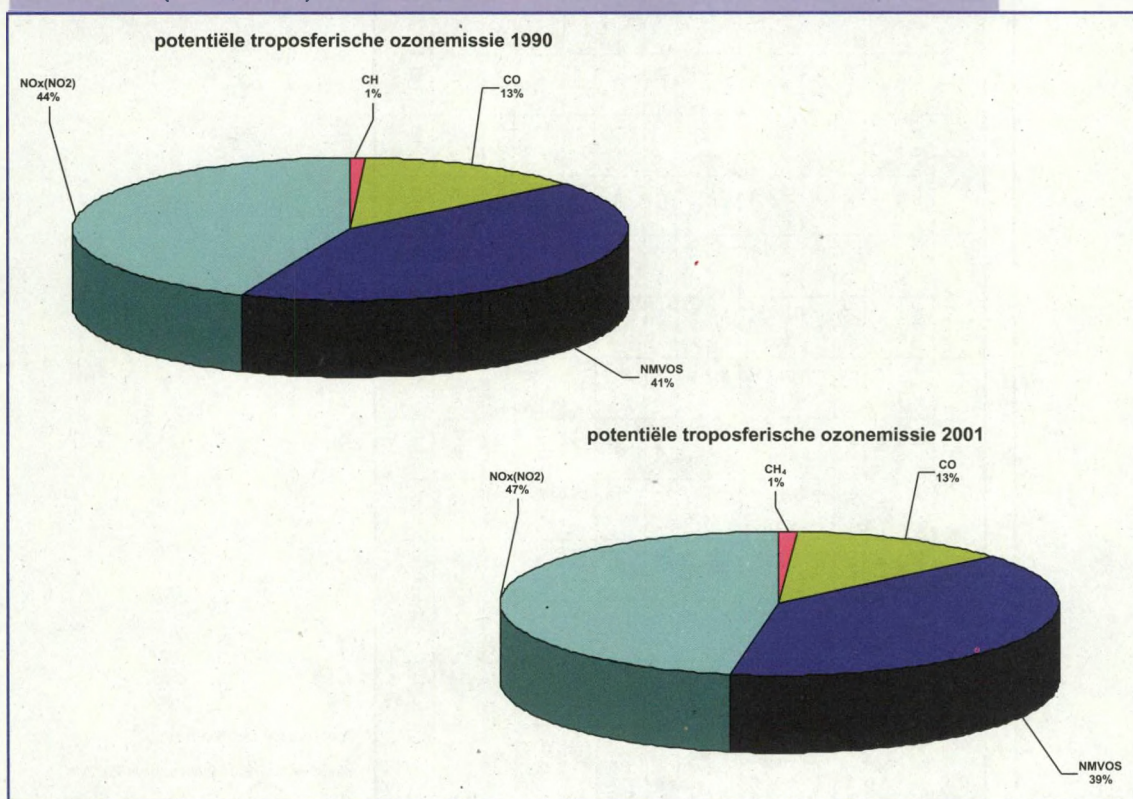

*: voorlopige resultaten

In 2001 is het relatieve aandeel in de totale potentiële troposferische ozonemissie van NMVOS gedaald, terwijl dit van $\text{NO}_x(\text{NO}_2)$ is toegenomen t.o.v. 1990.

Figuur 34:

Aandeel (%) van CH_4 , CO, NMVOS en $\text{NO}_x(\text{NO}_2)$ in de totale potentiële troposferische ozonemissie in Vlaanderen (1990, 2001)

Tabel 91:

Evolutie van de totale potentiële troposferische ozonemissie (TOFP-equivalenten/jaar) door de verschillende (industriële) sectoren in Vlaanderen

jaar	1980		1981		1982		1983		1984		1985		1986		1987		1988		1989		2000		2001*	
	ton TOFP- eq.	%	ton TOFP- eq.	%	ton TOFP- eq.	%	ton TOFP- eq.	%	ton TOFP- eq.	%	ton TOFP- eq.	%	ton TOFP- eq.	%	ton TOFP- eq.	%	ton TOFP- eq.	%	ton TOFP- eq.	%	ton TOFP- eq.	%	ton TOFP- eq.	%
elektriciteitscentrales	57618	11	55677	10	52789	9	49931	9	53296	9	49881	9	47388	9	42900	8	44488	9	29261	6	36229	8	30726	7
raffinaderijen	28207	5	29074	5	28922	5	27571	5	28397	5	24761	4	25485	5	25917	5	26348	5	24326	5	22837	5	22881	5
industrie	156365	30	153099	28	154401	27	158798	27	148313	26	154970	28	146620	27	146152	28	132911	26	121861	25	123487	26	116494	26
VKK industrie	0	0	0	0	0	0	533	0	448	0	480	0	748	0	962	0	2211	0	1511	0	1941	0	2773	1
residentiële sector	40875	8	44445	8	44442	8	45645	8	43020	8	44298	8	50690	9	45522	9	46064	9	44945	9	43505	9	45233	10
wegverkeer	198775	38	220747	41	241539	43	256498	44	247580	44	259615	43	240373	43	224495	43	221464	43	213884	45	207978	43	190441	42
ander verkeer	6532	1	6520	1	6495	1	6494	1	6738	1	7008	1	6877	1	6753	1	7084	1	7411	2	7668	2	7458	2
compostering en sorteren van afval	3041	1	2957	1	2924	1	2936	1	2954	1	2974	1	2949	1	2938	1	2826	1	2400	1	2316	1	1977	0
gasdistributie	3668	1	3831	1	4075	1	4382	1	4311	1	3306	1	3712	1	3722	1	3781	1	4967	1	4888	1	4690	1
natuur en landbouwgrond	13279	3	12049	2	12746	2	11774	2	14482	3	14807	3	11514	2	13372	3	12221	2	13612	3	12657	3	13057	3
veeteelt	3228	1	3245	1	3246	1	3321	1	3315	1	3367	1	3266	1	3261	1	3301	1	3276	1	3193	1	3120	1
huishoudelijke verbranding	12037	2	12074	2	12113	2	12139	2	12159	2	12171	2	12188	2	12197	2	12282	2	12347	3	12429	3	12455	3
totaal	522925	100	543746	104	533891	108	580023	111	565111	108	557437	107	553861	106	528170	101	514980	99	479201	92	479279	92	459304	86

*: voorlopige resultaten

stand van zaken: 30 september 2002

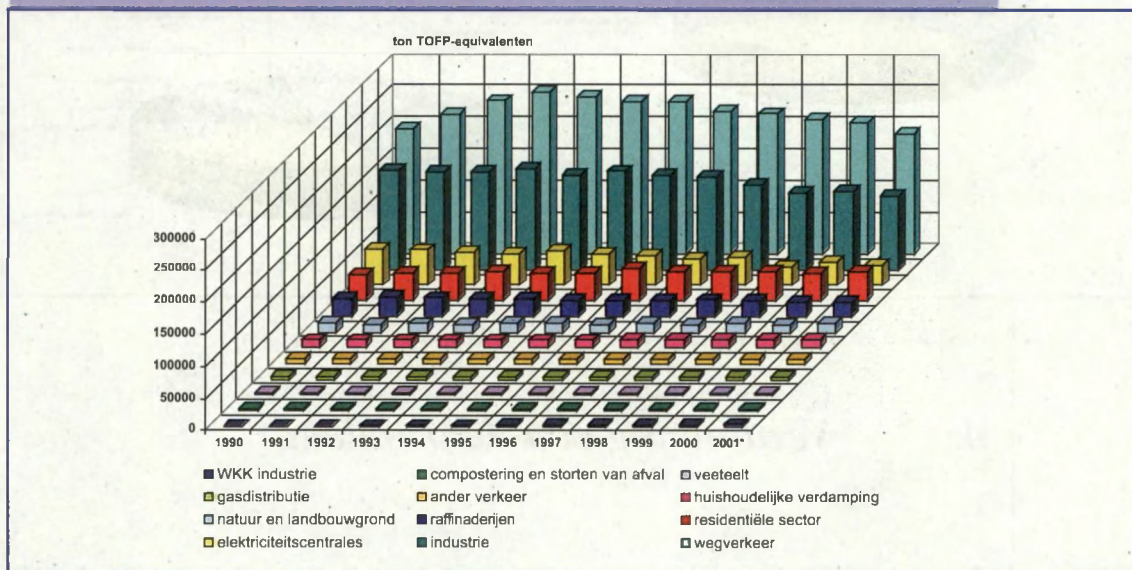
residentiële sector: verbrandingsemissies door
huishoudens, tertiaire sector en land- en tuin-
bouw

Aan welke sectoren de troposferische ozonvorming specifiek te wijten is, blijkt uit het procentueel aandeel van de verschillende sectoren tot de totale potentiële troposferische ozonemissie in Vlaanderen (tabel 91, figuren 35 en 36).

Het zijn hoofdzakelijk het wegverkeer en de industrie die verantwoordelijk zijn voor de vorming van de totale potentiële troposferische ozonemissie.

Figuur 35: Evolutie van de totale potentiële troposferische ozonemissie (ton TOFP-equivalenten) door de verschillende (industriële) sectoren in Vlaanderen

residentiële sector: verbrandingsemissies door huishoudens, tertiaire sector en land- en tuinbouw

*: voorlopige resultaten

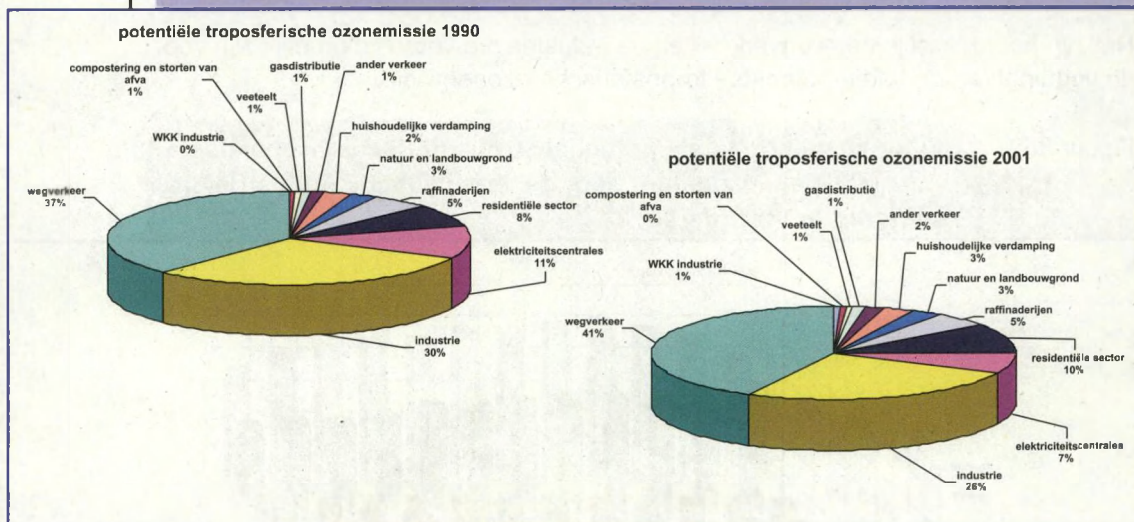
In 2001 daalt het relatieve aandeel in de totale potentiële troposferische ozonemissie van de elektriciteitscentrales en de industrie, terwijl dit van het verkeer en de residentiële sector toeneemt t.ov. 1990.

Figuur 36:

Aandeel (%) van de verschillende (industriële) sectoren in de totale potentiële troposferische ozonemissie in Vlaanderen (1990, 2001)

residentiële sector: verbrandingsemissies door huishoudens, tertiaire sector en land- en tuinbouw

4. Verdunning van de ozonlaag

De straling van de zon die op de aarde invalt, is verdeeld over verschillende golflengtes. Hoe kleiner de golflengte is (uitgedrukt in nm), hoe groter de energie-inhoud van de straling en hoe groter de biologische schade die ze kan veroorzaken. Zo heeft ultraviolette straling (UV) een kleine golflengte en is schadelijk voor organismen. Er zijn drie categorieën in de UV-straling: UV-A (320-400 nm), UV-B (280-320 nm) en UV-C (200-280 nm). De ozonlaag in de bovenste laag van de atmosfeer (stratosfeer) filtert het gevaarlijkste deel van de UV-straling uit, namelijk de UV-C en een gedeelte van de UV-B-straling.

De eerste ozonafbrekende stoffen, harde CFK's (chloorfluorkoolstoffen) werden vanaf de jaren '50 gebruikt in koelsystemen omwille van hun non-toxiciteit, onontvlambaarheid en grote chemische stabiliteit. Sindsdien zijn er veel andere ozonafbrekende stoffen ontwikkeld en zijn hun gebruik en toepassingsgebied sterk uitgebreid. Halonen zijn volledig gehalogeneerde lichte koolwaterstoffen die gebruikt worden als brandblusmiddelen, zowel in handblusapparaten als in vaste installaties, HCFC's (chloorfluorkoolwaterstoffen) en HFC's (fluorkoolwaterstoffen) zijn zachte CFK's die ontwikkeld werden kort nadat de schadelijke werking van de harde CFK's aan het licht kwam. Zachte CFK's hebben een lage ozonafbrekende werking, maar dragen zelfs in kleine hoeveelheden bij tot het broeikas effect. Daarom zijn de HFC's en ook andere CFK-vervangproducten zoals PFK's (volledig gefluoreerde koolstof) en SF₆ (zwavelhexafluoride) opgenomen in de recentste verbintenissen rond de emissiereductie van broeikasgassen (Kyoto, 1997). Voor HCFC's bestond reeds een uitbanningsregeling.

Daar tot voor enkele jaren de statistische gegevens omtrent het gebruik van deze stoffen onvolledig waren en/of ontbraken, werden via de CCIM-stuurgroep "Stratosferische Ozon" de nodige stappen gezet om hier in de toekomst aan te verhelpen. In het najaar van 1998 startte een studie in opdracht van Federaal Leefmilieu en VMM (in het kader van actie 4 MBP 1997-2001) m.b.t. het opstellen van een globale methodologie voor het verzamelen van gegevens voor ozonafbrekende stoffen, HFK's (fluorkoolwaterstoffen), PFK's (perfluorkoolwaterstoffen) en SF₆ (zwaanelhexafluoride). Jaarlijks wordt de inventaris geactualiseerd en geoptimaliseerd. De meest recente resultaten van de berekeningen van deze emissies voor de periode 1995 - 2001 zijn opgenomen in dit jaarrapport.

4.1. EVOLUTIE VAN DE EMISSIE VAN OZONAFBREKENDE STOFFEN EN F-GASSEN IN VLAANDEREN

Tabel 92: Overzicht van de emissies van ozonafbrekende stoffen en F-gassen (ton) door de verschillende toepassingen in Vlaanderen (1995)

1995							
ton	koeling	schuimen	brandblussers	aerosolen	solventen	andere toepassingen	totaal actuele emissies
CFK 11	35	168		17			220
CFK 12	295	56		23			374
CFK 113							0
CFK 114				7			7
CFK 115	43						43
subtotaal	373	224	0	47			644
Halon 1211			1				1
Halon 1301			10				10
Halon 2402							0
subtotaal	0	0	12	0	0	0	12
HCFK 22	446	399					845
HCFK 123							0
HCFK 124	0						0
HCFK 141B		194			0		194
HCFK 142B	0	227					227
subtotaal	446	821	0	0	0	0	1267
HFK 23							0
HFK 32	0						0
HFK 125	0						0
HFK 134a	41	108					150
HFK 143a	1						1
HFK 152a	0	12					12
HFK 227ea			0	0			0
subtotaal	43	120	0	0	0	0	162
PFK 116							0
PFK 218							0
subtotaal	0	0	0	0	0	0	0
CCl ₄						28	28
T111							0
Methylbromide						243	243
SF ₆						3	3

stand van zaken: 30 september 2002

Tabel 93:

Overzicht van de emissies van ozonafbrekende stoffen en F-gassen (ton) in Vlaanderen door de verschillende toepassingen (1996)

1996							
ton	koeling	schuimen	brandblussers	aerosolen	solventen	andere toepassingen	totaal actuele emissies
CFK 11	29	155		17			202
CFK 12	242	56		23			321
CFK 113							
CFK 114				7			7
CFK 115	33						33
subtotaal	304	211	0	47	0	0	563
Halon 1211			1				1
Halon 1301			10				10
Halon 2402							0
subtotaal	0	0	12	0	0	0	12
HCFK 22	487	323					810
HCFK 123							0
HCFK 124	1						1
HCFK 141B		154			36		191
HCFK 142B	0	250					251
subtotaal	488	728	0	0	36		1252
HFK 23							0
HFK 32	0						0
HFK 125	2						2
HFK 134a	69	109		0			178
HFK 143a	3						3
HFK 152a	0	12					12
HFK 227ea			0	0			0
subtotaal	74	121	0	0	0	0	195
PFK 116							0
PFK 218							0
subtotaal	0	0	0	0	0	0	0
CCl ₄						19	19
T111							0
Methylbromide						210	210
SF ₆						3	3

stand van zaken: 30 september 2002

Tabel 94:

Overzicht van de emissie van ozonafbrekende stoffen en F-gassen (ton) in Vlaanderen door de verschillende toepassingen (1997)

1997						
ton	koeling	schuimen	brandblussers	aerosolen	solventen	totaal actuele emissies
CFK 11	22	146		19		188
CFK 12	187	54		26		267
CFK 113						0
CFK 114				7		7
CFK 115	24					24
subtotaal	234	200	0	51	0	485
Halon 1211			1			1
Halon 1301			10			10
Halon 2402						0
subtotaal	0	0	12	0	0	12
HCFK 22	526	338				864
HCFK 123						0
HCFK 124	3					3
HCFK 141B		146			109	255
HCFK 142B	1	315				316
subtotaal	529	799	0	0	109	1437
HFK 23						0
HFK 32						0
HFK 125	6					6
HFK 134a	98	111		0		209
HFK 143a	7					7
HFK 152a	0	12				12
HFK 227ea			0	0		0
subtotaal	111	123	0	0	0	234
PFK 116						0
PFK 218						0
subtotaal	0	0	0	0	0	0
CCl4						20
T111						0
Methylbromide						203
SF ₆						3

stand van zaken: 30 september 2002

Tabel 95:

Overzicht van de emissie van ozonafbrekende stoffen en F-gassen (ton) in Vlaanderen door de verschillende toepassingen (1998)

1998							
ton	koeling	schuimen	brandblussers	aerosolen	solventen	andere toepassingen	totaal actuele emissies
CFK 11	19	136		19			175
CFK 12	145	53		26			224
CFK 113							0
CFK 114				3			3
CFK 115	15						15
subtotaal	179	189	0	48	0	0	416
Halon 1211			1				1
Halon 1301			10				10
Halon 2402							0
subtotaal	0	0	12	0	0	0	12
HCFK 22	605	455					1060
HCFK 123							0
HCFK 124	5						5
HCFK 141B		190			145		335
HCFK 142B	2	344					345
subtotaal	612	988	0	0	145	0	1745
HFK 23							0
HFK 32	0						0
HFK 125	13						13
HFK 134a	137	86		0			223
HFK 143a	14						14
HFK 152a	1	39					40
HFK 227ea			0	0			0
subtotaal	165	125	0	0	0	0	291
PFK 116							0
PFK 218							0
subtotaal	0	0	0	0	0	0	0
CCl4						1	1
T111							0
Methylbromide						151	151
SF ₆						4	4

stand van zaken: 30 september 2002

Tabel 96:

Overzicht van de emissie van ozonafbrekende stoffen en F-gassen (ton) in Vlaanderen door de verschillende toepassingen (1999)

1999							
ton	koeling	schuimen	brandblussers	aerosolen	solventen	andere toepassingen	totaal actuele emissies
CFK 11	13	126		17			155
CFK 12	92	51		23			167
CFK 113							0
CFK 114				3			3
CFK 115	6						6
subtotaal	111	177	0	43	0	0	331
Halon 1211			1				1
Halon 1301			10				10
Halon 2402							0
subtotaal	0	0	12	0	0	0	12
HCFK 22	641	294					935
HCFK 123							0
HCFK 124	9						9
HCFK 141B		189			138		326
HCFK 142B	3	433					436
subtotaal	652	916	0	0	138	0	1706
HFK 23							0
HFK 32	1						1
HFK 125	25						25
HFK 134a	165	75		0			240
HFK 143a	27						27
HFK 152a	1	42					44
HFK 227ea			0	0			0
subtotaal	220	117	0	0	0	0	337
PFK 116							0
PFK 218							0
subtotaal	0	0	0	0	0	0	0
CCl4						0	0
T111							0
Methylbromide						164	164
SF6						4	4

stand van zaken: 30 september 2002

Tabel 97:

Overzicht van de emissie van ozonafbrekende stoffen en F-gassen (ton) in Vlaanderen door de verschillende toepassingen (2000)

2000							
ton	koeling	schuimen	brandblussers	aerosolen	solventen	andere toepassingen	totaal actuele emissies
CFK 11	9	115		17			141
CFK 12	50	50		23			123
CFK 113							0
CFK 114				3			3
CFK 115	0						0
subtotaal	59	165	0	43	0	0	267
Halon 1211			1				1
Halon 1301			10				10
Halon 2402							0
subtotaal	0	0	11	0	0	0	11
HCFK 22	648	529					1177
HCFK 123							0
HCFK 124	12						12
HCFK 141B		203			131		333
HCFK 142B	4	372					376
subtotaal	664	1103	0	0	131	0	1898
HFK 23							0
HFK 32	2						2
HFK 125	40						40
HFK 134a	225	21		0			246
HFK 143a	41						41
HFK 152a	2	12					14
HFK 227ea			0	0			0
subtotaal	311	33	0	0	0	0	344
PFK 116							0
PFK 218							0
subtotaal	0	0	0	0	0	0	0
CCl4						0	0
T111							0
Methylbromide						116	116
SF ₆						4	4

stand van zaken: 30 september 2002

Tabel 98:

Overzicht van de emissie van ozonafbrekende stoffen en F-gassen (ton) in Vlaanderen door de verschillende toepassingen (2001)

2001							
ton	koeling	schuimen	brandblussers	aerosolen	solventen	andere toepassingen	totaal actuele emissies
CFK 11	6	103		15			123
CFK 12	18	49		20			87
CFK 113							0
CFK 114				3			3
CFK 115	0						0
subtotaal	24	151	0	37	0	0	213
Halon 1211			1				1
Halon 1301			10				10
Halon 2402							0
subtotaal	0	0	11	0	0	0	11
HCFK 22	653	486					1139
HCFK 123							0
HCFK 124	14						14
HCFK 141B		216			131		346
HCFK 142B	5	377					382
subtotaal	671	1079	0	0	131	0	1880
HFK 23							0
HFK 32	4						4
HFK 125	55						55
HFK 134a	249	23		1			272
HFK 143a	56						56
HFK 152a	2	16					18
HFK 227ea			0	0			0
subtotaal	365	38	0	0	0	0	404
PFK 116							0
PFK 218							0
subtotaal	0	0	0	0	0	0	0
CCl4						0	0
T111							0
Methylbromide						57	57
SF ₆						4	4

stand van zaken: 30 september 2002

Uit de vergelijking van de resultaten blijkt dat er een verschuiving (verhoging) optreedt van de actuele emissies in de richting van de HCFK's en HFK's tengevolge van de reglementering terzake.

4.2. EVOLUTIE VAN DE OZONAFBREKENDE EMISSIE IN VLAANDEREN

Om de ozonafbrekende stoffen onderling vergelijkbaar te maken, worden ze omgerekend via de "Ozon Depletion Potential" (ODP). De ODP's worden uitgedrukt in massa-equivalent aan CFK 11 (IPCC, 1996) en zijn vermeld in tabel 99.

Tabel 99 en figuur 37 geven de evolutie van de verschillende ozonafbrekende stoffen in CFK11-equivalenten, figuur 38 geeft het procentueel aandeel weer in 1995 en 2001.

Hieruit blijkt dat de ozonafbrekende emissie afneemt en de CFK's nog altijd het grootste aandeel vertegenwoordigen.

Tabel 99:

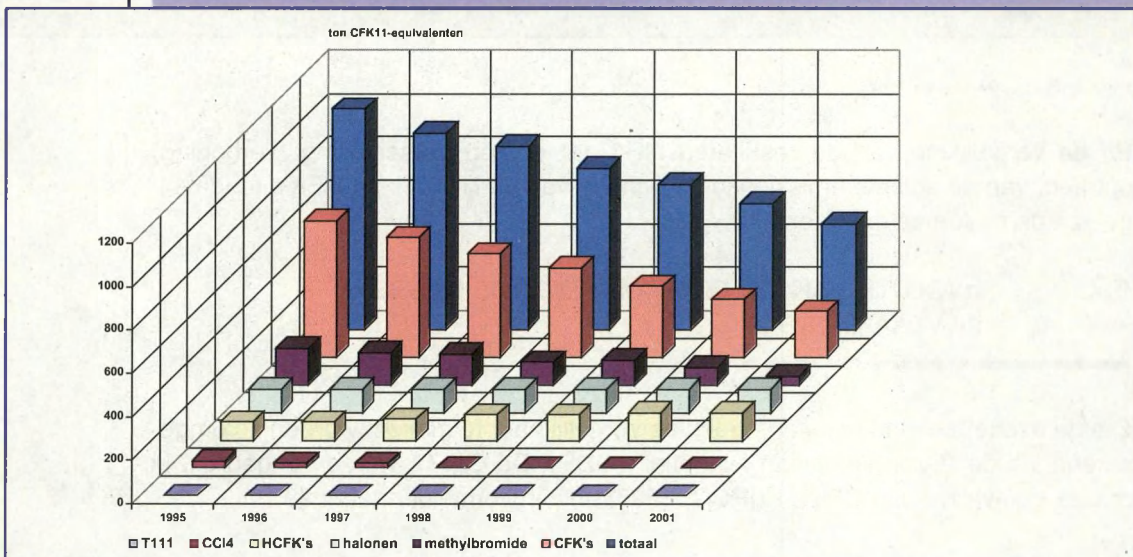
Evolutie van het aandeel van CFK's, halonen, HCFK's, CCl₄, T111 en methylbromide in de totale ozonafbrekende emissie (ton CFK11-equivalenten/jaar) in Vlaanderen

ton CFK11-equivalenten	ODP	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
CFK 11	1	220	202	188	175	155	141	123
CFK 12	1	374	321	267	224	167	123	87
CFK 113	0,8	0	0	0	0	0	0	0
CFK 114	1	7	7	7	3	3	3	3
CFK 115	0,6	26	20	15	9	3	0	0
<i>subtotaal</i>		627	550	476	411	329	267	213
Halon 1211	3	4	4	4	4	4	3	2
Halon 1301	10	104	104	104	104	104	104	104
Halon 2402	6	0	0	0	0	0	0	0
<i>subtotaal</i>		108	108	108	108	108	107	106
HCFK 22	0,055	46	45	48	58	51	65	63
HCFK 123	0,06	0	0	0	0	0	0	0
HCFK 124	0,04	0	0	0	0	0	0	1
HCFK 141B	0,11	21	21	28	37	36	37	38
HCFK 142B	0,065	15	16	21	22	28	24	25
<i>subtotaal</i>		83	82	96	118	116	126	126
CCl ₄	1,1	31	21	22	1	0	0	0
T111	0,1	0	0	0	0	0	0	0
Methylbromide	0,7	170	147	142	106	115	81	40
totaal		1018	907	844	743	668	582	486

stand van zaken: 30 september 2002

Figuur 37:

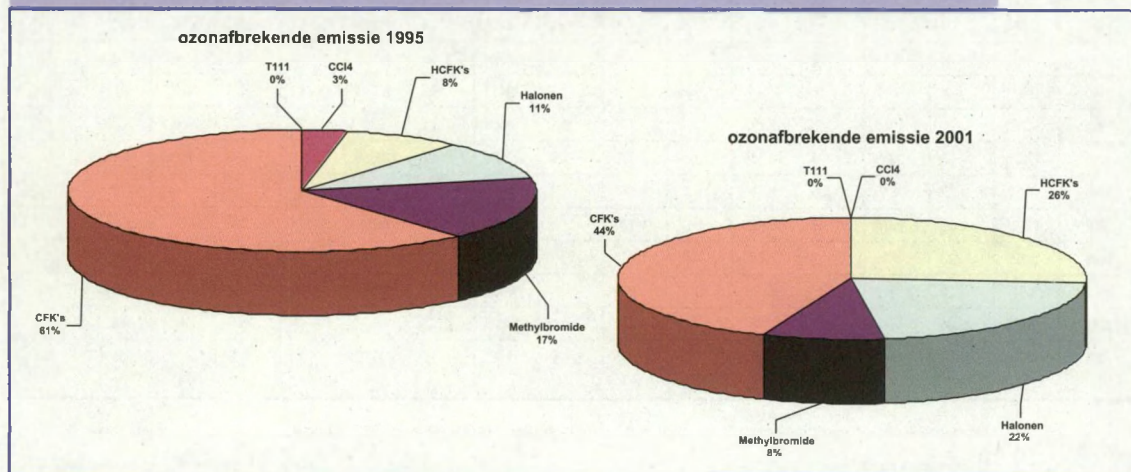
Evolutie van het aandeel van T111, CCl₄, HCFK's halonen, methylbromide en CFK's in de totale ozonafbrekende emissie (ton CFK11-equivalenten) in Vlaanderen

In 2001 is het relatieve aandeel in de totale ozonafbrekende emissie van de CFK's en methylbromide sterk afgenomen, terwijl dit van de HCFC's en halonen sterk is toegenomen t.o.v. 1995.

Figuur 38: Aandeel (%) van T111, halonen, CCl_4 , methylbromide, HCFC's en CFK's in de totale ozonafbrekende emissie in Vlaanderen (1995,2001)

5. Verandering van het klimaat door het broeikaseffect

In de atmosfeer zijn gassen aanwezig die de invallende zonnestraling doorlaten, maar de teruggekaatste straling van het opgewarmde aardoppervlak opnemen. Dit fenomeen heet het broeikaseffect naar analogie van de werking van glas in een serre. De voornaamste natuurlijke broeikasgassen zijn waterdamp (H_2O), koolstofdioxide (CO_2) en methaan (CH_4).

Grote hoeveelheden broeikasgassen komen in de atmosfeer terecht door verbranding van fossiele brandstoffen (CO_2 en N_2O), veeteelt (CH_4 en N_2O), afvalverwerking (CH_4) en chemische processen in de industrie (N_2O). Daarnaast dragen stoffen zoals chloorfluorkoolwaterstoffen (CFK's) en hun vervangproducten (HFK's, PFK's) en SF_6 eveneens bij tot het broeikaseffect.

5.1. EVOLUTIE VAN DE CO_2 -EMISSIE IN VLAANDEREN

De CO_2 -emissie werd geschat op basis van eigen resultaten en op basis van berekeningen door VITO (energiebalans Vlaanderen 1990-2001). De energiebalans 1990 en 1994-2001 werd opgesteld volgens de onafhankelijke methode, 1991-1993 volgens de verschilmethode. De gegevens voor 2001 zijn voorlopige resultaten.

Tabel 100:

Evolutie van de CO₂-emissie (kton/jaar) door de verschillende (industriële) sectoren in Vlaanderen

CO ₂	elektriciteits-centrales		raffinaderijen		industrie		WKK industrie		residentiële sector		wegverkeer		ander verkeer		totaal	
	kton	%	kton	%	kton	%	kton	%	kton	%	kton	%	kton	%	kton	%
1990	16810	25	3875	6	18308	27	0	0	16324	24	11744	17	595	0,9	67656	100
1991	17009	24	3995	6	18098	26	0	0	18101	26	11881	17	602	0,9	69686	103
1992	16253	24	4092	6	17236	25	0	0	17979	26	12307	18	602	0,9	68470	101
1993	17331	25	3971	6	17569	25	109	0,2	18415	26	12543	18	618	0,9	70556	104
1994	18302	25	4053	6	19177	26	104	0,1	18486	25	12791	17	655	0,9	73569	109
1995	17024	23	3988	5	19536	27	275	0,4	18599	25	13066	18	690	0,9	73178	108
1996	17408	22	4545	6	19652	25	305	0,4	21971	28	13266	17	714	0,9	77861	115
1997	17151	22	4676	6	20456	27	724	1	19062	25	13736	18	739	1	76544	113
1998	18229	23	4871	6	20851	26	819	1	19489	25	14115	18	784	1	79158	117
1999	15641	20	5440	7	20192	26	871	1	18882	25	14533	19	834	1	76394	113
2000	15586	20	4943	6	20997	27	1618	2	17985	23	14658	19	865	1	76652	113
2001*	14348	19	4943	6	20577	27	1678	2	19533	25	14770	19	836	1	76685	113

residentiële sector: verbrandingsemissies door huishoudens, tertiaire sector en land- en tuinbouw

verschilmethode (VITO)

*: voorlopige resultaten

stand van zaken: 30 september 2002

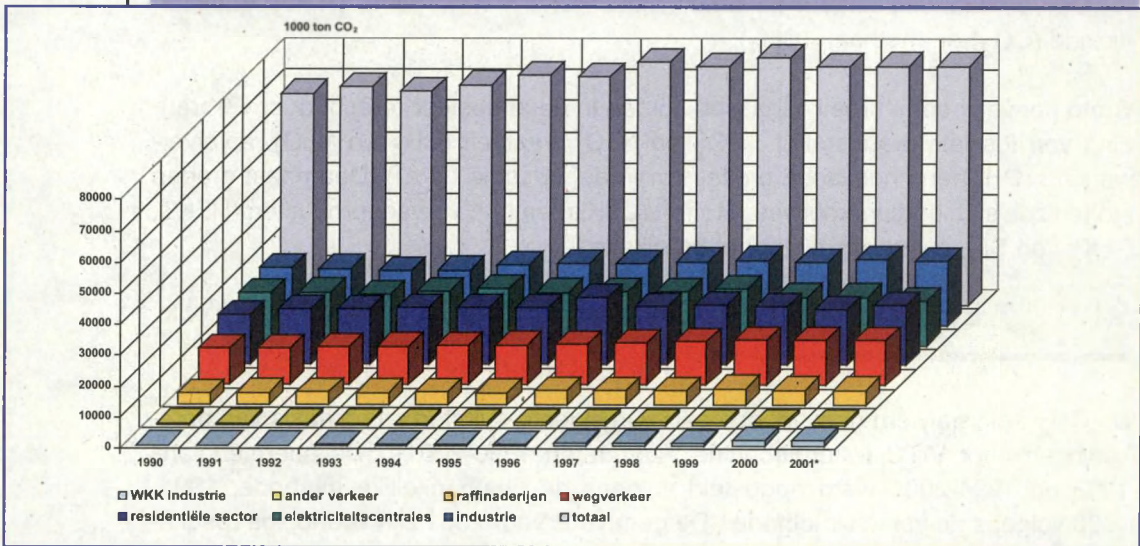
De elektriciteitsproductie veroorzaakt samen met de raffinaderijen en de andere industrietakken meer dan 50 % van de totale CO₂-emissie in Vlaanderen.

Voor de stijgende trend van de CO₂-emissie vanaf 1990 zijn alle (industriële) sectoren, behalve de elektriciteitscentrales verantwoordelijk.

Deze resultaten zijn voorgesteld in figuren 39 en 40.

Figuur 39:

Evolutie van de CO₂-emissie (kton) door de verschillende (industriële) sectoren in Vlaanderen

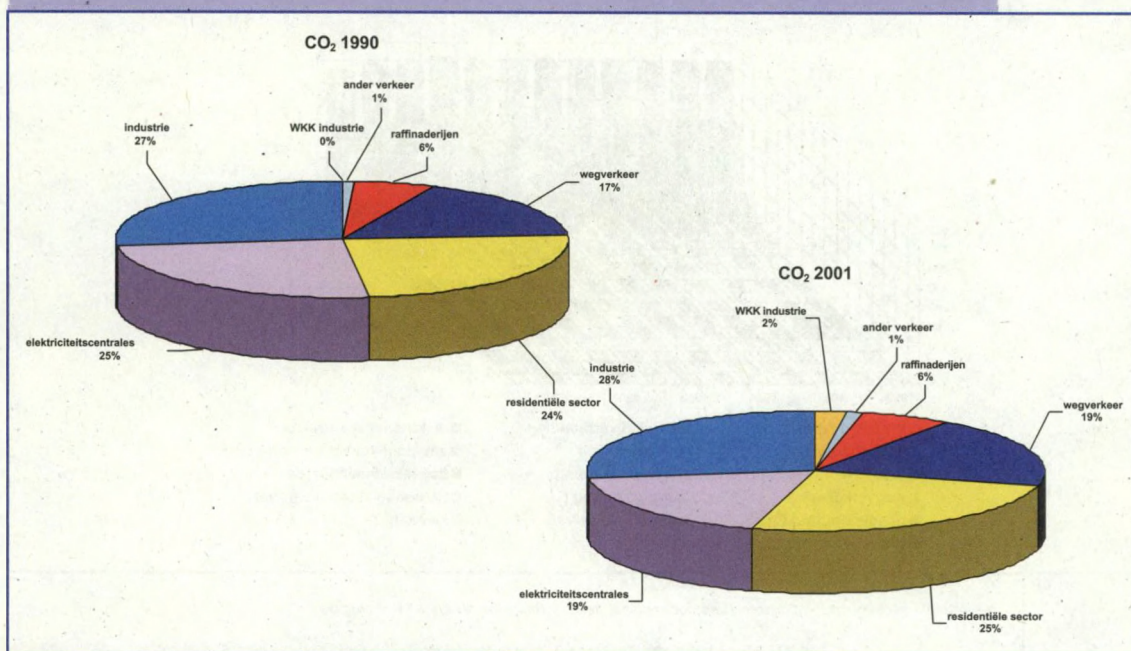

*: voorlopige resultaten

residentiële sector: verbrandingsemissies door huishoudens, tertiaire sector en land- en tuinbouw

Figuur 40: Aandeel (%) van de verschillende (industriële) sectoren in de CO₂-emissie in Vlaanderen (1990,2001)

residentiële sector: verbrandingsemissies door huishoudens, tertiaire sector en land- en tuinbouw

5.2. EVOLUTIE VAN DE CH₄-EMISSIE IN VLAANDEREN

De methodologie van de CH₄-emissie in Vlaanderen werd reeds besproken in Deel II.3.4. In tabel 89 werden de verschillende bronnen en hun bijdrage tot de totale CH₄-emissie voorgesteld.

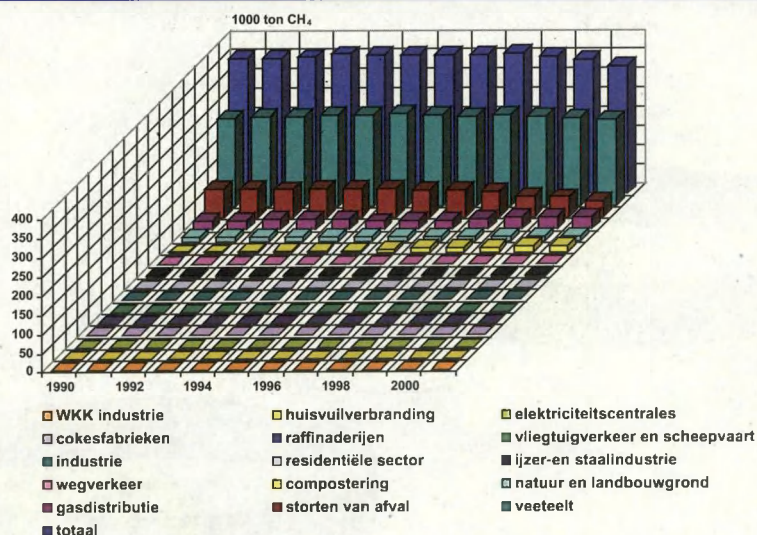
Uit de tabel blijkt dat de CH₄-emissie in de periode 1990-2001 lichtjes daalt. De veeteelt is voor ongeveer 70 % verantwoordelijk.

Figuur 41 stelt de evolutie van de CH₄-emissie (kton) van de verschillende bronnen voor, figuur 42 het procentuele aandeel van de verschillende (industriële) sectoren in 1990 en 2001.

Figuur 41:

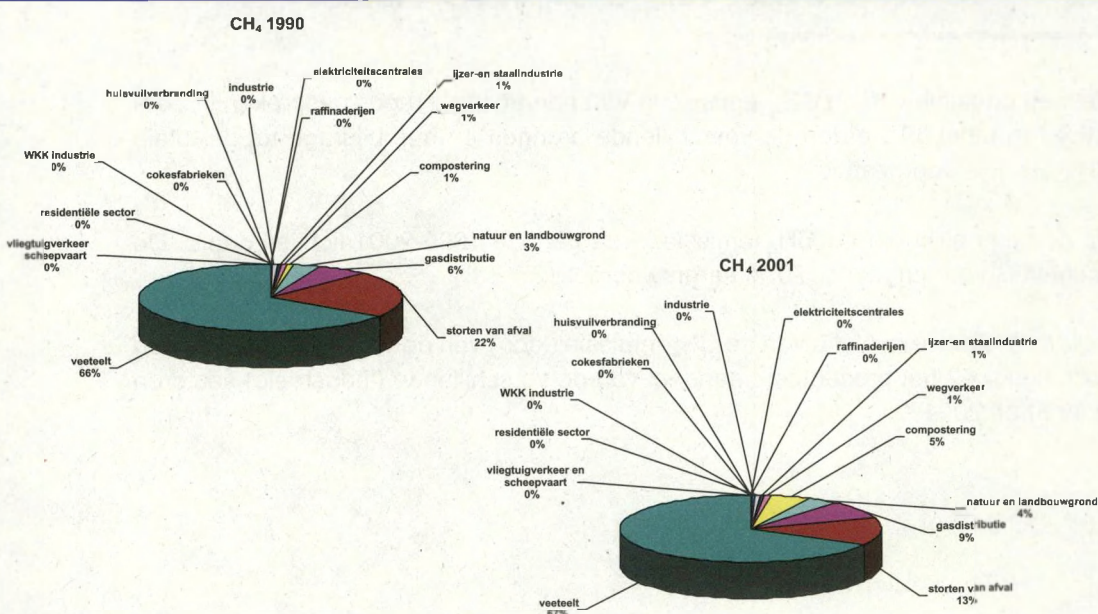
Evolutie van de CH₄-emissie (kton) door de verschillende (industriële) sectoren in Vlaanderen

residentiële sector: verbrandingsemissies door huishoudens, tertiaire sector en land- en tuinbouw

Figuur 42:

Aandeel (%) van de verschillende (industriële) sectoren in de CH₄-emissie in Vlaanderen (1990, 2001)

residentiële sector: verbrandingsemissies door huishoudens, tertiaire sector en land- en tuinbouw

In 2001 is het relatieve aandeel in de CH₄-emissie t.o.v. 1990 voor veeteelt, gasdistributie en compostering toegenomen. Het relatieve aandeel van storten van afval is bijna gehalveerd.

5.3. EVOLUTIE VAN DE N₂O-EMISSIE IN VLAANDEREN

Tabel 101: Evolutie van de N₂O- emissie (ton/jaar) door de verschillende (industriële) sectoren in Vlaanderen

N ₂ O	1990		1991		1992		1993		1994		1995		1996		1997		1998		1999		2000		2001*	
	ton	%	ton	%	ton	%	ton	%	ton	%	ton	%	ton	%	ton	%	ton	%	ton	%	ton	%	ton	%
elektriciteitscentrales	177	1	164	1	170	1	172	1	178	1	175	1	170	1	159	1	162	1	122	1	141	1	128	1
residentiele sector	2120	9	2306	9	2289	9	2316	10	2342	9	2311	8	2718	10	2357	9	2389	9	2287	9	2134	8	2316	9
industrie	1806	7	1004	4	1001	4	1004	4	1001	4	1604	6	757	3	760	3	556	2	547	2	547	2	530	2
WKK industrie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1	0	3	0,01	3	0,01
raffinaderijen	657	3	731	3	736	3	712	3	712	3	650	2	787	3	815	3	845	3	800	3	846	3	889	4
huisvuilverbranding	52	0,2	51	0,2	53	0,2	49	0,2	50	0,2	49	0,2	43	0,2	47	0,2	42	0,2	42	0,2	47	0,2	47	0,2
wegverkeer	570	2	656	3	759	3	866	4	949	4	1031	4	1112	4	1214	5	1308	5	1407	5	1504	6	1533	6
vliegtuigverkeer	7	0,03	8	0,03	8	0,03	8	0,03	9	0,03	10	0,04	11	0,04	12	0,05	13	0,05	14	0,05	15	0,06	14	0,05
arbeidsruimproductie	8531	34	8818	36	8905	36	8200	34	10217	39	10764	39	11044	41	10624	40	11234	41	10792	40	9719	38	9512	38
natuur en landbouwgrond	11116	44	10859	44	10885	43	10721	45	10531	41	10887	40	10527	39	10411	39	10631	39	10723	40	10348	41	10151	40
totaal	25087	100	24597	98	24607	98	24048	96	25389	104	27481	110	27169	108	26401	105	27181	108	26735	107	25304	101	25122	100

*: voorlopige resultaten
stand van zaken: 30 september 2002
residentiele sector: verbrandingsemissies door huishoudens,
tertiere sector en land- en tuinbouw

De berekeningen van de emissies in Vlaanderen steunen vooral op statistische gegevens in combinatie met emissiefactoren.

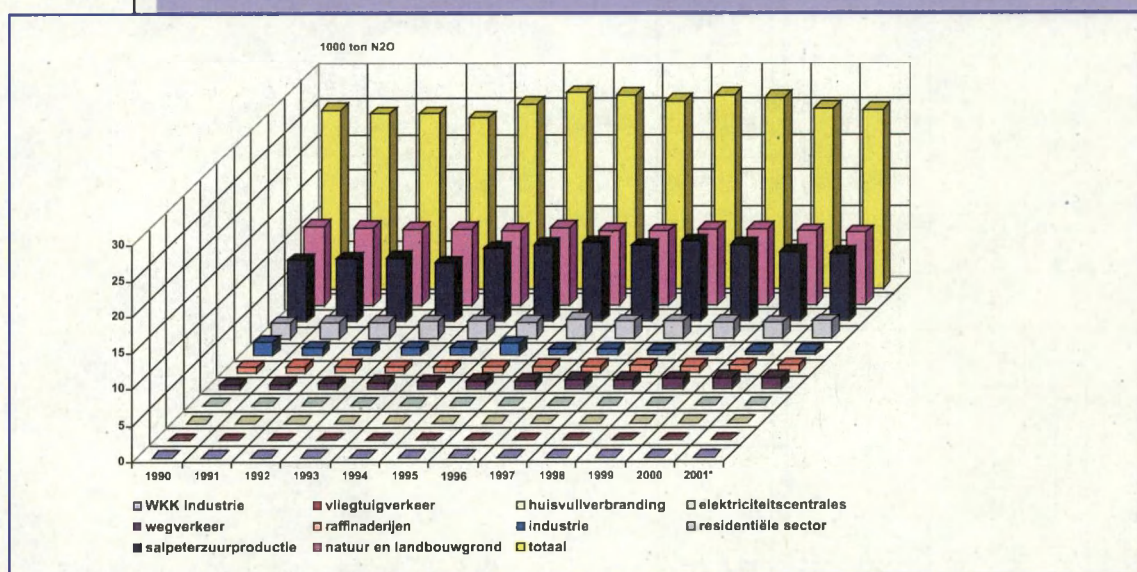
In tabel 101 wordt het aandeel weergegeven van de verschillende bronnen van N_2O -emissie in Vlaanderen.

Uit de tabel blijkt dat de N_2O -emissie in 2001 na een stijging in de periode 1994-1999, vergelijkbaar is met 1990 en dat voornamelijk de salpeterzuurproductie ($\pm 38\%$) samen met de natuur en landbouwgrond ($\pm 40\%$) verantwoordelijk zijn voor deze emissie.

Op te merken valt eveneens dat het aandeel van het wegverkeer een stijging kent.

Figuur 43 geeft de evolutie weer, figuur 44 het procentuele aandeel van de verschillende (industriële) sectoren in 1990 en 2001.

Figuur 43: **Evolutie van de N_2O -emissie (kton) door verschillende (industriële) sectoren in Vlaanderen**

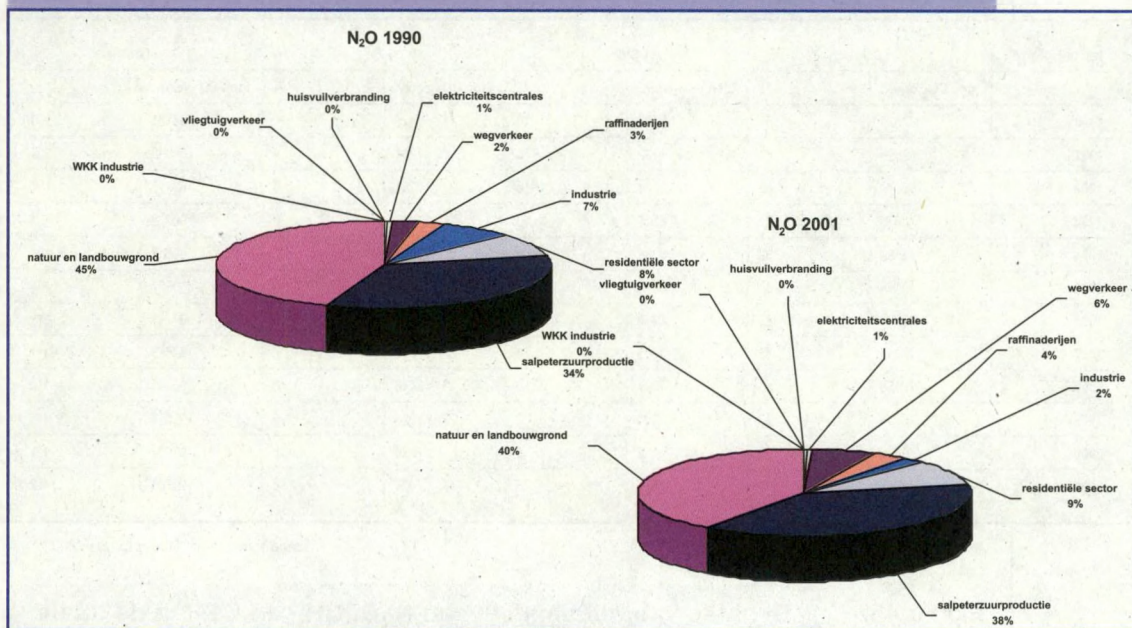
residentiële sector: verbrandingsemissies door huishoudens, tertiaire sector en land- en tuinbouw

*: voorlopige resultaten

In 2001 neemt het relatieve aandeel in de N_2O -emissie van de salpeterzuurproductie en het wegverkeer toe, terwijl dit van de natuur en landbouwgrond en de industrie afneemt t.o.v. 1990.

Figuur 44: Aandeel (%) van de verschillende (industriële) sectoren in de N₂O-emissie in Vlaanderen (1990,2001)

residentiële sector: verbrandingsemissies door huishoudens, tertiaire sector en land- en tuinbouw

De methodologie voor de berekeningen van de N₂O-emissie door natuur en landbouwgrond werd geoptimaliseerd op basis van informatie beschikbaar gesteld via studies (RUG) in het kader van actie 8 MBP 1997-2001.

5.4. EVOLUTIE VAN DE BROEIKASGASEMISSIE IN VLAANDEREN

Om de broeikasgassen onderling vergelijkbaar te maken, wordt voor elk gas een "Global Warming Potential" (GWP) berekend. De toename van het broeikaseffect tengevolge van een eenheidsemissie van een broeikasgas wordt becijferd en gerelateerd aan dit van een eenheidsemissie CO₂. Bij deze berekening zijn de verandering in de totale stralingsabsorptie, de levensduur van het broeikasgas en de beschouwde tijdshorizon belangrijk. De verkregen factor drukt de emissie van een bepaald broeikasgas uit als een CO₂-equivalente emissie.

Op dit ogenblik wordt voor de GWP van CH₄ en N₂O voor een tijdshorizon van 100 jaar respectievelijk een waarde van 23 en 296 (IPCC, 1996) aangenomen.

Tabel 102 en figuur 45 geven de evolutie van de verschillende broeikasgassen in CO₂-equivalenten, figuur 46 geeft het procentueel aandeel weer in 1990 en 2001. Hieruit blijkt dat de broeikasgasemissie toeneemt en CO₂ het grootste aandeel nl. ± 80 % vertegenwoordigt. CH₄ neemt lichtjes af, terwijl N₂O stabiliseert.

Tabel 102:

Evolutie van het aandeel van CO₂, CH₄ en N₂O in de totale broeikasgasemissie (kton CO₂-equivalenten/jaar) in Vlaanderen

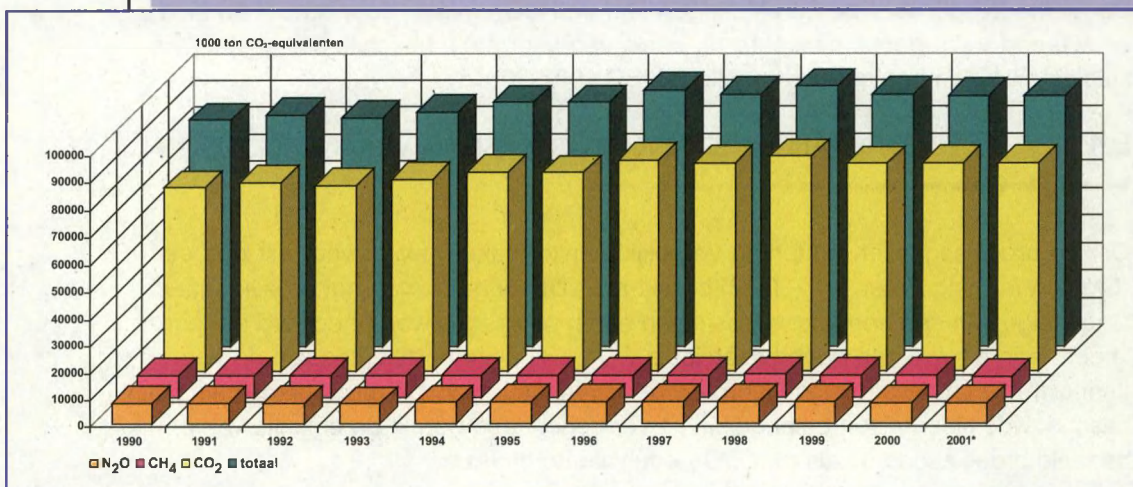
jaar	CO ₂		CH ₄		N ₂ O		totaal	
	kton CO ₂ equiv.	%	kton CO ₂ equiv.	%	kton CO ₂ equiv.	%	kton CO ₂ equiv.	%
1990	67656	81	8100	10	7426	9	83181	100
1991	69686	82	8132	10	7281	9	85099	102
1992	68470	82	8161	10	7284	9	83915	101
1993	70556	82	8348	10	7118	8	86022	103
1994	73569	82	8346	9	7693	9	89607	108
1995	73178	82	8314	9	8134	9	89627	108
1996	77861	83	8338	9	8042	9	94241	113
1997	76544	83	8305	9	7815	8	92663	111
1998	79158	83	8387	9	8046	8	95591	115
1999	76394	83	8206	9	7914	9	92513	111
2000	76652	83	8032	9	7490	8	92174	111
2001*	76685	84	7674	8	7436	8	91795	110

*: voorlopige resultaten

stand van zaken: 30 september 2002

Figuur 45:

Evolutie van het aandeel van N₂O, CH₄ en CO₂ in de totale broeikasgasemissie (kton CO₂-equivalenten) in Vlaanderen

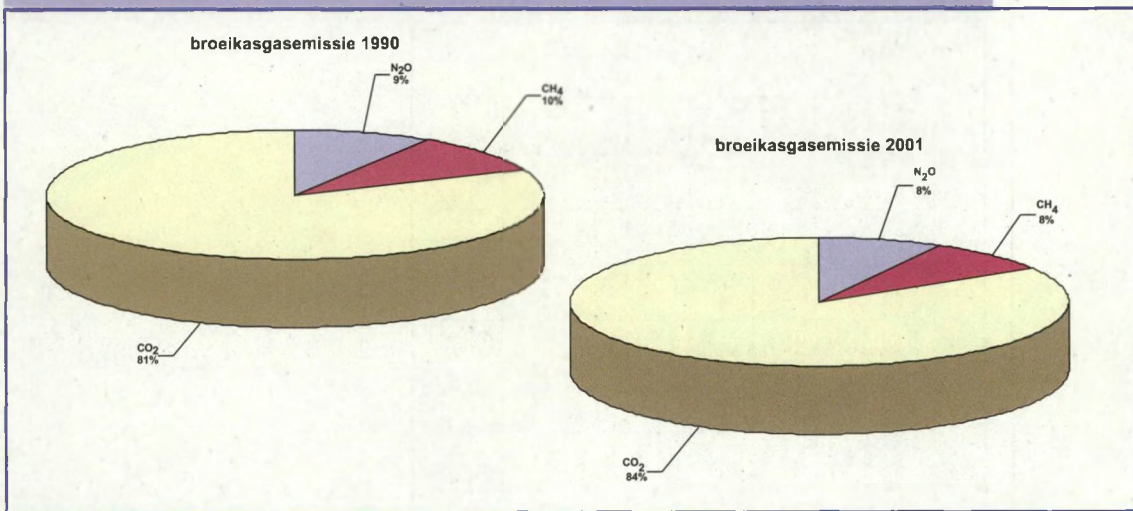
*: voorlopige resultaten

T.o.v. 1990 neemt in 2001 het relatieve aandeel van CH₄ en N₂O lichtjes af, terwijl dit van CO₂ met 3 % stijgt.

Figuur 46:

Aandeel (%) van N_2O , CH_4 en CO_2 in de totale broeikasgasemissie in Vlaanderen (1990, 2001)

Aan welke sectoren het broeikaseffect vooral te wijten is blijkt uit tabel 103 en figuur 47.

Tabel 103:

Evolutie van het aandeel van de verschillende (industriële) sectoren in de totale broeikasgasemissie (kton CO₂-equivalenten/jaar) in Vlaanderen

jaar	Broeikasgasemissie CO ₂ + CH ₄ + N ₂ O																											
	elektriciteits- centrales		raffinaderijen		industrie		WKK industrie		residentiële sector		wegverkeer		ander verkeer		compostering		storten van afval		gas- distributie		natuur en landbouwgrond		veeteelt		salpeterzuur- productie		totaal	
	kton CO ₂ equiv.	%	kton CO ₂ equiv.	%	kton CO ₂ equiv.	%	kton CO ₂ equiv.	%	kton CO ₂ equiv.	%	kton CO ₂ equiv.	%	kton CO ₂ equiv.	%	kton CO ₂ equiv.	%	kton CO ₂ equiv.	%	kton CO ₂ equiv.	%	kton CO ₂ equiv.	%	kton CO ₂ equiv.	%	kton CO ₂ equiv.	%	kton CO ₂ equiv.	%
1990	16865	20	4073	5	18927	23	0	0	16979	20	11964	14	601	1	63	0,1	1781	2	514	1	3571	4	5303	6	2540	3	83181	100
1991	17060	20	4215	5	18480	22	0	0	18812	22	12134	14	609	1	63	0,1	1729	2	582	1	3494	4	5330	6	2610	3	85099	102
1992	16306	19	4314	5	17613	21	0	0	18685	22	12599	15	609	1	79	0,1	1701	2	598	1	3442	4	5332	6	2636	3	83915	101
1993	17385	20	4186	5	17950	21	109	0,1	19129	22	12875	15	625	1	83	0,1	1705	2	642	1	3451	4	5456	6	2427	3	86022	103
1994	18358	20	4268	5	19562	22	104	0,1	19207	21	13146	15	663	1	99	0,1	1707	2	632	1	3393	4	5446	6	3024	3	89807	108
1995	17079	19	4184	5	20100	22	275	0,3	19315	22	13446	15	698	1	125	0,1	1706	2	485	1	3497	4	5532	6	3186	4	89627	108
1996	17462	19	4782	5	19963	21	305	0,3	22812	24	13877	15	722	1	184	0,2	1665	2	544	1	3389	4	5465	6	3269	3	94241	113
1997	17201	19	4922	5	20770	22	725	1	19793	21	14172	15	747	1	280	0,3	1619	2	546	1	3354	4	5390	6	3145	3	92663	111
1998	18281	19	5126	5	21106	22	820	1	20230	21	14581	15	793	1	304	0,3	1542	2	642	1	3418	4	5422	6	3025	3	95591	115
1999	15692	17	5692	6	20443	22	872	1	19592	21	15026	16	844	1	340	0,4	1284	1	728	1	3444	4	5381	6	3194	3	92513	111
2000	15632	17	5198	6	21252	23	1620	2	18648	20	15176	17	876	1	381	0,4	1221	1	717	1	3332	4	5245	6	2877	3	92174	111
2001*	14899	16	5211	6	20820	23	1680	2	20253	22	15295	17	846	1	381	0,4	1018	1	688	1	3274	4	5126	6	2816	3	91795	110

*: voorlopige resultaten

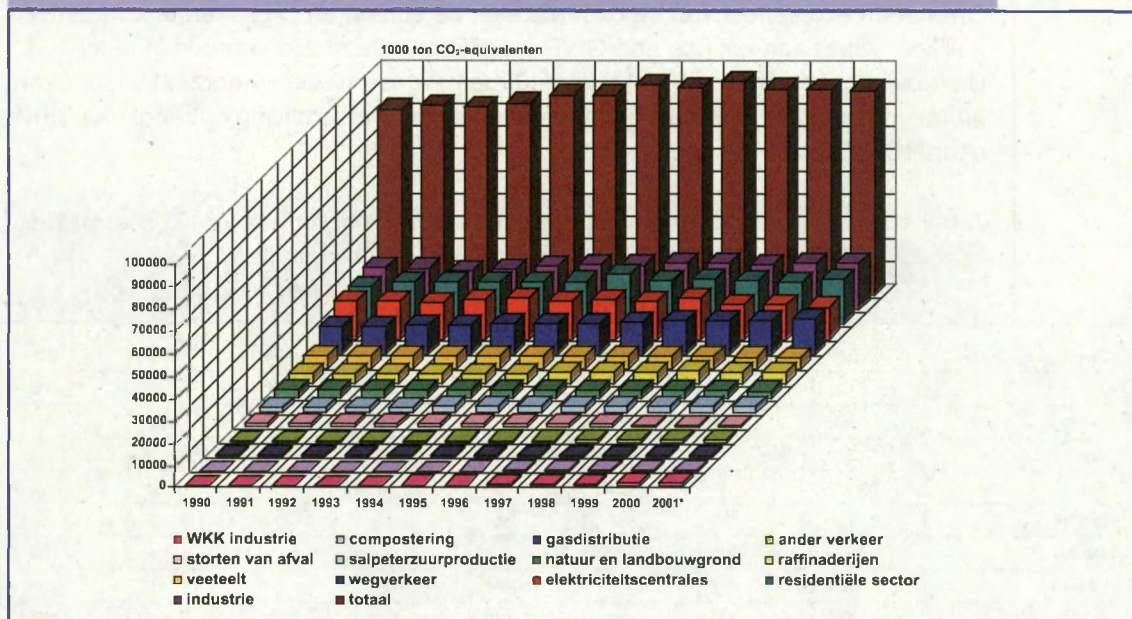
stand van zaken: 30 september 2002

residentiële sector: verbrandingsemissies door huishoudens, tertiaire sector en land- en tuinbouw

Figuur 47:

Evolutie van de totale broeikasgasemissie (kton CO₂-equivalenten) door de verschillende (industriële) sectoren in Vlaanderen

*: voorlopige resultaten

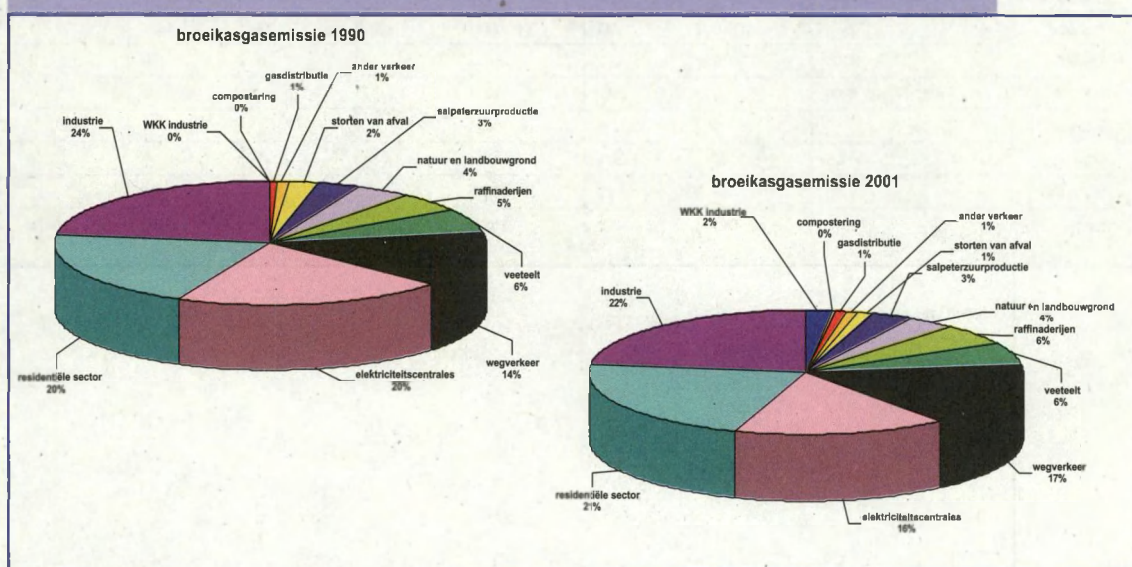
residentiële sector: verbrandingsemissies door huishoudens, tertiaire sector en land- en tuinbouw

De elektriciteitscentrales, industrie, residentiële sector en wegverkeer dragen samen bij tot ongeveer 80 % van de totale emissie.

Het relatieve aandeel van de verschillende (industriële) sectoren varieert weinig (figuur 48).

Figuur 48:

Aandeel (%) van de verschillende (industriële) sectoren in de totale broeikasgasemissie in Vlaanderen (1990, 2001)

residentiële sector: verbrandingsemissies door huishoudens, tertiaire sector en land- en tuinbouw

5.5. EVOLUTIE VAN DE F-GAS-EMISSION IN VLAANDEREN

Om het broeikaseffect van de ozonafbrekende stoffen en F-gassen te kunnen vergelijken, wordt aan elk gas een GWP toegekend. Deze zijn vermeld in tabel 104. Uit deze tabel en figuur 49 blijkt dat de broeikasgasemissie veroorzaakt door ozonafbrekende stoffen en F-gassen afneemt en er een verschuiving optreedt van CFK's naar HCFK's en HFK's toe.

Tabel 104: Evolutie van het aandeel van CFK's, halonen, HCFK's, HFK's, PFK's, CCl₄ en SF₆ in de broeikasgasemissie (kton CO₂-equivalenten/jaar) door F-gassen in Vlaanderen

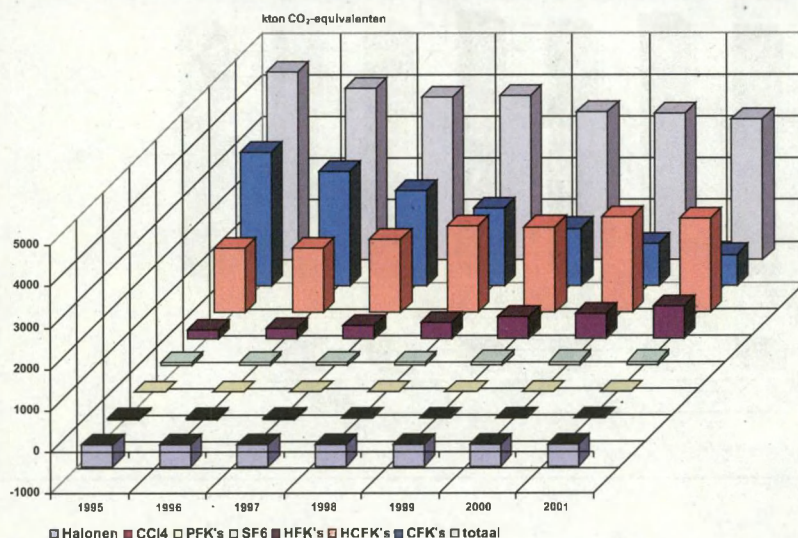
kton CO ₂ -equivalenten	GWP	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
CFK 11	1320	291	267	248	231	205	186	163
CFK 12	6650	2488	2136	1774	1488	1109	816	576
CFK 113	3100	0	0	0	0	0	0	0
CFK 114	9300	60	61	62	29	29	29	25
CFK 115	9300	396	307	228	136	54	0	0
subtotaal		3236	2770	2311	1884	1397	1031	764
Halon 1301	-49750	-519	-519	-519	-519	-519	-519	-519
HCFK 22	1350	1141	1094	1166	1431	1262	1590	1537
HCFK 123	35	0	0	0	0	0	0	0
HCFK 124	410	0	0	1	2	4	5	6
HCFK 141B	270	52	51	69	90	88	90	93
HCFK 142B	1650	375	414	521	570	720	620	630
subtotaal		1568	1559	1757	2093	2074	2304	2266
HFK 23	12000	0	0	0	0	0	0	0
HFK 32	550	0	0	0	0	1	1	2
HFK 125	3400	2	8	19	44	84	137	186
HFK 134a	1300	194	231	272	290	312	320	353
HFK 143a	4300	3	12	28	61	116	136	240
HFK 152a	120	1	1	1	5	5	2	2
HFK 227ea	3500	0	0	0	0	0	0	0
subtotaal		200	253	321	400	519	596	783
PFK 116	11900	0	0	0	0	0	0	0
PFK 218	8600	0	0	0	0	0	0	0
subtotaal		0	0	0	0	0	0	0
CCl ₄	-1525	-43	-29	-31	-1	-1	-1	-1
SF ₆	22200	59	65	72	78	86	85	83
totaal		4501	4099	3910	3935	3555	3497	3377

stand van zaken: 30 september 2002

Figuur 49:

Evolutie van het aandeel van halonen, CCl₄, PFK's, SF₆, HFK's, HCFC's en CFK's in de broeikasgasemissie (kton CO₂-equivalenten) door F-gassen in Vlaanderen

5.6. EVOLUTIE VAN DE BROEIKASGASEMISSIE (INCL. F-GASSEN) IN VLAANDEREN

Tabel 105 en figuur 50 geven de evolutie van het aandeel van CO₂, CH₄, N₂O en F-gassen in CO₂-equivalenten in de totale broeikasgasemissie in Vlaanderen.

Tabel 105:

Evolutie van het aandeel van CO₂, CH₄, N₂O en F-gassen in de totale broeikasgasemissie (kton CO₂-equivalenten/jaar) in Vlaanderen

jaar	CO ₂		CH ₄		N ₂ O		F-gassen		totaal	
	kton CO ₂ -equiv.	%	kton CO ₂ -equiv.	%	kton CO ₂ -equiv.	%	kton CO ₂ -equiv.	%	kton CO ₂ -equiv.	%
1995	73178	78	8314	9	8134	9	4504	5	94131	100
1996	77861	79	8338	8	8042	8	4126	4	98367	105
1997	76544	79	8305	9	7815	8	3947	4	96610	103
1998	79158	80	8387	8	8046	8	3920	4	99511	106
1999	76394	80	8206	9	7914	8	3529	4	96042	102
2000	76652	80	8032	8	7490	8	3459	4	95633	102
2001*	76685	81	7674	8	7436	8	3314	3	95109	101

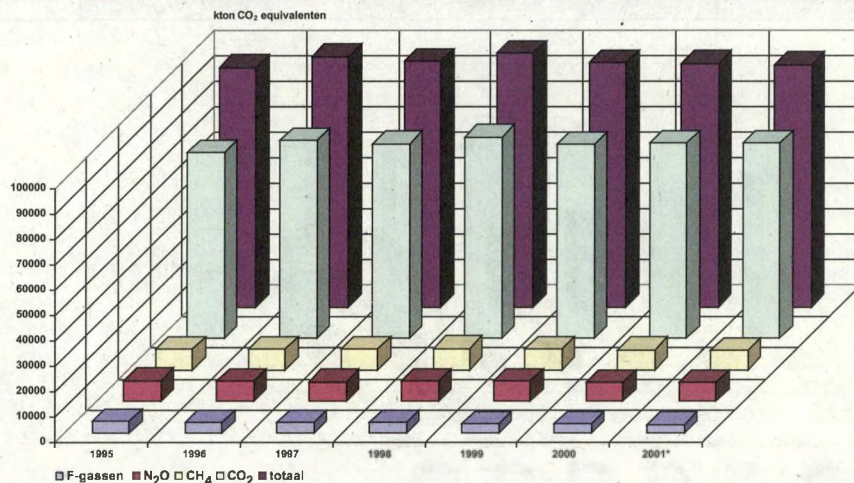
*: voorlopige resultaten

stand van zaken: 30 september 2002

Figuur 50:

Evolutie van het aandeel van F-gassen, N₂O, CH₄ en CO₂ in de totale broeikasgasemissie (kton CO₂-equivalenten) in Vlaanderen

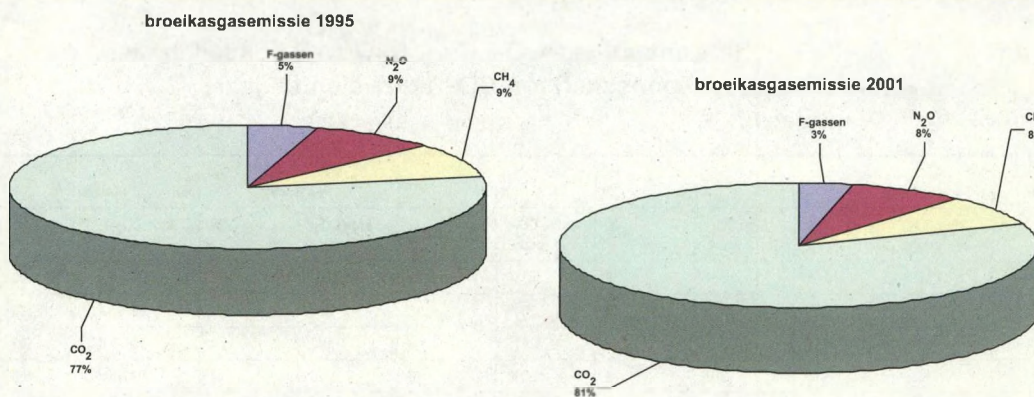
*: voorlopige resultaten

Uit tabel 105 en figuur 50 blijkt dat de totale broeikasgasemissie (incl. F-gassen) toeneemt en CO₂ hier ook het grootste aandeel vertegenwoordigt.

Figuur 51 geeft het aandeel (%) van de F-gassen, N₂O, CH₄ en CO₂ in de totale broeikasgasemissie in Vlaanderen in 1995 en 2001.

Figuur 51:

Aandeel (%) van F-gassen, N₂O, CH₄ en CO₂ in de totale broeikasgasemissie in Vlaanderen (1995,2001)

Uit figuur 51 blijkt dat in de periode 1995-2001 het relatieve aandeel van F-gassen, N₂O en CH₄ daalt, terwijl dit van CO₂ nog toeneemt.

Aan welke sectoren het broeikaseffect vooral te wijten is blijkt uit tabel 106 en figuur 52.

Het opnemen van de F-gassen wijzigt weinig of niets aan de algemene evolutie van de broeikasgasemissie.

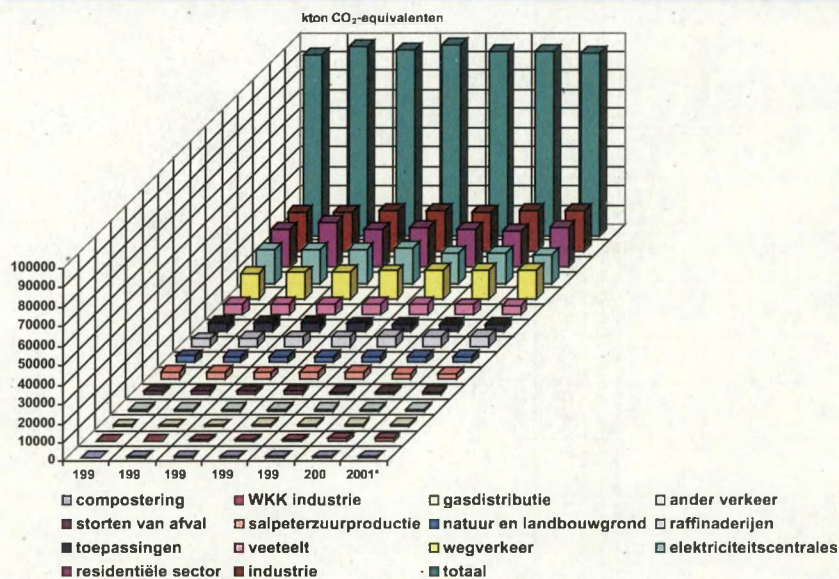

Figuur 52:

Evolutie van de totale broeikasgasemissie (incl. F-gassen) (kton CO₂-equivalenten) door de verschillende (industriële) sectoren in Vlaanderen

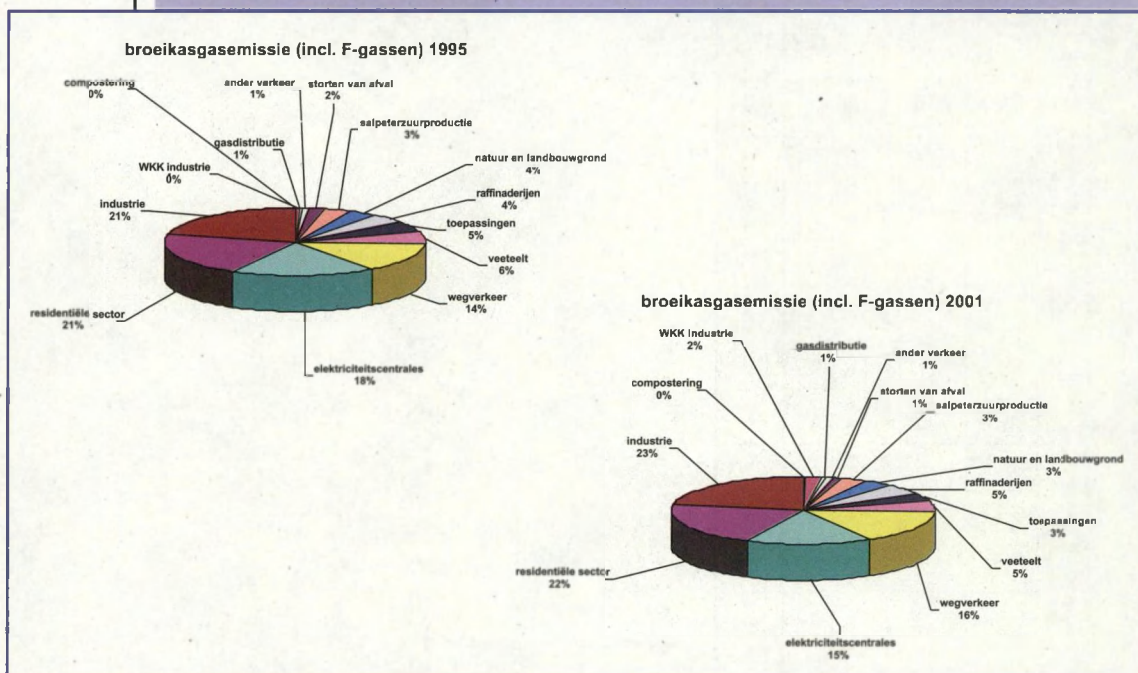
residentiële sector: verbrandingsemissies door huishoudens, tertiaire sector en land- en tuinbouw

*: voorlopige resultaten

Figuur 53 geeft het aandeel (%) van de verschillende (industriële) sectoren in de totale broeikasgasemissie (incl. F-gassen) in Vlaanderen

Figuur 53:

Aandeel (%) van de verschillende (industriële) sectoren in de totale broeikasgasemissie (incl. F-gassen) in Vlaanderen (1995,2001)

residentiële sector: verbrandingsemissies door huishoudens, tertiaire sector en land- en tuinbouw

Figuur 52 toont dat in de periode 1995-2001 het relatieve aandeel van de elektriciteitscentrales, de toepassingen, de natuur en landbouwgrond en de veeteelt is gedaald, terwijl dit van de industrie, de residentiële sector, het wegverkeer en de raffinaderijen is toegenomen.

DEEL III INTERNATIONALE RAPPORTERING

Naast de frequente rapportering van specifieke emissiegegevens op lokaal en regionaal niveau bvb. op vraag van burgers, gemeentebesturen, verenigingen, Vlaamse administratie e.d., het gebruik bij wetenschappelijke studies (o.m. immissie - en depositieberekeningen) en als gegevensbron voor de opmaak van het Milieu- en Natuurrapport dient de emissie-inventaris als basis voor de verschillende internationale rapporteringen door België. In overleg met de andere gewesten worden de inventarissen op elkaar afgestemd zodat deze opdracht zo efficiënt mogelijk kan vervuld worden. Op basis van deze rapporteringen wordt o.m. nagegaan of België de internationale doelstellingen m.b.t. emissiereducties voor de verschillende luchtverontreinigende stoffen haalt.

1. *Verenigde Naties (VN)*

1.1. EMEP/LRTAP

In het kader van het Verdrag van 13 november 1979 betreffende grensoverschrijdende luchtverontreiniging over lange afstand (verdrag van Genève - LRTAP) verklaarden de partijen zich akkoord om o.m. informatie uit te wisselen over de emissies "over nader vast te stellen perioden van onderling overeengekomen luchtverontreinigende stoffen, te beginnen met zwaveldioxide en voor gebiedsrasters van overeengekomen grootte, ..."

Zij benadrukten ook de noodzaak van de tenuitvoerlegging van het bestaande "programma tot samenwerking voor de bewaking en de evaluatie van het transport van luchtverontreinigende stoffen over lange afstand in Europa" (EMEP) en kwamen overeen dat bij de uitbreiding van dit programma o.m. de wenselijkheid centraal zou komen te staan dat de Verdragsluitende Partijen zich aansloten bij het EMEP, een programma dat in een eerste stadium gebaseerd is op de bewaking van zwaveldioxide en aanverwante stoffen en dit volledig ten uitvoer te leggen. België verbond zich hiertoe via de neerlegging van de bekrachtigingsoorkonde op 15 juli 1982. Naar aanleiding hiervan worden jaarlijks aan UN-ECE LRTAP (Genève) de emissies voor België gerapporteerd.

Naast de totale jaarlijkse emissies van SO_x , NO_x , NH_3 , NMVOS, CH_4 , CO en CO_2 voor de periode vanaf 1980 (e.v.) en de jaren 2005 en 2010 worden voor het meest recente jaar ook de emissies van SO_x , NO_x , NH_3 , NMVOS, CH_4 en CO per broncategorie gevraagd. Hierbij onderscheidt men:

- elektrische centrales, gecombineerde productie-installaties, openbare stadsverwarming;
- verbrandingsprocessen in de commerciële, institutionele en residentiële sector;
- industriële verbrandingsprocessen en industriële processen met verbranding;
- processen (zonder verbranding);
- extractie en distributie van fossiele brandstoffen;
- gebruik van solventen;
- wegverkeer;
- ander verkeer;
- behandeling en vernietiging van afval;
- landbouw;
- natuurlijke fenomenen.

Sedert de rapportering over het jaar 1995 wordt ook informatie gevraagd over de emissies van zware metalen en POP's (persistente organische pollutanten).

De gerapporteerde emissies worden ook gelokaliseerd in rasters van 50 x 50 km en op die manier gebruikt in modelberekeningen (o.m. deposities) door EMEP.

Eind 2001 werden de emissies tot en met 2000 gerapporteerd. Dit gebeurde toen voor de eerste maal volgens het nieuwe NFR-formaat (Nomenclature for Reporting).

1.2. KLIMAATVERDRAG - EMISSIONS VAN BROEIKASGASSEN (IPCC)

In het kader van het klimaatverdrag zijn IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change)-richtlijnen voor de bepaling van de emissies van broeikasgassen ontwikkeld. De landen die het verdrag hebben ondertekend moeten naast de antropogene emissies van de broeikasgassen nl. CO_2 , CH_4 en N_2O ook NO_x , CO en NMVOS rapporteren.

De natuurlijke emissies afkomstig van vegetatie en biologische processen in de bodem en het oppervlaktewater zijn niet opgenomen.

In de IPCC-richtlijnen wordt uitdrukkelijk gesteld dat alle emissie-oorzaken moeten worden beschouwd en als dusdanig in de IPCC-categorieën ondergebracht. De onderscheiden categorieën zijn:

- energie:
  - *verbrandingsprocessen*
    - energie-industrie
    - productie- en constructie-industrie
    - transport
    - gebouwenverwarming
    - andere
  - *fugatieve emissies van brandstoffen*
    - vaste brandstoffen
    - olie en aardgas
- industriële processen:
  - minerale producten
  - chemische industrie
  - metaalproductie
  - andere productie
  - productie van gehalogeneerde KWS en SF₆
  - verbruik van gehalogeneerde KWS en SF₆
  - andere
- gebruik van oplosmiddelen en andere producten:
  - verftoepassingen
  - ontvetten en droogkuis
  - chemische producten
  - andere
- landbouw:
  - gistingsprocessen
  - mestverwerking
  - rijst
  - landbouwbodems
  - verbranding landbouwafval
  - andere
- verandering in landgebruik
- afval:
  - storten
  - afvalwaterzuivering
  - afvalverbranding
  - ander afval
- overige oorzaken.

Voor België werden in april 2002 de emissies voor de periode 1990-2000 gerapporteerd volgens het CRF-(Common Reporting Format)-formaat.

Daarnaast werd in april 2002 voor de eerste maal een National Inventory Report (NIR) opgemaakt m.b.t. de Belgische inventaris van broeikasgassen over de periode 1990-2000.

2. *Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)*

2.1. EUROSTAT

Door de OESO in samenwerking met Eurostat (Statistisch Bureau van de Europese Unie) wordt tweejaarlijks een vragenlijst opgestuurd. Hierin vraagt men om informatie over de emissies van de luchtverontreinigende stoffen SO₂, NO_x, NH₃, stof, CO, N₂O, NMVOS, CH₄, CO₂, Pb, Hg, Cd, CFK's en BFK's door antropogene bronnen voor de periode vanaf 1980. De onderscheiden sectoren zijn:

- wegverkeer;
- andere mobiele bronnen;
- winning van steenkolen;
- olie en gasextractie;
- elektriciteitscentrales;
- industriële verbrandingsprocessen;
- niet-industriële verbranding;
- industriële processen;
- gebruik van solventen;
- andere stationaire bronnen.

In juni 2000 werden de emissies tot en met 1998 gerapporteerd. De volgende rapportering was gepland in juni 2002 maar diende niet uitgevoerd te worden vermits Eurostat voor het deel atmosferische emissies gebruik maakt van de andere internationale rapporteringen.

3. *Europese Unie*

3.1. GROTE STOOKINSTALLATIES (LCP)

In navolging van de EEG-richtlijn 2001/80/EG van 23/10/2001 inzake beperking van de emissies van bepaalde verontreinigende stoffen in de lucht door grote stookinstallaties dienen de emissies van zwavel- en stikstofoxiden jaarlijks gemeld.

Deze richtlijn is van toepassing op stookinstallaties met een nominaal thermisch vermogen van 50 MW of meer, ongeacht het toegepaste brandstoftype (vaste, vloeibare of gasvormige brandstof).

In september 2002 werden de emissiegegevens voor 2001 (zie Deel I.1.4) via IRCel overgemaakt aan de Europese Commissie.

3.2. EMISSIES VAN BROEIKASGASSEN (EU/CO₂)

In navolging van de Beschikking inzake het Bewakingssysteem voor CO₂ en andere broeikasgassen – Beschikking 93/389/EEG, zoals gewijzigd door Beschikking 1999/296/EG – zijn de lidstaten verplicht de emissies van CO₂ en andere broeikasgassen te melden.

Deze rapportering volgens het CRF(Common Reporting Format)-formaat (zie Deel III.1.2 Klimaatverdrag – Emissies van broeikasgassen (IPCC)) werd tegen 31 december 2001 uitgevoerd.

4. *Europees Milieuagentschap (EMA)*

4.1. CORINAIR

In 1986 startte het eigenlijke CORINE (CO-oRdination d'INformation Environnementale)-programma (EU Beslissing van de Raad 85/338/EEC). De CORINAIR (CORINE-AIR emission inventory)-methodologie maakte deel uit van het uitgebreide CORINE-werkprogramma voor de verzameling, de coördinatie en het verzekeren van de consistentie van informatie over de staat van het leefmilieu en de natuurlijke hulpbronnen binnen de Europese Unie.

De uiteindelijke bedoeling van CORINAIR is een complete, consistente en transparante atmosferische emissie-inventaris op te maken, beschikbaar voor alle Europese landen binnen een aanvaardbare termijn teneinde deze te kunnen gebruiken voor het uitstippelen van het milieubeleid en voor onderzoek- en modeltoepassingen.

Het CORINAIR programma startte met de opmaak van de CORINAIR inventaris over het kalenderjaar 1985. Deze inventaris beperkte zich tot de contaminanten SO₂, NO_x en VOS (met inbegrip van CH₄) en onderscheidde naar activiteiten 8 hoofdcategorieën verder verdeeld in 70 sub-activiteiten. De CORINAIR 85 inventaris werd opgemaakt door de 12 EU-landen.

CORINAIR 90 werd gestart binnen het EEA (European Environment Agency) Task Force dat deel uitmaakte van het EU-Leefmilieu Directoraat DG XI tot augustus 1994. Nadien werd het overgenomen door het EMA als deel van hun werkprogramma.

Voor de opmaak van de CORINAIR inventaris wordt het EMA bijgestaan door het ETC/ACC (European Topic Centre on Air and Climate Change). In totaal werken meer dan 30 landen (EU 15, Noorwegen en Zwitserland, Baltische Staten en Centraal en Oosteuropese landen) mee aan CORINAIR.

Tegen eind 2000 werd de CORINAIR 98 inventaris gerapporteerd aan het Europees Milieuagentschap.

Nadien werd geen emissie-inventaris meer opgemaakt volgens de CORINAIR methodologie vermits het Europees Milieuagentschap gebruik maakt van de emissieresultaten uit andere internationale rapporteringen.

DEEL IV INTERNATIONALE ONTWIKKELINGEN

Op diverse internationale fora is inventarisatie, in het bijzonder de ontwikkeling van een geïntegreerde inventaris (lucht, water, afval), een belangrijk gespreksonderwerp.

Eén van de drijfveren is het recht op informatie van het publiek.

Afstemming en harmonisatie tussen de verschillende oefeningen is één van de aandachtspunten die door verschillende lidstaten naar voor wordt gebracht.

1. Verenigde Naties (VN)

Op 25 juni 1998 heeft België samen met 34 andere landen van de Economische Commissie voor Europa (ECE) in Aarhus (Denemarken) het Verdrag inzake de toegang tot informatie, inspraak bij besluitvorming en de toegang tot de rechter in milieu-aangelegenheden ondertekend.

Artikel 5.9 van het Aarhus-verdrag voorziet in de progressieve invoering van een systeem voor de inventarisatie van gegevens over industriële vervuiling in een geïnformatiseerde en voor het publiek toegankelijke gegevensbank.

Op de eerste vergadering van de Verdragafsluitende Partijen (april 1999) werd besloten tot de oprichting van een expertenwerkgroep. Tsjechië fungeert als voorzitter van de "Technical group on Pollutant Release and Transfer Register (PRTR)" en Nederland van de "Working group on Pollutant Release and Transfer Register (PRTR)". Deze werkgroepen dienen een voorstel uit te werken omtrent de inhoud

2. *Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)*

In 1996 verspreidde de OESO een handleiding m.b.t. het opstellen van een Pollutant Release and Transfer Register (PRTR). De bedoeling van deze geïntegreerde inventaris is gegevens over potentieel gevaarlijke stoffen op regelmatige tijdstippen publiek toegankelijk te maken.

Ook niet-OESO-lidstaten maken hiervan gebruik om een inventaris uit te bouwen.

Op dit ogenblik leggen werkgroepen zich o.m. toe op het uitwerken van schattingsmethoden voor het berekenen van de emissies.

3. *Europese Unie (EU)*

In het kader van de richtlijn 96/61/EG van de Raad inzake geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging (IPPC) werd o.m. een comité opgericht dat belast werd met de inhoudelijke uitwerking van een geïntegreerde emissie-inventaris, European Pollutant Emission Register (EPER).

Dit leidde tot een Beschikking van de Commissie (publicatie 17/07/2000), waarin de lidstaten vanaf 2003 tot een rapportering m.b.t. emissies van lucht (37 stoffen) en water (26 stoffen) op bedrijfsniveau verplicht worden. Een handleiding terzake werd uitgewerkt.

Vlaanderen stemde zijn wetgeving hierop af en tegen 1 april 2003 (rapporteringsjaar 2002) dienen de bedrijven hun milieujaarverslag op te stellen conform de aangepaste reglementering.

LIJST VAN TABELLEN

Tabel 1: Evolutie van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door individueel geregistreer-

LIJST VAN TABELLEN

- Tabel 1: Evolutie van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door individueel geregistreerde bedrijven in Vlaanderen
- Tabel 2: Evolutie van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door individueel geregistreerde bedrijven van de sector winning en bewerking van steenkolen in Vlaanderen
- Tabel 3: Evolutie van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door individueel geregistreerde bedrijven van de sector cokesovenbedrijven in Vlaanderen
- Tabel 4: Evolutie van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door individueel geregistreerde bedrijven van de sector raffinaderijen in Vlaanderen
- Tabel 5: Evolutie van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door individueel geregistreerde bedrijven van de sector aanverwante petroleumsector in Vlaanderen
- Tabel 6: Evolutie van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door individueel geregistreerde bedrijven van de sector elektriciteitscentrales in Vlaanderen
- Tabel 7: Evolutie van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door individueel geregistreerde bedrijven van de sector productie van gas en gasdistributiebedrijven in Vlaanderen
- Tabel 8: Evolutie van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door individueel geregistreerde bedrijven van de sector ijzer- en staalindustrie in Vlaanderen
- Tabel 9: Evolutie van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door individueel geregistreerde bedrijven van de sector stalenbuizenfabrieken, trekkerijen en koudwalserijen e.d. in Vlaanderen
- Tabel 10: Evolutie van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door individueel geregistreerde bedrijven van de sector non-ferro-industrie in Vlaanderen
- Tabel 11: Evolutie van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door individueel geregistreerde bedrijven van de sector graverijen, asfaltcentrales en vervaardiging van steen, cement, betonwaren, glas, aardewerk e.d. in Vlaanderen
- Tabel 12: Evolutie van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door individueel geregistreerde bedrijven van de sector basischemie in Vlaanderen
- Tabel 13: Evolutie van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door individueel geregistreerde bedrijven van de sector overige chemie in Vlaanderen
- Tabel 14: Evolutie van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door individueel geregistreerde bedrijven van de sector kunstmatige en synthetische continugaren en vezelfabrieken in Vlaanderen
- Tabel 15: Evolutie van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door individueel geregistreerde bedrijven van de sector vervaardiging van producten in metaal, machinebouw, elektrotechnische industrie e.d. in Vlaanderen
- Tabel 16: Evolutie van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door individueel geregistreerde bedrijven van de sector automobielenbouw, fabrieken van auto-onderdelen en overige transportmiddelenfabrieken e.d. in Vlaanderen
- Tabel 17: Evolutie van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door individueel geregistreerde bedrijven van de sector fijnmechanische en optische industrie in Vlaanderen
- Tabel 18: Evolutie van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door individueel geregistreerde bedrijven van de sector voedings- en genotmiddelenindustrie in Vlaanderen
- Tabel 19: Evolutie van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door individueel geregistreerde bedrijven van de sector textielnijverheid in Vlaanderen
- Tabel 20: Evolutie van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door individueel geregistreerde bedrijven van de sector schoen- en ledernijverheid in Vlaanderen
- Tabel 21: Evolutie van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door individueel geregistreerde bedrijven van de sector kledingnijverheid in Vlaanderen
- Tabel 22: Evolutie van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door individueel geregistreerde

	de bedrijven van de sector houtindustrie, fabrieken van houten meubelen e.d. in Vlaanderen
Tabel 23:	Evolutie van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door individueel geregistreerde bedrijven van de sector papier- en papierwarenindustrie, grafische nijverheid, uitgeverijen e.d. in Vlaanderen
Tabel 24:	Evolutie van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door individueel geregistreerde bedrijven van de sector rubber- en plasticverwerkende industrie in Vlaanderen
Tabel 25:	Evolutie van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door individueel geregistreerde bedrijven van de sector overige be- en verwerkende industrie in Vlaanderen
Tabel 26:	Evolutie van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door individueel geregistreerde bedrijven van de sector vuilverwerkingsinstallaties in Vlaanderen.
Tabel 27:	Overzicht van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door de collectief geregistreerde bedrijven in Vlaanderen (1990)
Tabel 28:	Overzicht van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door de collectief geregistreerde bedrijven in Vlaanderen (1991)
Tabel 29:	Overzicht van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door de collectief geregistreerde bedrijven in Vlaanderen (1992)
Tabel 30:	Overzicht van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door de collectief geregistreerde bedrijven in Vlaanderen (1993)
Tabel 31:	Overzicht van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door de collectief geregistreerde bedrijven in Vlaanderen (1994)
Tabel 32:	Overzicht van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door de collectief geregistreerde bedrijven in Vlaanderen (1995)
Tabel 33:	Overzicht van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door de collectief geregistreerde bedrijven in Vlaanderen (1996)
Tabel 34:	Overzicht van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door de collectief geregistreerde bedrijven in Vlaanderen (1997)
Tabel 35:	Overzicht van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door de collectief geregistreerde bedrijven in Vlaanderen (1998)
Tabel 36:	Overzicht van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door de collectief geregistreerde bedrijven in Vlaanderen (1999)
Tabel 37:	Overzicht van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door de collectief geregistreerde bedrijven in Vlaanderen (2000)
Tabel 38:	Overzicht van de emissies (mg,kg,ton/jaar) door de collectief geregistreerde bedrijven in Vlaanderen (2001)
Tabel 39:	Evolutie van de SO ₂ -, NO _x (NO ₂)- en CO ₂ -emissies (ton,kton/jaar) door de elektriciteitscentrales in Vlaanderen
Tabel 40:	Evolutie van het klassiek brandstofverbruik in de elektriciteitscentrales (Gjoules/jaar) opgesplitst volgens de energiebron in Vlaanderen
Tabel 41:	Evolutie van de specifieke SO ₂ -, NO _x (NO ₂)- en CO ₂ -emissies (ton/GWh _{net} -jaar) door de klassieke elektriciteitscentrales in Vlaanderen
Tabel 42:	Evolutie van de SO ₂ -, NO _x (NO ₂)- en CO ₂ -emissies (ton,kton/jaar) door de raffinaderijen in Vlaanderen
Tabel 43:	Evolutie van de SO ₂ - en NO _x (NO ₂)-emissies (ton/jaar) door de grote stookinstallaties (≥ 50 MW thermisch) in Vlaanderen
Tabel 44:	Evolutie van de stof-, CO-, CO ₂ -, SO ₂ -, NO _x (NO ₂)-, NMVOS, Pb-, PM ₁₀ -, CH ₄ - en N ₂ O-emissies (ton,kton/jaar) door de gebouwenverwarming in Vlaanderen
Tabel 45:	Evolutie van de stof-, CO-, CO ₂ -, SO ₂ -, NO _x (NO ₂)-, NMVOS, Pb- en PM ₁₀ -, CH ₄ - en N ₂ O-emissies (kg,ton,kton/jaar) door de hotels en restaurants in Vlaanderen
Tabel 46:	Evolutie van de stof-, CO-, CO ₂ -, SO ₂ -, NO _x (NO ₂)-, NMVOS, Pb- en PM ₁₀ -, CH ₄ - en N ₂ O-emissies (kg,ton,kton/jaar) door de gezondheidszorg in Vlaanderen

- Tabel 47: Evolutie van de stof-, CO-, CO₂-, SO₂-, NO_x(NO₂)-, NMVOS, Pb- en PM₁₀-, CH₄- en N₂O-emissies (kg,ton,kton/jaar) door het onderwijs in Vlaanderen
- Tabel 48: Evolutie van de stof-, CO-, CO₂-, SO₂-, NO_x(NO₂)-, NMVOS, Pb- en PM₁₀-, CH₄- en N₂O-emissies (kg,ton,kton/jaar) door de kantoren en administraties in Vlaanderen
- Tabel 49: Evolutie van de stof-, CO-, CO₂-, SO₂-, NO_x(NO₂)-, NMVOS, Pb- en PM₁₀-, CH₄- en N₂O-emissies (kg,ton,kton/jaar) door de handel in Vlaanderen
- Tabel 50: Evolutie van de stof-, CO-, CO₂-, SO₂-, NO_x(NO₂)-, NMVOS, Pb- en PM₁₀-, CH₄- en N₂O-emissies (kg,ton,kton/jaar) door de andere diensten in Vlaanderen
- Tabel 51: Evolutie van de stof-, CO-, CO₂-, SO₂-, NO_x(NO₂)-, NMVOS, Pb- en PM₁₀-, CH₄- en N₂O-emissies (kg,ton,kton/jaar) door de huishoudens in Vlaanderen
- Tabel 52: Evolutie van de CO₂-, CO-, SO₂-, NO_x(NO₂)-, NMVOS-, stof-, N₂O-, NH₃- en CH₄-emissies (ton,kton/jaar) door het wegverkeer in Vlaanderen
- Tabel 53: Evolutie van de emissies van zware metalen (kg,ton/jaar) door het wegverkeer in Vlaanderen
- Tabel 54: Evolutie van de NMVOS-emissie (ton/jaar) door het wegverkeer in Vlaanderen
- Tabel 55: Evolutie van de PAK-, POP-dioxinen- en furanenemissies (g, kg/jaar) door het wegverkeer in Vlaanderen
- Tabel 56: Evolutie van de NMVOS-emissie (ton/jaar) door verdampingsverliezen van personenwagens, lichte vrachtwagens en motorrijwielen in Vlaanderen
- Tabel 57: Evolutie van de benzeen-, toluen-, aromaten- en NMVOS-emissies (ton/jaar) door tankstations in Vlaanderen
- Tabel 58: Evolutie van de SO₂-, NO_x(NO₂)-, CO-, NMVOS-, CO₂-, CH₄- en N₂O-emissies (ton/jaar) door de burgerluchtvaart in Antwerpen
- Tabel 59: Aandeel van de verschillende vluchttypes in de CO-, NO_x-, NMVOS-, SO₂-, CH₄-, N₂O- en CO₂-emissies (ton) in Antwerpen (2001)
- Tabel 60: Evolutie van de SO₂-, NO_x(NO₂)-, CO-, NMVOS-, CO₂-, CH₄- en N₂O-emissies (ton/jaar) door de burgerluchtvaart in Oostende
- Tabel 61: Aandeel van de verschillende vluchttypes in de CO-, NO_x-, NMVOS-, SO₂-, CH₄-, N₂O- en CO₂-emissies (ton) in Oostende (2001)
- Tabel 62: Evolutie van de SO₂-, NO_x(NO₂)-, CO-, NMVOS-, CO₂-, CH₄- en N₂O-emissies (ton/jaar) door de burgerluchtvaart in Zaventem
- Tabel 63: Aandeel van de verschillende vluchttypes in de CO-, NO_x-, NMVOS-, SO₂-, CH₄-, N₂O- en CO₂-emissies (ton) in Zaventem (2001)
- Tabel 64: Evolutie van de SO₂-, NO_x(NO₂)-, CO-, NMVOS-, CO₂-, CH₄- en N₂O-emissies (ton/jaar) door de militaire luchtvaart in Vlaanderen
- Tabel 65: Evolutie van de CO-, NMVOS-, NO_x(NO₂)-, stof-, SO₂- en CO₂-emissies door dieseltreinen voor personenvervoer in Vlaanderen
- Tabel 66: Evolutie van de CO-, NMVOS-, NO_x(NO₂)-, stof-, SO₂- en CO₂-emissies door dieseltreinen voor goederenvervoer in Vlaanderen
- Tabel 67: Evolutie van de CO-, NMVOS-, NO_x(NO₂)-, stof-, SO₂- en CO₂-emissies door dieseltreinen (totaal) in Vlaanderen
- Tabel 68: Evolutie van de CO-, CO₂-, CH₄-, stof-, NMVOS-, NO_x(NO₂)- en SO₂-emissies door de binnenvaart in Vlaanderen
- Tabel 69: Evolutie van de CO-, CO₂-, CH₄-, stof-, NMVOS-, NO_x(NO₂)- en SO₂-emissies door goederentransport tussen Noordzeehavens in Vlaanderen
- Tabel 70: Evolutie van de CO-, CO₂-, CH₄-, stof-, NMVOS-, NO_x(NO₂)- en SO₂-emissies door de scheepvaart (totaal) in Vlaanderen

Tabel 71:	Evolutie van de NH ₃ -emissie (ton/jaar) door de verschillende diersoorten in Vlaanderen
Tabel 72:	Evolutie van de NH ₃ -emissie (ton/jaar) in de verschillende provincies in Vlaanderen
Tabel 73:	Evolutie van de NH ₃ -emissie (ton/jaar) door het gebruik van kunstmest in Vlaanderen
Tabel 74:	Evolutie van de stof-, CO-, CO ₂ -, SO ₂ -, NO _x (NO ₂)-, NMVOS-, Pb-, PM ₁₀ -, CH ₄ - en N ₂ O-emissies (kg, ton, kton/jaar) door de akkerbouw in Vlaanderen
Tabel 75:	Evolutie van de stof-, CO-, CO ₂ -, SO ₂ -, NO _x (NO ₂)-, NMVOS-, Pb-, PM ₁₀ -, CH ₄ - en N ₂ O-emissies (kg, ton, kton/jaar) door blijvende teelten in Vlaanderen
Tabel 76:	Evolutie van de stof-, CO-, CO ₂ -, SO ₂ -, NO _x (NO ₂)-, NMVOS-, Pb-, PM ₁₀ -, CH ₄ - en N ₂ O-emissies (kg, ton, kton/jaar) door de graasdierhouderij in Vlaanderen
Tabel 77:	Evolutie van de stof-, CO-, CO ₂ -, SO ₂ -, NO _x (NO ₂)-, NMVOS-, Pb-, PM ₁₀ -, CH ₄ - en N ₂ O-emissies (kg, ton, kton/jaar) door de intensieve veehouderij in Vlaanderen
Tabel 78:	Evolutie van de stof-, CO-, CO ₂ -, SO ₂ -, NO _x (NO ₂)-, NMVOS-, Pb-, PM ₁₀ -, CH ₄ - en N ₂ O-emissies (kg, ton, kton/jaar) door de vollegroondstuintbouw in Vlaanderen
Tabel 79:	Evolutie van de stof-, CO-, CO ₂ -, SO ₂ -, NO _x (NO ₂)-, NMVOS-, Pb-, PM ₁₀ -, CH ₄ - en N ₂ O-emissies (kg, ton, kton/jaar) door de visserij in Vlaanderen
Tabel 80:	Evolutie van de stof-, CO-, CO ₂ -, SO ₂ -, NO _x (NO ₂)-, NMVOS-, Pb-, PM ₁₀ -, CH ₄ - en N ₂ O-emissies (kg, ton, kton/jaar) door de glastuinbouw in Vlaanderen
Tabel 81:	Evolutie van de stof-, CO-, CO ₂ -, SO ₂ -, NO _x (NO ₂)-, NMVOS-, Pb-, PM ₁₀ -, CH ₄ - en N ₂ O-emissies (kg, ton, kton/jaar) door de totale land- en tuinbouw in Vlaanderen
Tabel 82:	Evolutie van de CO-emissie (ton/jaar) door de verschillende (industriële) sectoren in Vlaanderen
Tabel 83:	Evolutie van de SO ₂ -emissie (ton/jaar) door de verschillende (industriële) sectoren in Vlaanderen
Tabel 84:	Evolutie van de NO _x (NO ₂)-emissie (ton/jaar) door de verschillende (industriële) sectoren in Vlaanderen
Tabel 85:	Evolutie van de NH ₃ -emissie (ton/jaar) door de verschillende (industriële) sectoren in Vlaanderen
Tabel 86:	Evolutie van het aandeel van SO ₂ , NO _x (NO ₂) en NH ₃ in de totale potentiële verzurende emissie (10 ⁶ pot. zuurequivalenten/jaar) in Vlaanderen
Tabel 87:	Evolutie van de totale potentiële verzurende emissie (10 ⁶ pot. zuurequivalenten/jaar) door de verschillende (industriële) sectoren in Vlaanderen
Tabel 88:	Evolutie van de NMVOS-emissie (ton/jaar) door de verschillende (industriële) sectoren in Vlaanderen
Tabel 89:	Evolutie van de CH ₄ -emissie (ton/jaar) door de verschillende (industriële) sectoren in Vlaanderen
Tabel 90:	Evolutie van het aandeel van NO _x (NO ₂), CO, CH ₄ en NMVOS in de totale potentiële troposferische ozonemissie (TOFP-equivalenten/jaar) in Vlaanderen
Tabel 91:	Evolutie van de totale potentiële troposferische ozonemissie (TOFP-equivalenten/jaar) door de verschillende (industriële) sectoren in Vlaanderen
Tabel 92:	Overzicht van de emissies van ozonafbrekende stoffen en F-gassen (ton) door de verschillende toepassingen in Vlaanderen (1995)
Tabel 93:	Overzicht van de emissies van ozonafbrekende stoffen en F-gassen

- (ton) door de verschillende toepassingen in Vlaanderen (1996)
- Tabel 94: Overzicht van de emissies van ozonafbrekende stoffen en F-gassen (ton) door de verschillende toepassingen in Vlaanderen (1997)
- Tabel 95: Overzicht van de emissies van ozonafbrekende stoffen en F-gassen (ton) door de verschillende toepassingen in Vlaanderen (1998)
- Tabel 96: Overzicht van de emissies van ozonafbrekende stoffen en F-gassen (ton) door de verschillende toepassingen in Vlaanderen (1999)
- Tabel 97: Overzicht van de emissies van ozonafbrekende stoffen en F-gassen (ton) door de verschillende toepassingen in Vlaanderen (2000)
- Tabel 98: Overzicht van de emissies van ozonafbrekende stoffen en F-gassen (ton) door de verschillende toepassingen in Vlaanderen (2001)
- Tabel 99: Evolutie van het aandeel van CFK's, halonen, HCFC's, CCl₄, T111 en methylbromide in de totale ozonafbrekende emissie (ton CFK11-equivalenten/jaar) in Vlaanderen
- Tabel 100: Evolutie van de CO₂-emissie (kton/jaar) door de verschillende (industriële) sectoren in Vlaanderen
- Tabel 101: Evolutie van de N₂O-emissie (ton/jaar) door de verschillende (industriële) sectoren in Vlaanderen
- Tabel 102: Evolutie van het aandeel van CO₂, CH₄ en N₂O in de totale broeikasgasemissie (kton CO₂-equivalenten/jaar) in Vlaanderen
- Tabel 103: Evolutie van het aandeel van de verschillende (industriële) sectoren in de totale broeikasgasemissie (kton CO₂-equivalenten/jaar) in Vlaanderen
- Tabel 104: Evolutie van het aandeel van CFK's, halonen, HCFC's, HFK's, PFK's, CCl₄ en SF₆ in de broeikasgasemissie (kton CO₂-equivalenten/jaar) door F-gassen in Vlaanderen
- Tabel 105: Evolutie van het aandeel van CO₂, CH₄, N₂O en F-gassen in de totale broeikasgasemissie (kton CO₂-equivalenten/jaar) in Vlaanderen
- Tabel 106: Evolutie van de totale broeikasgasemissie (incl. F-gassen) (kton CO₂-equivalenten/jaar) door de verschillende (industriële) sectoren in Vlaanderen

LIJST VAN FIGUREN

- Figuur 1: Evolutie van de SO₂-, NO_x(NO₂)- en CO₂-emissies (kton) door de klassieke elektriciteitscentrales in Vlaanderen
- Figuur 2: Evolutie van de specifieke SO₂-, NO_x(NO₂)- en CO₂-emissies (ton/GWh_{net}) door de klassieke elektriciteitscentrales in Vlaanderen
- Figuur 3: Evolutie van de SO₂-, NO_x(NO₂)- en CO₂-emissies (kton) door de raffinaderijen in Vlaanderen
- Figuur 4: Evolutie van de SO₂- en NO_x(NO₂)-emissies (kton) door de grote stookinstallaties (>= 50 MW thermisch) in Vlaanderen
- Figuur 5: Aandeel (%) van de verschillende sectoren in de SO₂- en NO_x(NO₂)-emissies door de grote stookinstallaties in Vlaanderen (2001)
- Figuur 6: Evolutie van de SO₂-emissie (kton) door de tertiaire sector en de huishoudens in Vlaanderen
- Figuur 7: Evolutie van de NO_x(NO₂)-emissie (kton) door de tertiaire sector en de huishoudens in Vlaanderen
- Figuur 8: Evolutie van de CO₂-emissie (kton) door de tertiaire sector en de huishoudens in Vlaanderen
- Figuur 9: Evolutie van de SO₂-, NO_x(NO₂) en CO₂-emissies (kton) door het wegverkeer in Vlaanderen
- Figuur 10: Evolutie van de NMVOS-emissie (ton) door verdampingsverliezen van motorrijwielen, lichte vrachtwagens en personenwagens in Vlaanderen

- Figuur 11: Evolutie van de benzeen-, toluen-, aromaten- en NMVOS-emissies (ton) door de tankstations in Vlaanderen
- Figuur 12: Evolutie van de NO_x (NO_2)-emissie (ton) door de verschillende luchthavens in Vlaanderen
- Figuur 13: Evolutie van de CO-emissie (ton) door de verschillende luchthavens in Vlaanderen
- Figuur 14: Evolutie van de NH_3 -emissie (kton) door de verschillende diersoorten in Vlaanderen
- Figuur 15: Evolutie van de NH_3 -emissie (kton) in de verschillende provincies in Vlaanderen
- Figuur 16: Aandeel (%) van de verschillende diersoorten in de NH_3 -emissie in Vlaanderen (1980,2001)
- Figuur 17: Evolutie van de NH_3 -emissie (ton) door het gebruik van kunstmest in Vlaanderen
- Figuur 18: Evolutie van de CH_4 -, Pb-, N_2O -, PM_{10} -, stof-, NMVOS-, CO_2 -, CO-, NO_x (NO_2)- en SO_2 -emissies (kg, ton, kton) door de totale land- en tuinbouw in Vlaanderen
- Figuur 19: Evolutie van de CO-emissie (kton) door de verschillende (industriële) sectoren in Vlaanderen
- Figuur 20: Aandeel (%) van de verschillende (industriële) sectoren in de CO-emissie in Vlaanderen (1990, 2001)
- Figuur 21: Evolutie van de SO_2 -emissie (kton) door de verschillende (industriële) sectoren in Vlaanderen
- Figuur 22: Aandeel (%) van de verschillende (industriële) sectoren in de SO_2 -emissie in Vlaanderen (1990, 2001)
- Figuur 23: Evolutie van de NO_x (NO_2)-emissie (kton) door de verschillende (industriële) sectoren in Vlaanderen
- Figuur 24: Aandeel (%) van de verschillende (industriële) sectoren in de NO_x (NO_2)-emissie in Vlaanderen (1990, 2001)
- Figuur 25: Evolutie van de NH_3 -emissie (kton) door de verschillende (industriële) sectoren in Vlaanderen
- Figuur 26: Aandeel (%) van de verschillende (industriële) sectoren in de NH_3 -emissie in Vlaanderen (1990, 2001)
- Figuur 27: Evolutie van het aandeel van NO_x (NO_2), NH_3 en SO_2 in de totale potentiële verzurende emissie (10^6 pot. zuurequivalenten) in Vlaanderen
- Figuur 28: Aandeel (%) van NO_x (NO_2), NH_3 en SO_2 in de totale potentiële verzurende emissie in Vlaanderen (1990, 2001)
- Figuur 29: Evolutie van de totale potentiële verzurende emissie (10^6 pot. zuurequivalenten) door de verschillende (industriële) sectoren in Vlaanderen
- Figuur 30: Aandeel (%) van de verschillende (industriële) sectoren in de totale potentiële verzurende emissie in Vlaanderen (1990, 2001)
- Figuur 31: Evolutie van de NMVOS-emissie (kton) door de verschillende (industriële) sectoren in Vlaanderen
- Figuur 32: Aandeel (%) van de verschillende (industriële) sectoren in de NMVOS-emissie in Vlaanderen (1990,2001)
- Figuur 33: Evolutie van het aandeel van CH_4 , CO, NMVOS en NO_x (NO_2) in de totale potentiële troposferische ozonemissie (ton TOFP-equivalenten) in Vlaanderen
- Figuur 34: Aandeel (%) van CH_4 , CO, NMVOS en NO_x (NO_2) in de totale potentiële troposferische ozonemissie in Vlaanderen (1990,2001)
- Figuur 35: Evolutie van de totale potentiële troposferische ozonemissie (ton TOFP-equivalenten) door de verschillende (industriële) sectoren in Vlaanderen
- Figuur 36: Aandeel (%) van de verschillende (industriële) sectoren in de totale potentiële troposferische ozonemissie in Vlaanderen (1990,2001)

- Figuur 37: Evolutie van het aandeel van T111, CCl₄, HCFC's, halonen, methylbromide en CFK's in de totale ozonafbrekende emissie (ton CFK11-equivalenten) in Vlaanderen
- Figuur 38: Aandeel (%) van T111, halonen, CCl₄, methylbromide, HCFC's en CFK's in de totale ozonafbrekende emissie in Vlaanderen (1995,2001)
- Figuur 39: Evolutie van de CO₂-emissie (kton) door de verschillende (industriële) sectoren in Vlaanderen
- Figuur 40: Aandeel (%) van de verschillende (industriële) sectoren in de CO₂-emissie in Vlaanderen (1990,2001)
- Figuur 41: Evolutie van de CH₄-emissie (kton) door de verschillende (industriële) sectoren in Vlaanderen
- Figuur 42: Aandeel (%) van de verschillende (industriële) sectoren in de CH₄-emissie in Vlaanderen (1990,2001)
- Figuur 43: Evolutie van de N₂O-emissie (kton) door de verschillende (industriële) sectoren in Vlaanderen
- Figuur 44: Aandeel (%) van de verschillende (industriële) sectoren in de N₂O-emissie in Vlaanderen (1990,2001)
- Figuur 45: Evolutie van het aandeel van N₂O, CH₄ en CO₂ in de totale broeikasgasemissie (kton CO₂-equivalenten) in Vlaanderen
- Figuur 46: Aandeel (%) van N₂O, CH₄ en CO₂ in de totale broeikasgasemissie in Vlaanderen (1990, 2001)
- Figuur 47: Evolutie van de totale broeikasgasemissie (kton CO₂-equivalenten) door de verschillende (industriële) sectoren in Vlaanderen
- Figuur 48: Aandeel (%) van de verschillende (industriële) sectoren in de totale broeikasgasemissie in Vlaanderen (1990, 2001)
- Figuur 49: Evolutie van het aandeel van halonen, CCl₄, PFK's, SF₆, HFK's, HCFC's en CFK's in de broeikasgasemissie (kton CO₂-equivalenten) door F-gassen in Vlaanderen
- Figuur 50: Evolutie van het aandeel van F-gassen, N₂O, CH₄ en CO₂ in de totale broeikasgasemissie (kton CO₂-equivalenten) in Vlaanderen
- Figuur 51: Aandeel (%) van F-gassen, N₂O, CH₄, en CO₂ in de totale broeikasgasemissie in Vlaanderen (1995,2001)
- Figuur 52: Evolutie van de totale broeikasgasemissie (incl. F-gassen) (kton CO₂-equivalenten) door de verschillende (industriële) sectoren in Vlaanderen
- Figuur 53: Aandeel (%) van de verschillende (industriële) sectoren in de totale broeikasgasemissie (incl. F-gassen) in Vlaanderen (1995,2001)

LIJST VAN KAARTEN

- Kaart 1: Ligging van de individueel geregistreerde bedrijven met sectorindeling (2001)
- Kaart 2: CO-emissie (ton/jaar/km²) door de collectief geregistreerde bedrijven (2001)
- Kaart 3: SO₂-emissie (ton/jaar/gemeente) door de huishoudens (2001)
- Kaart 4: NO_x(NO₂)-emissie (ton/jaar/gemeente) door de huishoudens (2001)
- Kaart 5: NH₃-emissie (ton/jaar/gemeente) door de veeteelt (2001)
- Kaart 6: Aandeel per gemeente van de verschillende diersoorten in de NH₃-emissie (2001) in Vlaanderen

